

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK-İSLAM EDEBİYATI BİLİM DALI

LEIDEN ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ 23.670 NUMARADA
KAYITLI “MESAİB-İ KERBELA” ADLI ŞİİR MECMUASI
(ANALİZ - METİN - DİZİN - TRANSKRİPSİYON)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Azranur AÇIKGÖZ

KOCAELİ 2026

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK-İSLAM EDEBİYATI BİLİM DALI

LEIDEN ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ 23.670 NUMARADA
KAYITLI “MESÂİB-İ KERBELÂ” ADLI ŞİİR MECMUASI
(ANALİZ - METİN - DİZİN - TRANSKRİPSİYON)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Doç. Dr. Ali Cançelik

Azranur AÇIKGÖZ

KOCAELİ 2026

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK-İSLAM EDEBİYATI BİLİM DALI

LEIDEN ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ 23.670 NUMARADA
KAYITLI “MESÂİB-İ KERBELÂ” ADLI ŞİİR MECMUASI
(ANALİZ - METİN - DİZİN - TRANSKRİPSİYON)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Tezi Hazırlayan: Azranur AÇIKGÖZ

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 15/05/2026-18

Jüri Başkanı (Danışman): Doç. Dr. Ali CANÇELİK

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Meliha YILDIRAN SARIKAYA

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Adalet ÇAKIR

KOCAELİ 2026

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	II
ÖNSÖZ.....	IV
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	VI
GİRİŞ.....	7
Araştırmanın Konusu ve Önemi	7
Araştırmanın Amacı.....	8
Araştırmanın Yöntemi	8
Literatür Değerlendirmesi.....	9
BİRİNCİ BÖLÜM.....	11
1. Leiden Üniversitesi Yazma Eserler Koleksiyonu’nda Tespit Edilen Türk İslam Edebiyatı Eserleri.....	11
1.2. Tespit Edilen Türk İslam Edebiyatı Eserleri Tablosu	13
Tablo 1: Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu’nun I. Cildindeki Türk İslam Edebiyatı Yazmaları	13
Tablo 2: Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu’nun II. Cildindeki Türk İslam Edebiyatı Yazmaları	27
Tablo 3: Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu’nun III. Cildindeki Türk İslam Edebiyatı Yazmaları	32
İKİNCİ BÖLÜM	39
2. Mecmuanın Tanıtılması	39
2.1. Nüsha Tavsifi.....	39
2.2.Mecmuada Bulunan Şairler	40
2.3. Mecmuada Kullanılan Vezin Bilgileri.....	42
2.4. Müstensihin Kimliği	43
2.5. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem.....	45
2.6. Çeviri Yazılı Metin	47
SONUÇ	170
KAYNAKÇA	172
EKLER.....	176

ÖZET

Bu çalışmada, Leiden Üniversitesi Kütüphanesi Doğu Yazmaları Koleksiyonu'nda Cod. Or. 23.670 numarada kayıtlı bulunan *Mesâib-i Kerbelâ* adlı şiir mecmuası incelenmiştir. Rifâî tarikine mensup Ahmed Edîb tarafından 1333 (1914-1915) yılında İstanbul'da istinsah edilen eser; Kerbelâ Vak'ası, Ehl-i Beyt sevgisi ve tasavvufî düşünce etrafında şekillenen şiirleri ihtiva etmektedir. Mecmuada Mevlevî, Rifâî, Bektaşî ve Kadirî tariklerine mensup şiirlerinin bir arada bulunması, eserin müşterek bir tasavvufî ve edebî hafızayı yansıttığını göstermektedir.

Çalışmada öncelikle mecmuanın fizikî özellikleri, yazı türü, cilt yapısı, sayfa düzeni ve süsleme unsurları değerlendirilmiştir. Ardından mecmuada yer alan şairler tespit edilmiş; şiirlerin vezin özellikleri incelenmiş ve eserin muhtevası değerlendirilmiştir. Bunun yanında mecmuanın derleyicisi Ahmed Edîb'in kimliği ve Rifâî çevresiyle ilişkisi üzerinde durulmuştur. Araştırma sürecinde Leiden Üniversitesi Kütüphanesi katalogları taranmış; Türk İslam Edebiyatı ve Tasavvuf Edebiyatı ile doğrudan bağlantılı eserler tespit edilerek tez içerisinde tablo hâlinde sunulmuştur. Çalışmanın ikinci aşamasında mecmuanın çeviri yazılı metni hazırlanmıştır. Metin oluşturulurken şiirlerin ulaşılabilen diğer nüshaları ve dîvânlarıyla karşılaştırmalar yapılmış; eksik veya vezne uymayan bölümlerde gerekli tamirler gerçekleştirilmiştir. Böylece hem yazmanın tenkitli neşrine katkı sağlamak hem de döneminde Kerbelâ merkezli tasavvufî şiir geleneğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu tez *Mesâib-i Kerbelâ* mecmuasını inceleyerek Osmanlı tasavvuf edebiyatında Ehl-i Beyt sevgisinin edebî yansımalarını değerlendirmeyi ve mecmua çalışmalarına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, Kerbelâ, Ehl-i Beyt, Tasavvuf Edebiyatı, Ahmed Edîb, Rifâîlik, Osmanlı Edebiyatı.

ABSTRACT

This study examines the poetry miscellany (*mecmua*) entitled *Mesâib-i Kerbelâ*, preserved in the Oriental Manuscripts Collection of the Leiden University Library under the shelf mark Cod. Or. 23.670. The miscellany was compiled in Istanbul in 1914-1915 (1333 AH) by Ahmed Edîb and contains poems centered on the event of Karbala, the love of Ahl al-Bayt, and Sufi thought. The inclusion of poems by prominent figures such as Rifâî and Bektâşî, together with those of Ahmed Edîb, demonstrates that the miscellany reflects a shared literary memory nourished by Sufi and literary traditions.

The study first analyzes the physical characteristics of the manuscript, including its script type, binding, page layout, and decorative features. Subsequently, the poets represented in the miscellany are identified, and the metrical, thematic, and generic characteristics of the poems are examined. Particular emphasis is placed on Ahmed Edîb's literary personality and his relationship with the Rifâî milieu. During the research process, the catalogues of Leiden University Library were consulted, and relevant sources in the fields of Turkish Islamic Literature and Sufi Literature were directly reviewed.

The second stage of the study involved preparing a transliterated edition of the miscellany. To establish the text, the poems were compared with other accessible manuscript copies and poets' divans; missing or metrically inconsistent passages were emended where necessary. Such a critical approach aims both to contribute to the scholarly understanding of the Karbala-centered Sufi poetic tradition and to shed light on its development in the modern period. By examining the *Mesâib-i Kerbelâ* miscellany, this thesis seeks to evaluate the literary reflections of the Ahl al-Bayt tradition in Ottoman Sufi literature and to contribute to the growing body of scholarship on manuscript miscellanies.

Keywords: Miscellany (*Mecmua*), Karbala, Ahl al-Bayt, Sufi Literature, Ahmed Edîb, Rifaiyya, Ottoman Literature.

ÖNSÖZ

Türk İslam Edebiyatı, tarihsel süreç boyunca dinî, kültürel ve toplumsal unsurlar etrafında şekillenen önemli bir edebî gelenek oluşturmıştır. Bu gelenek içerisinde Kerbelâ vakası, yalnızca tarihsel bir olay olarak değil; aynı zamanda dinî hafızanın, toplumsal yas kültürünün ve edebî üretimin temel unsurlarından biri olarak değerlendirilmiştir. Hz. Hüseyin ve beraberindekilerin Kerbelâ’da şehit edilmesi, Klasik Türk Edebiyatından Tekke Edebiyatına kadar geniş bir alanda farklı tür ve biçimlerde ele alınmıştır. Bu doğrultuda özellikle mersiye, maktel türündeki eserler hem içerik hem de dil özellikleri bakımından dikkat çekici bir külliyat meydana getirmiştir. Kaleme alınan Kerbelâ konulu metinler, klasik geleneğin devamı niteliğinde olmakla birlikte dönemin sosyal ve kültürel yapısına dair önemli veriler de sunmaktadır. Tekke çevrelerinde üretilen şiir mecmuaları ise bu geleneğin canlılığını sürdürdüğünü göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Bu eserler, yalnızca dinî duyarlılığı yansıtan metinler değil; aynı zamanda dönemin edebî anlayışını, dil kullanımını ve kültürel aktarım biçimlerini ortaya koyan kaynaklar arasında yer almaktadır.

Bu çalışmada Leiden Üniversitesi Kütüphanesi Yazma Eserler Doğu Yazmaları Koleksiyonu’nda kayıtlı bulunan ve 1333/1915 tarihini taşıyan *Mesâib-i Kerbelâ* adlı şiir mecmuası incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı söz konusu yazma eserin transkripsiyonunu hazırlamak, metni biçim ve muhteva açısından değerlendirmek ve Kerbelâ edebiyatındaki yerini belirlemektir. Ayrıca eser üzerinden dönemin edebî dili, dinî söylemi ve şiir anlayışı hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Şüphesiz ki her akademik çalışma yalnızca ferdî bir emeğin değil, aynı zamanda pek çok isimsiz kahramanın, dua ve destekçinin müşterek bir mahsulüdür. Bu zorlu fakat bir o kadar da öğretici yolculuğun nihayete ermesinde payı olan herkese teşekkürü bir borç bilirim.

Lisans eğitimimin başladığı ilk günden itibaren ilmî müktesebatından istifade ettiğim, akademik kariyerimin en mühim mihenk taşı ve iyi bir insan olma yolculuğumdaki en müşahhas örneklerinden biri olan kıymetli danışmanım Sayın Ali Cançelik Hocam’a sabrı ve rehberliği için en kalbi şükranlarımı arz ederim.

Bu tezin vücut bulması sürecinde bana yurt dışı kapılarını aralayan ve güvencesini her daim yanımda hissettiğim Sayın Kadir Gömbeyaz Hocam’a ilmi destekleri ve teşvikleri için minnettarım.

Tez savunma sürecinde kıymetli vakitlerini ayırarak jüri üyesi olarak çalışmama değer katan, yapıcı eleştiri ve önerileriyle tezimi kuvvetlendiren Sayın Adalet Çakır, Meliha Yıldırım Sarıkaya Hoca'larıma ve süreçteki değerli destek, katkıları için Kazım B. Özkardaş Hocam'a teşekkür ederim.

Hayatımın her safhasında olduğu gibi bu akademik serüvende de en büyük sığınağım olan, sabır ve dualarıyla yolumu aydınlatan kıymetli annem Fatma Açıkgöz ve babam Ahmet Açıkgöz'e; neşeleri ve varlıklarıyla bu süreci benim için anlamlı kılan kardeşlerim Hannenur, Ömer Hattap ve Afra Meryem'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çocukluk yıllarımdan bugüne dek her anımda yanımda olan, dostluğun ve vefanın en güzel örneğini sergileyen en büyük destekçim Ayşe Afife Karaaslan başta olmak üzere, varlıklarıyla bana güç veren tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak, bu akademik yolculuğun en sessiz ve derinden hissedilen kahramanı olan; bugün katettiğim mesafeyi görüp benimle gurur duymasını her şeyden çok istediğim ancak kısa bir süre önce ebediyete irtihal eden kıymetli dedeciğim Şaban Güngör'ü rahmet, özlem ve minnetle anıyorum. Onunla birlikte bu meşakkatli süreçte hayır dualarını üzerimden eksik etmeyen, her adımda benimle gurur duyduklarını kalben hissettiğim o sessiz destekçilerim, tüm aile büyüklerime en kalbi şükranlarımı sunarım.

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Bkn.	Bakınız
D.	Dîvân
DİB	Diyanet İşleri Başkanlığı
M.	Mecmua
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TİE	Türk İslam Edebiyatı
EDB	Klasik Türk Edebiyatı
TSV	Tasavvuf
DLV	Dil ve Lugat
TRH	Tarih
BIO	Biyografi
MUS	Mûsiki
AHL	Ahlâk

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu ve Önemi

Türk İslam Edebiyatı içerisinde önemli bir yere sahip olan mecmualar, yalnızca farklı şiiirlerin bir araya getirildiği derleme eserler değil; aynı zamanda dönemin kültürel, dinî ve edebî zihniyetini yansıtan temel kaynaklardır. Özellikle Osmanlı sahasında gelişen şiiir mecmuaları, Klasik Edebiyat araştırmalarında metin neşri, edebî zevk, şair çevreleri, tarikat ilişkileri ve kültürel dolaşımın izlenebilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Mecmualar sayesinde dîvânlarda yer almayan şiiirlerin gün yüzüne çıkarılması, unutulmuş veya hakkında sınırlı bilgi bulunan şairlerin tespit edilmesi ve dönemin müşterek estetik anlayışının ortaya konulması mümkün hâle gelmektedir. Bu yönüyle mecmualar, Klasik Türk Edebiyatı araştırmalarının vazgeçilmez kaynakları arasında yer almaktadır. Tasavvufî muhtevaya sahip mecmualar ise yalnızca edebî değil, aynı zamanda dinî ve kültürel hafızayı taşıyan eserler olarak dikkat çekmektedir. Tekke çevrelerinde oluşturulan bu tür mecmualar; zikir, âyin ve muharrem merasimleri gibi dinî pratiklerde okunmak üzere derlenmiş şiiirleri ihtiva etmekte, böylece dönemin manevî hayatına dair önemli veriler sunmaktadır. Özellikle Ehl-i Beyt sevgisi ve Kerbelâ hadisesi etrafında şekillenen şiiirler, Osmanlı Tasavvuf Edebiyatının en güçlü tematik alanlarından birini oluşturmaktadır.

Hz. Hüseyin ve beraberindekilerin Kerbelâ'da şehit edilmesi, İslâm tarihinin en trajik hadiselerinden biri olarak kabul edilmiş; bu olay asırlar boyunca dinî, tasavvufî ve edebî hafızada canlılığını korumuştur. Kerbelâ hadisesi etrafında gelişen mersiye geleneği, Türk edebiyatında özellikle Tekke şiiiri ve Dîvân şiiiri sahasında geniş bir karşılık bulmuştur. Ehl-i Beyt sevgisini merkeze alan bu şiiirlerde matem, sadakat, teslimiyet, adalet ve manevî bağlılık gibi kavramlar ön plana çıkmıştır. Osmanlı toplumunda Muharrem ayı boyunca gerçekleştirilen merasimlerde okunan mersiyeler, zaman içerisinde müşterek bir dinî ve kültürel hafıza meydana getirmiştir. Bu sebeple Kerbelâ merkezli şiiir mecmuaları yalnızca edebî eserler değil; aynı zamanda Osmanlı toplumunun dinî duyarlılıklarını ve tasavvufî düşünce dünyasını yansıtan kültürel belgeler olarak değerlendirilmelidir.

Bu çalışmanın konusunu, Leiden Üniversitesi Kütüphanesi Doğu Yazmaları Koleksiyonu'nda Cod. Or. 23.670 numarada kayıtlı bulunan *Mesâib-i Kerbelâ* adlı şiiir mecmuası oluşturmaktadır. Rifâî tarîkine mensup Ahmed Edîb tarafından İstanbul'da 1333 (1914-1915)

yılında istinsah edilen bu mecmua, Kerbelâ mersiyeleri ile tasavvufî şiirleri bir araya getiren dikkat çekici bir derleme niteliğindedir. Mecmuada Mevlevî, Rifâî, Bektaşî ve Kadirî tarîklerine mensup şairlerin şiirlerine yer verilmesi, eserin yalnızca belirli bir tarikat çevresiyle sınırlı kalmadığını; aksine Osmanlı tasavvuf kültürünün ortak hafızasını yansıttığını göstermektedir. Mecmua Şeyh Gâlib, Niyâzî-yi Mısırî, Yûnus Emre, Hatâyî, Aziz Mahmûd Hüdâî, Edîb Harâbî gibi tasavvuf geleneğinden gelen şairleri bulundurmasının yanında; Rızâ Tevfik ve Nâmık Kemal gibi farklı dönemlere ait, farklı düşüncedeki şairlerin bir arada bulunması, eserin çeşitli bir edebî karakter taşıdığını ortaya koymaktadır. Özellikle Rifâî çevresiyle ilişkili kayıtlar, mecmuanın yalnızca edebî değil aynı zamanda tasavvufî bir işlev üstlendiğini de ortaya koymaktadır.

Araştırmanın Amacı

Çalışmanın temel amacı, Leiden Üniversitesi Kütüphanesi'nde Cod. Or. 23.670 numarada kayıtlı bulunan *Mesâib-i Kerbelâ* mecmuasını tenkitli neşir yöntemiyle incelemek ve eserin çeviri yazılı metnini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda mecmuanın fizikî özellikleri, muhtevası, şair kadrosu, vezin yapısı ve müellifi ayrıntılı biçimde değerlendirilmiştir. Çalışmada ayrıca mecmuanın Osmanlı tasavvuf kültürü içerisindeki yeri belirlenmeye çalışılmış; Kerbelâ mersiyeleri geleneği ile Tekke şiiri arasındaki ilişki üzerinde durulmuştur. Bunun yanında mecmuanın derleyicisi Ahmed Edîb'in kimliği ve Rifâî çevresiyle ilişkisi incelenerek dönemindeki tekke kültürü ile sosyal hayat arasındaki ilişkinin edebî üretime nasıl yansıdığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bunun yanında çalışma yalnızca bir metin neşri olmanın ötesinde, Osmanlı dinî ve kültürel hayatına dair değerlendirmeler sunmayı da hedeflemektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Leiden Üniversitesi Kütüphanesi'nde kayıtlı bulunan *Mesâib-i Kerbelâ* mecmuası incelenmiş; yazmanın içeriği ve fizikî özellikleri değerlendirilmiştir. Eserin kâğıt yapısı, cildi, yazı türü, mürekkep kullanımı, sayfa düzeni ve süsleme unsurları klasik yazma eser inceleme yöntemleri doğrultusunda ele alınmıştır. Mecmuada yer alan şiirlerin şairlerinin büyük çoğunluğu, şiirlerde geçen mahlaslardan hareketle tespit edilmiştir. Şiirlerin vezinleri tarafımızca belirlenmiş, aruz kalıpları ve hece ölçüsü bakımından sınıflandırılmıştır. Vezne uymayan bazı bölümlerde, şiirlerin ulaşılabilen diğer nüshaları ve dîvânlarıyla karşılaştırma yapılarak gerekli tamirler gerçekleştirilmiştir. Çeviri yazı metin hazırlanırken transkripsiyon esaslarına bağlı kalınmıştır;

mecmuada okutucu harflerle yazılan kelimeler aslına uygun biçimde korunmuştur. Okutucu harf bulunmayan kelimelerde ise mecmuanın istinsah edildiği dönemin ses özellikleri dikkate alınmıştır. Metin içerisinde sonradan tamamlanan veya eksik olduğu düşünülen bölümler köşeli parantez içerisinde gösterilmiştir.

Çalışma sürecinde Leiden Üniversitesi Kütüphanesi Türkçe yazma eser katalogları ayrıntılı biçimde taranmış; mecmuanın muhtevasıyla ilişkili olan Türk İslam Edebiyatı ve Tasavvuf Edebiyatına dair eserler tespit edilmiştir. Özellikle Kerbelâ mersiyeleri, Ehl-i Beyt sevgisi ve tasavvufî şiir geleneğiyle bağlantılı kaynaklar incelenmiştir. Tespit edilen bu eserler, araştırmanın sistematik bir bütünlük içerisinde sunulabilmesi amacıyla tezde tablo hâlinde gösterilmiştir.

Çalışmanın değerlendirme aşamasında *İSAM Kütüphanesi Arşivi*, *Meclis-i Meşâyih Defterleri*, *Sicill-i Osmânî*, *Osmanlı Müellifleri*, *Sefîne-i Evliyâ* ve *İstanbul Ansiklopedisi* gibi kaynaklardan yararlanılmıştır. Böylece mecmuanın derleyicisi Ahmed Edîb'in mensup olduğu tasavvufî çevre ve dönemin kültürel atmosferi hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Literatür Değerlendirmesi

Klasik Türk Edebiyatında mecmualar üzerine yapılan çalışmalar özellikle son yıllarda önemli ölçüde artmıştır. Mecmuaların yalnızca şiir derlemeleri olmadığı; aynı zamanda edebî hafızayı, şiir tercihlerini ve kültürel dolaşımı yansıtan kaynaklar olduğu yönündeki yaklaşım, bu eserlerin ilmî değerini daha görünür hâle getirmiştir. Özellikle *MESTAP*¹ (*Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi*) kapsamında yürütülen çalışmalar, mecmuaların kataloglanması ve araştırmacıların erişimine açılması bakımından önemli bir adım olmuştur. Bununla birlikte mevcut çalışmaların büyük kısmı Dîvân şiiri mecmuaları üzerinde yoğunlaşmış; tasavvufî içerikli mecmualar ve Kerbelâ mersiyelerini merkeze alan derlemeler üzerine yapılan araştırmalar sınırlı kalmıştır. Kerbelâ mersiyeleri üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, daha çok Fuzûlî'nin *Hadikatü's-Süedâ*'sı ve münferit mersiye şairleri üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir. Tasavvufî mecmualarda yer alan Kerbelâ şiirlerinin müşterek bir gelenek oluşturduğu yönündeki değerlendirmeler ise henüz yeterince ayrıntılı biçimde ele alınmamıştır. Bu nedenle *Mesâib-i Kerbelâ* mecmuası, farklı tarikat çevrelerinden şairleri bir araya getirmesi bakımından dikkat çekici bir örnek oluşturmaktadır.

¹ MESTAP, “Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi”, erişim 20 Mayıs 2026, [MESTAP](#)

20. yüzyılda oluşturulmuş olması da mecmuayı ayrıca önemli kılmaktadır. Çünkü II. Meşrutiyet sonrasında Osmanlı toplumunda modernleşme süreci hız kazanırken tekke kültürü ve tasavvufi edebiyat geleneği varlığını sürdürmeye devam etmiştir. Ahmed Edîb'in hem devlet içerisinde memur olarak görev yapıyor olması hem de Rifâî çevresiyle ilişkili bir mecmua oluşturması, dönemin sosyal ve kültürel yapısını anlamak açısından dikkat çekici veriler sunmaktadır. Bu çalışma mevcut literatürde ayrıntılı biçimde ele alınmamış olan *Mesâib-i Kerbelâ* mecmuasını inceleyerek hem mecmua çalışmalarına hem de Osmanlı Tasavvuf Edebiyatı araştırmalarına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Leiden Üniversitesi Yazma Eserler Koleksiyonu'nda Tespit Edilen Türk İslam Edebiyatı Eserleri

Leiden Üniversitesi Kütüphanesi, Avrupa'daki Doğu yazmaları koleksiyonlarından birine sahip olup özellikle Osmanlı, Arap ve Fars kültür çevrelerine ait yazmaları bünyesinde barındırmaktadır. XVII. yüzyıldan itibaren Hollanda ile Osmanlı dünyası arasında gelişen diplomatik, ticarî ve ilmî ilişkiler neticesinde oluşmaya başlayan bu koleksiyon, zaman içerisinde farklı şahsî kütüphaneler ve bağışlarla genişlemiş; böylece Türkçe yazmaların da yer aldığı bir koleksiyon yapısına ulaşmıştır. Koleksiyonda yer alan yazmalar yalnızca tarihî ve filolojik açıdan değil, Osmanlı kültür, düşünce ve edebiyat hayatını yansıtmaları bakımından da araştırmalara kaynaklık edebilecek niteliktedir.

Bu çalışma kapsamında Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu'nun üç cildi taranarak incelenmiş; katalogda kayıtlı Türkçe yazmalar arasından Türk İslam Edebiyatı sahasıyla doğrudan ilişkili eserler tespit edilerek tasnif edilmiştir. İnceleme sürecinde eserlerin müellifleri, türleri, içerikleri ve edebî gelenek içerisindeki konumları dikkate alınmış; özellikle dîvânlar, mesnevîler, şiir mecmuaları, menâkıbnâmeler, tasavvufî eserler, nasihatnâmeler, şerhler ve dinî-didaktik metinler değerlendirme kapsamına alınmıştır. Bunun yanında bazı Arapça ve Farsça yazmalar içerisinde yer alan Türkçe şiirler, kenar notları, tercümeler ve açıklamalar da Türk İslam Edebiyatı geleneğiyle ilişkileri bakımından incelemeye dâhil edilmiştir.

Taranan üç ciltte toplam 1071 Türkçe yazma eser kayıtlıdır. Yapılan inceleme sonucunda bu eserlerden 184'ünün doğrudan Türk İslam Edebiyatı sahasıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca koleksiyon içerisinde 38 şiir ve güfte mecmuasının bulunması, Türk İslam Edebiyatı ve tasavvuf kültürüne ait şiir, mersiye, ilahi, nutuk ve çeşitli manzum parçaların önemli bir yekûn oluşturduğunu göstermektedir. Bu veriler, koleksiyondaki Türk İslam Edebiyatı malzemesinin sayısal açıdan dikkate değer bir yoğunluğa sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Eserler arasında Bâkî, Fuzûlî, Lâmiî Çelebi, Şeyhoğlu Mustafa, Ali Şîr Nevâî, Şemseddin Sivâsî ve İsmâîl Ankaravî gibi Türk İslam Edebiyatı ve tasavvuf geleneğinin önemli isimlerine ait metinlerin bulunması koleksiyonun ilmî değerini daha da artırmaktadır.

Katalogda yer alan yazmaların önemli bir kısmı doğrudan edebî eserlerden oluşurken yazmaların içerisinde bulunan Türkçe manzum parçalar, şiir alıntıları, dualar, notlar ve şerhler de Osmanlı okuma kültürü ile yazı geleneğine dair önemli veriler sunmaktadır. Bu durum, Leiden koleksiyonunun yalnızca metin merkezli değil; aynı zamanda Osmanlı entelektüel hayatı, kitap kültürü ve yazma dolaşımı açısından da değerlendirilmesi gereken çok katmanlı bir kaynak hazinesi olduğunu göstermektedir. Özellikle mecmualar ve çok dilli yazmalar, Osmanlı kültür dünyasında Türkçe'nin Arapça ve Farsçayla kurduğu ilişkiyi göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Hazırlanan tablolar aracılığıyla eserlerin koleksiyon içerisindeki dağılımı, tür çeşitliliği ve Türk İslam Edebiyatı ile ilişkileri sistematik biçimde ortaya konulmuştur. Böylece Leiden Üniversitesi Yazma Eserler Koleksiyonu'nun Türk İslam Edebiyatı araştırmaları açısından taşıdığı önem sayısal verilerle desteklenmiş; koleksiyonun Türk İslam Edebiyatı, tasavvuf tarihi ve Osmanlı yazma kültürü çalışmalarında başvurulabilecek zengin bir kaynak niteliği taşıdığı gösterilmeye çalışılmıştır.

1.2. Tespit Edilen Türk İslam Edebiyatı Eserleri Tablosu

Tablo 1: Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu'nun I. Cildindeki² Türk İslam Edebiyatı Yazmaları

Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu'nun I. cildinde toplam 290 yazma eser kayıtlıdır. Yapılan inceleme sonucunda bu eserlerden 63'ünün Türk İslam Edebiyatı sahasıyla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda, koleksiyondaki yazmaların yaklaşık dörtte birinin Türk İslam Edebiyatı kapsamına girdiği görülmektedir. Özellikle dîvânlar, mesnevîler, tasavvufî eserler, şerhler, mecmualar ve dinî-didaktik metinler koleksiyon içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu durum, Leiden Üniversitesi Yazma Eserler Koleksiyonu'nun Türk İslam Edebiyatı araştırmaları açısından zengin ve dikkat çekici bir kaynak niteliği taşıdığını ortaya koymaktadır.

	Koleksiyon	Cod.Or	Eser Adı / İçerik	Müellif	Dil	Ana Kategori	Alt Alan	Açıklama
1	Golius Collection	Cod.Or.68	Mu'allakat ve Bürde şerhleri içinde Türkçe ibareler ve notlar	Anonim şerhler	Arapça ana metin + Türkçe notlar	EDB	Arap şiiri şerhi	Ana metin Arap edebiyatı şerhidir; Türkçe ibareler Osmanlı okuma ve sahiplik kültürü açısından dolaylı veri sağlar.
2	Golius Collection	Cod.Or.148	Tuhfe-yi Şâhidî	İbrahim Şâhidî	Farsça-Türkçe	DLV	Manzum sözlük	Manzum Farsça-Türkçe sözlük olup çocuklara Farsça ve vezin öğretme amacı taşır; edebî formu sebebiyle Türk İslam eğitim-edebiyat kültürüyle dolaylı ilişkilidir.
3	Golius Collection	Cod.Or.152b	İbnü'l-Fârız'ın Tâiyye'si şerhi içinde Türkçe beyit	Ana şerh: Ali b. Atıyye Alavân el-Hamavî	Arapça ana metin + Türkçe beyit	TSV	Tasavvufî şiir şerhi	Ana eser Arapça tasavvufî şiir şerhidir; Türkçe beyit doğrudan bağımsız eser değildir.
4	Golius Collection	Cod.Or.156	Şâhî Dîvânı içinde Türkçe şiirler, notlar ve şehrengiz parçası	Ana eser: Şâhî; eklerde Âlî, Kemal Paşazâde vb.	Farsça ana metin + Türkçe şiir/notlar	EDB	Dîvân şehrengiz parçası / şiir ekleri	Ana eser Farsça dîvândır; eklerde Türkçe mesnevî kafiyeli beyitler ve şehrengiz türüne ait uzun parça bulunduğu için Türk edebiyatı açısından önemlidir; fakat belirlenen TİE türlerine doğrudan girmez.
5	Golius Collection	Cod.Or.164	Lugat-i Ni'metullah	Ni'metullah b. Ahmed b. Kâdî Mübârek er-Rûmî / Halîl Sûfî	Farsça-Türkçe	DLV	Sözlük / lugat	Farsça-Türkçe sözlük olup Osmanlı dil öğretimi ve edebî kültür çevresiyle ilişkilidir; doğrudan TİE türleri içinde sayılmaz.

² Jan Schmidt, *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Volume One: Comprising the Acquisitions of Turkish Manuscripts in the Seventeenth and Eighteenth Centuries* (Leiden: Legatum Warnerianum in Leiden University Library, 2000).

6	Golius Collection	Cod.Or. 171	Dîvân	İbnü'l-Fârız	Arapça	EDB TSV	/ Dîvân şiiri / tasavvufi şiir	Yazma, İbnü'l-Fârız'ın <i>Dîvân</i> nüshasını içerir. Başlık sayfasında Osmanlı Türkçesiyle yazılmış kısa bir Türkçe manzume bulunmaktadır. Eser doğrudan Türkçe bir dîvân olmasa da Osmanlı tasavvuf ve şiir çevrelerinde dolaşımı nedeniyle Türk İslam Edebiyatı açısından dolaylı ilişkilidir.
7	Scaliger Collection	Cod.Or.242	Gülistân	Sa'dî Şîrâzî	Farsça (Arapça, Türkçe ve Latince kenar notlarıyla)	EDB	Klasik ahlâk ve hikmet edebiyatı	Yazma, Sa'dî'nin <i>Gülistân</i> nüshasını içerir. Metin içinde Arapça, Farsça ve Türkçe satır arası/kenar açıklamaları bulunmaktadır. Türkçe notlar Osmanlı okuma ve yorum geleneğini göstermesi bakımından Türk İslam Edebiyatı açısından dolaylı önem taşır; ancak eser doğrudan Türkçe bir edebî metin değildir.
8	Warner Collection	Cod.Or.274	Mecmûa-yı Eş'âr	Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî	Farsça (Türkçe kenar notlarıyla)	EDB TSV	/ Tasavvufi şiir / şerh ve okuma notları	Yazma, Mevlânâ'nın Farsça şiirlerini içeren bir koleksiyon nüshasıdır. Sayfa kenarlarında Osmanlı Türkçesiyle yazılmış dinî-ilmî açıklamalar ve notlar bulunmaktadır. Türkçe, Osmanlı okuma ve yorum geleneğini göstermesi bakımından Türk İslam Edebiyatı açısından dolaylı önem taşır; ancak ana metin doğrudan Türkçe değildir.
9	Warner Collection	Cod.Or.322	Gazel	Yahyâ	Türkçe	EDB	Dîvân şiiri / gazel	Yazmanın ana kısmı Arapça tarih ve biyografi eserlerinden oluşmaktadır; ancak son yaprakta Yahyâ'ya ait beş beyitlik bir Türkçe gazel ve başlık bulunmaktadır. Küçük hacimli olsa da doğrudan Osmanlı dîvân şiiri örneği içerdiği için Türk İslam Edebiyatı kapsamında değerlendirilir.
10	Warner Collection	Cod.Or.401	Türkçe ek metinler ve şiir parçaları	Çeşitli	Türkçe	EDB TSV	/ İlahi, mesnevî, nasihat, fetvâ ve manzum parçalar	Yazmanın ana kısmı Arapça risalelerden oluşmaktadır; ancak son yapraklarda Türkçe manzum ve mensur ekler bulunmaktadır. Bunlar arasında Sultan Selim'in ölümü üzerine tarih manzumesi, nasihat başlıklı beyitler, Ebussuûd ve İbn Kemal/Fenârî çevresine ait fetvâ parçaları, ilahi ve mesnevî tarzında manzumeler ile " <i>sıfat-ı rûz-ı şeb</i> " başlıklı Yûsuf kıssası fragmanı yer alır.

								İçerdiği şiir ve dinî-edebî parçalar nedeniyle Türk İslam Edebiyatı açısından doğrudan ilişkilidir.
11	Warner Collection	Cod.Or.461	Lugat-ı Ahterî Kebîr	Mustafa b. Şemsüddîn el-Karahisârî (Ahterî)	Arapça-Türkçe	DİL / EDB	Lugat / sözlük edebiyatı	Ahterî mahlaslı Mustafa b. Şemsüddîn el-Karahisârî'nin hazırladığı yaygın Arapça-Türkçe sözlük nüshasıdır. Eserde kenar notları arasında Arapça, Farsça ve iki Türkçe beyit bulunmaktadır. Doğrudan edebî bir eser olmamakla birlikte Osmanlı Türkçesi sözlük ve dil kültürü içinde önemli bir kaynak olduğundan Türk İslam Edebiyatı açısından dolaylı ilişkilidir.
12	Warner Collection	Cod.Or.485	Türkçe gazel	Anonim	Türkçe	EDB	Dîvân şiiri / gazel	Yazmanın ana kısmı Arapça bir sözlükten oluşmaktadır; ancak son yaprakta dört beyitlik bir Türkçe gazel veya gazel parçası bulunmaktadır. Aynı sayfada matla varyantı da yer almaktadır. Kısa hacimli olmakla birlikte doğrudan Osmanlı gazel geleneğine ait bir şiir örneği içerdiğinden Türk İslam Edebiyatı kapsamında değerlendirilir.
13	Warner Collection	Cod.Or.505	Türkçe manzum parçalar	Hüsrev'e nispet edilen parçalar	Türkçe	EDB	Dîvân şiiri / manzum	Yazmanın ana kısmı Arapça bir akaid ve polemik eserinden oluşmaktadır; ancak başlık sayfasında Türkçe bir beyit ve Hüsrev'e nispet edilen iki beyitlik manzum fragman bulunmaktadır. Küçük hacimli olsa da Osmanlı-Türk şiir geleneğine ait manzum örnekler içerdiği için Türk İslam Edebiyatı kapsamında değerlendirilir.
14	Warner Collection	Cod.Or.508	Hadikatü's-Süedâ	Fuzûlî (Mehmed b. Süleyman)	Türkçe	EDB / TSV	Maktel / Kerbelâ edebiyatı / mensur-manzum dinî anlatı	Fuzûlî'nin Hz. Hüseyin ve Kerbelâ vakası konu alan meşhur eseri <i>Hadikatü's-Süedâ</i> 'nın 16. yüzyıl sonlarına ait nüshasıdır. Eser, Hüseyin Vâiz-i Kâşîfi'nin <i>Ravzatü's-Şühedâ</i> adlı eserine dayanır ve peygamberler, Ehl-i Beyt ve Kerbelâ olayını bölümler halinde

								anlatır. Osmanlı dinî-edebî ve mersiye geleneğinin temel metinlerinden biridir.
15	Warner Collection	Cod.Or.536	Çoğunlukla Farsça ve Türkçe eserlerden oluşan mecmua	Çeşitli	Farsça / Türkçe	EDB TSV	/ Mecmua	Yazma, çoğunluğu Farsça ve Türkçe manzum eserlerden oluşan bir mecmuadır. İlk bölümde aşk temasına dair Farsça şiir antolojisi yer alır; ardından Türkçe on beş beyitlik bir mesnevî mukaddimesi gelir. Metin boyunca Sultan Veled, Mevlânâ, Attâr, Hâfız, Câmi, Nizâmî ve Nevâî gibi klasik şairlerden alıntılar bulunmaktadır. Osmanlı şiir mecmuası ve tasavvufî-edebî aktarım geleneği açısından önemli bir derlemedir.
16	Warner Collection	Cod.Or.543	Münşeât mecmuası / inşâ risalesi	Hocazâde Sa'deddin Efendi'ye nispet edilir	Türkçe / Farsça / Arapça	EDB	Münşeât	Yazma, mektup yazma sanatına dair geniş bir münşeât mecmuasıdır. Eser, Hüseyin Vâiz-i Kâşîfi'nin <i>Şahîfe-yi Şâhî</i> adlı eserine dayanan bir inşâ kılavuzu niteliğindedir. Metin içinde Türkçe açıklama parçaları bulunmakla birlikte içerik büyük ölçüde Farsça şiir alıntıları ve resmî yazışma örneklerinden oluşur. Açılış, mukaddime, mektup düzeni, hitap biçimleri, teşekkür ve karşılık yazıları gibi bölümler içerdiğinden Osmanlı inşâ ve münşeât geleneği açısından önemli bir edebî kaynaktır.
17	Warner Collection	Cod.Or.566	Vâmık u Azrâ	Lâmiî Çelebi (Şeyh Mahmûd b. Osman)	Türkçe	EDB	Mesnevî / aşk hikâyesi	Lâmiî Çelebi'nin, Unsurî'ye nispet edilen Farsça bir aşk hikâyesinden hareketle kaleme aldığı uzun mesnevîdir. Eser, Kanûnî Sultan Süleyman adına hazırlanmış olup aşk, ayrılık ve kahramanlık temalarını işler. Uzun bir mukaddime ve hâtme içerir; ardından “ <i>kasîde-yi sad-berg</i> ” bölümü gelir. Osmanlı klasik mesnevî geleneğinin önemli aşk anlatılarından biridir.

18	Warner Collection	Cod.Or.573	Türkçe gazeller, reçeteler ve notlar içeren yazma	İbn Ebî Hacale	Arapça ana metin + Türkçe şiir/notlar	EDB	Gazel	Muradî, Yahyâ ve Latîfî'ye ait gazeller ile Türkçe reçeteler içerir; Osmanlı şiir ve okuma kültürü açısından önemlidir.
19	Warner Collection	Cod.Or.586	Farsça mektup mecmuası içinde Türkçe notlar	Bahâeddin Muhammed el-Bağdâdî'ye nispet edilir	Farsça ana metin + Türkçe not	EDB	Münşeat	Türkçe notlar ve sahiplik kayıtları Osmanlı okuma ve istinsah kültürünü göstermektedir.
20		Cod.Or.659	Şerh-i Şebistân-ı Hayâl	Sürûrî (Muslihuddin Mustafa b. Şa'bân)	Türkçe / Farsça	EDB	Şerh edebiyatı / tercüme / belâgat	Fattâhî'nin Şebistân-ı Hayâl adlı Farsça eserine Sürûrî tarafından yapılmış tercüme ve açıklamalı şerhtir. Eserde lugavî, gramer ve edebî açıklamalar yer almakta; metin “Şebistân-ı nikât ve gülîstân-ı lugât” adıyla da anılmaktadır. Nûshada Lâmi'î ve Lâ'î'ye nispet edilen şiir parçaları ile çeşitli manzum notlar bulunur. Osmanlı şerh ve tercüme geleneğinin önemli örneklerinden biridir.
21	Warner Collection	Cod.Or.662	Sihâm-ı Kazâ	Nef'î (Ömer Efendi)	Türkçe	EDB	Hiciv	Nef'î'nin meşhur hiciv mecmuası <i>Sihâm-ı Kazâ</i> 'nın erken tarihli nüshalarından biridir. Eserde devlet adamları, vezirler, şairler ve çeşitli toplumsal çevreler hakkında yazılmış sert hiciv kasideleri ve kıtalar bulunmaktadır. Osmanlı klasik hiciv geleneğinin en önemli eserlerinden biri kabul edilir ve şairin ölümüne yol açan eser olarak da tanınır.
22	Warner Collection	Cod.Or.697	Hikmetnâme	İbrâhim b. Bâlî	Türkçe	EDB TSV	Mesnevî / kozmografya / tarih	İbrâhim b. Bâlî tarafından mesnevî nazım şekliyle yazılmış kozmografik ve umumi tarih niteliğinde hacimli bir eserdir. Yaklaşık 13.000 beyitten oluştuğu belirtilen eser Memlûk Sultanı Kayıtbay'a ithaf edilmiştir. Müellif, yaşadığı sıkıntılardan ve Antep (Ayntab) kökeninden söz eder. Osmanlı öncesi/erken Osmanlı Türkçe mesnevî ve hikmet geleneği açısından önemli bir metindir.

23	Warner Collection	Cod.Or.703	Lugat-ı Nevâî	Müellifi bilinmiyor	Çağatay Türkçesi Osmanlı Türkçesi	/ DİL / EDB	Lugat	Ali Şîr Nevâî'nin eserlerinde geçen Çağatayca kelimeleri Osmanlı okuyucuları için açıklamak amacıyla hazırlanmış sözlüktür. “ <i>Lugat-ı Abuşka</i> ” adıyla da tanınır. Eser alfabetik düzenlenmiş olup Nevâî'den örnekler içerir; başında mesnevî tarzında bir mukaddime vardır. Yazmanın ilk yapraklarında Arapça, Farsça ve Türkçe şiir parçaları da bulunmaktadır. Osmanlı-Çağatay edebî ilişkileri ve Nevâî etkisi bakımından Türk İslam Edebiyatı açısından önemli bir kaynaktır.
24	Warner Collection	Cod.Or.715	Türkçe notlar ve şiirler	Çeşitli (Âhî ve Pîrî'ye nispet edilen şiirler dahil)	Farsça / Türkçe	EDB TSV	/ Dîvân şiiri / tasavvufi şiir / kenar notları	Yazmanın ana kısmı <i>Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî</i> 'nin <i>Farsça Dîvân</i> nüshasını içerir. Başlangıç yapraklarında Osmanlı Türkçesiyle yazılmış sahiplik kayıtları ve notlar bulunmaktadır. Ayrıca Âhî'ye ait bir beyit ve Pîrî'ye ait on bir beyitlik bir gazel yer alır. Ana eser Farsça olmakla birlikte Türkçe şiir ve notlar Osmanlı tasavvufi-edebî dolaşımını göstermesi bakımından Türk İslam Edebiyatı açısından dolaylı önem taşır.
25	Warner Collection	Cod.Or.724	Şerh-i Dîvân-ı Şâhî	Şem'î (Mevlânâ Mustafa)	Farsça / Türkçe	EDB	Şerh edebiyatı / dîvân şerhi / tercüme	Şem'î mahlaslı Mevlânâ Mustafa tarafından Emir Şâhî-i Sebzevârî'nin <i>Dîvânı</i> üzerine yazılmış açıklamalı şerh ve tercümedir. Eserde beyit beyit alıntılar verilmiş, ardından tercüme ve yorumlar eklenmiştir. Müellif çalışmasını hem “şerh” hem de “terceme” olarak tanımlar. Osmanlı şerh geleneğinin klasik örneklerinden biri olup Fars şiirinin Osmanlı edebiyat çevrelerinde nasıl yorumlandığını göstermesi bakımından önemlidir.
26	Warner Collection	Cod.Or.730	Şehinşâh-nâme	İbrâhim Mülhimî	Türkçe	EDB TAR	/ Mesnevî / manzum tarih / şehname geleneği	Sultan IV. Murad'ın hayatını ve dönemindeki önemli olayları anlatan manzum tarih eseridir. Mesnevî nazım şekliyle kaleme alınmış olan eser, Bağdat seferine kadar gelen olayları kronolojik biçimde işler. Müellif İbrâhim Mülhimî, eseri padişahın emriyle

								yazdığını belirtir. Osmanlı şehnâme ve manzum tarih geleneğinin önemli örneklerinden biridir.
27	Warner Collection	Cod.Or.738	Şerh-i Tuhfetü'l-Ahrâr	Şem'î (Mevlânâ Mustafa)	Farsça / Türkçe	EDB	Şerh edebiyatı /mesnevî şerhi	Şem'î tarafından Câmî'nin didaktik mesnevîsi <i>Tuhfetü'l-Ahrâr</i> üzerine yazılmış açıklamalı şerhtir. Eser, beyit beyit alıntılar, tercümeler ve yorumlarla düzenlenmiştir. Sadrazam Hâdim Hasan Paşa'ya ithaf edilen bu çalışma, Osmanlı şerh geleneğinde Fars klasiklerinin nasıl yorumlandığını göstermesi bakımından önemlidir. Çok sayıda lugavî açıklama ve kenar notu içerir.
28	Warner Collection	Cod.Or.743	Türkçe şiirler	Tâbibî ve çeşitli şairler	Türkçe	EDB	Dîvân şiiri / manzum parçalar	Yazmanın ana kısmı Mahmûd Şebüsterî'nin <i>Gülşen-i Râz</i> 'ı üzerine yazılmış Farsça bir şerhten oluşmaktadır. Ancak metinden önceki iki sayfa toplam 22 beyitlik Türkçe şiir alıntılarıyla doldurulmuştur. Şiirlerin çoğu aa ba düzeninde kıtalar hâlinde ve Tâbibî'nin adı da geçmektedir. Türkçe manzum parçalar nedeniyle yazma Türk İslam Edebiyatı açısından doğrudan ilişkilidir.
29	Warner Collection	Cod.Or.762	Türkçe şiir	Hüdâyî	Türkçe	EDB TSV	/ Tasavvufî şiir	Yazmanın ana kısmı Arapça tasavvuf eserlerinden oluşmaktadır; ancak son kısmında Hüdâyî'ye ait Türkçe bir şiir bulunmaktadır. Şiir belirli kafiye düzeniyle yazılmıştır ve Osmanlı tasavvufî şiir geleneğini yansıtır. Küçük hacimli olsa da doğrudan Türkçe manzum metin içerdiği için Türk İslam Edebiyatı kapsamında değerlendirilir.
30	Warner Collection	Cod.Or.764	Türkçe notlar ve manzum parçalar	Çeşitli	Farsça / Türkçe	EDB TSV	/ Pendnâme geleneği / notlar / manzum parçalar	Yazmanın ana kısmı Attâr'a nispet edilen <i>Pendnâme</i> nüshasını içerir. Son yapraklarda çeşitli ellerle yazılmış Türkçe notlar, bilmece, mektup başlangıçları, beyitler ve kısa manzum parçalar bulunmaktadır. Ana eser Farsça olmakla birlikte Osmanlı okuma

								kültürü ve Türkçe yazı pratiğini göstermesi bakımından Türk İslam Edebiyatı açısından dolayı önem taşır.
31	Warner Collection	Cod.Or.822	Mevlevî şerhleri içinde Türkçe reçete	Hasan b. Evhad ez-Zarîfî	Farsça ana metin + Türkçe reçete	TSV	Mesnevî şerhi	Mevlevî çevreyle ilişkili Mesnevî şerhleri içerir; Türkçe reçete marjinal kültür unsurudur.
32	Warner Collection	Cod.Or.823	Bahr el-garâ'ib / Lugat-i Halîmî	Lutfullah b. Ebî Yusuf el-Halîmî	Farsça-Türkçe	DLV	Edebî sözlük / lugat	Farsça-Türkçe edebî sözlük geleneğine ait olup Osmanlı eğitim kültüründe kullanılmıştır.
33	Warner Collection	Cod.Or.831	Şairler tezkiresi sonunda Türkçe gazeller	Sâm Mirza	Farsça ana metin + Türkçe şiirler	EDB	Tezkire / gazel	Katibî, Sadık, Figanî ve Emnî'ye ait gazeller içerir; Osmanlı şiir kültürü açısından önemlidir.
34	Warner Collection	Cod.Or.818	Türkçe gazeller ve bütün üzerine beyitler	Hayâlî, Nev'î, Vusûlî ve diğerleri	Türkçe	EDB	Gazel / ilahi / şiir mecmuası	Gazel, ilahi ve sosyal hayat temalı beyitler Osmanlı şiir kültürünü yansıtır.
35	Warner Collection	Cod.Or.1100	Lugat-i Halîmî ile ilişkili yazma bölüm	Lutfullah el-Halîmî	Farsça-Türkçe	DLV	Lugat	Osmanlı medrese çevresinde kullanılan manzum sözlük geleneğiyle ilişkilidir.
36	Warner Collection	Cod.Or.823a	Lugat-i Halîmî şerhi	Halîmî geleneği	Farsça-Türkçe	DLV	Şerhli lugat	Şerhli sözlük yapısı Osmanlı dil öğretimi geleneğini yansıtır.
37	Warner Collection	Cod.Or.801	Neşrû'n-nâzîrîn ve makbûlû'l-bâtînîn	Seyyid Sa'düddin eş-Şîrvânî	Türkçe	TRH	Osmanlı-Safevî tarihi	Şîrvan seferi ve müellifin biyografik anlatılarını içeren tarihî metindir; dinî-edebî tür olmasa da Osmanlı nesri bakımından değerlidir.
38	Warner Collection	Cod.Or.801b	Aruz risalesi ve vezin diyagramları	Belirsiz	Türkçe	EDB	Aruz / belagat / şiir tekniği	Şiir tekniği ve vezin öğretimiyle ilgili yardımcı edebiyat metnidir.
39	Warner Collection	Cod.Or.809	Farsça şiir mecmuasında Türkçe notlar, dualar ve manzume	Çeşitli; ana metinlerde Attâr	Farsça ana metin + Türkçe notlar	TSV	Tasavvufî şiir / dua	<i>Pendnâme</i> ve <i>Bülbülnâme</i> gibi tasavvufî-didaktik Farsça metinler ile Türkçe dua ve notlar içerir; Türk İslam kültürüyle dolaylı ilişkilidir.
40	Warner Collection	Cod.Or.815	Tezkiretû'l-evliyâ tercümesi	Ferîdüddin Attâr'dan anonim tercüme	Türkçe	EDB	Menakıbnâme / evliya tezkiresi	Evliya menkıbelerini içeren Türkçe tercüme, menakıbnâme türü içinde doğrudan Türk İslam Edebiyatına dahildir.
41	Warner Collection	Cod.Or.827	Şerh-i Bahâristân	Şem'î Efendi Mustafa	Türkçe-Farsça	EDB	Farsça klasik şerhi / tercüme-şerh	Câmî'nin <i>Bahâristân</i> 'ına Türkçe şerhtir; Klasik Edebiyat şerh geleneği açısından önemlidir.

42	Warner Collection	Cod.Or.829	Kitâb-ı Sad Kelime-i Çehâr Yâr-i Güzîn	Mustafa b. Mehmed Kastamonî	Türkçe	EDB	Nasihatnâme / hikemî-dinî ahlak	Dört halifeye nispet edilen yüz hikmetli söz üzerine şerh; nasihatnâme ve dinî-ahlakî edebiyat kapsamında değerlendirilir.
43	Warner Collection	Cod.Or.837	Şiir mecmuası ve Türkçe şarkılar	Lâmiî, Kâsım, Sîpâhî, Abdî Çelebi vd.	Türkçe-Farsça	EDB	Dîvân / şarkı / gazel / murabba	Türkçe şarkılar, murabbalar ve gazeller içerir; genel Klasik Edebiyat kapsamındadır.
44	Warner Collection	Cod.Or.839	Şerh-i Bostân ve Sahîh-i Buhârî mecmuası	Şem'î Mustafa Efendi; Buhârî	Türkçe-Farsça-Arapça	EDB	Bostân şerhi / hadis mecmuası	Birinci kısım Sa'dî'nin <i>Bostân</i> 'ına Türkçe şerhtir; ikinci kısım hadis metni olduğundan karma mecmua olarak değerlendirilmiştir.
45	Warner Collection	Cod.Or.841	Mukaddimetü'l-edeb temelli Arapça-Türkçe fiiller sözlüğü	Zemahşerî geleneği	Arapça-Türkçe	DLV	Sözlük / fiiller / dil öğretimi	Arapça fiillere Türkçe satır arası karşılıklar veren dil öğretimi metnidir.
46	Warner Collection	Cod.Or.848	Belagat risalesi içinde Türkçe not	Usâme b. Munkız	Arapça ana metin + Türkçe not	EDB	Belagat	Belagat ve şiir teorisiyle ilişkili Arapça metin içinde Osmanlı Türkçesi notlar bulunur.
47	Warner Collection	Cod.Or.855	Tezkiretü's-Şu'arâ	Latîfi (Abdüllatîf)	Türkçe	EDB	Tezkire / biyografik edebiyat tarihi	Latîfi'nin Osmanlı şairlerini konu alan meşhur şuaara tezkiresinin erken tarihli nüshalarından biridir. Eser; şeyhler, sultanlar ve Rum şairleri hakkında biyografik bilgiler verir, şiir örnekleri içerir ve alfabetik düzen takip eder. Mukaddimede şiirin değeri, intihal ve kıskançlık gibi edebî meseleler tartışılır. Osmanlı tezkirecilik geleneğinin en önemli temel kaynaklarından biridir.
48	Warner Collection	Cod.Or.859	Kaside	Nev'î	Türkçe	EDB	Dîvân şiiri / kaside	Yazmanın ana kısmı Farsça tıp eserlerinden oluşmaktadır; ancak son yapraklarda Nev'î'ye ait bir kaside bulunmaktadır. Şairin mahlası beyit içinde geçmekte ve kenarda "Nev'î Efendi" kaydı yer almaktadır. Osmanlı kaside geleneğine ait bu manzum parça, küçük hacimli olsa da doğrudan Türkçe klasik şiir örneği olduğu için Türk İslam Edebiyatı kapsamında değerlendirilir.

49	Warner Collection	Cod.Or.879	Dîvân	Şeyhülislâm Yahyâ Efendi b. Zekerîyyâ	Türkçe	EDB	Dîvân şiiri / gazel / nazire	Şeyhülislâm Yahyâ'nın erken tarihli dîvân nüshalarından biridir. Eserde 272 gazel, 26 kıt'a ve 36 matla bulunmaktadır; bazı şiirler Sultan Osman Han'ın beyitlerine nazire olarak yazılmıştır. Kenar notlarında Âşık, Fazlî, Selîmî ve Bâkî gibi şairlere ait şiir parçaları da yer alır. Ayrıca çeşitli manzum notlar, münâcât parçaları ve şarkılar içerir. Osmanlı klasik dîvân şiirinin önemli temsilcilerinden Yahyâ Efendi'nin şiir dünyasını yansıtan temel kaynaklardan biridir.
50	Warner Collection	Cod.Or.982	Husrev ü Şîrîn	Şeyhî (Yûsuf Sinân Germiyânî)	Türkçe	EDB	Mesnevî / aşk mesnevisi	Şeyhî'nin, Nizâmî'nin aynı adlı eserinden hareketle kaleme aldığı meşhur aşk mesnevîsinin eksik bir nüshasıdır. Eser uzun bir mukaddimeyle başlar; Sultan II. Murad'a övgü ve nasihat bölümleri içerir. Şeyhî, metni kasideler ve lirik parçalarla süsleyerek Anadolu sahası mesnevî geleneğinin en önemli örneklerinden birini ortaya koymuştur. Son bölümde Bayezid Cemâlî tarafından yazılmış bir zeyl de bulunmaktadır.
51	Warner Collection	Cod.Or.1000	Türkçe şiirler / Nevâî gazelleri mecmuası	Ali Şîr Nevâî, Şühûdî, Osmân Dede, Râmî ve diğerleri	Çağatay Türkçesi / Osmanlı Türkçesi / Farsça	EDB	Şiir mecmuası / gazel / hiciv	Yazmanın ana kısmı üç Farsça eserden oluşsa da boş bırakılmış sayfalara çok sayıda Türkçe şiir eklenmiştir. Bunlar arasında Ali Şîr Nevâî'nin Çağatay Türkçesiyle yazılmış gazelleri, Şühûdî'ye ait bir gazel, Osmân Dede'nin tarih manzumesi ve Râmî hakkında yazılmış hiciv kasidesi bulunmaktadır. Nevâî'ye ait iki büyük gazel dizisi yer almakta olup eser Osmanlı-Çağatay şiir ilişkileri bakımından önemli bir şiir mecmuası niteliği taşımaktadır.

52	Warner Collection	Cod.Or.1017	Dîvân	Şeyhî (Yûsuf Sinân Germiyânî)	Türkçe	EDB	Dîvân şiiri / kaside / gazel / terkîb-bend	Şeyhî'nin toplu şiirlerini içeren geniş bir şiir mecmuasıdır. Eserde na'lar, bahâriyeler, münâcâtlar, kasideler, terkîb-bendler, tercî-bendler ve mesnevî parçaları yer alır; Sultan II. Murad, Germiyanoglu beyleri ve çeşitli devlet adamları için yazılmış methiyeler bulunmaktadır. Mecmuanın ana kısmını klasik dîvân tertibine uygun biçimde düzenlenmiş 166 gazel oluşturur. Osmanlı erken klasik şiirinin temel dîvân nüshalarından biridir.
53	Warner Collection	Cod.Or.1088	Şehr-engîz ve şiir mecmuası	Fehîm ve çeşitli şairler	Türkçe / Farsça / Arapça	EDB	Şiir mecmuası / şehrengiz / gazel / ilahi / terkib-bend	Çoğu yaprağı boş kalmış bir not defteri görünümündeki bu mecmua, XV-XVI. yüzyıllardan kalma çeşitli şiir, ilahi, gazel, münâcât ve mensur notları bir araya getirir. En dikkat çekici metin, Fehîm'in 259 beyitlik <i>Şehr-engîz</i> 'idir. Mecmuada ayrıca Nev'î, Hüdâyî, Âşık, Vasfî, Kuloglu, Nesîmî, Hayâlî ve Mevlânâ Celâleddîn Rûmî gibi isimlere ait şiirler bulunmaktadır. İlahiler, terkib-bendler, tercî'-bendler, türküler ve çeşitli manzum parçalarla birlikte reçeteler, mektuplar ve idarî notlar da içerir. Osmanlı şiir mecmuası kültürünü çok yönlü biçimde yansıtan önemli bir derleme niteliğindedir.
54	Warner Collection	Cod.Or.1096	Şiir ve not mecmuası	Hüdâyî, Âşık, Sâdıkî ve diğerleri	Türkçe	EDB	Mecmua / ilahi / gazel / kaside	Çoğu yaprağı boş kalmış not defteri tarzındaki bu mecmua çeşitli Türkçe şiirler, ilahiler ve gazeller içerir. Hüdâyî'ye ait ilahiler ve gazeller, Âşık mahlasıyla yazılmış bir şarkı ve Sâdıkî'nin dünya düzeninin bozulmasını konu alan uzun bir kasidesi bulunmaktadır. Kasidede Kınalı Mehmed Bey'in Saruhan ve Aydın'daki faaliyetlerine değinilmesi esere tarihî değer de kazandırır. Mecmuada ayrıca tılsımlı şekiller, çeşitli notlar ve sembolik çizimler yer almaktadır.

55	Warner Collection	Cod.Or.1135	Lugat-i Nevâyî	Dîvân-ı	Müellifi bilinmiyor (Pîr Çelebi Nakkaş'a nispet edilir)	Çağatay Türkçesi / Osmanlı Türkçesi	SÖZ EDB	Lugat	Ali Şîr Nevâî'nin eserlerinde geçen Çağatayca kelimeleri Osmanlı okuyucularına açıklamak amacıyla hazırlanmış sözlüktür. “ <i>Abuşka Lugatı</i> ” adıyla da tanınan eser, alfabetik olarak düzenlenmiş olup açıklamalarını Nevâî'nin şiirlerinden örneklerle destekler. Başında mesnevî tarzında bir mukaddime bulunmaktadır. Osmanlı sahasında Çağatay Türkçesi ve Nevâî etkisinin anlaşılması bakımından temel kaynaklardan biridir.
56	Warner Collection	Cod.Or.1140	Şerh-i Hamriyye	Kaşîde-i	İsmâil Ankaravî	Türkçe / Arapça	EDB TSV	Şerh edebiyatı / tasavvufi yorum	Mevlevî şeyhi ve şârih İsmâil Ankaravî tarafından İbnü'l-Fârız'ın meşhur <i>Hamriyye</i> kasidesi üzerine yazılmış ayrıntılı bir şerhtir. Eserde kasidenin her beyiti lugat, gramer, anlam ve tasavvufi yorum açısından açıklanır. Mensur açıklamalar arasına müellifin kendi şiirleri de serpiştirilmiştir. Osmanlı tasavvufi şerh geleneğinin önemli örneklerinden biri olup Mevlevî düşüncesinin klasik Arap şiirine yaklaşımını göstermektedir.
57	Warner Collection	Cod.Or.1161	Şiir Mecmuası		Çeşitli şairler (Bâkî, Edîb, Nev'î, Fehmî vb.)	Türkçe / Arapça / Farsça	EDB	Şiir mecmuası / beyit / gazel / tarih manzumesi	Arapça, Farsça ve Türkçe şiirlerden oluşan çok dilli bir şiir mecmuasıdır. İçerisinde özellikle Türkçe beyitler, gazeller, tarih manzumeleri ve çeşitli şiir parçaları dikkat çekmektedir. Bâkî, Edîb ve Nev'î gibi Osmanlı şairlerine ait beyitler ile Fehmî'nin tarih düşürmeleri yer almaktadır. Kahve tüketimi ve yasağı üzerine yazılmış manzum parçalar da bulunmaktadır. Osmanlı şiir mecmuası kültürünü ve XVII. yüzyıl edebî çevrelerini yansıtan önemli bir derleme niteliğindedir.
58	Warner Collection	Cod.Or.1263	[Kitâb-ı] Hüseyin	Mahtel-i	Müellifi bilinmiyor	Türkçe	EDB TSV	Mahtel / mesnevî / Kerbelâ anlatısı	Hız. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesini konu alan uzun bir mesnevîdir. Eser Allah, Hz. Muhammed ve dört halifeye övgüyle başlar; ardından Kerbelâ vak'ası ayrıntılı biçimde anlatılır. Metin “meclis” adı verilen bölümlere ayrılmıştır ve kahramanların

								ağzından söylenen şiir parçaları içerir. Osmanlı-Türk maktel geleneğinin erken ve önemli örneklerinden biri olup dinî-tasavvufî anlatı edebiyatı açısından büyük önem taşır.
59	Warner Collection	Cod.Or.1279(1)	Miskinlik Kitâbı	Ömer Dede Ruşenî	Türkçe	TSV EDB	/ Tasavvufî-didaktik mesnevî	Halvetî şeyhi Ruşenî tarafından mesnevî nazım şekliyle kaleme alınmış tasavvufî ve öğretici bir eserdir. Fakr, zühd, dervişlik ve manevî terbiye konularını kısa hikâyeler ve öğütlerle işler. Uzun bir mukaddimenin ardından çok sayıda kısa bölümden oluşur. Osmanlı tasavvuf edebiyatında Halvetî geleneğinin erken temsilcilerinden biri olarak önem taşır.
60	Warner Collection	Cod.Or.1279(2)	Mecmua-yı Eş'âr (Gülşenî gazelleri)	İbrahim Gülşenî	Türkçe / Farsça	EDB TSV	/ Gazel mecmuası / tarikat silsilenamesi	Gülşenîye tarikatının kurucusu İbrahim Gülşenî'ye ait gazelleri içeren şiir mecmuasıdır. Eser bir "Silsile-nâme" ile başlar; Halvetî şeyhler zincirini anlatır ve ardından 25 Türkçe gazel gelir. Şiirlerde mürşid-mürîd ilişkisi, tasavvufî aşk ve tarikat öğretisi işlenmektedir. Hem şiir mecmuası hem de tarikat hafızasını taşıyan bir kaynak niteliğindedir.
61	Warner Collection	Cod.Or.1285	Dîvân	Bâkî (Maḥmud Abdülbâkî)	Türkçe / kısmen Farsça	EDB	Dîvân şiiri	Osmanlı klasik şiirinin en büyük şairlerinden Bâkî'nin dîvânının 17. yüzyıla ait bir nüshasıdır. Eserde 23 kaside, mersiye, terci-bendler, muhammesler ve 409 Türkçe gazel yer alır; ayrıca sekiz Farsça gazel de bulunmaktadır. Şiirler klasik Osmanlı saray şiirinin estetik anlayışını, aşk, övgü ve mersiye temalarını temsil eder. Nüsha hem edebî içerik hem de istinsah ve mülkiyet kayıtları bakımından önem taşımaktadır.
62	Warner Collection	Cod.Or.1295	Şiir Mecmuası (Baharistan merkezli)	Çeşitli müellifler; ana eser Câmî	Arapça / Farsça / Türkçe	EDB	Şiir mecmuası / nazım parçaları	Mecmuanın ana kısmını Camî'nin <i>Baharistan</i> adlı eseri oluşturmakla birlikte, ön ve arka yapraklarda çok sayıda Türkçe şiir, nazım parçası ve edebî not bulunmaktadır. İçerikte müfredler, gazeller, muhammesler, muammalar, lugazlar ve çeşitli görsel-şiir örnekleri yer alır. Nesimi, Kaygusuz Abdal,

								Yahya-yı İstanbulî, Kâtibî ve Sünbülî gibi şairlere ait parçalar mevcuttur. Mecmua, 16. yüzyıl Osmanlı şiir kültürünün çok katmanlı yapısını ve şiirin görsel/tılsımlı kullanım biçimlerini göstermesi bakımından önemlidir.
63	Warner Collection	Cod.Or.1300	Hüsn ü Dil	Benlî Hasan (mahlas: Ahî)	Türkçe	EDB TSV	/ Alegorik aşk hikâyesi / mensur- manzum tercüme	Fettahî-yi Nişaburî'nin aynı adlı Farsça eserinin Benli Hasan tarafından yapılmış mensur-manzum Türkçe tercümesidir. "Güzellik" ve "gönül" arasındaki alegorik aşk hikâyesi üzerinden tasavvufî ve ahlâkî kavramlar işlenir. Eser hem nesir hem şiir parçaları içerir ve klasik Osmanlı edebiyatında sembolik-anlatı geleneğinin önemli örneklerinden biridir. Nüshada ayrıca gazeller, matla'lar ve çeşitli kenar notları bulunmaktadır.

Tablo 2: Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu'nun II. Cildindeki³ Türk İslam Edebiyatı Yazmaları
Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu'nun II. cildinde toplam 363 yazma eser kayıtlıdır. Yapılan inceleme sonucunda bu eserlerden 42'sinin Türk İslam Edebiyatı sahasıyla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

	Koleksiyon	Cod.Or	Eser Adı / İçerik	Müellif	Dil	Ana Kategori	Alt Alan	Açıklama
1	Testa Collection	Cod.Or.1435	Lugat Ahterî Kebîr	Muṣṭafa b. Şemseddin el-Karahisarî (Ahterî)	Arapça / Türkçe	SÖZ	Arapça-Türkçe sözlük	Osmanlı medrese çevrelerinde yaygın biçimde kullanılan Arapça-Türkçe sözlüktür. Müellif Ahterî mahlaslı Mustafa el-Karahisarî'dir. Eser alfabetik düzende hazırlanmış olup Arapça kelimelerin Türkçe açıklamalarını içerir. Osmanlı ilmî ve eğitim hayatında temel müracaat kaynaklarından biri olmuş, özellikle medrese öğrencileri arasında yaygın kullanım görmüştür. Nüshada ayrıca Türkçe satır arası açıklamalar ve çeşitli mülkiyet kayıtları bulunmaktadır.
2	Testa Collection	Cod.Or.1448(1)	Câmi'ü'l-meknunât	[Mevlânâ] İsa	Türkçe	TSV / EDB	Tasavvufî mesnevî	Erken 17. yüzyıla ait bu nüsha, Mevlâna İsa tarafından mesnevî nazım şekliyle yazılmış uzun bir tasavvufî eseri içerir. Eserin tamamlanma tarihi 936/1529-30'dur. Daha önce yanlışlıkla Molla Hamza'ya nispet edilen eser, tasavvufî öğretinin sembolik ve öğretici anlatımı bakımından dikkat çekmektedir. Nadir nüshalardan biri olup Ankara ve İstanbul'daki yazmalarla birlikte bilinen az sayıdaki örnek arasındadır.
3	Testa Collection	Cod.Or.1452(1)	Lutfiyye	Sünbülzâde Mehmed Vehbî	Türkçe	EDB / AHL	Nasihatnâme / mesnevî	Müellifin oğlu Lutfullâh'a ithafen yazdığı didaktik bir mesnevîdir. Eserde eğitim, ilim, meslek seçimi, evlilik ve kötü alışkanlıklardan kaçınma gibi konularda öğütler verilir. Osmanlı nasihatnâme geleneğinin geç dönem

³ Jan Schmidt, *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Volume Two: Comprising the Acquisitions of Turkish Manuscripts in Leiden University Library Between 1800 and 1970* (Leiden: Legatum Warnerianum in Leiden University Library, 2002).

								önemli örneklerinden biri olup aile içi ahlâkî terbiyeyi merkeze alır.
4	Testa Collection	Cod.Or.1452(2)	Şevk-engîz	Sünbülzâde Mehmed Vehbî	Türkçe	EDB	Mizahî mesnevî /	İstanbul'daki iki sefih kişinin erkekler ve kadınlarla ilişkiler üzerine tartışmalarını konu alan mizahî ve erotik bir mesnevîdir. Diyalog biçiminde kurgulanan eser, Osmanlı şehir hayatı, cinsellik anlayışı ve toplumsal mizah bakımından dikkat çekicidir. Müellifin Manisa kadılığı döneminde yazdığı belirtilmektedir. Osmanlı edebiyatında erotik ve hiciv yönü ağır basan tanınmış eserlerden biridir.
5	Testa Collection	Cod.Or.1454	Dîvân	Pîrîzâde (Yenîzâde) Mustafa Çelebi (Na'îlî)	Osmanlı Türkçesi	EDB	Dîvân Şiiri	Na'îlî'nin kaside, gazel, şarkı, tahmis ve diğer nazım şekillerini içeren geç 17. yy dîvân nüshası.
6	Testa Collection	Cod.Or.1503	Dîvân	Seyyid Nesîmî 'Îmâdüddin	Azerî Türkçesi / Osmanlı Türkçesi	EDB	Dîvân Şiiri / Hurûfluk	Nesîmî'nin dîvân nüshasıdır. 353 gazel ve 251 rubai içerir. Hurûfî düşünce, harf sembolizmi ve tasavvufî şiirler bakımından önemlidir.
7	Testa Collection	Cod.Or.1558	Camesb-nâme	Mûsâ Abdî	Türkçe	EDB	Mesnevî / Hikâye Edebiyatı	"Yılanlar Kraliçesi ile Câmesb" hikâyesinin manzum Türkçe uyarlaması. Mesnevî tarzında yazılmıştır ve Sultan II. Murad'a sunulmuştur.
8	Van Voorst Collection	Cod.Or.1676c	Şiir Mecmuası	Muhtelif şairler	Türkçe	EDB	Şiir Mecmuası / Halk Şiiri	Çeşitli şairlere ait gazel, türkû, şarkı, semâî, kalenderî ve mâni parçalarını içeren şiir mecmuası. Âşık Ömer, Gevherî, Nâbî, Vehbî gibi şairlerden örnekler barındırır.
9	Van Voorst Collection	Cod.Or.3047	Şah u Geda	Yahyâ Dukakinzâde Beg	Türkçe	EDB	Mesnevî / Hamse	Yahyâ Bey'in hamsesinin ilk mesnevisi. "Şah ile Dilenci" hikâyesini konu alan meşhur anlatı şiiri. Kanûnî Sultan Süleyman'a ithaf edilmiştir.
10	Acquisitions 1920-1928	Cod.Or.6197	Garib-nâme / Dîvân-ı Âşık Paşa	Âşık Paşa	Türkçe	EDB	Tasavvufî-mesnevî	11.000'den fazla beyitten oluşan büyük tasavvufî-didaktik mesnevîdir; Türk İslam Edebiyatının temel eserlerinden biridir.
11	Acquisitions Collection	Cod.Or.6254	Fuzûlî'ye Ait Şiir	Fuzûlî	Türkçe	EDB	Şiir Tasavvufî Şiir	Yazma içerisinde Fuzûlî'ye ait bent düzeninde Türkçe manzume bulunmaktadır. Mecmua içinde yer alan şiirler arasında tasavvufî içerikli parçalar vardır.

12	Acquisitions Collection	Cod.Or.6255	Tezkiretü'ş-Şu'arâ	Kınalızâde Hasan Çelebi	Türkçe	BIO	Tezkire / Şair Biyografileri	Osmanlı şairlerini alfabetik biçimde tanıtan meşhur şair tezkiresi. Sultanlar, şehzadeler ve şairler hakkında biyografik bilgiler içerir.
13	Acquisitions Collection	Cod.Or.6802	er-Risâletü'l-Muhammediyye (Muhammediyye)	Yazıcıoğlu Mehmed	Türkçe	EDB	Akaid / Dinî Mesnevi	İslam'ın esasları, Hz. Muhammed'in hayatı ve kıyamet konularını işleyen meşhur dinî-didaktik mesnevi. Yaklaşık 9008 beyitten oluşur.
14	Acquisitions Collection	Cod.Or.6269	Terceme-yi Envâr-ı Süheylî	Belirsiz mütercim	Türkçe	EDB	Didaktik hikâye tercümesi	Kelile ve Dimne geleneğiyle ilişkili didaktik hikâye tercümesidir; klasik Osmanlı nesri ve ahlak anlatısı açısından önemlidir.
15	Acquisitions Collection	Cod.Or.6831	Türkçe Derkenarlar ve Metin Parçaları	Şemseddin Muhammed el-Lâhicî el-Gilânî (şerh müellifi)	Farsça / Türkçe	TSV	Tasavvuf / Şerh	Mahmûd Şebüsterî'nin Gülşen-i Râz adlı eserine yazılmış Farsça şerhin nüshasıdır. Yazma içerisinde Türkçe derkenarlar, dua metinleri ve hadislerle ilgili notlar bulunmaktadır.
16	Acquisitions Collection	Cod.Or.6887	Dîvânçe	Ali Akkirmânî (Nakşî)	Türkçe	EDB / TSV	Tasavvufî Şiir / Dîvân	Halvetî şeyhi Ali Akkirmânî'nin Nakşî mahlasıyla yazdığı dinî-tasavvufî şiirleri içeren dîvânçe. Kaside, gazel ve mesnevilerden oluşmaktadır.
17	Acquisitions Collection	Cod.Or.6962	Güfte Mecmuası	Muhtelif şairler	Türkçe	MUS/EDB	Güfte Mecmuası / Şarkılar	19. yüzyıl başlarına ait çeşitli bestelenmiş şarkıları ve güfteleri içeren mecmua. Koşma ve tecnis türlerinde şiirler yer almakta; Gevherî, Âşık şairler ve başka halk şairlerinden örnekler bulunmaktadır.
18	Acquisitions Collection	Cod.Or.6963	Mecmua	Hâfız Hasan b. Ali	Türkçe / Arapça / Farsça	EDB	Şiir Mecmuası / Mesnevi	Çeşitli gazel, kıt'a ve beyitlerin yanında Hz. Muhammed'in hayatı, Bedir gazileri ve Kur'an konularını işleyen mesneviler içeren karışık içerikli bir mecmuadır. İçinde Nâbî, Rüşdî, Câmî gibi şairlerden parçalar da bulunmaktadır.
19	Acquisitions Collection	Cod.Or.6964	Dîvân	Hamdî	Türkçe	EDB	Tasavvufî Şiir / Dîvân	Bektaşî eğilimli tasavvufî şiirlerden oluşan dîvân. 152 gazel, 12 terkib-i bend ve çeşitli ilahiler içerir; şiirlerde Hacı Bektaş Veli'ye övgüler bulunmaktadır.
20	Acquisitions Collection	Cod.Or.6966	Mecmua	Anonim	Türkçe	EDB / TSV	Dinî-Mesnevi	Dinî ve tasavvufî konularda mesneviler içeren mecmua. Hz. Musa'nın duaları, Hz. Muhammed'in mucizeleri, Ümmü Muîd

								hikâyesi ve Ebû Cehil ile ilgili anlatılar gibi konuları işlemektedir.
21	Acquisitions Collection	Cod.Or.8481	Sedd-i İskenderî	Ali Şîr Nevâî	Türkçe	EDB	Mesnevi Hamse	Ali Şîr Nevâî'nin Hamse'sinin son kitabı olan mesnevi. İskender hikâyesini Nizâmî ve Emîr Hüsrev geleneğinde işleyen didaktik bir eser niteliğindedir.
22	Acquisitions Collection	Cod.Or.8529	Vâridât-ı Mensûre ve Dîvân-ı Manzûme	Seyyid Mustafa Hâşim el-Üsküdârî el-Celvetî	Türkçe	EDB / TSV	Tasavvuf Dîvân	Celvetî şeyhi Seyyid Mustafa Hâşim'in tasavvufî şiirlerini ve mensur parçalarını içeren eser. Gazel, kaside, ilahi, mesnevi ve terakib-i bendlerden oluşan geniş bir şiir koleksiyonunu ihtiva etmektedir.
23	Acquisitions Collection	Cod.Or.8798	Dîvân	Meczûb (Meczûb-i Acemî / Mirza Muhammed b. Muhammed Rıza-i Tebrizî?)	Azerî Türkçesi	EDB	Dîvân Şiiri	Azerî Türkçesiyle yazılmış dîvân. Kaside, gazel, terci-i bend, matla ve rubailerden oluşmaktadır. Dinî-tasavvufî içerikli şiirler ağırlıktadır; Allah, Hz. Muhammed ve On İki İmam'a methiyeler içerir.
24	Acquisitions Collection	Cod.Or.10.851	[Kitâb-ı] Şâh u Gedâ	Yahyâ Bey Dukakinzâde	Türkçe	EDB	Mesnevî / aşkî alegorik anlatı	Yahyâ Bey Dukakinzâde'ye ait meşhur mesnevî anlatısıdır; tasavvufî-didaktik TİE türlerinden biri olarak değil, Klasik Edebiyat mesnevîsi olarak değerlendirilmiştir.
25	Acquisitions Collection	Cod.Or.10.855	Muhammediyye	Yazıcıoğlu Mehmed (Mehmed b. Sâlih Yazıcı)	Türkçe	EDB	Dinî-Mesnevî	İslam akaidi, Hz. Muhammed'in hayatı ve kıyamet konularını işleyen didaktik mesnevi. 9008 beyitten oluşur; kasidelerle desteklenmiştir. Tasavvufî ve dinî öğretiler içerir.
26	Acquisitions Collection	Cod.Or.10.978	Leylâ vü Mecnûn	Fuzûlî (Mehmed b. Süleyman)	Türkçe	EDB	Aşk Mesnevisi	Leylâ ile Mecnûn'un aşk hikâyesini anlatan mesnevi. Gazellerle iç içe ilerleyen eser, klasik aşk ve tasavvuf edebiyatının önemli örneklerindendir.
27	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.050	Dîvân	Sâ'ib-i Tebrizî (Mirza Muhammed Ali)	Farsça Azerî Türkçesi	EDB	Dîvân Şiiri	Farsça şiirlerden oluşan dîvân içinde 17 adet Azerî Türkçesi gazel bulunmaktadır. Hint üslubu etkisindeki şiirleriyle tanınan şairin Türkçe manzumeleri de mecmua içinde yer alır.
28	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.051	Şerh-i Divân-ı Hâfiz	Sürûrî (Muslihüddin Mustafa b. Şa'bân)	Türkçe	EDB	Şerh / Edebî Yorum	Hâfiz'ın Dîvânı üzerine yazılmış şerh. Gazellerin vezin, anlam ve varyantlarını açıklayan klasik edebî yorum metnidir.

29	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.053	Hüsn ü Dil	Âhî (Benlû Hasan)	Türkçe	EDB	Mesnevi	Fettâhî Nişâbü'rî'nin aynı adlı eserinden manzum ve mensur biçimde yapılmış tercüme. "Güzellik ve Gönül" alegorisi etrafında şekillenen tasavvufî aşk hikâyesidir.
30	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.071	Dîvân	Nedîm Ahmed Efendi	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri	Kaside, gazel, tarih manzumeleri, terci-i bend, terkeb-i bend, şarkı ve mesnevilerden oluşan dîvân. Lâle Devri estetiğini ve klasik Osmanlı şiir zevkini yansıtan önemli bir dîvân örneğidir.
31	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.111	Tercüme-yi Kasîde-yi Bürde	Mehmed b. Halil	Türkçe / Arapça	EDB	Dinî Şerh ve Tercüme	Bûsîrî'nin ünlü Kasîde-yi Bürde'sinin Türkçe tercüme ve şerhi. Arapça metinle satır arası Türkçe açıklamalar ve manzum tercüme içerir; Hz. Muhammed'e övgü niteliğindedir.
32	Acquisitions Collection	11.116 (1)	Kasîde-yi Bürde	Şerefüddin Muhammed el-Bûsîrî	Arapça	EDB	Dinî Şiir / Kaside	Bûsîrî'nin Hz. Muhammed'e methiye olarak yazdığı ünlü Arapça kaside. Metin müstakil olarak istinsah edilmiştir.
33	Acquisitions Collection	11.116 (2)	Hizb en-Nevevî	Ebû Zekerîyyâ en-Nevevî	Arapça	EDB	Dua / Evrad	Nevevî'ye ait dua ve hizb mecmuası. İbadet ve zikir amacıyla kullanılan Arapça dua metni.
34	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.575	Tuhfe-yi Şâhidî ve aruz risalesi içeren mecmua	İbrahim Şâhidî; diğer parçalar anonim	Farsça-Türkçe / Türkçe	+ DLV	Manzum lugat / aruz	Mevlevî derviş ve şair İbrahim Şâhidî'nin Farsça-Türkçe manzum sözlüğünü ve aruzla ilgili parçaları içerir; Osmanlı edebî eğitim kültürüyle ilişkilidir.
35	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.579	Muhammediyye	Yazıcıoğlu Mehmed (Mehmed b. Sâlih Yazıcı)	Türkçe	EDB	Dinî-Mesnevî	İslam akaidi, Hz. Muhammed'in hayatı ve kıyamet konularını işleyen didaktik mesnevi. 9008 beyitten oluşur; kasidelerle desteklenmiştir. Tasavvufî ve dinî öğretiler içerir.
36	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.613	et-Tarîka el-Muhammediyye	Birgivî Mehmed Efendi	Arapça	EDB / TSV	Akaid / Ahlâk / Tasavvuf	Birgivî Mehmed Efendi'nin İslam akaidi ve ahlâkına dair meşhur Arapça eseri. Nûshada ayrıca müellifi öven altı beyitlik Türkçe bir şiir bulunmaktadır.
37	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.919	Türkçe Metin Parçaları ve Şiirler	Çeşitli müellifler	Arapça / Farsça / Türkçe	/ EDB	Karışık Metinler	Arapça, Farsça ve Türkçe risale, şiir ve parçaları içeren çok dilli mecmua. İçinde Arap gramerine dair Türkçe kaside ve Sa'dî'ye ait bir kaside de bulunmaktadır.
38	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.911 (3)	Tahmîs-i Kasîde-yi Bürde	Nahîfî Süleyman b. Abdurrahman	Türkçe / Arapça	/ EDB	Na't / Tahmis	Bûsîrî'nin <i>Kasîdetü'l-Bürde</i> 'si üzerine yazılmış Türkçe tahmis. Her Arapça beyte üç Türkçe mısra eklenmiştir.

39	Acquisitions Collection	Cod.Or.11.911 (6)	Hâtime-yi Kasîde-yi Bürdetü'l-Makâm	Müellif belirtilmemiş	Türkçe / Arapça	EDB	Na't / Manzum Tercüme	Ka'b b. Zühre'nin <i>Kasîdetü'l-Bürde</i> 'sinin son kısmının Türkçe manzum tercümesi ve açıklaması.
40	Acquisitions Collection	Cod.Or.12.003	Hilye-yi Hâkanî	Hâkanî Mehmed Bey	Türkçe	EDB	Hilye / Na't	Hz. Muhammed'in fizikî ve ahlâkî vasıflarını anlatan meşhur mesnevî. "Hilye-i şerîf" adıyla da bilinir.
41	Acquisitions Collection	Cod.Or.12.046	Türkçe Manzumeler	Çeşitli	Türkçe	EDB	Şiirler	Sa'dî'nin <i>Gülistân</i> 'ına yazılmış Arapça şerh nüshasının kenarlarında bulunan Türkçe beyit ve manzum cevaplar. Sultan III. Murad'ın sorusuna Ebüssuûd Efendi'nin Türkçe manzum cevabı da kayıtlıdır.
42	Acquisitions Collection	Cod.Or.12.067	Türkçe Manzumeler	Çeşitli	Türkçe / Farsça	EDB	Mektup ve Şiir Parçaları	Muhammed Şîrîn Mağribî'nin Farsça Divânı nüshası içinde yer alan Türkçe açıklamalar, beyitler, biyografik notlar ve Osmanlı bürokrasisine ait Türkçe mektup örneği.

Tablo 3: Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu'nun III. Cildindeki⁴ Türk İslam Edebiyatı Yazmaları

Leiden Üniversitesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğu'nun III. cildinde toplam 418 yazma eser kayıtlıdır. Yapılan inceleme sonucunda bu eserlerden 80'inin Türk İslam Edebiyatı sahasıyla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

	Koleksiyon	Cod.Or	Eser Adı / İçerik	Müellif	Dil	Ana Kategori	Alt Alan	Açıklama
1	Acquisitions Collection	Cod.Or.12.315	Türkçe ve Özbekçe manzum parçalar	Anonim	Türkçe-Özbekçe	EDB	Mesnevî / manzum parça	Yazma kenarlarında Türkçe ve Özbekçe manzum parçalar ile kısa mesnevî örnekleri bulunmaktadır.
2	Taeschn Collection	Cod.Or.12.361	Tezkiretü's-Şu'arâ	Tezkiretü's-Şu'arâ	Türkçe	EDB	Tezkire / Biyografi	Osmanlı şairlerini alfabetik sırayla tanıtan önemli şair tezkiresi. Şeyhler, şair sultanlar ve Rum şairleri hakkında biyografiler içerir.
3	Taeschn Collection	Cod.Or.12.376	Menâsik-i Hacc-1 Şerîf	Müellifi bilinmiyor	Türkçe	EDB	Hac / Menâsik	Hac yolculuğu, menziller, Mekke-Medine ziyaret yerleri ve hac merasimlerini anlatan hac rehberi.
4	Taeschn Collection	Cod.Or.12.377	Menâsik-i Hacc-1 Şerîf	Müellifi bilinmiyor	Türkçe	EDB	Hac / Menâsik	Hac ibadetleri, ihram, Kâbe ziyaretleri ve Medine merasimlerini içeren anonim hac kılavuzu.
5	Taeschn Collection	Cod.Or.12.378	Menâsik-i Hacc-1 Şerîf	Müellifi bilinmiyor	Türkçe	EDB	Hac / Menâsik	Hac görevleri, dualar ve ziyaret mahalleri hakkında kısa hac risalesi.

⁴ Jan Schmidt, *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Volume Three: Comprising the Acquisitions of Turkish Manuscripts in Leiden University Library Between 1970 and 2003* (Leiden: Leiden University Library, 2006).

6	Taeschner Collection	Cod.Or.12.379	Menâsik-i Hacc-ı Şerîf	Müellifi bilinmiyor	Türkçe	EDB	Hac / Menâsik	Hac menâsikiyle ilgili anonim eser; dualar, talimatlar ve ek notlar içerir.
7	Taeschner Collection	Cod.Or.12.382	Hüsrev ü Şîrin	Şeyhî (Yûsuf Sinân Germiyânî)	Türkçe	EDB	Mesnevî / Aşk Mesnevisi	Nizâmî'nin aynı adlı eserinin Türkçe serbest tercümesi; aşk ve kahramanlık konulu klasik mesnevî.
8	Taeschner Collection	Cod.Or.12.383	Gülşen-i Aşk	Keçecizâde Mehmed İzzet Molla	Türkçe	EDB	Tasavvufî Mesnevî	Tasavvufî ve alegorik aşk mesnevisi; mistik aşk temasını işler.
9	Taeschner Collection	Cod.Or.12.384	Gencîne-yi Râz	Yahyâ Beg Dukakinzâde	Türkçe	EDB	Ahlâkî / Didaktik Mesnevî	Kırk makeden oluşan ahlâkî ve öğretici mesnevî; davranış kuralları ve hikâyeler içerir.
10	Taeschner Collection	Cod.Or.12.388	Dîvân	Fıtnat Hanım (Zübeyde Hanım)	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri / Dîvân	Kadın şair Fıtnat Hanım'ın gazel, şarkı, kaside, muamma ve tahmislerden oluşan şiir mecmuası.
11	Taeschner Collection	Cod.Or.12.389	Dîvân	Râgıb Mehmed Paşa	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri / Dîvân	Kasideler, gazeller, tahmisler ve müfredlerden oluşan klasik dîvân şiiri koleksiyonu.
12	Taeschner Collection	Cod.Or.12.390	Tezkire-yi Şu'arâ	Abdulfettâh Şefkat-i Bağdâdî	Türkçe	EDB	Şuarâ Tezkiresi	18.-19. yüzyıl şairlerinin kısa biyografilerini ve şiir örneklerini içeren tezkire.
13	Taeschner Collection	Cod.Or.12.391	Dîvân	Lâmiî Çelebi (Şeyh Mahmûd b. Osmân)	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri / Dîvân	Kaside, kıt'a, mersiye, gazel, lugaz ve mesnevilerden oluşan kapsamlı dîvân mecmuası.
14	Taeschner Collection	Cod.Or.12.392	Riyâzî'nin İki Eseri	Riyâzî Mehmed b. Mustafâ	Türkçe	EDB	Şiir Mecmuası	Riyâzî'ye ait iki manzum eser ve biyografik notlar içeren şiir mecmuası.
15	Taeschner Collection	Cod.Or.12.393	Vâridât-i Mensûre ve Dîvân-i Manzûme	Seyyid Mustafâ Hâşim el-Üsküdârî el-Celvetî	Türkçe	EDB/TSV	Tasavvufî Şiir ve Mensur Eser	Tasavvuf içerikli mensur-manzum eser; gazel, kaside, mesnevi ve mistik şiirler içerir.
16	Taeschner Collection	Cod.Or.12.394	Dîvân	Nûrî	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri / Dîvân	68 gazelden oluşan alfabetik düzenli dîvân nüshası.
17	Taeschner Collection	Cod.Or.12.395	Manzum Karışık Mecmua	Süleymân Çelebi; Derviş Osmân Dede (Nâyî)	Türkçe	EDB/TSV	Mevlid ve Mi'râciyye	Süleyman Çelebi'nin <i>Mevlid</i> 'inden seçmeler ve Nâyî Osman Dede'nin <i>Mi'râcü'n-nebî</i> adlı mesnevisi.
18	Taeschner Collection	Cod.Or.12.397	Hz. Peygamber'in Hayatına Dair Manzum Mecmua	Çeşitli şairler	Türkçe	EDB	Şiir ve Güfte Mecmuası	Hz. Peygamber'in hayatına dair mevlid parçaları ve biyografik şiir mecmuası.
19	Taeschner Collection	Cod.Or.12.399	Farsça ve Türkçe Şiirler ve Şarkılar Mecmuası	Çeşitli şairler	Türkçe-Farsça	EDB	Gazel Mecmuası	Türkçe ve Farsça gazeller, müfredler, terkeb-bendler ve şarkılar içeren karışık mecmua.
20	Taeschner Collection	Cod.Or.12.400	Şiir Mecmuası	Çeşitli şairler	Türkçe	EDB	Şiir Mecmuası	17.-18. yy şairlerine ait çoğunlukla gazellerden oluşan şiir mecmuası.

21	Taeschner Collection	Cod.Or.12.401	Şiir Mecmuası	Çeşitli şairler (çoğu Fethî mahlaslı)	Türkçe	EDB	Şiir Mecmuası	Alfabetik düzenlenmiş çok sayıda şaire ait gazel, muhammes, terci-bend ve müseddeslerden oluşan derleme.
22	Taeschner Collection	Cod.Or.12.402	Şiir Mecmuası	Besîm ve diğerleri	Türkçe	EDB	Tarih Manzumeleri / Şiir Mecmuası	Halîmî Mustafa Efendi'nin tayinleri için yazılmış tarih manzumeleri ve kasideler.
23	Taeschner Collection	Cod.Or.12.403	Güfte Mecmuası	Çeşitli bestekâr ve şairler	Türkçe-Farsça	EDB/MUS	Güfte Mecmuası	Makam, usûl ve form bilgileriyle birlikte şarkılar ve dinî/musikî parçaları içeren güfte mecmuası.
24	Taeschner Collection	Cod.Or.12.404	Güfte Mecmuası	Mevlevî çevresi	Türkçe-Arapça	EDB/MUS	Mevlevî Âyin ve Güfteleri	Mevlevî tarikatı törenlerinde kullanılan mi'râciyye ve duaları içeren musikî mecmuası.
25	Taeschner Collection	Cod.Or.12.405	Râznâme	Hüseyin-i Kefevî	Türkçe	EDB	Falnâme / Hikâye	Fal ve işaret yorumlarına dayalı hikâyeler ve alıntılar içeren kehanet/fal kitabı.
26	Taeschner Collection	Cod.Or.12.408	Münşeât-ı Nâbî	Yûsuf Nâbî	Türkçe	EDB	Münşeât / İnşâ	Resmî ve özel mektuplardan oluşan münşeât mecmuası; doğrudan tarihî olay anlatısı içermez ancak Osmanlı bürokrasi ve sosyal tarihine veri sağlar.
27	Taeschner Collection	Cod.Or.12.418	Pendnâme ve nasihatler	Anonim	Türkçe	EDB	Pendnâme / nasihatnâme	Ahlakî öğütler ve dinî tavsiyeler içeren didaktik metin.
28	Taeschner Collection	Cod.Or.12.437	Hadîkatü's-Süedâ	Fuzûlî	Türkçe	EDB	Maktel / Kerbelâ Anlatısı	Kerbelâ vakasını ve Hz. Hüseyin'in şehadetini anlatan dinî-tarihî mahiyette eser.
29	Taeschner Collection	Cod.Or.12.438	Manzum Mecmua	Çeşitli şairler (özellikle Sâbit)	Türkçe	EDB	Şiir Mecmuası	Çeşitli şairlerden derlenmiş şiir mecmuası; kültürel ve edebî tarih açısından dolaylı veri sunar.
30	Taeschner Collection	Cod.Or.12.439	Şiir Mecmuası	Muhtelif (özellikle Sâbit'ten seçmeler)	Türkçe	EDB	Şiir Mecmuası	İki farklı müstensih tarafından istinsah edilmiş şiir mecmuası.
31	Taeschner Collection	Cod.Or.12.441	Mecmua	Muhtelif	Türkçe-Arapça-Farsça	EDB	Şiir Mecmuası	Çoğunluğu Türkçe metinlerden oluşan; hikmetler, gazeller, dualar ve dinî metinler içeren derleme.
32	Taeschner Collection	Cod.Or.12.448	Mecmua	Sa'dî, Ferîdüddin Attâr vb.	Türkçe-Farsça	EDB	Tasavvufi Mecmua	<i>Bostân</i> ve <i>Pendnâme</i> parçalarıyla birlikte Türkçe tasavvufi notlar içeren mecmua.
33	Acquisitions Collection	Cod.Or.12.466	Dîvân	[Seyyid] Tevfîk	Türkçe-Arapça-Farsça	EDB	Dîvân Şiiri	Kasideler, gazeller, tahmisler ve tarih manzumeleri içeren dîvân.
34	Acquisitions Collection	Cod.Or.12.467	Dîvân	Yahyâ Efendi b. Zekerîyyâ Efendi	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri	Gazeller, kıt'alar, müfredler ve mesnevî parçaları içeren şiir koleksiyonu.

35	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.192	er-Risâletü'l-Muhammediyye (Muhammediyye)	Yazıcıoğlu Mehmed	Türkçe	EDB	Dinî Mesnevî	Hız. Muhammed'in hayatı, yaratılış ve kıyamet konularını işleyen didaktik mesnevî.
36	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.302	Mahbûbü'l-Kulûb	Ali Şîr Nevâî	Türkçe	EDB	Ahlâk / Nasihatnâme	Sa'dî'nin <i>Gülistân</i> 'ı ve Câmî'nin <i>Bahâristân</i> 'ı örnek alınarak yazılmış didaktik eser.
37	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.367	Hadîkatü's-Süedâ	Fuzûlî	Türkçe	EDB	Maktel / Kerbelâ Anlatısı	Kerbelâ vakasını anlatan Şîî maktel geleneğine ait önemli eserlerden biri.
38	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.410	Menâkıb-ı Çehâr Yâr-i Güzîn	Şemseddin Sivâsî	Türkçe	EDB	Menâkıbnâme / Siyer	Dört halifenin menkıbeleri ve faziletlerini anlatan dinî-tarihî eser.
39	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.466	Hurşîd-nâme	Şeyhoğlu Mustafa	Türkçe	EDB	Mesnevî / Aşk Hikâyesi	Hurşîd ile Ferahşâd arasındaki aşkı konu alan klasik mesnevî.
40	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.481	Gülistân Şerhi	Sa'dî (şerhler anonim)	Türkçe-Farsça	EDB	Şerh	Sa'dî'nin <i>Gülistân</i> 'na yapılmış Türkçe açıklama ve kenar notları.
41	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.510	Hüsn ü Dil	Lâmîî Çelebi (Fettâhî'den tercüme)	Türkçe	EDB	Mesnevî / Aşk Hikâyesi	Fettâhî-i Nişâbü'rî'nin alegorik tasavvufî eserinin manzum-mensur tercümesi.
42	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.554	Mecmua	Derleyen: Derviş Sâlih et-Travnîkî	Türkçe-Arapça-Farsça	EDB	Şiir Mecmuası	Gazeller, kıt'alar, dualar, büyüsel metinler, formüller ve çok dilli şiirler içerir.
43	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.557	Türkçe Beyitler	Şem'î ağırlıklı şerhler	Türkçe	EDB		Farsça mesnevî parçası üzerine Türkçe açıklamalar ve kenar notları.
44	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.558	İskender-nâme	Müellif bilinmiyor	Türkçe	EDB	Mesnevî / İskendernâme	İskender'in seyahatlerini ve efsanevi diyarları anlatan mesnevî fragmanı.
45	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.559	Mesnevî	Müellif bilinmiyor	Türkçe	EDB	Tasavvufî Mesnevî	Tasavvufî bilgi ve Hız. Ali sevgisini konu alan anonim mesnevî parçası.
46	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.560	Hüsrev ü Şîrîn	Şeyhî	Türkçe	EDB	Mesnevî / Aşk Mesnevisi	Nizâmî'nin eserinden serbest tercüme edilen klasik aşk mesnevisi.
47	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.561	Yûsuf u Züleyhâ	Hamdî	Türkçe	EDB	Kıssa Mesnevî	Hız. Yusuf ve Züleyhâ kıssasını işleyen manzum anlatı.
48	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.591	Divân	Fitnat Zübeyde Hanım	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri	Gazeller, tahmisler, kasideler ve lugazlar içeren şiir mecmuası.
49	Acquisitions Collection	Cod.Or.14.636	Hadîkatü's-Süedâ	Fuzûlî (Arnavutça tercüme: Sa'îd Hoca b. Osman/Kemterî)	Türkçe-Arnavutça	EDB	Maktel / Kerbelâ	Fuzûlî'nin Şîî maktel eserinin Arnavutça tercümesi; Kerbelâ anlatısı içerir.
50	Acquisitions Collection	Cod.Or.17.098	Divân-ı Sâbit	Sâbit Alâeddin Efendi	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri	Kasideler, gazeller, tarih manzumeleri, tahmisler ve lugazlardan oluşan dîvân.
51	Acquisitions Collection	Cod.Or.17.104	Dâstân-ı Varka vü Gülşâh	Yûsuf-ı Meddâh	Türkçe	EDB	Mesnevî / Aşk Hikâyesi	Varka ile Gülşâh aşkını anlatan klasik mesnevî.

52	Acquisitions Collection	Cod.Or.17.120	Menâsikü'l-Hacc	Sinânüddin Yusuf el-Amasî (Sinan Efendi)	Türkçe	EDB	Hac Menâsiki / İbadet	Hac ibadetinin usullerini anlatan meşhur menâsik kitabı
53	Acquisitions Collection	Cod.Or.17.130	Süleymân-nâme	Firdevsî-yi Rûmî	Türkçe	EDB	Kıyas-ı Enbiyâ / Hz. Süleyman	Hz. Süleyman hakkında hikâye ve menkıbeler içeren ansiklopedik eser.
54	Acquisitions Collection	Cod.Or.17.164	Türkçe manzume ve başlık içeren mecmua	Müellif belirtilmemiş	Türkçe-Arapça	EDB/TSV	Tasavvuf / Şerh	Dinî bir Arapça şerh ile tasavvufi içerikli Türkçe gazel ve iman metni içerir.
55	Acquisitions Collection	Cod.Or.23.647	Mecmua	Niyâzî-yi Mısırî	Türkçe	EDB/TSV	Tasavvuf Risaleleri	Niyâzî-yi Mısırî'nin risale ve tasavvufi yazılarından oluşan derleme.
56	Acquisitions Collection	Cod.Or.23.649	Şiir Mecmuası	Yahyâ Efendi, Hâletî vb.	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri / Mecmua	Çeşitli şairlerin şiirlerini içeren şiir mecmuası.
57	Acquisitions Collection	Cod.Or.23.653	Dîvân-ı Hezliyât	Hevâyî (Seyyid Osman Sürûrî)	Türkçe	EDB	Hiciv / Hezl	Mizahî, hiciv ve müstehcen şiirlerden oluşan dîvân.
58	Acquisitions Collection	Cod.Or.23.670	Şiir Mecmuası	Ahmed Edib (derleyici)	Türkçe-Arapça-Farsça	EDB	Kerbelâ mersiyeleri / Tasavvufi şiir	Kerbelâ ve Hz. Hüseyin mersiyeleri ağırlıklı tasavvufi şiir ve ilahiler mecmuası.
59	Acquisitions Collection	Cod.Or.25.171	Dîvân-ı Hezliyât	Hevâyî (Seyyid Osman Sürûrî)	Türkçe	EDB	Hiciv / Hezl	Mizahî, hiciv ve müstehcen şiirlerden oluşan dîvân.
60	Acquisitions Collection	Cod.Or.25.719	Dîvân	Seyyid Eşref	Türkçe	EDB	Dîvân Şiiri	Kaside, münâcât, na't ve methiyeler içeren dîvân nüshası.
61	Acquisitions Collection	Cod.Or.25.721	Mecmua	Çeşitli şairler / Bektaşî derleyiciler	Türkçe-Arapça	EDB/TSV	Bektaşî Edebiyatı / Şiir Mecmuası	Bektaşî çevrelerinde derlenmiş, tasavvufi şiirler, na'tlar ve Hz. Ali methiyeleri içeren mecmua.
62	Acquisitions Collection	Cod.Or.25.724	Hayriyye	Yûsuf Nâbî	Türkçe	EDB	Nasihatnâme	Oğluna öğüt vermek amacıyla yazılmış didaktik mesnevî.
63	Acquisitions Collection	Cod.Or.25.729	Şiir Mecmuası	Müellif belirtilmemiş	Türkçe	EDB	Mesnevî Mecmuası	Aynı müstensih tarafından istinsah edilmiş üç mesneviden oluşan şiir mecmuası.
64	Acquisitions Collection	Cod.Or.25.731	Lutfiyye	Sünbülzâde Vehbî	Türkçe	EDB	Nasihatnâme / Eğitim	Müellifin oğluna öğüt vermek amacıyla yazdığı didaktik mesnevî.
65	Acquisitions Collection	Cod.Or.25.758	Mecmua	Çeşitli müellifler	Türkçe-Arapça-Farsça	EDB	Tasavvufi ve Edebî Mecmua	Türkçe ağırlıklı, Arapça ve Farsça mensur ve manzum parçalar içeren çok yazarlı mecmua.
66	Acquisitions Collection	Cod.Or.25.769	Şerh-i Mevlid	Müellif bilinmiyor	Türkçe	EDB	Mevlid Şerhi	Süleyman Çelebi'nin <i>Mevlid</i> 'ine yazılmış anonim şerh; mesnevî ve dua parçaları içeriyor.
67	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.046	Celâdet-i Hüseyiniyye	Şakfî / Cevdet (?)	Türkçe	EDB	Kerbelâ Maktel	Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'daki şehadetini anlatan uzun mesnevî.

68	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.237	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	<i>Mevlid</i> nüshası; Hz. Peygamber'in doğumu ve methi üzerine klasik mesnevî.
69	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.238	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	26.237'deki eserin başka bir nüshası; Fâtıma'nın ölümü bölümü eklenmiş.
70	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.239	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	Geç 18. yy nüshası; dua ve ek Türkçe parçalar içeriyor.
71	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.240	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	Mevlid nüshası; “ <i>Dâsitân-ı geyik</i> ” adlı mucize hikâyesi eklenmiş.
72	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.241	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	Geç 18. yy istinsahı; klasik Mevlid metni.
73	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.242	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	Kur'an alıntıları ve münâcâtlarla zenginleştirilmiş mevlid nüshası.
74	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.243	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	“ <i>Dâsitân-ı geyik</i> ” bölümü içeren başka bir mevlid nüshası.
75	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.244	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	Kısa ve eksik bir <i>Mevlid</i> nüshası.
76	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.245	Vesîletü'n-necât fî mevlidi'n-nebî	Süleyman Çelebi	Türkçe	EDB	Mevlid	Farklı dönemlerde eklenmiş parçalar içeren birleşik <i>Mevlid</i> nüshası.
77	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.250	Mecmû'a-i eş'âr, kıt'ât ve ebyât	Çeşitli	Türkçe	EDB	Şiir Mecmuası	Beyitler, kıt'alar, nazmlar ve mesnevî parçaları içeren küçük şiir mecmuası.
78	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.254	Güfte Mecmuası	Çeşitli	Türkçe	EDB/MUS	Şarkı Mecmuası	Makamlara göre düzenlenmiş şarkı, nakarat ve semâî koleksiyonu.
79	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.255	Güfte Mecmuası	Çeşitli	Türkçe	EDB/MUS	Şarkı Mecmuası	Şarkılar ve semâîlerden oluşan küçük güfte mecmuası.
80	Acquisitions Collection	Cod.Or.26.256	Güfte Mecmuası	Çeşitli	Türkçe	EDB/MUS	Şarkı Mecmuası	Fasıl ve makam esasına göre düzenlenmiş şarkı, türkü ve semâî derlemesi.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Mecmuanın Tanıtılması

2.1. Nüsha Tavsifi

Leiden Üniversitesi Kütüphanesi'nde Cod. Or. 23.670 numarada *Mesâib-i Kerbelâ* adıyla kayıtlı olan bu mecmua, üniversitenin Özel Yazma Eserler Doğu Yazmaları Koleksiyonu içerisinde yer almaktadır. Eser muhtevası itibarıyla Kerbelâ Vak'ası ve Hz. Hüseyin'in şehadeti etrafında şekillenen tasavvufî şiirleri ihtiva eden bir şiir mecmuası niteliğindedir. Mecmua besmelenin ardından doğrudan Ehl-i Beyt sevgisini merkeze alan bir manzume ile açılmaktadır. Mecmuanın ilk sayfasında Leiden Üniversitesi Kütüphanesi'ne ait kütüphane mührü, son sayfasında ise müstensihne ait *Ahmed Edîb* ibareli bir mühür bulunmaktadır. Yazmanın içerisinde sonradan eklenmiş küçük bir not kâğıdı üzerinde, kurşun kalemle Cod. Or. 23.670 kayıt numarasının yazılı olduğu görülmektedir. Eser, açık kahverengi sunî deri kaplı bir cilt içerisinde muhafaza edilmektedir. Mecmua 135 + 1 sayfadan oluşmakta olup sayfa numaraları orijinal hâliyle korunmuştur. Kâğıt rengi kremdir. Yaprak ölçüleri 161 × 110 mm ile 130 × 80 mm arasında değişkenlik göstermektedir. Sayfa başına ortalama 16 satır bulunmaktadır.

Metin genel olarak nesih hatla kaleme alınmış; özellikle başlıklar ve bazı vurgulu kelimelerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Farsça şiirlerin yer aldığı bazı bölümlerde ta'lik hat tercih edilmiştir. Yazmanın ilk sayfasında yer alan *Mesâib-i Kerbelâ* başlığı kırmızı mürekkeple yazılmış olup başlık üstü ve altı bitkisel motiflerden oluşan renkli süslemelerle tezyin edilmiştir. Bu bezemelerde yeşil ve kırmızı tonların kullanıldığı görülmektedir. Söz konusu süsleme unsurları, yazmanın sade olmakla birlikte tamamen süslemesiz olmadığını göstermektedir. Mecmua genel itibarıyla tezhipli ve yoğun süslemeli yazmalar grubuna dâhil edilemeyecek kadar sade olmakla birlikte, özellikle başlık sayfalarında görülen sınırlı bezemeler, metnin muhtevasına verilen önemi yansıtmaktadır. Bölüm başlıklarında ve bazı önemli ifadelerde kırmızı mürekkep tercih edilerek metin içerisinde görsel bir ayrım sağlanmıştır. Metin içerisinde *Mesâib-i Kerbelâ* başlığı altında toplanan şiirler, yer yer “diğer” veya şair isimleriyle ayrılmıştır. Sayfa numaralandırmasında hem Arap rakamlarının hem de metin içindeki akışın uyumu müstensihin titiz bir istinsah anlayışına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Yazmada sayfa kenarlarında yer yer boşluklar bulunmakta, bazı şiirlerde mısralar arası mesafenin bilinçli olarak açıldığı görülmektedir. İstinsah kaydına göre eser, Rifâî tarikatına mensup Ahmed Edîb tarafından İstanbul’da 1333 (1914-1915) yılında istinsah edilmiştir.

Metin içerisinde şair isimleri çoğunlukla şiirlerin içinde geçen mahlaslardan tespit edilebilmektedir. Bazı şiirlerde ise şair adı açıkça belirtmektedir. Mecmuada “*Mürşid-i kâmilim sebeb-i necâtım destgîrim ‘azîzim kuṭbû’l-‘ârifîn eş-şeyḥu’r-Rifâ’î merḥûm Muḥammed Nûrî Efendi Ḥazretlerinin nuṭṭ-ı şerifleridir*” ve “*Ez tarîka’r-rifâ’î mürşid-i kâmilim sebeb-i necâtım ḥuzûr-ı Muḥammed u ‘Alî’de destgîrim ‘azîzim Ḥayrullah et-Tâcî elinden efendim ḥazretlerini*” Muhammed Nûrî Efendi ve Hayrullah et-Tâcî Efendi’ye ait nutukların müstakil başlıklarla zikredilmesi, metnin Rifâî tasavvuf havzasındaki aidiyetini dair bilgi vermektedir.

Mecmuada yer alan yirmi sekiz şairlik kadro; Mevlevîlik, Bektaşîlik ve Celvetîlik gibi farklı tasavvufî neşvelerin edebî ürünlerini ihtiva etmektedir. Klasik Fars şairlerinin yanı sıra Abdülhak Hâmid ve Nâmık Kemal gibi modern figürlerin listede bulunması, müstensihnin edebî zevkinin geniş bir skalaya yayıldığını gösterir.

2.2. Mecmuada Bulunan Şairler

Mecmuada tespit edilen şairler şunlardır:

1. **Abdurrahman Nesîb Dede** (Yenikapı Mevlevîhânesi postnişîni)(ö. 1257-1258/ 1842)
2. **Abdülhak Hâmid Bey (Tarhan)** (ö. 1355-1356/1937)
3. **Abdülvehhâb Ümmî** (ö. ?/1595)
4. **Ahmed Sırrı Baba (Şîrî Baba)** (ö. 1382-1383/1963)
5. **Beliğî** (ö. 970?/1562?)
6. **Câmî, Abdurrahman** (ö. 536/1141)
7. **Dâniş Ali Dede** (ö. 1095/1683–84)
8. **Derviş Çelebi** (ö. 1083/1672–73)
9. **Ebûbekir Çelebi** (ö. 1199/1785)
10. **Edip Harâbî** (ö. 1334-1335/1916)
11. **Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede)** (ö. 1328-1330/1911)
12. **Ferruh Çelebi** (Konya postnişîni, ö. 1000/1591–92)
13. **Gâlib Dede** (Şeyh Galib) (ö. 1213/1799)
14. **Gârib** (Ebubekir Çelebi, ö. 1199/1784–85)
15. **Güvenç Abdal** (ö. ??/?)

16. **Hâfız-ı Şîrâzî** (ö. 792/1390 [?])
17. **Hamdî** (ö. ?/?)
18. **Hâşim Baba** (ö. 1197/1783)
19. **Hatâyî (Şâh İsmâil Hatâyî)** (ö. 930/1524)
20. **Hüdâî (Azîz Mahmûd Hüdâî)** (ö. 1038/1628)
21. **Hüsrev** (ö. ?/?)
22. **İbn Yemîn-i Tuğrâî** (ö. 769/ 1368)
23. **İbrâhim Efendi, Olanlar Şeyhi** (ö. 1065/1655)
24. **Mehmed Nûrî Efendi** (ö. 1345/1927)
25. **Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî** (ö. 672/1273)
26. **Muhammed Nûrî Efendi** (ö. 1258/1259/1843)
27. **Nâmık Kemal** (ö. 1305-1306/1888)
28. **Niyâzî-yi Mısırî** (ö. 1105/1694)
29. **Rızâ Tevfik Bey (Bölükbaşı)** (ö. 1368/1369/1949)
30. **Rızâî** (ö. ?/?)
31. **Sa'dî-i Şîrâzî** (Ebû Muhammed Sa'dî Müşerrifüddîn (Şerefüddîn) Muslih b. Abdillâh b. Müşerrif Şîrâzî) (ö. 691/1292)
32. **Senâî** (Ebû'l-Mecd Hakîm Mecdûd b. Âdem Senâî-yi Gaznevî) (ö. 525/1131 [?])
33. **Seyyid Nizamoğlu** (ö. 1010/1601)
34. **Sun'ullah Gaybî** (ö. 1087/1676'dan sonra)
35. **Şemsî** (Kadirî şeyhi Osman Şemsî Efendi) (ö. 561/1166)
36. **Şeyh Sa'düddîn Mahmûd b. Emîniddîn Abdilkerîm b. Yahyâ Şebüsterî Tebrîzî** (ö. 720/1320)
37. **Şîrzâd** (ö. ?/?)
38. **Tâcî** (Rifâî şeyhi Hayrullah et-Tâceddîn Efendi) (ö. 1272/1856)
39. **Vehbî** (Edirneli Derviş Vehbî, ö. 1112/1700–01)
40. **Virânî Baba** (ö. ?/?)
41. **Vizeli Ramazan Behîştî** (ö. 979/1571)
42. **Yûnus Emre** (ö. 720/1320 [?])

Mecmuada yer alan şairler Mevlevî, Rifâî, Kadirî ve Bektaşî tarîklerine mensup isimlerden oluşmaktadır. Bu durum *Mesâib-i Kerbelâ* mecmuasının belirli bir tarikat veya edebî çevreyle sınırlı kalmadığını; Kerbelâ ve Ehl-i Beyt sevgisi etrafında ortak bir tasavvufî muhtevayı yansıttığını göstermektedir.

2.3. Mecmuada Kullanılan Vezin Bilgileri

Tablo 4: Mecmuada Kullanılan Vezin Bilgileri

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	7
Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün	1
Mef'ülü fâ'ilâtün mefâ'ilü fâ'ilün	1
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	18
Mefâ'ilün mefâ'ilün fa'ülün	1
Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün	3
Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fâ'lün	1
Mef'ülü mefâ'ilün fa'ülün	2
Mef'ülü mefâ'ilün fe'ülün	1
Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	3
Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	10
Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	7
Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün	6
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	4
Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilâtün	1
Fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	1
7'li hece ölçüsü	2

8'li hece ölçüsü	2
11'li hece ölçüsü	4
14'lü hece ölçüsü	2

2.4. Müstensihin Kimliği

Cod. Or. 23.670 numarada kayıtlı *Mesâib-i Kerbelâ* mecmuasının istinsah kaydı, eserin müstensihi Ahmed Edîb'in sosyo-kültürel ve tasavvufî aidiyetini deşifre eden parametreler barındırmaktadır. Müstensihin istinsah kaydında kendisini ardışık olarak “*er-Rifâî el-Afâî*” şeklinde tavsif etmesi, tarikat morfolojisi ve menkıbevî literatürün dönüşümü ekseninde tahlil edilmeye muhtaçtır. Arapça *ef'â* (engerek yılanı) kelimesinin düzenli çoğulu olan *afâ'î* (الأفاعي) nitelemesi, Rifâîlik morfolojisinde dervişlerin ontolojik hiyerarşideki canlılar ve bilhassa zehirli/yırtıcı hayvanlar üzerinde manevî tasarruf sahibi olduklarını izhar eden “burhan” pratikleriyle doğrudan ilintilidir. Klasik tasavvuf tabakatında tarikatın kurucu pîri Seyyid Ahmed er-Rifâî'nin ve onun silsile-yi nesebe bağlı haleflerinden İbrâhim el-A'zeb'in yılanları itaat ettirme, zehir muafiyeti ve bu minvaldeki havas ameliyeleri, erken dönemlerden itibaren literatürün kurucu unsurları arasında yer almıştır.⁵ Nitekim XIV. yüzyılın ilk yarısında coğrafyayı müşahade eden İbn Battûta, Ümmü Ubeyde'deki Rifâî asitanesinde dervişlerin yılanlarla kurduğu bu fiziki ve menkıbevî illiyeti bizzat tecrübe ettiğini kaydetmektedir.⁶

Bu veriler ışığında, *el-Afâî* ibaresinin muayyen bir coğrafi lokasyona atıf yapan toponomik bir nisbeden ziyade; müstensihin intisap ettiği Rifâîlik muhitindeki unvanını, şifacılık gelenekleriyle kurduğu ameli bağı yahut tarikat içi spesifik bir alt kolu sembolize eden “menkıbevî/meslekî bir nisbe” (nisbe-i meşrebiyye) olarak ihtiyatla okunması icap etmektedir. Söz konusu tespiti ilaveten, kayıttaki verilerden hareketle Ahmed Edîb'in dönemin bürokratik hiyerarşisinde “Posta-hâne-i Ma'mûre memurları” arasında yer aldığı ve eserin istinsah faaliyetini 1333 (1914-1915) yılında İstanbul'da nihayete erdirdiği tespit edilmiştir. Bu durum, taşra menşeli ve mistik yılan kültü etrafında kristalize olmuş tasavvufî ritüellerin, dönemin

⁵ Ebû'l-Mevâhib Abdülvehhâb b. Ahmed b. Ali eş-Şa'rânî, *et-Tabakâtü'l-kübrâ: el-Levâkihu'l-envâr fî tabakâti'l-ahyâr* (Kahire: el-Matbaatü'l-Âmire, 1315), 1/142.

⁶ Ebû Abdullah Muhammed b. Abdullah İbn Battûta el-Tancî, *İbn Battûta Seyahatnâmesi*, çev. A. Sait Aykut (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2004), 1/212.

İstanbul’unda bürokratikler arasında dahi sembolik ve kimliksel bir süreklilik arz ettiğini göstermesi bakımından ehemmiyetlidir.

Müstensihin unvanında yer alan bu nisbenin soyut bir menkıbe anlatısından ibaret olmadığı, mecmuanın iç yapısında yer alan silsilevî kayıtlar aracılığıyla somutluk kazanmaktadır. Nitekim mecmuadaki 14. şiirde mürşid ve mürid hiyerarşisine uygun bir ihtiram diliyle kaydedilen “*Ez tarîka’r-rifâ’î mürşid-i kâmilim sebab-i necâtım huzûr-ı Muhammed u ‘Alî’de destgîrim ‘azîzim Hayrullah et-Tâcî elinden efendim hazretlerinin*” ifadesi, Ahmed Edîb’in doğrudan Üsküdar merkezli Kurban Nasuh Rifâî Tekkesi şeyhi Nûrî Efendizâde Tevfik Efendi’nin oğlu Mehmet Hayrullah Tâceddin Efendi’ye intisap ettiğini belgelemektedir. Rifâî geleneğinin XX. yüzyıl başlarındaki önemli temsilcilerinden biri olan Mehmet Hayrullah Tâceddin Efendi, Kurban Nasuh Rifâî Tekkesi postnişinliğiyle irtibatlı bir sûfî şahsiyet olarak babası Nûrî Efendi’den devraldığı tasavvufî mirası sürdürmüş, irşad faaliyetleriyle tekkedeki silsilenin devamında etkili olmuştur. Bu kurumsal aidiyet, mecmuanın son sayfalarında yer alan ve silsilenin bir önceki halkası olan Nûrî Efendi’ye işaret eden “*Mürşid-i kâmilim sebab-i necâtım destgîrim ‘azîzim kûtbü’l-‘ârifîn eş-şeyhu’r-Rifâ’î merhûm Muhammed Nûrî Efendi Hazretlerinin nuṭṭ-ı şerifleridir*” kaydıyla da perçinlenmektedir. 1333 (1914-1915) tarihli bu istinsah kaydı Ahmed Edîb’in söz konusu dergâhın ve silsilenin faal bir müridi olduğunu kronolojik olarak doğrulamaktadır.

Her ne kadar dönemin resmî kayıtlarını içeren *Meclis-i Meşâyih Defterleri*⁷, *Revnakoğlu’nun İstanbul’u*⁸, *Osmanlı Müellifleri*⁹, *Sicill-i Osmânî*¹⁰, *Sefîne-i Evliyâ*¹¹ ve *İstanbul Ansiklopedisi*¹² gibi birinci el kaynaklarda müstensihe dair doğrudan bir biyografik kayda rastlanmamışsa da eldeki veriler *el-Afâî* ifadesinin, Rifâîlik tekkesinde sürdürülen sembolik veya ameli bir geleneğe işaret ettiğini göstermektedir. Bu bağlamda lakabın; müstensihin silsile içi meşrebî bir unvanını, dergâhta icra edilen şifacılık gelenekleriyle kurduğu ameli bağı yahut tarikat bünyesindeki bir alt uzmanlık kolunu simgeleyen “menkıbevî/meslekî bir nisbe” olarak okunması icap etmektedir. İstanbul Posta-hâne-i Ma‘mûre memurlarından olan Ahmed Edîb’in

⁷ İSAM Kütüphanesi Arşivi, “Meşihat Arşivi Meclis-i Meşâyih Defterleri”, erişim 13 Mayıs 2026, [İSAM Arşiv](#)

⁸ Revnakoğlu, Cemaleddin Server. *Revnakoğlu’nun İstanbul’u*. Haz. Mustafa Koç. 8 cilt. (İstanbul: Ketebe Yayınları, 2026).

⁹ Bursalı Mehmed Tâhir, *Osmanlı Müellifleri*, haz. A. Fikri Yavuz - İsmail Özen (İstanbul: Meral Yayınevi)

¹⁰ Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmânî*, haz. Nûrî Akbayar, eski yazıdan akt. Seyit Ali Kahraman (İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996)

¹¹ Osmânzâde Hüseyin Vassâf, *Sefîne-i Evliyâ*, 5 cilt. (İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2006).

¹² *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, 8 cilt. (İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, 1994.)

bu kaydı, taşra menşeli ve mistik yılan kültü etrafında kristalize olmuş tasavvufî tasavvurların, XX. yüzyılın başlarında İstanbul bürokratları ve Üsküdar'ın tekkeleri arasında dahi sembolik bir süreklilik ve meşruiyet alanı bulduğunu ortaya koymasına bakımdan oldukça önemlidir.

2.5. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

Çeviri yazı metin oluşturulurken aşağıdaki hususiyetlere dikkat edilmiştir:

1. Çeviri yazı metinde sayfa numaraları metnin üst kısmındaki numaralandırılmasından verilmiştir.
2. Eserde bütün şiirlerin şairlerine dair bir bilgilendirme yoktur. İsmi verilmeyen şairler tarafımızca şiirlerin içindeki mahlaslardan, mahlas bulunmayan eserlerde dîvânlardan veya mecmualardan tarama yapılarak tespit edilmiştir.
3. Vezin tespitleri tarafımızca yapılmış olup çeviri metinden önce yazılmıştır. Vezne uymayan kısımlarda tamir yapılmıştır.
4. Mecmuada bazı şiirler beyit düzenine uygun biçimde yazılmış olmakla birlikte, aslında müseddes, murabba veya dörtlük nazım şekline ait olduğu tespit edilen manzumeler de bulunmaktadır. Çeviri yazılı metin hazırlanırken bu tür şiirlerin ulaşılabilen kaynak nüshaları ve dîvânları dikkate alınmış; metinler, şairlerin tercih ettiği asli nazım şekillerine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Böylece mecmuada beyit düzeninde kaydedilmiş bazı manzumeler, çeviri yazılı metinde özgün nazım yapıları korunarak verilmiştir.
5. Mecmuada okutucu olan harflerin olduğu kelimeler mecmuadaki hali ile yazılmış olup okutucu harf bulunmayan kelimeler de mecmuanın yazıldığı 19. yüzyılın ses uyumları dikkate alınarak yazılmıştır.
6. Çeviri yazı metinde mısra eksiklikleri tamamlamak veya vezne uydurmak için şiirin tespit edilebildiği kaynaklara başvurulmuştur. Tespit edilen eksiklikler bu kaynaklardan alınan kısımlar ile tamamlanmıştır. Sonradan eklenen kısımlar köşeli parantez içerisinde verilmiştir.

7. Metin tespitinde aşağıdaki çeviri yazı alfabesi esas alınmıştır:

اَ	a, ā	ص	ş
اِ	a, e, ı, i, u, ü	ض	z, d
ب	b, p	ط	ṭ
ت	t	ظ	ẓ
ث	s	ع	‘
ج	c, ç	ف	f
ح	h	ق	ú
خ	ḫ	ك	k, g, (ŋ)
د	d	گ	ŋ
ذ	z, d	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	j	و	v, u, ū, ü, o, ö
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	لا	la, lā
		ع	‘

2.6. Çeviri Yazılı Metin

1

[Şirzâd¹³ (ö.??/??)]

Meḥ'ülü fâ'ilâtü meḥâ'îlü fâ'ilün]

1

Meṣâ'ib-i Kerbelâ

Bismillahirrahmanirrahim

1. Her 'âşıkıñ ki devlet-i Âl-i Âbâsı var

Esbâb-ı kurb-ı bâr-geh-i Kibriyâsı var

2. Anıñ ki ḳalbi mahfaẓa-yı ḥubb-ı Âldir

Gencînesinde gevher-i 'âlem-behâsı var

3. Bîgâneler şefâ'atine ihtiyacı yok

Anıñ ki Ehl-i Beyt gibi âşinâsı var

4. Maḳşûdı kurb-ı bâr-geh-i Z̤û'l-Celâldir

Her sâlikıñ ki dâ'îye-yi ibtilâsı var

5. Bizler Hüseyniyiz ki belâdan çekinmeyiz

Bilmez misiñ meger ki anın Kerbelâsı var

2

¹³ Şirzâd, *Mersiye* (yer ve tarih yok), 45; nakleden Mehmet Arslan ve Melahat Erdoğan, *Kerbela Mersiyeleri* (Ankara: Grafiker Yayınları, 2009), 721. Eserin dış kapağında müellif adı bulunmamakla birlikte, manzumelerden müellifin Şirzâd olduğu anlaşılmaktadır.

6. Kimdir Hüseyn vâkı 'a-yı Kerbelā nedir
Dinle bu mā-cerā-yı fecī' iñ esāsı var
7. Sulṭān-ı ehl-i 'aşk Hüseyn-i şehīd kim
'Uşşākıñ ol sitem-zedeye iktidası var
8. Çün Kerbelā diyārına yine kıldı şeref-nuzūl
Gördi ki kaht-ı āb ile fāsīd hevāsı var
9. Bir varṭa-yı belā ki bulunmaz girīz-gāh
Hod 'arşa-yı kıyāmet benzer fezāsı var
10. Deryā gibi telāṭum eder 'asker-i nifāk
Şahrā-yı pür-belāsı kadar eşkıyāsı var
11. Olmuşlar ehl-i Kūfe ile cenge müttefik
Şāmıñ ne kadar kim sipeh-i bī-ḥayāsı var
12. Bellerde ḥançer elde kılıç dilde Hāy u Hūy
Ceng ü cidāle cümlesiniñ i 'tinā' sı var
13. Nā-gāh ol ġarībe hücūm-āver oldılar
Çün gördiler ki ḥük-m-i każāya rızāsı var

14. ‘Adāya karşı kıldı hitāb ol Veliyy-i Hakk

Qavm-i ‘Arabda gayret ü rahm iddi‘ası var

15. Bin bir kişi garīb-ı diyār-ı belā iken

Bunca ‘asākiriñ size ne iktizāsı var

16. Hic bildiñiz mi ben kimim ey firka-yı dalāl

‘Irq-ı celilimiñ şān u şeref-i bī-kıyāsı var

17. Ben nuḥbe-yi sülāle-yi aṣlāb-ı tahirim

Evşāfımıñ kemāl-i meziyyet-fezāsı var

18. Ceddım Muhammed-i ‘Arabī Faḥr-i Kā’ināt

Ḥaydar babam gibi daḥi Şīr-i Ḥüdāsı var

19. Hem vālidem de Fāṭımādır biḍ‘atü’r-Rasūl

Kim cennetin anıñ gibi ḥayrun’n-nisāsı var

20. Zehr-i cefā şehīdi Ḥasandır birāderim

Nāmım Ḥüseyn aşāletimiñ i‘tilā’sı var

21. Evvel beni imāmet içün da‘vet ettiñiz

Şonra bu naḳz-ı ‘ahdiñ ‘acep ne sezāsı var

22. Ceddîm Rasûl-i ekreme var mı cevâbınız

Elbet bugünün yine yevmü'l-cezâsı var

23. Bilmem ne cür'et ile başa sell-i seyf eder

Ol bî-hayâ ki ceddime şevk-i liķâsı var

24. Koyverseñiz memâlik-i İslâmı terk ile

Gitsem diyâr-ı küfre ki ehl-i vefâsı var

25. Ehl ü 'iyâlimiñ baķınız hayme-gâhda

Her dem ne gûne nâle-yi vâ-miñnetâsı var

26. Bunlar harem-serây-ı nübüvvet ğazâlidir

Câ'iz degil şikârı ağır hûn-bahâsı var

27. Hangi helâl şer'ini eyledim haram

Âl-i Muhammediñ ne şuçu ne ģatâsı var

28. Vêrdi cevâp Şimr-i la'în kim bu sözleriñ

Bizce daķi ģaķîķat şıdķ-iñtivâsı var

29. Lâkin bize Yezîd-i pelîdin bu bâbda

İmhâli yok teşeddüd-i bî-intihâsı var

30. Biz bir ālāy-ı yezīd-perest eşkiyālarız

Dīnin diyānetiñ bize ne iktizāsı var

31. Yol vèrmeyiz firāra hem èttirmeyiz qarār

Bu vaḳ'anın netīce-yi sefki'd-dimāsı var

32. Yā bey'at-ı Yezīdi ḳabūl eyle bi'z-zarūr

Yāḥūd muḥālefetde ṣehādet cezāsı var

33. Ḳatlinde yā Ḥüseyn èdemem hiç müsāmaḥa

Zīrā benim başımda riyyāset hevāsı var

34. Leb-teṣne bāşını keserim tīg-i kīn ile

Bu Kerbelādır işte çekilmez belāsı var

35. Tıfl-ı şağīr ki ne olur bir içim şudan

Peykān-ı āb-dārdan anıñ ğıdāsı var

36. İḥrāk eder ḥıyāmını hem ğaret eylerim

Ëytām-ı bī-kesiñ ne ki fāḥir libāsı var

37. Bir anda tārūmār ederim ḥānumānıñı

Diñle bu cevr ü zūlm-i fecī'ıñ dahāsı var

38. Rûm u Fireng esîri dèyüp de benâtın

Hep belde belde gezdiririm ben şütür-süvâr

39. Kaşdın kavurduñ ey hâme ebsem ol

Yazma bu vâkı‘atı ki muhriķ edâsı var

40. Dil-hûn éder bu vaķ‘a-yı dil-i sūzânı kim

Ķalbinde hubb-i Āl-i Rasûl ihtisâsı var

41. Her kaçresi le‘âlî-yi iklîl-i hûr olur

Ol dîdeniñ ki işbu şehîde bükâsı var

42. ‘Eşķ-i te‘essûratle ‘işyâna çâre bul

Ey derd-mend derd-i günâhıñ devâsı var

43. Yâ Râb ayırma bizleri âl-i Rasûlden

Şubh u mesâ bu yolda faķîriñ du‘âsı var”

[Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün]

7

Ṭāmmet'ül-Kübrā

Düşdi Hüseyn atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl gīt haber ver Sultān-ı enbiyāya

1. 'Arz eyle yā Muḥammed ey pādīşāh-ı levlāk

Manend-i zāt-ı aḳdes ol sen daḫi elem-nāk

Oğluḡ Hüseyne n'etdi gör bu gürūh-ı nā-pāk

Nefrīn ola bu ḳavm-i bī-şerm ü bī-ḫayāya

Düşdi Hüseyn atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl gīt haber ver Sultān-ı enbiyāya

2. Ey cedd-i ser-firāzı nūreyn-i neyyireyniḡ

Bir başka ḫāle girmiş dünyāda nūr-ı 'aynıḡ

Düş-ı mübārekinde gezdirdiḡ Hüseyniḡ

Başı kesildi geçdi ser-nīze-yi cefāya

Düşdi Hüseyn atından şahrā-ı Kerbelāya

Cibrīl gīt haber ver Sultān-ı enbiyāya

3. Maḳtūl olan egerçi mazlūm-ı 'itretiḡdir

Leb-teşne-yi zülāl dīdār-ı ḫazretindir

8 Var ḳātilinde seyr ét kim kendi ümmetiḡdir

La‘net bu nā-kesān-ı bī-raḥm u bī-vefāya

Düşdi Hüseyin atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl git haber ver Sultān-ı enbiyāya

4. Söyler kelām-ı Hakkı bātıl gürūh işitmez

Gitdikleri tarīka Gebr ü Mecūs gitmez

İslāma bu cefāyı kāfir de olsa etmez

Müslim denilmez ašlā bu kavm-i eşkıyāya

Düşdi Hüseyin atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl git haber ver Sultān-ı enbiyāya

5. Kur‘ān edüp tilāvet Tāhāyı öldürürler

Qatl eyleyüp İmāmı Yāsīn ederler ezber

Al kanlara boyandı dūr-dāne-yi Peyāamber

Bak ne sitekler oldu evlād-ı “*Hel-etā*”¹⁴ya

Düşdi Hüseyin atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl git haber ver Sultān-ı enbiyāya

9

6. Nerde Yehūdlerden çekdi bu zulmi İsā

Fir‘avndan bu gādri görmüş degildi Mūsā

Kimdir Hüseyne beñzer olsun Muḥammed-āsā

Bu cehliyān elinde üftāde biñ belāya

¹⁴ İnsan Suresinde geçen “Gerçek şu ki, insanın yaratılış tarihinde onun henüz anılan bir şey olmadığı bir dönem gelip geçmiştir.” ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur‘ān Yolu (Erişim 5 Mart 2026), İnsan 76/1.

Düşdi Hüseyn atından şahrâ-yı Kerbelâya

Cibrîl git haber ver Sultân-ı enbiyâya

7. ‘Aşk olsun ol şehîd-i kûy-ı vefâya el-Hakk

Al kanı ile verdi ruhsâr-ı ‘aşka revnâk

Meydân-ı ‘aşk-ı Hakkda başı kesildi nâ-hakk

Tâ meşk ola bu ‘aşkı ‘uşşâk-ı mübtelayâ

Düşdi Hüseyn atından şahrâ-yı Kerbelâya

Cibrîl git haber ver Sultân-ı enbiyaya

8. Bezm-i elestin olmuş ser-mest-i cām-ı ‘aşkı

Halka lisân-ı Hakkdan söyler kelâm-ı ‘aşkı

Teşrif için kudüm-ı pâki maķâm-ı ‘aşkı

Başı elinde girdi dergâh-ı Kibriyâya

10. Düşdi Hüseyn atından şahrâ-yı Kerbelâya

Cibrîl git haber ver Sultân-ı enbiyâya

9. Feryâd-ı cünbüşünden ey rûzgâr-ı miḥnet

Söndi çerâğ-ı imân soldı gül-i risâlet

Şayd oldu kerkesâna ‘Ankâ-yı Kâf-ı vahdet

Dâm-ı kazâya düşdi sîmurğ-ı ‘arş-pâye

Düşdi Hüseyn atından şahrâ-yı Kerbelâya

Cibrîl git haber ver Sultân-ı enbiyâya

10. Ol şāha èyledikçe her dem hücūm-i leşker

Oķ ūste oķ ururlar ħançerler ūste ħançer

Meydānda şeh-per açmış tāvūs-ı ‘arşa beñzer

Ĥayf ol ġurāb esīri ferħunde pūr-hümāya

Düşdi Ĥüseyn atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl ġit ħaber ver Sultān-ı enbiyāya

11. Bir ħadde èrdi zaħm-ı şemşīr ū tīr ū nīze

Kim olmuş ol ġarībīñ a ‘zā’ sı rīze rīze

11. Āġūs-ı ħazretinde baķ beslenen ‘azīze

Bir merħamet èden yok maħbūb-ı Murtażāya

Düşdi Ĥüseyn atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl ġit ħaber ver Sultān-ı enbiyāya

12. Eyvāh eger bu işden Zehrā olursa āġāh

Èyler cihān-ı ħudsi ma ‘rūż-ı şu ‘le-yi āh

Bir na ‘ra ile şarşar hep kā’ inātı billāh

Mazlūmenīñ bu āhı āteş şaçar semāya

Düşdi Ĥüseyn atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl ġit ħaber ver Sultān-ı enbiyāya

13. Dīvān-ı intikāma geldikde işbu ūmmet

Ol dem olur hüveydā āteş-feşān kıyāmet

Kimden umar şefā ‘at kimden arar selāmet

Kim ki eziyyet eyler Peyğamber-i Hudāya

Düşdi Hüseyin atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl git haber ver Sultān-ı enbiyāya

12

14. Ey ‘arş tād-dārı v’ey sidre şeh-süvārı

Maḥrūm-ı lutfuñ etme bu ‘abd-i sūg-vārı

Feyz-i şefā‘atınle güldür o eşk-bārı

Geldikde rüz-ı mahşer dīvān-ı Kibriyāya

Düşdi Hüseyin atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl git haber ver Sultān-ı enbiyāya

15. Necl-i mükerrermin-çün giryān olan muḥibbān

Ḥandān olur o gün kim eyler ciḥānı giryān

Sensiñ şefi‘-yi işyān sensiñ kefil-i gufrān

Bi’l-cümle dostān-ı Sultān-ı evliyāya

Düşdi Hüseyin atından şahrā-yı Kerbelāya

Cibrīl git haber ver Sultān-ı enbiyaya

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

13

Muṣībet-i ‘Uzmā

Başma zālīm sīneme ‘arş-ı İlāhī andadır

Qalb dērler nāmına Hakk cılve-gāhı andadır

1. Rūḥa olmuşdur mübeddel cismimin māhiyyeti

Müncelī görmekdeyim rūḥumda raḥmāniyyeti

Söyle ey zālīm meger bu taht-gāh-ı ‘izzeti

Boş mu şandın pādişahlar pādişāhı andadır

Başma zālīm sīneme ‘arş-ı İlāhī andadır

Qalb dērler nāmına Hakk cılve-gāhı andadır

2. Tutduğım yol rāh-ı Hakkdır şāh-rāh-ı ‘aşkıdır

Zahm-ı mühlikler vücūdumda güvāh-ı ‘aşkıdır

Tahta-yi sīnem müşebbek taht-gāh-ı ‘aşkıdır

Mülk-i ‘aşkı pādişāh-ı gam-sipāhı andadır

Başma zālīm sīneme ‘arş-ı İlāhī andadır

Qalb dērler nāmına Hakk cılve-gāhı andadır

14

3. Başımı tenden cüdā etmekse kaşdın ey la‘īn

Şadım incitmeksizin olmaz mı bu emr-i ‘azīm

Büsbütün olsun mu dersen ḥurd u ḥāş ol sīne kim

Kā'inātiñ kıble-yi 'ālem-penāhı andadır

Başma zālīm sīneme 'arş-ı İlāhī andadır

Qalb dērler nāmına Haqq cılve-gāhı andadır

4. Būse-gāh-ı Hażret-i Zehrāyı şad-çāk èyleme

Şūm ayağıñla maķām-ı pāki nā-pāk èyleme

Zāt-ı pāk-i Mālikü'l-mülki elem-nāk èyleme

Mülk-i 'adliñ Vāhid ü Kahhār şāhı andadır

Başma zālīm sīneme 'arş-ı İlāhī andadır

Qalb dērler nāmına Haqq cılve-gāhı andadır

5. Başdıgıñ şadra sezādır Mescidü'l-Akşā dēsem

Bī-muḥābā sürme Beytū'l-Maḳdise levş-i ḳadem

Çıķma bām-ı Ka'be-yi tevḥīde ey 'Abdü's-şanem

Çünki esrār-ı İlāhiyye kemāhī andadır

15 Başma zālīm sīneme 'arş-ı İlāhī andadır

Qalb dērler nāmına Haqq cılve-gāhı andadır

6. Cān çekilmiş her taraıdan cismimiñ bālāsına

Ārzū-mend-i likādır Hażret-i Mevlāsına

Uçmaķ ister dem-be-dem lāhūtiyān şahrāsına

Murğ-ı rūḥuñ lāne-yi 'arş-iştibāhı andadır

Başma zālīm sīneme 'arş-ı İlāhī andadır

Qalb dērler nāmına Haqq cılve-gāhı andadır

7. Zāten olmuşken göñül mülki ħarāb-ı kaht-ı āb

Ėtme bu ma‘mūreyi zālīm ħarāb-ender-ħarāb

‘Arş-ı Raĥmāndır bu belki ‘arşdan da müsteṭāb

Şeb-çerāğ-ı ‘arş āh-ı şubḥ-gāhı andadır

Başma zālīm sīneme ‘arş-ı İlāhī andadır

Ķalb dērler nāmına Ħaĳĳ cılve-gāhı andadır

8. Kimse öldürmez bu zilletle daḥi müşrikleri

Sen naşıl i‘dām ēdersün bir muvaḥḥid serveri

16 Baĳ Medīne semtine der-ḥātır ēt Peyĳamberi

Tāc-dār-ı enbiyānıñ ḥāb-gāhı andadır

Başma zālīm sīneme ‘arş-ı İlāhī andadır

Ķalb dērler nāmına Ħaĳĳ cılve-gāhı andadır

9. Bir içim su vērmediñ ne ekbere ne aşğara

Ķanıma beñzer Fırāt aĳmış tağılmış çöllere

Ķalsun artık hep şikāyātım şabāh-ı maḥşere

Zümre-yi bī-çāregānıñ dād-ḥāhı andadır

Başma zālīm sīneme ‘arş-ı İlāhī andadır

Ķalb dērler nāmına Ħaĳĳ cılve-gāhı andadır

10. Degmedik ḥançer mi yā peykān mı ĳaldı sīneme

Yāreler açdıñ derin bu sīne-yi bī-kīneme

Böyle ‘ālū’l-‘āl şadrı vahşiyāne çigneme

Rabb-i a‘lānıñ mu‘allā bār-gāhı andadır

Başma zālīm sīneme ‘arş-ı İlāhī andadır

Qalb dērler nāmına Haqq cılve-gāhı andadır

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

17

Münācāt

İşte hulkūm-ı za‘îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn

Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”¹⁵

1. Hāzret-i Cānāna terk-i cān ise şart-ı vuşūl

Şūret-i hālimden artık buldı maḫşūdum huşūl

Yā İlāhî oldı mı nāçîz kurbānım kabūl

Oldı mu şāyeste-yi taḫdīm bu cān-ı zebūn

İşte hulkūm-ı za‘îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn

Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”¹⁶

2. Yā İlāhî şāhid ol oldum alā’iḫdan berī

‘Ahdime kıldım vefā terk eyledim cān u seri

Bu şusuzluḫdan yanan ḫançer bu Şimrîḫ ḫançeri

Bu kılıç bu nîze bu peykān bu cism-i la‘l-gūn

İşte hulkūm-ı za‘îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn

Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”¹⁷

18

3. Lîk ḡāyet şerm-sārım senden ey Ma‘būd-ı pāk

¹⁵ Bakara Suresinde geçen “Onlar, başlarına bir mustibet geldiğinde, ‘Doğrusu biz Allah’a aidiz ve kuşkusuz O’na döneceğiz’ derler.” ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur’ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), el-Bakara 2/156.

¹⁶ el-Bakara 2/156.

¹⁷ el-Bakara 2/156.

Kim değil řāyān-ı kurbānı bu cism-i zaḥm-nāk
N'eyleyim düşmenler ètmiş hurd u ḥāş u çāk çāk
Zaḥmdan bu ḥāle gelmiş bu ten-i ālūde-ḥūn
İşte ḥulķūm-ı za'īfīm işte tīg-ı Şimr-i dūn
Yā İlāhī şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”

4. Eşk-bār-ı zevķ-i vaşl-ı dostdur çeşm-i terim

Ağlamaz ğamdan cemālullāhı görmüş gözlerim
Gerçi mühlik yārelerden göz göz olmuş peykerim
Sū-be-sū ètmiş revāne çeşme çeşme eşk-i ḥūn
İşte ḥulķūm-ı za'īfīm işte tīg-ı Şimr-i dūn
Yā İlāhī şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”

5. Ḥaķķa kurbān eyledim yetmiş civān-ı meh-cebīn

Ḳanlarıyla lāle-zār olmuş bütün rūy-ı zemīn
Kerbela şahrāsın ètdim reşk-i firdevs-i berīn
“*Hāzihī cennutü ‘adnin fedḥulūhā ḥālidūn*”¹⁸

19. İşte ḥulķūm-ı za'īfīm işte tīg-ı Şimr-i dūn
Yā İlāhī şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”¹⁹

6. Cezbe-yi ‘aşķ-ı İlāhī böyle ètdi iķtizā

Cānımı emvālimi eţfālimi kıldım fedā

¹⁸ Başına "hazihī" getirip Tâhâ Sûresi 76. ayette geçen “*Burası adn cennetleridir*” ifadesinin yanına, Zümer Sûresi 73. ayetinde geçen “...öyleyse ebedî olarak ona girin.” ayetini eklemek suretiyle oluşturulmuş dīvân şiirinde kullanılan bir terkiptir. Bkn. Kur’ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), Tâhâ, 45/76.; Zümer, 39/73.

¹⁹ el-Bakara 2/156.

Tā ki olsun meslekim erbāb-ı ‘aşka reh-nümā
Meşrebim tā evliyāullāha olsun reh-nümun
İşte hulkūm-ı za‘îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn
Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”²⁰

7. Her belā her zulm hāzır bu dil-i āgāh için

Sīne-yi pūr-zahmda tākāt mı kalmış āh için
Bir müselmān yok ki imdād eylesün Allāh için
Her cihetden düşmenān-ı dīn füzūn-ender-füzūn
İşte hulkūm-ı za‘îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn
Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”²¹

8. Gerçi zālimler cihānda haylice kan eylemiş

Söyleyin bu zulmi hangi nā-müselmān eylemiş
Süd emer ma‘şūmı kim sīrāb-ı peykān eylemiş
Öldürür āhır beni billāh bu dāğ-ı derūn
İşte hulkūm-ı za‘îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn
Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”²²

20. Sūd emer ma‘şūmı kim sīrāb-ı peykān eylemiş

Öldürür āhır beni billāh bu dāğ-ı derūn
İşte hulkūm-ı za‘îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn
Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”²²

9. Yüz çevirdi hayme-gāha toğrı düşmen el-amān

Gel yetiş imdāda ey Peygamber-i āhır zamān
Ehl-i Beytiñ oldı yā ceddā esīr-i düşmenān

²⁰ el-Bakara 2/156.

²¹ el-Bakara 2/156.

²² el-Bakara 2/156.

Kā'ināta çökmesün mi dehşet-i reybe'l-menūn

İşte hulkūm-ı za'ifim işte tığ-ı Şimr-i dūn

Yā İlāhī şāhid ol “innā ileyhi rāci'ūn”²³

10. Hayme-gāha koşmadan maşşadları āyā nedir

Kā'inātı titreden bu āh u vāveylā nedir

Yohsa kaşdı düşmemiñ etfāl-i ma'sūmānedir

Qandedir tāb u taḥammül qandedir şabr u sūkūn

İşte hulkūm-ı za'ifim işte tığ-ı Şimr-i dūn

Yā İlāhī şāhid ol “innā ileyhi rāci'ūn”²⁴

21

11. Eylese ikmāl bārī kātirim bī-dādını

Hulkuma sür'atle çalsa ḥançer-i fülādını

Duymasam evlādımıñ cānlar yağan feryādını

Olmasa derd-i derūnum bu meşā'ible füzūn

İşte hulkūm-ı za'ifim işte tığ-ı Şimr-i dūn

Yā İlāhī şāhid ol “innā ileyhi rāci'ūn”²⁵

12. Kāş evvelce olaydım rāh-ı uqbā sāliki

Yā bu tāli'de anamdan toğmayaydım kāşkī

Zulm ü cevrenden sipihriñ dād bir feryād iki

Ol daḥi baḥtım gibi yā Rabbi olsun vāj-gūn

²³ el-Bakara 2/156.

²⁴ el-Bakara 2/156.

²⁵ el-Bakara 2/156.

İşte hulkūm-ı za'îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn

Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”²⁶

13. Ehl-i Beytiñ hakkını étmiş tebāh āl-i Yezīd

Nār-ı dūzaḥla ‘azābı dem-be-dem olsun şedīd

Yā İlāhî ey müzīlli “külli cebbārin ‘anīd”²⁷

Ëyle etbā‘-ı Yezīdin ḥānumānıñ ser-nigūn”

[İşte hulkūm-ı za'îfîm işte tîğ-ı Şimr-i dūn

Yā İlāhî şāhid ol “innā ileyhi rāci ‘ūn”²⁸]

²⁶ el-Bakara 2/156.

²⁷ İbrahim Suresinde geçen “Onlar, başlarına bir musibet geldiğinde, “Peygamberler yardım istediler ve sonunda bütün inatçı zorbalar hüsrana uğradı.” ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur’ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), İbrahim 14/15.

²⁸ el-Bakara 2/156.

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

22

Fāci‘ā

Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḳyere

Görmeyin bu zulmi cā’iz ḥānedān-ı Ḥaydara

1. Kible-gāhım Ka‘bedir maḳşūd u ma‘būdum İlāh

Ḳavlime iḳrārıma ceddım Peyamberdir güvāh

Bī-günāhım cümle edyān u milelde bī-günāh

İntisābımdır günāhım var ise Peygambere

Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḳyere

Görmeyin bu zulmi cā’iz ḥānedān-ı Ḥaydara

2. Bildiniz mi ben kimim çeşm-i çerāğ-ı Ḥaydarım

Biż‘a-yi pākīze-i ḥātūn-ı rüz-ı maḥşerim

Nev-gül-i gülşen-sarāy-ı Ḥazret-i Peygamberim

Yok mudur imānınız āyā o vālā-gevhare

Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḳyere

Görmeyin bu zulmi cā’iz ḥānedān-ı Ḥaydara

23

3. Ḳatlimiñ esbābını izāḥ ediñ āyā nedir

Mevc-zen deryā gibi leşkerle bu şahrā nedir

Bir nefer mazlūmı öldürmekde bu gavgā nedir

Ben ki mevte teşneyim hācet mi var bu leşkere

Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḳyere

Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

4. Mültezimse t̄ā'at-ı emr-i Yezīd-i bī-ḥayā

Ėtmeyin benden ānı ümmīd ey ehl-i hevā

Uḳtulūnī uḳtulūnī bi'l-cefāi ve'l-ezā

Ṭavrānı ey zālīmān şemşīr ü tīr ü ḥançere

Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḳyere

Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

5. Şālīḥim fısk u fücūrı irtikāb ēyler miyim

Fāsık u fācir Yezīde intisāb ēyler miyim

Dīn-i Tersā üzre ben şurb-i şarāb ēyler miyim

[Uymam aşla öyle bir bātıl gürūh-ı ebtere]²⁹

Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḳyere

Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

23

6. Bātılı taşdıḳ ēdip de Hakkı inkār ēylemem

Kendimi fermān-ber-i serdār-ı eşrār ēylemem

Rūh-ı pāk-i Ahmedī maḥzūn u bīzār ēylemem

Tābī'īm her vechile aḥkām-ı şer'-i envere

²⁹ Manzumenin beşinci bendi diğer bendler gibi altı mısra olması gerekirken dördüncü mısra yazılmamıştır. Dördüncü mısrayı Mevlāna Müzesi Abdūlbaki Gölpinarlı Kütüphanesi Yazmaları arasındaki Muallim Feyzi'ye ait, Mersiyeler'in kayıtlı bulunduğu 211 nolu defterden tamamlanmıştır.

Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḵyere
Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

7. Vālī-yi Şām oğluna bey'at muḥāl-ender-muḥāl

Pāre pāre êtseniz de yok bu emre ihtimāl
İşte meydān işte ben lāzım degildir kıl ü kāl
Hîç teraḥḥum êtmeyin bu bî-kes ü bî-yāvere
Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḵyere
Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

8. Êyleyin katlimde isti'cāl nā-merdān-ı Şām

Hep êdin icrāya bu fi'l-i fecī'i ihtimām
Muntazırdır rūḥum istiḳbāle Ḥayyun Lā-yenām
Ḥūn-çekān girsem gerek bezm-i huzūr-ı Dāvere

25 Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḵyere
Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

9. İ'tilā-yı rūḥumu ehl-i semāvāt istiyor

Enbiyā vü evliyā feyz-i mülākāt istiyor
Da'vā-yı aşka Ḥabībim benden işbāt istiyor
Naḳd-ı cāndır pīşkeş-i ma'sūk aşık pervere
Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaḵyere
Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

10. Oğlumun al kanına maḥlūt edin göz yāşımı

Öldürüñ evlādımı dāmādımı kardāşımı

Cedd-i pākım nīzelerde görmek ister bāşımı

Hoş gelür ḥālim bu şūretle cenāb-ı Ḥaydara

Ehl-i Ḥaqqı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaқыere

Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

11. Ṭurmasun fāsık Yezīd İslāmı maḥzūn ēylesin

Ḥāmilān-ı Ḥazret-i Kūr'ān'ı dil-ḥūn ēylesin

26 Gökleri 'aksiyle tā maḥşer şafağ-gūn ēylesin

Bu muḳaddes cismimin aqdıkça kāmı yerlere

Ehl-i Ḥaqqı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaқыere

Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

12. Qatlimi kanlı yazıyla alnıma yazmış felek

Teşne-leb tīg-ı ihānetle şehīd olsam gerek

Āl-i Süfyānda bu teng ü 'ār qalsun ḥaşre dek

Kim Peyamber oğlunu öldürdüler nā-ḥaқыere

Ehl-i Ḥaqqı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḥaқыere

Görmeyin bu zulmi cā'iz ḥānedān-ı Ḥaydara

13. Ey Rasūl-i Kibriyā 'işyānı çok bir bendeyim

Ancak evlādın tevellāsıyla kalbi zindeyim

Nā'il-i feyz-i şefā'at olmak ümmīdindeyim

Bu cihāndan ‘āzīm olduḡda cihān-ı dīgere
Ehl-i Hakkı Şāmiyān öldürmeyin nā-ḡayere
Görmeyin bu zulmi cā’iz ḡānedān-ı Ḥaydara

[Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

27

Şā' ika

Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafâyım öldürün

Öldürün rûh-ı 'Aliyyü'l-Murtażâyım öldürün

1. Cedd-i pâkimdir Muḥammed bâb-ı zî-şānım 'Alî

Benden éyler aḥz-ı âşâr-ı velāyet her velî

Cebhe-yi pâkimde envâr-ı İlāhî mûncelî

Mazhar-ı esrâr u esmâ-yı Hudâyım öldürün

Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafâyım öldürün

Öldürün rûh-ı 'Aliyyü'l-Murtażâyım öldürün

2. Kānımı dökmeğe ger maḳşûdunuz nâ-ḥaḳyere

İrşdir mazlûmen ölmek cümle Āl-i Ḥaydara

Fikriñiz yoḥsa eziyyetse eger Peyğambere

İşte ben sıbt-ı Rasûl-i Kibriyâyım öldürün

Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafâyım öldürün

Öldürün rûh-ı 'Aliyyü'l-Murtażâyım öldürün

3. Kātlım olmuş bâ' is-i ihyâ-yı şer'-i muḥterem

Rûh-ı reyḥāndır anın-çün cānıma tîğ-ı sitem

28 Şerḥa şerḥa êtseñiz a'zāmı aşlâ yoḳ dēm

Ben rızā-yı şīve-yi hük-m-i kazāyım öldürün
Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafāyım öldürün
Öldürün rūh-ı ‘Aliyyü’l-Murtażāyım öldürün

4. Êtmeyiñ katlimde ihmāl ey gürūh-ı nā-bekār
Bir mu‘īnim yok ki êtsün kâtilimden aḥz-ı sār
Kardāşım ‘Abbās yā oğlum ‘Alī Ekber mi var
Bī-kes ü bī-yāver ü bī-aḳrabāyım öldürün
Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafāyım öldürün
Öldürün rūh-ı ‘Aliyyü’l-Murtażāyım öldürün

5. Ğam yemem tīg-ı ḥuşūmetle kesilse ellerim
Yerlere Ceyhūn gibi aḳdıḳça ḥūn-ı peykerim
Şafḥa-yi ḥāke Kelāmu’llāhı taḥrīr eylerim
Bāṭın-ı Qur’ān imām-ı evliyāyım öldürün
Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafāyım öldürün
Öldürün rūh-ı ‘Aliyyü’l-Murtażāyım öldürün

29

6. Şūret-i cānān görüñdi çeşm-i ḥūn-ālūduma
Kanlı gözlerle gerek baḳsam ruḥ-ı Ma‘būduma
Bir dem evvel Şāmiyān reh-yāb edin maḳşūduma
Öldürün ser-mest-i şahbā-yı rızāyım öldürün
Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafāyım öldürün

Öldürün rûh-ı ‘Aliyyü’l-Murtażâyım öldürün

7. Ehl-i Beyte zulm Süfyâneleri şād eyleyiñ

Ka‘beyi vîrân édip de Şāmı ābād eyleyiñ

Bār-gāh-ı Zü’l-celāli mātem-ābād eyleyiñ

Ben ki rāh-ı Zü’l-celāle reh-nümāyım öldürün

Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafâyım öldürün

Öldürün rûh-ı ‘Aliyyü’l-Murtażâyım öldürün

8. Kātl édiñ ferzend-i ma‘şūm-i Nebiyy-i Raḥmeti

Eyleyiñ şad-çāk tā-maḥşer kulüb-i ümmeti

Öldürün Şāh-ı Şehīdān-ı diyār-ı ğurbeti

İşte ben Şāh-ı Şehīd-i Kerbelâyım öldürün

30 Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafâyım öldürün

Öldürün rûh-ı ‘Aliyyü’l-Murtażâyım öldürün

9. Fikr-i istimdād gelmez bu dil-i āgāhıma

Siz Yezīde faḥr édiñ ben de Rasūlullāhıma

Bakmayıñ zūr-ı ‘aşaşdan böyle āh u vāhıma

Māhī-yi ilahi-yi āteş-geh-i baḥr-i belâyım öldürün

Şāmiyān ben nūr-ı çeşm-i Muştafâyım öldürün

Öldürün rûh-ı ‘Aliyyü’l-Murtażâyım öldürün

10. Étdiğın herkes bulur ‘ukbāda ey ḳavm-i li’ām

Şanmayıñ ḳalsun cezāsız fi‘liñiz yevmül-ḳıyām

Bendesin elbet şefâ‘atle eder ceddîm bekâm

Nûr-ı çeşm-i Şâfi‘-yi rûz-ı cezâyım öldürün

Şâmiyân ben nûr-ı çeşm-i Muştafâyım öldürün

Öldürün rûh-ı ‘Aliyyü’l-Murtażâyım öldürün

[Mefā‘īlün mefā‘īlün fa‘ūlün]

31

Nevha

Şehīd-i hançer-i Şimr-i sitem-ger

Peygamber oğludur Allāhu Ekber

1. Müselmānım diyen bir nā-müselmān

Bu emr-i nā-sezāya vèrdi fermān

Katīl İslām katīl de müselmān

Katīli bildiñiz mi ey ‘azīzān

Şehīd-i hançer-i Şimr-i sitem-ger

Peygamber oğludur Allāhu Ekber

2. Yetīmānı kalan beytū’l-ḥazensiz

Gezen bāşı cüdālarda bedensiz

Yatan şahrāda cismi pīrehensiz

Düşen topraklara na‘şı kefensiz

Şehīd-i hançer-i Şimr-i sitem-ger

Peygamber oğludur Allāhu Ekber

3. Yezīd ey bed-terīn-i ḥalk-ı ‘ālem

Düşün bir kıydıgıñ zāt-ı mükerrem

Degil Mūsā degil ‘İsā bin Meryem

Degil Yahyā degil İdrīs ü Ādem
Şehīd-i hañçer-i Şimr-i sitem-ger
Peyğamber oğludur Allāhu Ekber

32

4. *Elā ta 'sen leküm ey sifle-ümmet*

Umār mıydı bunı sizden o hażret
Ki görsün Ehl-i Beyti biñ ihānet
Olan ğaltīde hūn-ı şehādet
Şehīd-i hañçer-i Şimr-i sitem-ger
Peyğamber oğludur Allāhu Ekber

5. *Su'āl êtdim şehādetle mübāhī*

'Acep kimdir bu maħbūb-ı İlāhī
Ki ağlar hāline hep murğ u māhī
Dêdi şorma o şāh-ı güm-sipāhī
Şehīd-i hañçer-i Şimr-i sitem-ger
Peyğamber oğludur Allāhu Ekber

[Mef'ülü mefā'ilün fa'ülün/

32

Şayha

1. Maṭlûb göründi Kibriyāya

Tā 'aşkı éde bülend-pāye

Diḳḳatle bakıldı evliyāya

Ehliyyet için bu müdde'āya

Gönderdi Hüseyni Kerbelāya

Ġarḳ eyledi lücce-yi belāya

2. Ḥasretle éderdi 'aşḳ eyvāh

Kim olmadı kimse benden āgāh

Bu ḥālet-i ye's içinde nā-gāh

Geldi heyecāna ġayretullāh

33 Gönderdi Hüseyni Kerbelāya

Ġarḳ eyledi lücce-yi belāya

3. Ṭurduḳça arada perde-yi cān

Elvêrmez olur vişāl-i cānān

Maḳşūd-ı ezel bu idi her ān

Tā şāhid-i 'aşḳ ola nümāyān

Gönderdi Hüseyni Kerbelāya

Ġarḳ eyledi lücce-yi belāya

4. Olmak diledi cemāl-i Mevlā

Āyīne-yi tīgında da peydā

Bir kanlu göze ide tecellā

Tā kim göre başka bir temāşā

Gönderdi Hüseyni Kerbelāya

Ġarķ eyledi lücce-yi belāya

5. İskāt için ıztırāb-ı ‘aşkı

Neşr etmek için kitāb-ı ‘aşkı

Bildirmek için cenāb-ı ‘aşkı

Nüş etmek için şarāb-ı ‘aşkı

Gönderdi Hüseyni Kerbelāya

Ġarķ eyledi lücce-yi belāya

6. Temkīnini bozmaya kaçādan

Ser-mest ola neş’e-yi rızādan

Ġavf etmeye kavm-i eşkıyādan

Başı kesile şusuz kafādan

34 Gönderdi Hüseyni Kerbelāya

Ġarķ eyledi lücce-yi belāya

7. Seyr eyle o pādīşāh-ı ‘aşkı

Ol şāh-ı cihān-penāh-ı ‘aşkı

Göstermege bār-gāh-ı ‘aşkı

‘Āşıklara resm ü rāh-ı ‘aşkı
Gönderdi Hüseyni Kerbelāya
Ġarķ eyledi lücce-yi belāya

8. Müstağraķ-ı baħr-ı ħayretim ben

Āyā ne idi murād-ı Zü’l-men
Dünyā kadar aşfiyā tururken
Bunca şulehā-ı dīn içinden
Gönderdi Hüseyni Kerbelāya
Ġarķ eyledi lücce-yi belāya

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

34

Şīven

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

1. Terk-i cāndır kurb-ı Rabbu’l-‘İzzete rāh-ı vuşūl

Himmet èt ol devlet-i ‘uzmāyı kesbe çāre bul

35 Zevkî yok ālāmı çok ‘ömre nihāyet vèr oğul

Vādî-yi ‘aşkıñ çekil iklīm-i feyż-efzāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

3. Ètmedikçe ‘āşık-ı müştāk ifnā-yı vücud

Görmez envār-ı haķīkatden tecellā-yı şuhūd

Hāk ü hūna düşmedikçe yoķdur imkān-ı şu‘ūd

Bār-gāh-ı sidreniñ bām-ı felek-fersāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

4. Zebħden bāk ètme çün ibnü’z-zebīhin oğlusun

Şibl-i Haydarsıñ daħi Sultān-ı Kevneyn oğlusun

Cilve-fermā-yı maḳām-ı “ḳāb-ı ḳavseyn” oğlusı

Çık ‘azîzim sen de ḳavs-i ḳurbuḡ “ev-ednā”sına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ḡavgāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

36

5. Ger teḳarrübse murādıḡ ‘aşḳ şāhen-şāhına

Var götür ḳurbānlarıḡ teslīm-i bismil-gāhına

Baḳma bī-kes ümmehātıḡ nāle-yi cān-gāhına

Hem ilişme anlarıḡ feryād u vāveylāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ḡavgāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

6. Ḳatliḡi temhīd içün nā-ḡāb [u] rāhatdur Yezīd

Êtme tedbīrinden aşḡāb-ı Saḳīfī nā-ümīd

Olsun a‘dā-yı Hudā tenhālıḡından müstefīd

Nīnovānıḡ rıḡlet eyle deşt-i şīven-zāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ḡavgāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

7. Ummadıḳ cevri baḡa bu ḳavm-i ḡaddār êtdiler

Emrimi müstehziyāne redd ü inkār êtdiler

‘Āḳıbet Ḳur’ānı da iḡrāḳ-bi’n-nār êtdiler

Ḡayrı ma‘nā vèrdiler elfāzına imlāsına

37 Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ḡavgāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

8. Şer‘imi tezyīfe kalkışdı gürūh-ı eşkıyā

Pāy-ı taḥkīrātla çignendi aḥkām-ı Hudā

Çekdigim zaḥmetler oldu hep hebā-ender-hebā

Ālet oldu dīn-i Ḥaḳḳ ...lerin dünyāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

9. Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

Žāyi‘ olmuş ḥaḳḳımı sa‘y et de istirdād kıl

Tārumār olmuş binā-yı şer‘imi ābād kıl

Kendini ifnā ile ibḳāsına imdād kıl

Büsbütün maḥv olmadan bārī çalış iḥyāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

10. Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

Başdı tūfān-ı ḍalālet arzı ey Nūḥ-ı zamān

Ümmet-i merhūmeyi fülk-i necāta al hemān

38 Aç o fülk-i himmete kanlı kefenden bād-bān

Zevraḳ-ı cismiñ daḥi şal ḥāk ü ḥūn deryāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

11. Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

Bildigim maḥlūk ise bu zümre-yi Mervāniyān
Bī-ḥayā bir kavmdir mazlūma vèrmezler amān
Ḳan dokerler aḥz-ı şār ètmek dèrler her zamān
Benden ol Bedr ü Ḥuneyn eşyāḥına ercahına³⁰
Ḥāzır ol oḡlum Ḥüseynim Kerbelā ğavgāsına

12. Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

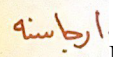
Muḳteżā-yı maşlahat şulḥ eyledi oḡlum Ḥasan
Ḥarbdır şimdi faḳat ıslāḥ-ı dīni gösteren
Başka dürlü sönmez işbu āteş-i cevr ü fiten
Seyl-i ḥün-āb-ı şehādet çāredir ıtfāsına
Ḥāzır ol oḡlum Ḥüseynim Kerbelā ğavgāsına

13. Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

39 Ḥārıḳu’l-‘āde şehādetle eyā Şāh-ı Ḥicāz
Enbiyā vü evliyādan bul kemāl-i imtiyāz
İsm-i pakiḡ la’l-gün ḳanıḡla “şārullāh” yaz
Bār-gāh-ı Zü’l-celāliḡ tārem-i a’lāsına
Ḥāzır ol oḡlum Ḥüseynim Kerbelā ğavgāsına

14. Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

Ḳanıḡa ḳanı ḳarışsun şīr-ḥāre aşḡarıḡ

30 Mecmuada: ercasına.

Ġarķ-ı h n olsun daĥı ‘Abb s u ‘Avn u Ca‘feri 
Hil ate hul a ba a benzer ‘Aliyy-i Ekberi 
Kendi desti le kefen giydir  adr-i z b sına
H zır ol o lum H seynim Kerbel  gavg sına
K rv n-ı Ehl-i Beyti  ek bel   ahr sına

15.  arda ı   olsuz  eh d olsun da devrils n ‘alem

 erbet-i   f  dey  b m ri  i s n zehr-i  am
 huv n-ı Ye rib   Ba    g z l n-ı H rem
C mle  ayd olsun diy r-ı K feni  nesn sına
40 H zır ol o lum H seynim Kerbel  gavg sına

16. K rv n-ı Ehl-i Beyti  ek bel   ahr sına

Desti e degmezse ‘   r da ger  b-ı Fır t
 bdest al  an ile  ıl ‘     ne bir  al t
Titres n tekb r   tehl li den o lum k ’in t
L y   olsun  ıldı ı  mevl ları  Mevl sına
H zır ol o lum H seynim Kerbel  gavg sına
K rv n-ı Ehl-i Beyti  ek bel   ahr sına

17. H me-yi dil-d z-ı peyk n b m-d d-ı h n-ı ser

Mu  af-ı ru   rına yazsun m b rek   reler

Naķş olunsun nāşiyen̄de ḥaṭṭ-ı “*ve ’n-şakka ’l-kamer*”³¹

Mazhar olsun şūretiñ tefsīrine ma’ nāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

18. Cānibeyniñde şehīdān-ı melā’ ik-manzarıñ

Çāk-ber³²-çāk olduġı ḥāletde nāzik peykeriñ

41 Re’s-i maḳṭū’uñ bir elde dīġer elde aşġarıñ

Gir bu şūretle Hūdāniñ maḥşer-i kübrāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

19. Dök fezā-yı maḥşere yek-ser benāt-ı Haydarı

Da’vet ét zālimgere kaḥr-ı Hūdā-yı Ekberi

Dād-ḥāh ol tārūmār eyle şufūf-ı maḥşeri

Başka bir şūriş-füzūn ét maḥşeriñ ğavġāsına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

20. Her belıyyāta ḥamūl olsun ten-i miḥnet-resiñ

Ḥazret-i Kur’ān gibi yansun ḥıyām-ı aḳdesiñ

Bī-peder etfāl-i ma’ şūmuñ benāt-ı bī-kesiñ

³¹ Kamer Suresinde geçen “*Vakit yaklaştı ve ay yarıldı.*” ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur’ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), İnsan 54/1.

³² چاك پرچاك Mecmuada: per.

Dest-gİR olsun gerek Şāmın eşerr-i nāsına
Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına
Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

42

21. Maḥv-ı muṭlak ol nüfūz-ı hükme eyle ictihād

Qıl caḥīm ü cenneti fermān-peżīr-i inqıyād
Düşmenānın nā-murād ét dostānın ber-murād
Çāre-sāz ol anların dünyāsına ‘uqbāsına
Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına
Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

22. HālİK ihmāl eylemez a‘dāya mühlet vërse de

Hakkı elbetde eder ihkāk-ı “nārun mü ‘şade”
Var kıyās ét hāl ü şān-ı ḥaşmı zīrā ḥaşrda
Müdde‘ī bi’z-zāt Mevlādır bu kan da‘vāsına
Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına
Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

23. Zaḥm-ı ḥūnīn-i şehīdān gül gibi ḥālā güler

Güller açmışdır ten-i nāzüklerinde yāreler
Gülşen-i Peyġamberi seyr etmek istersen eger
Uğra bir dem Kerbelānın dil-güşā şahrāsına

43 Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavġāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

24. Seyr kı1 bir kerre sen ol zāhid-i bī-ğayreti

Eylemiş bu feyzden maḥrūm ehl-i sūnneti

Kendisince ʿīd-i ekberdir mezārıḡ vahşeti

Kim ki eyler iʿtinā Şāh-ı Şehīdin yasına

Hāzır ol oğlum Hüseynim Kerbelā ğavgāsına

Kārvān-ı Ehl-i Beyti çek belā şahrāsına

[Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün]

43

Fācia‘-y1 li-Cenābı Hüseyn

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

1. Pāy-ı menḥūsuḡla başma bu müşebbek sīneme

Seng-i miḡnetle tōkunma ḡurd u ḡaş āyīneme

Beyt-i Ma‘mūr-ı İlāhidir bu sīne çīgneme

Düşme kābūsāne böyle ḡalb-i vīrān üstüne

44 Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

2. Şoḡ nefesde Rabbimi taḡdīse bārī vēr mecāl

Sīne-yi şad-çākimi étme bu rütbe pāy-māl

Andadır maḡfūz āyāt-ı Kerīm-i Zü’l-celāl

Çıkma ey a‘bdu’ş-şanem āyāt-ı Qur’ān üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

3. Bir nefer mazlūmı bu zilletle ey Mervāniyān

Kimse öldürmez eger müşrik de olsa bī-gümān

Ḳatline bir müslimiḡ yétmez mi bir zaḡm-ı girān

Urmadan maḳṣad nedir peykān peykān üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

4. Cümle ḥayvānāt iken bu kıt‘ada sīr-āb-ı āb

Āl-i Peyğamber neden ḳalsun ‘aṭeşden dil-kebāb

45 Hangi dinde hangi mezhebde revādır ey kilāb

Şaldıra bin nā-müselmān bir müselmān üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

5. Hangi milletden şudūr etmiş bu gūne fi‘l-i şūm

İşte aḳvām u milel işte Mecūs u işte Rūm

Vahşiyāne hangi ḳavm-i bī-ḥayā etmiş hücūm

Ḥançer ü şemşīr ile sulṭān-ı zī-şān üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

6. Ārzünüz benden ey a‘dā-yı dīn Süfyāniyān

Bir la‘īn ibnü‘l-la‘īne aḥz-ı bey‘atdır hemān

Hey Ḥudā-naşnāslar lāzım degildir bir zamān

Lāt u ‘Uzzāya ṭapınmak ehl-i īmān üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

7. Olmayaydı ey Hudā ism-i Şabūruñ cılve-ger

Kāş olaydı bār-gāh-ı āsumān zīr ü zeber

Anda kim her sūdan étđi Şāmiyān-ı bed-güher

Zālimāne hamleler Şāh-ı Şehīdān üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

8. Geçmedi bilmem neden bu kār-gāh-ı kün-fekān

Yerlere ol dem ki kāsđ étđi Hüseyme Kūfiyān

Şanki oldı hamle-āver bir taķım rūbeh-dilān

Yārelenmiş ḥāk ü ḥūn-ālūd arslan üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

9. Belde-yi İslām İmāmü’l-Müslimāne oldı teng

Avlādı ḥāk-i Hicāz āhūlarıñ ḥūk u peleng

Dēndi ālu’llāha vāveylā esīrān-ı Fireng

Seyf-i ‘udvān çekdiler Maḥbūb-ı Yezdān üstüne

47 Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

10. Mecma‘-yı İslāmı Şāmīler perīşān étđiler

Gūne-yi deryā-yı gufrānı kıızıl kan étđiler

Tek İmām-ı ‘aşra mı Allāha ‘iṣyān êtdiler
Kıldılar Mervāniyān tuğyān tuğyān üstüne
Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne
Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

11. Perveriş-yāb-ı yed-i Peyğamber olmuş bir beden

Yandı üç gün tāb-ı cān-sūz-ı şu ‘ā’-yī şemsden
Peyker-i şad-pāresin gördükde bī-ğasl u kefen
Perde çekdi ḥāk ü ḥūn ol na’ş-ı ‘uryān üstüne
Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne
Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

12. Nerde kaldı ḥürmet-i Peyğamber-i āḥir zamān

Bu cefālar āline şāyeste mi ey zālīmān
48 Hiç ğazūbāne yürür mi tābi’-yi İslām olan
Bir takım bī-dād-res etfāl-i nālān üstüne
Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne
Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

13. Tutdınız kayd-ı esāretde benāt-ı Haydarı

Kıldınız küffārı hep tezyīf-i İslāma cerī
Dostānı ağladup güldürdünüz düşmenleri
Aldınız dāreynde ḥüsrān ḥüsrān üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

14. Ber-ḥayāt olduğça ğamdan eşk-rīz olsam gerek

Bu muşībet ‘āleme dāğ-ı derūndur ḥaşre dek

Hiç elem-nāk olmadın mı ey cefā-perver felek

Ḥamlesinden ol şeyāṭīniñ Süleymān üstüne

Yāreli sīnemde başma nā-tüvān cān üstüne

Çıkma ey bī-raḥm kāfir ‘arş-ı Raḥmān üstüne

[Şirzâd (ö. ?/?)]

Mef'ûlû mefâ'ilün fâ'ûlün]

49

Şehâdet

İmâm-ı Mazlûmun Hâtîme-yi Hayâtı Olarak Zü'l-Cenâh

Üzerinden Âyet-i Raḥmet Gibi Yere Şeref-Nüzûli

Vâ Fâtîmetâh vâh 'Aliyyâh

Atdan yere düşdi Huccetu'llâh

1. Ğam-hâne-yi arzdan ziyâde

Ğavğâ-yı 'azîm var semâda

Güyâ ki zemîn-i Kerbelâda

Atdan yere düşdi Huccetu'llâh

Vâ Fâtîmetâh vâh 'Aliyyâh

Atdan yere düşdi Huccetu'llâh

2. Ey ḥâl-i cihâniyân zebûn ol

Ey şafḥa-yi ḥâk baḥr-ı ḥûn ol

Ey kûbbe-yi çarḥ ser-nigûn ol

Atdan yere düşdi Huccetu'llâh

Vâ Fâtîmetâh vâh 'Aliyyâh

Atdan yere düşdi Huccetu'llâh

3. Bağlandı 'ibāda bāb-ı rahmet

Çökdi ruḥ-ı kâ'ināta zulmet

Yā Rab bu ne āteşin kıyāmet

Atdan yere düşdi Huccetu'llāh

Vā Fāṭimetāh vāh 'Aliyyāh

Atdan yere düşdi Huccetu'llāh

50

4. Yā Rāb bu ne zulm-i nādīr-emşāl

Kim şer'-i Nebī édildi ibtāl

Ḳur'an-ı Kerīm olundı pā-māl

Atdan yere düşdi Huccetu'llāh

Vā Fāṭimetāh vāh 'Aliyyāh

Atdan yere düşdi Huccetu'llāh

5. Şām ehli Yezīdiyān-ı güm-rāh

Evlād-ı Rasūle kıydı eyvāh

Gelmez mi zuhūra Ğayretu'llāh

Atdan yere düşdi Huccetu'llāh

Vā Fāṭimetāh vāh 'Aliyyāh

Atdan yere düşdi Huccetu'llāh

[Ali Ferruh (ö. 1321-1322/1904)

Mef'ûlü mefâ'ilün fe'ûlün]

50

Vāveylā

1. Bir padişāh-i celīl-i fītrat

Maḥrūm oluyor ḥükümetinde

Bir taht-nişīn nūma şabiyyet

Alķışlanıyor cinayetinden

Yā Rāb bu ne şūriş-i kıyāmet

Hengām-i ḥaşre mi 'alāmet

2. Bir necl-i aşıl-i bī-ķabāḥat

Mehcūr-ı vaṭan esīr pā-māl

Bir şahş-ı ḥalī' pūr feşāḥat

Mağrūr-ı zamān ķarīn-i iķbāl

51 Kānūn-ı ķader degilse muḥṭī

Kim koydı ana bu ķanlı şartı

3. Maḥv êtdi felek mużafferāne

Hicranlı elemli ḥānümānı

Êtdi bu zaferle ḥāk-dāne

Biņ ķahr-ı 'azīm āsumānı

Altında anıñ ezildi ğabrā

Pūr-şerm kızardı ḥāk-i baṭḥā

4. Kābilde zuhūr eden cināyet

Yūsufda tekerrür eylemişdi

Yūsuf ile başlayan esāret

Sulṭānda teḳerrür eylemişdi

Timūr eger eylediyse tecdīd

Cengīz anı zulmen etti te'yīd

5. Hūkkāmı esīr edip de Kayşer

Gerdūnesine kılarıdı sā'ik

Bir kıt'ayı zabt edince 'asker

Görmez idi katl-i 'amma lāyık

Vaktā medeniyyet oldu icād

Āsāyiş edildi mahv ü berbād

6. Ağāz edeli şu hāk seyre

Bir mişli görülmemişdi hayret

52 Bilmem ne cefā nasıl cināyet

Mescidde atıldı hālḳ deyre

Bir milleti gör ki hā'ināne

Ḳaşd etti kerīm-i hanümāne

7. Ī'dām olunurdu gerçi aḳdem

Binlerce kesi otuzanelerde

Hāḳḳa ki boğulmamışdı bir dem

Evlād-ı Rasūl hānelerde
Bu fi‘le de cūr’ et ètdi gerdūn
Yā Rāb bu ne dürlü engizisyon

8. ‘Ayb ètdi ‘Arab hūlūḳ-ı millet
Ġadr eyledi ol zekā-yı rūšen
Bilmez idik ètmek mi ḥayret
Gürk mi toġar āhū-yı ḥutenden
Yırtıldı da ḳalb-gāh-ı a‘rāb
Meydāna ṣaçıldı bi’r-i zehr-āb

9. Tedvīre eger zafer bulaydım
Destimde ṣu ḥāk-i mültecāy
Ṭartardım anıḡla şöyle kendim
Bir ḳabẓa-yı turāb-ı Kerbelāy
Ol ḳabẓāy her çe bād-ā-bād
Bir başḳa cihān èderdim icād

10. Ta‘dile eger olaydım ḥādim

Pençem ṣu muzāḥrefāt-ı dehri

- 53 Dünyādan elimle ḳaldırırdım

Ālāt-ı veġā-ı birr ü baḡri

Efrādı ḳarıṣdırırdım öyle

Ḳardāṣ gibi birbiriyle şöyle

11. Hāricden  der idim temā a

Ah v l-i nev n-i s filini

Fehm eyler idim unutmu  ih  

Seyy le-i  arbi  adri kini

Hem cinsi ile bir u ra an yok

Heng me-i fitneden ni  n yok

12. Olsaydım eger  u halde k dir

 nsanları imti  n  derdim

Bir m cid olunca anda z hir

Bir  ıt aya h k mr n  derdim

Fikr-i be er   dip de im  

Bir fikr-i ced d  derdim iml 

[Nâmık Kemal (ö. 1305-1306/1888)

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

53

Vāveylā

1. Git vaṭan Kā‘bede siyāha bürün

Bir ḳoluṅ Ravza-yı Nebiye uzat

Birini Kerbelāda Meṣhede at

Kā’ināta o hey’etiñle görün

O temāṣāya Ḥaḳḳ da ‘āṣıḳ olur

Göze bir ‘ālem eyliyor izhār

54 Ki ciḥānda büyük leṭāfeti var

O leṭāfet olunsa ger inkār

Mezhebimce dèmek muvāfıḳ olur

Aç vaṭan gögsünü ilāhına aç

Şühedānı çıkar da ortaya saç

2. De ki Yā Rāb bu Ḥüseyniñdir

Şu mübārek Ḥabīb-i Zīṣānıñ

Şu kefensiz yatan şehīdānıñ

Kimi Bedriñ kimi Ḥuneyniñdir

Tāzelensün mi ḳanlı yāreleri

Mey dökülsün mü ḳabr-i Eshāba

Yaqışır mı şanem bu miḥrāba

Haç mı konsun bedel řu mĩzāba

Diniřin řalmasun mı bir eřeri

Ādem evlādı bir şakım cānĩ

Senden alsun mu řār-ı řeyřānı

[Tâcî (Rifâî şeyhi Hayrullah et-Tâceddîn Efendi) (ö. 1272/1856)

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

54

Bismillahirrahmanirrahim

Ez tarîka'r-rifâ'î mürşid-i kâmilim sebep-i necâtım huzur-ı Muḥammed u 'Alîde
destgirim 'azîzim Ḥayrullah et-Tâcî elinden efendim ḥazretlerinin.

Söylemiş oldu kulları merşîye-yi cenâb-ı imâm

Mazlum seyyid-i eş'şühedâdır

55

1. Bugün mâh-ı muḥarremdir gönüller dâğdâr olsun

Fiğânım tutsun âfâkı şu'ûrum tārūmār olsun

2. Durun sînede rāz-ı nihânım payidâr olsun

Ḥüseynîḡ bendesinden olduğımda âşikâr olsun

3. Muḥabbet māyesi bu cān u dilde ber-ḡarār olsun

Îlāhî düşmen-i āl-i Muḥammed ḡor-zār olsun

4. Sulṡān-ı kerbelānıḡ rūḡ-ı şerîf ü pâkine

Niyāz ét ey şabā benden varınca ḡabr-i ḡâkine

5. Muḡibb-i āl-i Aḡmed āḡ édüp feryād kılsun

Dem-ā-dem eḡḡān u zār nāle-yi mu'tād kılsun

6. Düşman-ı Âl-i ‘Abânın cânına la‘net çeküp

Rûh-ı vâlâyı şehîd-i kerbelâyı şâd kılsun

7. Hânedâna bende-yi dil-bend édüp kendini

Başka günâ kayıddan vâreste vü âzâd kılsun

8. Sultân-ı kerbelânın rûh-ı şerîf ü pâkine

Niyâz ét ey şabâ benden varınca kabır-i hâkine

56

9. Hüseyn-i Kerbelânın müyına cihân bahâ olmaz

Mükerrem ü muhterem sultân-ı iklîm vâlâdır bu

10. Niçün kıydın aña ey hûn-şüret Şimrî-yi bed-nâm

Ki şîr-i bî-naẓîr-i pîşe-zâr-ı lâ fetâdur bu

11. Ne nûr olduğı bilmez midik gerden-i pâkin

Mübârek pûse-gâh-ı tac-dâr-ı enbiyâdır bu

12. Sultân-ı kerbelânın rûh-ı şerîf ü pâkine

Niyâz ét ey şabâ benden varınca kabır-i hâkine

13. Muhibb-i âl-i Sibteyn rûh-ı maş‘ûmanla haşr olsun

Teşâhub-i eyleyen varsın yezidân ile haşr olsun

14. Kıyup Şāh Hüseyme uydı şeytāna Şimr-i bed-ḥulk

O da rūz-ı cezāda ceyş-i şeytānla ḥaşr olsun

15. Hüseyn ālī içün leyl ü nehār āh eyleyen ‘uşşāk

Yārın dār-ı cinānda ḥūr u ḡulmān ile ḥaşr olsun

16. Sultān-ı kerbelānıñ rūḥ-ı şerīf ü pākine

Niyāz ét ey şabā benden varınca kabır-i ḥākine

57

17. Yevm-i ‘āşūrede hemrāz-ı ehl-i derde zār olur

Nāleler efkār olur feryādlar ezkār olur

18. Cān ṭayanmaz bir göñül tāb-āver olmaz kışşadır

Çāresiz efgān ü zār u ahlar tekrār olur

19. Müslümānlar dost olur evlādına peygamberiñ

Düşman-ı Āl-i Muḥammed lā-cerem küffār olur

20. Sultān-ı kerbelānıñ rūḥ-ı şerīf ü pākine

Niyāz ét ey şabā benden varınca kabır-i ḥākine

21. Muḥibb-i Āl-i Yāsīnem Hüseyme bendeyim bende

Beni dūr eyleyüp andan Ḥüdāyā étme şer-mende

22. Yâ Hüseyin bin ‘Âlî ma‘den-i cûd ü kerem

Nigeh-i luţfunla eyle Tâcîyi şâdân

23. Hâk-ı pâyinde dâhîliz bizi kırtar ki sözün

Geçer elbetde seniñ ceddine bî-reyb u gümân

24. Sultân-ı kerbelânın rûh-ı şerîf ü pâkine

Niyâz ét ey şabâ benden varınca kabır-i hâkine

[Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

58

Kıt‘a

1. Eyle ihşān u kerem ‘ālī-himemsin yā Hüseyn

Sen gazāl-i deşt-i meydān-ı haremsin yā Hüseyn

‘Arş-ı kalbim āsumānında güneşdir şūretin

Şīve-gāh hāfız levh ü kalemsin yā Hüseyn

[Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

58

Ġazel

Ĥüsrev Merĥüm

1. Yüri hey ġayre muĥabbet bize miĥnet kılıcı

Beni ġayretle helāk eyledi miĥnet kılıcı

2. Bir yaġa tır-i cefā berīkā ŧemŧır-i belā

Bir yaġa tıġ-ı cefā berīkā ĥasret kılıcı

3. Cān taĥammül kılıcı derde göñül ŧabr edici

Yār cevır edici aġyār muĥabbet kılıcı

4. Benim ol Ĥüsrev-i meydān-ı belāġat ŧimdi

Bitiminġ her biri Rüstemde feŧāĥat kılıcı

[Vizeli Ramazan Behiştî (ö. 979/1571)]

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

59

Ġazel

Behiştî Merhûmun

1. Çünkü taķdîr-i Hüdâ her ne ise olsa gerek
Durmuşuz tîr-i cefâna bedîhe n’olsa gerek
2. Tâzelikde bizi hüsniñden ırâğ eyleme kim
Şonra bu gülşeniñ ey gonca-dehen şolsa gerek
3. Âb-ı mey-gûnda görüp hıtt-ı ğubârıñ bildim
Dîde-yi peymânesine hâk-i fenâ tolsa gerek
4. Êtdigim fikr-i vişâliñdir umaram ki bulam
Çünkü ‘âlemde kişi êtdüğini bulsa gerek
5. Ey Behiştî bu cihândan gidicek rûz-ı bahâr
Lâle kan ağlasa sünbül saçını yolsa gerek

[Osman Şemsî Efendi (ö. 561/1166)]

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

60

E'āzam-ı ricāl-i Kādiriyyeden Üsküdār merhūm 'Oşmān Şemsi Efendi hāzretlerinin
söylemiş oldukları merşiyeye

Cenāb-ı Sultān-ı seyyidü's-şühedādır

Bismillahirrahmanirrahim

1. Bugün māh-ı Muḥarrem vakt-i mātendir şafā olmaz

Fürûğ-ı dīde-yi giryān ğamdan rūşenā olmaz

Gönül āyinesinde gerd-i mātenden cilā olmaz

Derün içre hüznden ğayri şūret-i rū-nümā olmaz

Muḥibb-i āle bu mātēm gibi derd ü belā olmaz

2. Gözüm kan ağla māh-ı matem-i Āl-i 'Abā geldi

Zamān-ı kerbet-i Şāh Hüseyn-i Kerbelā geldi

Girān-bār-ı belālarla zamān-ı pür-cefā geldi

Bu mātēmle dil-i nālān ezelden mübtelā geldi

Muḥibb-i āl ü evlād olmayanlar mübtelā olmaz

61

3. Bil ey dil vakt-i sermestān-ı bezm-i Kerbelādır bu

Şeb-i serāb çeşm-i nūr çeşm-i enbiyādır bu

Seher-gāh-ı ḥumār-ı teşne-yi şīr-i Hudādır bu

Dem-i şubḥ-ı şabūḥ u āşām-ı vaşl-ı kibriyādır bu

Bu meyden içmeyenler Ehl-i Beyt-i Muştafā olmaz

4. Bu rāzı duymak istersen eger sen ey dil-i dānā

Ėdersin cür‘a-yu cām-ı Hüseyn-den nevā peydā

Bulup bezm-i şehādetde mezāk-ı neş‘e-yi Yahyā

Muḥakḳıḳ olmayanlar mazhar-ı esrār-ı “*Mā-evḥā*”³³

Dem-i rāz-ı Hüseyn-i Müctebāya āşinā olmaz

5. Hüseyn-i Kerbelā şāhen-şeh-i ḥayl-i mü‘eyyedir

Hüseyn-i Kerbelā mişkāt-i envār-ı mümeccedir

Hüseyn-i Kerbelā pūsiş-geh-i la‘l-i Muḥammeddir

Hüseyn-i Kerbelā nūr-ı fūrūğ-ı çeşm-i Ahmeddir

Ki bil nūr-i mücessem tu‘me-yi tūğ-ı cefā olmaz

62

6. İmām-ı dīn-i ekberdir Hüseyn-i Kerbelā fehm ēt

Vasī‘-yi ilm-i Ḥaydardır Hüseyn-i Kerbelā fehm ēt

Hem ağūş-i peyāmberdir Hüseyn-i Kerbelā fehm ēt

Serīr-i nūr-i ezherdir Hüseyn-i Kerbelā fehm ēt

Serīr-i nūr-i ferş-i pāy-ı cünd bī-ḥayā olmaz

7. O şāhiḡ vāḳı‘āt-ı mātem-engīzi maḳālātı

Ḥilāf-ı ḥürmet ü şān üzre geçdi ḥadd ü ḡāyātı

[Ėdüb ta]³⁴ḥrīr kesb-i ḥüzn içün dürlü ‘ibārātı

³³ Necm Suresinde geçen “*Böylece Allah, kuluna vahyini ilettiler.*” ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur‘ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), Necm 35/10.

³⁴ Dîvândan metin tamiri yapılmıştır.

[Éder]³⁵ler zımnile işbāt-ı ‘acz ile mecāzātı

Selātīn-i ilāhiyyūna böyle iftirā olmaz

8. Budur taḥkīk kim Kūfīler oldı bī‘ata meyyāl

İmām-ı Kerbelā hem etmek üzre Kūfeye iḳbāl

Bu emr üzre olundukça ḳadem-cünbān-ı isti‘cāl

Gelüp hep ehl-i Mekke eylediler mu‘riḫ-i āmāl

Dédiler gitme ey Şāh serīr-i irtizā olmaz

63

9. O dem érđi ḥitāb-ı lā-yezāl ki olmā seyyār

Seyāḥat emrini enşār ü āline éde tekrār

Olup icāb-ı ḥükm ü ‘ahd ü mīşāk-ı ezel izhār

Civār-ı lā-mekān u bī-nişāna eyleye reftār

Ki bir şüret ile taḡyīr-i taḳdīr-i ḳazā olmaz

10. Édüp taḥrīk pā-yı el-vedā‘ ol Şah-ı ‘ālī-şān

Ser-ā-ser ehl-i Baṭḥā ḳıkdılar teşyī‘ine nālān

Çün érđi Kerbelāya reh-güzār-ı mevkib-i sulṭān

Nihān oldı nazardan rāh her-çend oldılar cūyān

Anı fehm étdiler kim ḥükm-i Bārī reh-nümā olmaz

11. Ḳuruldı Kerbelāya ḥayme-yi şāh-ı felek-dīvān

³⁵ Dīvāndan metin tamiri yapılmıştır.

İhâta êtdi eṭrâfın [gelüp]³⁶ ceyş-i Yezîd ol ân
Fem-i Âl-i Rasûle vèrmeyüp şu ol şaff-ı nâdân
Leb-i ser-çeşme-yi âb-ı ḥayâtı kıldılar ‘aṭşân
Bu yüzden düşdiler bir derde kim aṣlâ devâ olmaz

64

12. Miyân-i Âle düşdi izdiyâd-ı ‘aṭşdan bir ḥâl

K’olup ṭâs-ı felek âvâzu’l-‘aṭşle māl-â-māl
‘Uyûn-ı mest-i sekrân-ı şehâdet nüh felek-emşâl
Tecellâ-yı zülâl-i la‘l-i yâre oldılar seyyâl
Bu aḥvâle mu ‘âdil vaḳ’ a-yi sūziş-fezâ olmaz

13. Gelüp ol dem Yezîdân êtdiler ey gül-ruḥ-ı Kerrâr

Ḥilâfet mâ-cerâsında Yezîde eyle gel ikrâr
Sözümüz diḡler iseḡ hep seniḡdir ravza vü enhâr
Ki yoḡsa tiḡ u ‘aṭş ile saḡa çok eyleriz âzâr
Ḥisâr-ı zulmümüzden saḡa hîç râh-ı rehâ olmaz

14. Dêdi ol mu ‘ciz-enbâz-ı ḥabîb-i Ḥazret-i Bârî

Bu veche yâ ‘aduv’âllah eylerim ḥâşâ ki ikrârı
Şusuzluḡdan çekem zann êtmeyiḡ zinhâr âzârı
Ve hem êtdi zemîn-i ḥaymeden bâ-ḡudret-i Bârî
Revân bir nehr kim ḥâlet-peziṛ-i inḡızâ olmaz

65

³⁶ Vezin gereḡi divândan metin tamiri yapılmıştır.

15. Ėriřdi ĥidmete ol dem de kerrübīn ile hem-rāz

Feriřtehler ü cinnīler ėdüp ol merkeze pervāz

Dėdiler emr kıl fermān seniđdir bugün ey şah-bāz

Ėdelim Kerbelāyı menzil-i Ėārūn ile dem-sāz

Bu ecnāda müşābih bir gürūh-ı bī-vefā olmaz

16. Dėdi ben bu fezāyı Kerbelāda eylerim seyrān

Düşüp ‘atş-ı āteře çün Ĥalīl-i Ĥazret-i Rahmān

Egerçi vařfıñız maķbūldür ‘indimde ey yārān

Velī bu derd içün bir kimseden ėtmem taleb-i dermān

Fedā’iler yolunda Ĥaķķa daķī ilticā olmaz

17. Olup meřhūd hem řāh-ı Rasūl ü Ĥayder u Zehrā

Ėmām-ı Kerbelāya şundılar bir cām-ı pür-řahbā

Dėdiler cānımız řoldurmasun gül-rūyun istiğnā

Buyur enhār-ı bāğ-ı lā-mekāna ey gül-i ra’nā

Leb-i la’liře lāyık cūy-bār-ı Kerbelā olmaz

66

18. Dėdi ol cān-ı ‘ālem ey salāťin-i kerem-kārān

Yaķar cān u dilim ĥayli zamāndır āteř-i hicrān

Firāķ-ı yār ile ālām-ı düşmen dildedir mihmān

Bugün ‘atş-ı cigerle anlar içün eylerim püryān

Ĥutuñ ma’zūr kim ferħunde bir demdir fedā olmaz

19. Bu rûz ol rûzdur kim eylerim taẓyîf mihmânı

Bu rûz ol rûzdur kim yâre ẓurbân eylerim cânı

‘Uyûn-i ‘âleme izhâr êdûp taẓdîr-i Sübhânı

Varam maḥrem-serāya terk êdûp a‘yân u imkânı

Baḡa kevn ü mekân şimden-gerû mesken-serâ olmaz

20. Egerçi Kerbelâ vaşfinda ḥûn-efşân olur ḥāme

Ẓazâ-yı nûh-felek dil-teng olur elvâḥ u a‘lāma

‘Urûc etmek içün ol rûḥ ‘âlem-i dâr-ı in‘āma

Şu vechile erişdi kim ẓazâ ḥükmi ser-encāma

Zebân-i kilik-i âdâb ânı tafşîle rızâ olmaz

67

21. Erişdi emr-i isrâ çünki Şâh-ı Kerbelâ üzre

Dem-i mi‘râc geldi ya‘ni Âl-i Enbiyâ üzre

Olup zâhib reh-i i‘câz rûḥ-i Kerbelâ üzre

Nümâyân oldu bir i‘câz kim dâr-ı fenâ üzre

O rütbe ẓudrete mazḥar bir gürûḥ-ı evliyâ olmaz

22. Olup mânend-i ‘İsâ ẓuvve-yi neẓẓâreden pinhân

Göründi ḥalka bir şûret mişâli zât-i nûr-efşân

Nihâlınden cüdâ olmuş gibi bir ḡonca-yı ḥandân

Ser-â-ser dâḡ dâḡ ḥûn-ı la‘leyn içre ser-i ḡaltân

Vücûd-ı nâzenîni taḡlardan iştifâ olmaz

23. Ėriřdi bir nidā-yı cān-güzār ol dem cihān içre
Düşüp ol bāngdan bir velvele kevn ü mekān içre
Meger şāh-ı nübüvvet ravza-yı bāğ-ı cinān içre
Olurdu bülbul-āsā nağme per-dāz-ı āşiyān içre
Dēr idi kim baņa bundan eşedd-i cev̄ ü cefā olmaz

68

24. Bugün hayfā te'essüf hātıramda ser-bedīd oldu
Ki cān-pārem Hüseynim tīg-ı 'atş ile şehīd oldu
Bugün mü' minlere mātem nifāk ehline 'īd oldu
Bu yüzden ol gürüh-ı bī-vefā benden ba'īd oldu
Sitem-kārān-ı Ehl-i Beyt baņa hīç akrabā olmaz

25. O bāng-ı mātem-engīz ile tıldı künbed-i ekvān
Tuyup gayb 'āleminden oldılar 'arz u semā lertzān
Gözinden çıkdı 'arşın mihver-i eflāk-i āb-efşān
Elinden gitdi ferşin kürre-yi gencīne-yi sāmān
Dédiler ki yıkılsa bu fenā dār-ı fenā olmaz

26. Sirişk-i dīde-yi firķatle oldu māh-ı der-i hāle
Büründi hacletinden vech-i neyyir mu'ciz-i āle
Mişāl-i eşk çeşm-i hasret oldu çarh-ı cevvēle
Girüp şāh-ı şehīdān mātemiyle şeb siyeh şāle
Dédi mātem şebinde sīnede rengīn kabā olmaz

69

27. Hevā-yı āh-ı dilden geldi cūşış baħr-i ‘ummāna

Felek keşīsini ğarķ étmek içün eşk-i tūfāna

Temevvüc étđi pür-cūş oldu çıkđı tāk-ı ekvāna

‘Uyūn-i lücceyi ref’ eyleyüp tā ‘arş-ı Rahmāna

Dédi Āl-i Rasūle bunca īzā’ re’y-i Hudā olmaz

28. Toğup evc-i şehādet maṭla‘ından çün meh-i tābān

Olup mānend-i neyyir nūr-ı Aħmed içre ser-gerdān

Żiyā-pāş oldu deşt-i Kerbelāya eyledi seyrān

Şehīdan öldü çün ol kıble-yi dīn vāşıl-ı Sübhān

Gürüh-i ‘āşıkāne bundan özge pīşvā olmaz

29. Olup bir kaṭre dem cünbān-i sūy-i evc-i ‘ulyāya

Düşüp mānend-i şebnem ğonca-yı Firdevs-i a‘lāya

Ērüp seyrānı āħir dāmen-i ‘arş-ı mu‘allāya

Varınca dergeh-i maħrem-serāy-ı hāş-ı Mevlāya

Dédi kurbān ‘aşķa senden özge mültecā olmaz

70

30. Dedi Hāķķ merħabā ey gül-ruħ-ı cān-pāre-yi cānān

Saņa meftūħdur maħrem-serāy-ı Hāżret-i Raħmān

Serīr ü ‘arşımı çün eylemişdim pāyine pūyān

Ēdüp zātımda fānī zātını ey nūr-ı nūr-efşān

Serāy-ı li-ma‘a’llāhi buyur emriñe lā olmaz

31. Dèdi kim Yâ ilâhî yakdı hasret şabr u şāmānım
Kābā-yı lāle-veş çāk eyledim çekdim girībānım
Zülāl-i tīg-ı ‘aşkıñla şuvardım la‘l-i ‘atşānım
Gül-istan eyledim hūn-i dilimle çevre dāmānım
Bu gül-şende benim gibi gül-i şad-berg edā olmaz

32. Dèdi Hakk gül idiñ ol dem ki ser-sebzsitān olduñ
O dem bülbül idiñ kim beste-yi āh u figān olduñ
Ġarīb olma karīb-i āşiyān-ı lā-mekān olduñ
Görinmişdim seniñle şimdi sen bende nihān olduñ
Bu mahrem-gāh-ı ‘ālīdir ki bunda mā-sivā olmaz

71

33. Dèdi geçdim Hudāyā bu şehādet mā-cerāsından
Haber-dārım ezelden ol hicābıñ mā-verāsından
Velī geçmem seniñle ètdiğim ‘ahd iktizāsından
Geçüp cān u cihāndan geçmezem kanım bahāsından
Eger ki diyetim vèrmez iseñ saña revā olmaz

34. Dèdi Hakk ey şehīd-i cān-fedā-yı ‘abd-i ferdiyyet
Ne ise eyle vāzıl muḳteżā-yı ‘ahd ü ünsiyyet
Bu veche görünür kim kaşd-ı akşā-yı ulūhiyet
Vişāl-i bī-mişāl zātım olsun kanına diyet
Egerçi gevher-i gül-reng-i kanına bahā olmaz

35. Dèdi ey Rabb-i ‘âlem şöyledir icâb-ı peymânım

K’olup cânım saña kurbân olasıñ cânıma cânım

Bugün ki Kerbelâ destinde ben hûn içre gâltânım

Ola hem-pâlarım vaşlıñda hep ‘uşşâk-ı nâlânım

Ki anlar mâtemim nârındadır nâra sezâ olmaz

72

36. Dèdi Hakk ey feraḥ-baḥşâ-yı bezm-i kevşer ü ‘irfân

Olunca meclis-i maḥşerde ‘âlem zâr ü ser-gerdân

Kebâb etmek diler laḥt-ı ciğerden âteş-i nîrân

Bütün ‘uşşâk-ı nâlânı saña baḥş eyledim ol ân

Seniñdir anlar ey maḥbûb nâra mübtelâ olmaz

37. Dèdi kim ey dü-‘âlem Kirdgâr-ı merḥamet-kârı

Dem-i rûz-ı cezâda isterim cümle siyeh-kârı

Ki yoḥsa bâşım alup destime çün eylerim zârı

Sirişk-i hûn ile ğark eyleyüp âb eylerim nârı

Celâliñ ḥazretinden kimse me’ḥûz-ı cezâ olmaz

38. Dèdi Hakk ey Fedâ’î sen ki verdiñ yoluma cânı

Saña vèrdim kilîd-i dûzaḥ u miftâḥ-ı rıdvânı

Eger çeşmiñ dökerse maḥşerde eşk-i gül-efşânı

Ḥazer kim âteş-i rahmım yaḳar cennât ü nîrânı

Beḳâ mülkinde bir cây-ı penâh ey meh-liḳâ olmaz

73

39. Bu resme eyleyüp peymān çün ol seyyid-i ‘ālem

Serāy-ı li-ma‘a’llāh içre oldı yār ile hem-dem

Egerçi cān ü cānān oldılar bu vech ile hurrem

Cihānı tutdı ammā jeng-bār-ı şarşar-ı mātem

Dem-i hev1-i kıyāmet şubhına bād-ı şabā olmaz

40. Muhibb-i Āl ü Evlād-ı Muḥammed oldılar ğam-nāḳ

Fiğān ü mātem ile étdiler ḡaylī zamān dil-çāk

Yezīdān-ı la‘īni tu‘me-yi tīg étdiler bī-pāk

Suyūf ü tīg1arla étseler tā rūz-i ḡaşr ihlāk

Yine bir mūy-i pāk-i ḡürmeti Ḥaḳḳı edā olmaz

41. Eyā şāh-ı şehīd-i Kerbelā v’ey dü-cihān-fermā

O şehsin ki müsellemdir saḡa dünyā vü hem ‘uḳbā

Zülāl-i şefḳatiḡ gül baġçesidir cennetü’l-me’vā

Na‘īm-i luṭfunun tennūrī oldı dūzaḡ u ġayyā

Zemīn ü āsumān içre saḡa kimler gedā olmaz

74

42. O şehsin ki göründüḡ hil‘at-i faḡr-i cihān içre

Sen ol nūr-i mücessemsiḡ göründüḡ dehre ḳān içre

O bülbülsün ki gül-bāḡiḡ toludur āsumān içre

O gül-bünsün yetişdiḡ şaḡn-ı bāġ-ı lā-mekān içre

Seniḡ ḡārın daḡī feyz-i gülünḡden bī-nevā olmaz

43. O deryāsın ki mevciñ mazharıdır ‘ālem-i imkân

O neyyirsin ki zerreñ kevkeb-i māhiyyet-i a‘yân

O ādemsın vücūduñ zıllıdır ser-tā-ser-i ekvân

Cihân-ı cāmi‘-yi ekbersin oldı cān saña cānân

Saña yār olmayanlar maḥrem-i rāz-ı ‘abā olmaz

44. Olunca āferīniş rû-nümā nûr-ı cemāliñden

Kesildi ḥāme-yi deşt-i każā kıdd-i nihāliñden

Midād-ı levh-i taḳdīr oldı çünki ḥûn-i āliñden

O şüretle göründüñ ‘āleme levh-i mişāliñden

Bedāyi‘ de nazīriñ ey Hüseyn-i müctebā olmaz

75

45. Maḳām-ı ḳābe kavseyne işāretdir ebruvāniñ³⁷

Delīl-i nokṭa-yi vaḥdetdir ol çāh-ı zenaḥdāniñ

Gülistān-ı velāyet servidir kıdd-i ḥırāmāniñ

Fezā-yı Kerbelāya düşdi āḥir sāyesi āniñ

Egerçi nûr-i aḳdes sāye-endāz-ı fezā olmaz

46. Şalāt-ı bī-ḥad olsun zātıña ey Cibrīl-i ḥuddām

Saña tāc-ı velāyetdir ser-i mes‘ūd-ı pür-efhām

Şehādetle giyüp isrā deminde ḥil‘at-i gül-fām

Şefā‘atle ‘uşāt u ‘āşıkāne eylediñ ikrām

Şuhūd-ı müdde‘adır bu buña çün ü çerā olmaz

47. Bize maḥşūşdur ey rūḥ-ı ‘ālem minnet-i zātın

Ber-ā-ber cedd-i pākiñle görüp māhiyyet-i zātın

Şalāt-ı bî-‘adedle eyleriz hem midḥat-i zātın

‘Adūlar bilmeyüp çün kılmadılar ḥürmet-i zātın

Bizimçün anlara la‘net-resān olmak ḥaṭā olmaz

76

48. Saña ḥürmet ederlerdi ‘adūlar ḥoş-nihād olsa

Bilirlerdi Yezīdīler seni Ḥaḳḳa ‘ibād olsa

O deḡlü la‘net olsun ol gürūh üzre ki yād olsa

Kifāyet etmesün terḳīmine deryā midād olsa

Tevellā vü teberrā ehliyiz bizde riyā olmaz

49. Olanlar neş’e-yi zevḳ-i mey-i ‘aşkıñla dem-beste

Ġumūm-ı mātemiñle ḡayrī ḡamdan oldı vāreste

Olup ser-mest-i şahbā-yı vişāliñ Şems-i dil-ḡaste

Bi-ḡamdī’llāh olupdur āsitānında kemer-beste

İki ‘ālemde ey kân-ı kerem senden cüdā olmaz

50. Tecellā-yı cemāliñle dilim her-bār kıl pür-nūr

Dil-i mātem-keş ü maḡzūnum eyle luṭṭuñla mesrūr

Ḥaṭā etdimse sehven dāmen-i ‘afvıñla kıl mestūr

Saña lāyık degil merşiyem ey Şāhım buyur ma‘zūr

Şenā-ı zātıñla levḥ ü ḳalemde ictirā olmaz

[Niyâzî-yi Mısrî (ö. 1105/1694)

Mef'ûlû mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün]

77

Haza nuṭḡ-ı Niyâzî

1. Êtti bize Ḥaḡḡ tā ezel imā-yı muḥabbet

Ez şāh-ı velāyet

2. Kıldı kerem u lūṭfunı icrā-yı muḥabbet

Bir bā'ış-i cennet

3. Pey urmuş idim bende o pāzār-ı ezelde

Dīdār-ı güzelde

4. Vêrdi baṇa zinde-yi kālā-yı muḥabbet

Dellāl-ı ḥaḡīḡat

5. Bir 'ışveyle meykede-yi 'aşḡa girildi

İḥsānı vêrildi

6. Sāḡi-yi elestden bize mīnā-yı muḥabbet

Allah ne sa'âdet

7. Ser mestligimiz ṭ'anile daḡl eyleme zāhid

Ey mübta!-i fāsīd

78

8. Bī şüphe kıurup meclis-i kübrā-yı muḥabbet

Bize eylediñ ‘işret

9. Bir bende-yi efkendedir gide bu Niyāzī

Gel eyleme nāzı

10. Hem-dem olarak ol şeref-ārā-yı muḥabbet

Ey sāķi-yi vaḥdet

[Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

78

Ḳıṭ‘a

1. Ne altımda düm vardır ne yük altında nālānım

Ne ḥünkārım ne ḥünkārıñ ḳuluyum merd-i āzādım

Ne varlıḳdan ğamım vardır ne yokluḳdan perīṣānım

Ḥuzūr üzre geçer ‘ömrüm günüm her demde dil-şādım

Temmet

[Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

79

Kıt'a

1. Pır-i dānā kim cihānda köhne sāl etmiş özün
Evvelā endīşe eyler şonradan söyler sözün
2. Êtmeden evvel te'emmül söylemekden urma dem
Hüb fikr et toğrı söyle geçce söylersen ne ğam
3. Evvela fikr eyle andan sonra söyle bir kelām
Bes dinlemezden mađdem sözünü eyle tamam
4. Ğayrı hayvāndan olur nuţk ile mümtāz ādemī
Söylemezseñ toğrı söz senden yeg olur Edhemī

[Yûnus Emre (ö. 720/1320 [?])

8'li hece ölçüsü]

79

1. Ey pâdişâh-ı lem yezel

Ey Kâdir-i Hayy-ı ezel

Ey lutfi çok kahrı güzel

Luṭfun da hoş kahrın da hoş

2. Gelse zevâliñden cefâ

Yahûd cemâliñden vefâ

İkisinde câna şafâ

Luṭfun da hoş kahrın da hoş

80

3. Ağladırırır zâri zâri

Eger vèrmez iseñ hûri

Lâyık görür iseñ nâri

Nârırır da hoş nûrun da hoş

4. Gerek ağlât gerek güldür

Gerek dirilt gerek öldür

‘Âşık Yûnus saña kuldur

Luṭfun da hoş kahrın da hoş

[Abdülvehhâb Ümmî (ö. ?/1595)

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

80

1. ‘Āşık-ı bî-çāreniñ derdine dermāndır ‘Alī
Şādık-ı bî-çāreniñ nuṭkunda ‘irfāndır ‘Alī

2. Evliyāniñ kuṭbudur aḳrānı gelmez bir daḥi
Lā dēmeme vallāhi ben deryā-yı ‘ummāndır ‘Alī

3. Hāḳḳ şanında buyurdı lā fetā illā ‘Alī
Şāhib-i seyf-i şecā‘at kān-ı imāndır ‘Alī

4. Nāşır-ı nūr-ı hüviyyet mürde Hāḳḳ ben Hāşimī
Vāriş-i sırra emānet şāh-ı sultānım ‘Alī

5. "Küntü kenz"³⁸iñ remzini hem ol pāy-ı gedā
Fātiḥ-i mülk-i Muḥammed şīriz-i Yezdandır ‘Alī

81

6. “Lahmike laḥmī”³⁹ diye şehādet ètdi ol Rasūl
Bilmiş ol sende Riżāyī sırr-ı Ḳur’andır ‘Alī

³⁸ Hadis olarak da rivayet edilen, “Bilinmeyen gizli bir hazine idim, bilinmek istedim, bilineyim diye halkı (kâinat) yarattım” (Aclûni, II, 132) ifadesinden alınmıştır. Bkz. İbrahim Hakkı Aydın. “Kenz-i Mahfi”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (6 Mart 2026).

³⁹ Hadis olarak da rivayet edilen, “Etin etimdir.” ifadesinden alınmıştır.

[Rızâî (ö.??/?)

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün]

81

Hazā Nuṭṭ-ı Rızā'î

1. Hüdādan feyz erince bundan a'lā dilde kām olmaz

Göñülde bundan aḥsen iki 'ālemde merām olmaz

2. Bu diller ḳaşr-ı Bārīdir yapılmaz māl-i bî hadle

Süleymān olsa yapsa ḳaşr-ı cevherle benām olmaz

3. Göñül ādemde bir ḳaşr-ı mu'allā beyt-i Ḥaḳḳ ḳünkü

Yıḳanlar ḥāṭır-ı bünyādı aṣlā müstedām olmaz

4. Fenānıñ ṣaḥde bünyādı yol etmez 'ind-i Mevlāda

Cihān içre göñül yapmak kadar 'ālī maḳām olmaz

5. İzin bilmek özün bilmek sözün bilmek gerek ādem

Seni sen bilmeyince sende ādemlik tamām olmaz

6. Riyādan ḳalbi taṭhīr et görünsün cāmi'-i 'irfān

Gerek iḳbāl-i mihrāba ol cemā'atsiz imām olmaz

82

7. Hüdā rāzı ol dersen ḳésinler Ḥaḳḳ rāzı

Rızā'î Ḥaḳḳı bilmez her dile 'āṣıḳ kelām olmaz

[Seyyid Nizamoğlu (ö. 1010/1601)

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

82

Hazā Nuṭḡ-ı Nizāmoğlu

1. “Sırr-ı nūr-ı pāk-i Aḥmed ber Muḥammed et-Taḡī

Gel muḥib ol āl ü evlāda ṣaḡī olma ṣaḡī

2. Ḥubb-ı Ḥaydardır⁴⁰ ‘ibādāt-ı Ḥudānıñ revnaḡı

Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zū’l-fıḡār

3. Āl-i evladın ‘adusıdır ṣaḡī-ender-ṣaḡī

Rāz-ı āḡirdir muḥabbet eylemek ey muttaḡī

4. Murtażānıñ nesl-i pākidir ‘Alī bā Naḡī

Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zū’l-fıḡār

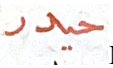
5. ‘Askerī bin Ḥasan bin ‘Alīdir sevdigim

Āl-i peygamber velī bin velīdir sevdigim

6. Dīnim īmānım Muḥammed ‘Alīdir sevdigim

Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zū’l-fıḡār

83

⁴⁰ Mecmuada: haydır.

7. Nām-ı pākdir Muḥammed ceddidir anıñ Rasūl

Mehdi-yi şāḥib-i zamāne muntaẓır ol mü'min ol

8. Ḥubb-ı evlāda 'Alī vü Aḥmed olmuşdur Rasūl

Lā fetā illā 'Alī lā seyfe illā zü'l-fiḳār

9. Bende-yi Āl-i 'abāyım ehl-i beytiñ kemterī

Sevmezem illā Yezīdi Ca'ferīyim Hayderī

10. Ben Nizamoğlıyum āl-ı Rasulün çākeri

Lā fetā illā 'Alī lā seyfe illā zü'l-fiḳār"

[Hâşım Baba (ö. 1197/1783)]

Mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün]

83

Hazā Nuṭḡ-ı Hâşım Bābā

1. Bi'hamdi'llāh kemāl üzre imāmet ṭavrına êrdim

Melāmet zevḡını buldum derūnum fikridir ezḡār

2. Nübüvvet gencīni açdım velāyet dūrlerin şaçdım

Semā'ım 'ayn-ı cem' zikrim düvāzdeh rütbedir her bār

3. Duranlar işbu erkāna geçerler ḡayrı ezḡārdan

Gelūr ḡaḡḡānī ḡörünmez ḡayrı Ḥaḡḡ diyār

84

4. Derūnī āşınā olmaḡ gerekdir eyleye şoḡbet

Muşāḡıbsız sülūk olmaz seni rüsvāy éder aḡyār

5. Gerekdir rehberē'n-Nāci ola meşrebde ḡaḡḡānī

Sülūkūḡ durupdur nuṭḡım elin çek ḡayrıdan zinhār

6. Rasulūḡ ḡānedānıdır bu sülūkūḡ pīşvāsı hep

İmāmet evveli şoḡra çihārda rütbe-yi iḡrār

7. İmāmet bāṭın oldıkda ḡilāfetler ḡelāḡ oldı

Gelüp şāḡıb-zamān tekrār münāfıḡlar éde inkār

8. Çehārdeh pāk-ı ma‘şūmdur Rasūle vāriş-i esrār

Gerekdir mü’mine cümle muḥabbet eylemek ızhār

9. Şehīd-i tīg-ı a‘dādır bu ervāḥ-ı teḳaddes hep

Beyān ètdim saḡa bir bir nedir esmāları ey māh

[Virânî Baba (ö. ?/?)]

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

84

Hazā Nuṭṭ-ı Vîrânî Bâbā

1. Bi'hamdi'llāh şenāgüyem elimde defterim vardır

Dilimde lâ fetâ illâ 'Aliyyü'l-ekberim vardır

85

2. Bugün mest-i ḥarābātım elimde cur'a-yı sākī

İçüp nūş eylerim anı 'Alīden Kevşerim vardır

3. Ne gam guşşa ḥāvaricden dilā bir zerre pākım yok

İki 'ālemdē bi'llāhi benim bir Ḥaydarım vardır

4. Fenā-yı faḥr-ı fi'lāhım ferāḡat rāhına vardım

Şükür-ment 'Ali gibi öñümde rehberim vardır

5. Ḥasan şāhım Ḥüseyn māhım imām 'Abidīn Bākır

Ḥakāyık 'ilmine Hādī ḥakīkat Ca'ferim vardır

6. İmām Kāzım rızādandır Taķī dīnim Naķī cānım

Tamāmet elli biñ nācī güzīde 'Askerīm vardır

7. Muḥammed Mehdiniñ cānā yolunda seniñ ḥāk olsam

Hakḳā kim cāna minnetdir göñülden istemek vardır

8. Yezīdler zaḥm-nāk oldu ‘āşıklar ‘aşkı pāk oldu

Bu cismim cümle ḥāk oldu içimde cevherim vardır

9. Vīrānīyem benim cānım fedādır āl-i evlāda

Münāfīḳ boynun urmaḡa elimde ḥançerim vardır

[Virânî Baba (ö. ?/?)]

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün]

86

Hazā Nuṭṭ-ı Vîrânî Bâbā

1. 'Alîdir 'âlemü'l-ğaybıñ şıfâtı
'Âlîdir cümleñiñ vechinde zâtı
2. 'Alî kıldı 'ayân ma'nâ-yı berâtı
'Alî fetḥ eyledi her müşkülâtı
3. 'Alî bünyâd édüpdür ey cihânı
Kamu şeyde görünen şeş-cihâtı
4. 'Alîdir var eden ey cân-ı 'âlem
Ser-â-ser vār olan bu kâ'inâtı
5. 'Alîyi sevmek imiş ey Vîrânî
Kamu 'âşıkların şavm u şalâtı

[Virânî Baba (ö. ?/?)]

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün]

86

Hazā Nuṭṭ-ı Diger Vîrânî Bâbâ

1. Naẓar kıl vechiñ ey dilber yazılmış saṭr-ı bismillâh

Beyân-be-esrâr budur ümm-i kelâmu’llâh

2. Budur remz-i Rasûlu’llâh bugün beş vaḳt namâzda

Bu remzi aḳlamak güçtür dèdi Hâḳḳ küntü kenzu’llâh

87

3. Niçün on yedi farz oldu bu beş vaḳtin arasında

Aḳa nâzil durur cüm[l]e şıfâtındır beyânu’llâh

4. Kıılır ‘ârif temâşâsın bu şavmın sırrını anlar

Kâşın mihrâb edinmiştir iki ‘aynıñ imâmu’llâh

5. Oḳûr seb‘al-meşâniden dem-i ‘İsâ olur nuṭṭı

Dirildir cânsız eşyâyı budur âb-ı ḥayâtu’llâh

6. Dürüst olmaz oḳumazsa elif lâm ḥâ mîm ü dâl

Budur bünyâdı beş vaḳtiñ kelâm-ı ‘ilm-i faẓlu’llâh

7. Cemaliñ fâtiḥadır kim faḳihler bilmedi anı

Hebâdır tâ‘ati bî-şek degildir râh-ı ḥaḳḳu’llâh

8. Şıfâtı sūre-yi ھاٲtır ki elھاamdū aھا geldi şān
 Qāşınla kirpiğın zūlfūğ mūrekkeb ھاٲ-ı nūru'llāh
9. Vırān Ābdāl ھاھا minnet vişāl-i vaşl-ı yār oldı
 Dilinde dā'imā zikrin 'Alīdir ol Velīyu'llāh

[Azîz Mahmûd Hüdâî (ö. 1038/1628)

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün]

88

Hazā Nuṭṭ-ı Hüdāî

1. Cenāb-ı pākine lāyık 'amel yok

Yine āḥir kerem Mevlā seniñdir

Nesi var ıulıñ günāhkārılıđdan ğayrı

Yine āḥir kerem Mevlā seniñdir

2. Hüdāî'ye naşīb êt feth-i bābı

Cemāliñden ğötür luṭf êt niķābı

Gider zılmātı nūrānı ḥicābı

Yine āḥir kerem Mevlā seniñdir

[Hamdî (ö.??/?)

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

88

Hazā Nuṭḡ-ı Ḥamdiyā

1. “Ol ḥüsn-i ḥulḡu’r-rızāya zehr içirdi ol Yezîd
Şāh-ı Ḥüseyni Kerbelā çölünde ettiiler şehîd
2. Mü’min iseñ virdin olsun durma her-dem la‘net et
Çağruşurlar yā Rasūla’llāh şefā‘at el amān
3. Biñ bir āfāk bir ayak üstünde durduğı zamān
Kanlı gömlek elinde gelür ol ḡayru’l-enām

89

4. Ol ‘Alīyyü’l murtaẓā da‘vā ede on bir imām
Çağruşurlar yā Rasūla’llāh şefā‘at el amān
5. Mü’min-i kāmîl olandan hîç onulmaz bu yarā
Ḥaşr olup da‘vā görünce tükenmez bu mācerā
6. Mātem etti anlara fevḡa’l-‘ulā taḡte’s-serā
Çağruşurlar yā Rasūla’llāh şefā‘at el amān
7. Anlara cām-ı şehādet şundı Allah u Kerîm

Âl ü evlād ile mesken oldu cennātü'n-na'īm

8. Mażhari'l-esmā' i'l-ḥüsnā sırr-ı Raḥmānı'r-raḥīm

Çağrşurlar yā Rasūla'llāh şefā'at el amān

9. Ey münafık hiç düşünmedin mi rüz-ı mahşeri

Cedd-i pāke anlarıñ ol enbiyānıñ serveri

10. Ol iki dilber degil mi dü cihānıñ enveri

Çağrşurlar yā Rasūla'llāh şefā'at el amān

11. Yā ilāhī bize añlardan ayırma tā ebed

Her nefes yüz biñ şalāvat lā yu'ad

90

12. Anda vardıkda imāmān şefkatiyle kıl meded

Çağrşurlar yā Rasūla'llāh şefā'at el amān”

13. Dem-be-dem rahmet olsun ol tevellā ehline

Şad hezār la'netler olsun tebbērā ehline

14. “*Hel etā*”⁴¹ da buyurulan sırr-ı rumūzı biline

Çağrşurlar yā Rasūla'llāh şefā'at el amān

⁴¹ İnsan Suresinde geçen “*Gerçek şu ki, insanın yaratılış tarihinde onun henüz anılan bir şey olmadığı bir dönem gelip geçmiştir.*” ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur’ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), İnsan 76/1.

15. Hānedān-ı Muşafānıñ çākeriyim bī-riyā

Andan aldılar ‘ulūmı feyz-i Hakk-ı evliyā

16. Hāk-i pāy-ı anlarıñ her demde mücrim Hamdiyā

Çağruşurlar yā Rasūla’llāh şefā‘at el amān

[Hamdî (ö. ?/?)]

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

90

Nuṭṭ-ı Diger

1. Amm-i dāmādı Rasūldür cümlesi bildi ‘ayān

Ol seyyidin bāb-ı ‘ilmi hem fütüvvetdir ‘Alī

2. Her ne istesen yürü var andan iste sevdiğim

Ma‘den-i kân-ı kerem cūd-ı saḥāvetdir ‘Alī

91

3. Çekdi kıopardı velī bir ḥamle bāb-ı Ḥayberī

Demesin kim aḡa ṣāh-ı ṣecā‘atdır ‘Alī

4. Ol Muḥammedde tamām oldı nübüvvet ḥātemi

Anın-çün ṣehin-ṣāh-ı zü‘l-kerāmetdir ‘Alī

5. İncūni eflāke sığmaz vaṣf étsem saḡa

Doğrı ol mü‘minlere burc-ı letāfetdir ‘Alī

6. Gel muḡib ol Muṣṭafāya ḥānedān-ı ṣāhı bil

Mü‘min-i kāmilleri ṣāḡib-kerāmetdir ‘Alī

7. Ḥamdiyā eyle ṣalāt ol ehl-i beyt ervāḡına

Ṣāḡı-yi Kevṣer velī rüz-ı kıyāmetdir ‘Alī

[**Gâlib Dede** (Şeyh Galib) (ö. 1213/1799)

Mef'ûlû mefâ'îlû mefâ'îlû fe'ûlûn]

91

Ġâlib Dedeniñ

1. Şanmañ bizi kim beste-dil-i nefis-i ġavîyiz

Ne ħavf-ı emîrân bilüriz ne bedevîyiz

Ĥâk-i ħadem-i âl-i abâ Muştafâvîyiz

Râzî-şüde-yi ħûkm-i ħazâ Murtażavîyiz

92

İħrârımıza ser vèririz 'ahde ħavîyiz

Biz şâh-ı velâyet ħuluyuz hem 'Alevîyiz

2. 'Âlemlere işnâ aşer ebrâc degil mi

Tîr-i sîteme cümlesini âmâc degil mi

Her biri ser-i mihr ü mehe tâc degil mi

Da'vâ-yı muĥâbbet buña muĥtâc degil mi

İħrârımıza ser vèririz 'ahde ħavîyiz

Biz şâh-ı velâyet ħuluyuz hem 'Alevîyiz

3. Naħş-ı hevesi şafĥa-yı dilden dile geldik

Ĥurbân-ı ilâhî olup İsmâ'île geldik

Tâ da'vî-yi mihr-i neseb-i pâk ile geldik

Çün bezm-i ħıdemden dile geldik bile geldik

İħrârımıza ser vèririz 'ahde ħavîyiz

Biz şâh-ı velâyet ħuluyuz hem 'Alevîyiz

4. A 'vān-ı Yezīdīñ hele ھاşmānıyız el-Ḥaqq

Bu ma'rekeniñ Sām u Nerīmānıyuz el-Ḥaqq

93 La'net-ken-i imān-ı dil ü cānıyuz el-Ḥaqq

Evlād-ı Hüseyniñ kulu kurbānıyuz el-Ḥaqq

İkrārımıza ser vèiriz 'ahde kavīyiz

Biz şāh-ı velāyet kuluyuz hem 'Alevīyiz

5. Yokdur bizi takdīre ḥāricde liyākāt

Ammā nêdelim böyle imiş ḥükm-i meşıyyet

Ednāmız èder 'ālemi pür lerze-yi dehşet

Cān bāş fedā eylesen Es'ad ne sa'ādet

[İkrārımıza ser vèiriz 'ahde kavīyiz

Biz şāh-ı velāyet kuluyuz hem 'Alevīyiz]

[Sa'dî-i Şîrâzî (Ebû Muhammed Sa'dî Müşerrifüddîn (Şerefüddîn) Muslih b. Abdillâh b. Müşerrif Şîrâzî) (ö. 691/1292)
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

93

Hazā Nuṭṭ-ı Sa'diyā

Gönlümün gülzârı ehl-i beyte olmuştur maḥal

1. Tâ ebed ol gülistânın vurûdine gelmez ḥalel

Lâle-zâr olsun vücûdum budır akşâ-yı emel

Bâğ-ı sînem gülşeni ḥubb-ı 'Alîdir tâ ezel

Hep Hüseynîdir nevâsı 'andelîb zârımın

94

2. Ḥamse-yi Âl-i 'abâ aşkından oldum müstefîd

Ba'de ziyn olmam iki 'âlemde artık nâ umîd

Bâğ-ı sînem gülşeni ḥubb-ı 'Alîdir tâ ezel

Hep Hüseynîdir nevâsı 'andelîb zârımın

3. Bende-yi Âl-i 'abâyım bende-yi Âl-i 'abâ

Çünkü emr etmiş meveddetle Cenâb-ı Kibriyâ

Söylemiş evvelce bir 'âşık bu beyt-i Sa'diyâ

[Güvenc Abdal (ö. ?/?)

11’li hece ölçüsü]

94

Hazā Nutḳ-ı Güvenc Ābdāl

1. “*Saḳahüm*”⁴² “sırrını söyleme şaḳın

Şaḳla ḳulum beni şaḳlayım seni

Gevher-i zātın keşf etme şaḳın

Şaḳla ḳulum beni şaḳlayım seni

2. Elde ayāğında tende gözünde

Ḥaḳḳa ki tālīp ol her bir sözünde

Cānından içre kendi özünde

Şaḳla ḳulum beni şaḳlayım seni

95

3. Dizilmiş ḳaṭara ērenler pīrler

Ḥaḳḳın emri ile Ḥaḳḳa giderler

Ḥaḳīḳat sırrını söyleme derler”

Şaḳla ḳulum beni şaḳlayım seni

4. Genc Ābdāl Ḥaḳḳı sen şaḳla sende

Ḥaḳḳ seni şaḳlasın cān ile tende

⁴² İnsan Suresinde geçen “*Oradakilerin üzerlerinde yeşil renkli, ince ve kalın ipek elbiseler vardır; gümüş bileziklerle süslenmişlerdir, rableri onlara tertemiz bir içecek verir;*” ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur’ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), İnsan 76/21.

Hakk buyurdu ben sendeyim sen bende

Şakla kulum beni şaklayım seni

[11’li hece ölçüsü]

95

Hazā Nutḳ-i Şāhī

1. Ḳurbanlar tīġlanup gülbank çekildi

Ġaflet uyḳusundan uyana geldim

Dört kapu sancāġı aṇda dikildi

Cān ü baş fedā édüp ḳurbāna geldim

2. Evvel eşiġine koydum başımı

Aldılar içeri dökdüm yaşıımı

Erenler yolunda gör şavaşıımı

‘Üryān püryān olup meydāna geldim

[Hatâyî (Şâh İsmâil Hatâyî) (ö. 930/1524)

11'li hece ölçüsü]

98

1. Öziñ egri ise yola zararşıñ

Derdini yêtirmiş dermân arârsın

Maşlâhatın nedir şârda şorârsın

Şarrâf olmayınca girme şâra sen

2. Kıpudan çıkınca köşe gözetme

İçiñ karârdup da tışış düzetme

Şâh Hâtâyim ötesini uzatma

Mü' min iseñ bir ikrâra giresin

[**Abdurrahman Nesîb Dede** (Yenikapı Mevlevîhânesi postnişîni)(ö. 1257-1258/ 1842)

Mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün]

98

Yeni Kapu Mevlevîhânesi Püst-nişîni Nesîb Dedenin

1. “Nāmūs u cāhı çāha atan Mevlevîlîriz

Dünyā-yı dūnu hîçe şatan Mevlevîleriz

2. Hep-rûze kār u bārını dehrin hebā kılup

Peykûle-yi fenāda yatan Mevlevîleriz

3. Ārāmımız semā' iledir rûzigārda

Girdāb-ı baḥr-ı 'aşḡa batan Mevlevîleriz

4. Telḥî-yi fāḡa êtmek-çün nefsimiz helāk

Ḥān-ı vücūda zehr kıtan Mevlevîleriz”

99

5. Biz ey Nesîb devlet-i Monlā-yı Rūmda

Dünyā-yı dūnu hîçe şatan Mevlevîleriz

[Derviş Çelebi (ö. 1083/1672–73)

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

99

Derviş Çelebiniñ

1. “Yār serkeş sīne pür-āteş göñül sevdā-perest
Baht nā-hemvār t̄ālī‘ ser-nigūn h̄ātır şikest
2. Şehr-i ğam ābād u behcet-h̄āne-yi ‘ālem h̄arāb
Rütbe-yi ihmāl ‘Ālī pāy-ı istid‘ā’ şikest
3. Kīse-yi ümīd h̄ālī dest-i istiğnā tehī
Menzil-i furşat ba’īd ve pāye-yi ikbāl pest
4. Z̄ulmet-i miḥnet hüveydā şubh-i himmet nā-bedīd
Nīk u bed ber-muḫtezā-yı kısmet-i rüz-ı elest
5. Kışsa-yi hicrān ile şekvā-yı cev̄r-i yār ile
İn varak ber ḥasb-i ḥāl-i derd-mendān-ı defterest
6. Pençe-yi kām-ı dil-i Derviş zīr-i dest-i ğam
Çāre ne meşhūrdur çün dest bālā-yı dest”

Temmet

[Mefā'īlün fe'īlātün mefā'īlün fe'īlātün]

100

Destūr

1. Elā ey tālib-i rāz nikāt-ı remz-i mā evhā

Elā ey 'āşık-ı ser-i sarāy-ı dār-ı ev ednā

2. Elā ey genc-i ḥaḳīḳiñ nūḳūdiñ tālib u rāgıb

Elā ey vāriş-i nūr-ı nübüvvet nūkte-yi ğarrā

3. Ne yüzün feth olur bu kenz nedir miftāḥ bu bābıñ

Nedir şūfī nedir şāfī nedir bu sırr-ı illā lā

4. Nedir insān ile ekvān nedir ḥayvān hem insān

Nedir bu çār-'unşūrāt nedir bu keşret-i tenhā

5. Nedir bu cümle teklīfāt nedir külfetiñ aşı

Niye geldiñ nedir makşūd nedir bu ḥāl-i istiḡnā

6. Nedir bu 'ām ile hem ḥāş nedir bu fark farkı'llah

Nedir bu cümle cem'iniñ rumūzı aḡla ey ednā

7. Gel imdi remz-i 'uşşāḳıñ me'alın tālib olduḡsa

Ne yüzden feth oldu bu bāb niçe keşf oldu ma'nā

101

8. Saḡa bu sırrıñ ehlinden ḡaberdār eḡeyim ḡuṣ eṡ
Kime kimden alup vèrmiş kimiñ re'yindedir ḡālā
9. Ḥudā peyk-i celīl ü vustayile ol Rasūlüne
Ėḡüp tevḡīdini ta'īīm ki oldı mazḡhar-ı kübrā
10. Muḡammed ba'de zā ol Ḥaydar-ı Kerrāra ṣunmuṣdur
O cām-ı vaḡdet-i dest-i nübüvvet birle bi'l-iḡfā
11. 'Alī nūṣ eyleyince bāde-yi esrār-ı vaḡdetden
Ki geldi hel etā ṣānı ṣecī'ine lā fetā illā
12. 'Alī de lutf ile ṣundu o cām-ı ṣāḡh-ı baṣīrin
Ḥasan kim nūṣ Ėḡüp oldı dem-i Ḥaydar ile iḡyā
13. Ḥasan da Ṣeyḡ Ḥabīb-i 'Acemīye baḡṣ Ėḡüp taḡḡīḡ
İḡüp mest-i mūdām olmuṣ durur ol zāt-ı müsteṣnā
14. Daḡı ol bāde-yi ṣufī ṣunup Dāvud-ı Tā'isī
Alup peymāne-yi ḡaḡḡı Ėḡüp nūṣ oldı pür-ma'nā
15. O da Ma'rūf-ı Kerḡī dèdè Ḥudā-yı ṣeh-i 'uṣṣāḡ
Ḳuluyla müṣerref olmada ṣek yok durur aṣlā

16. Serîrû's-Saḫatî bi'z-zât anıñ dostundan almışdır

Mey-i esrâr-ı 'irfânı içüp neşr etti lâ-yuhşâ

17. Çün andan ḳābız-ı vaḥdet Cüneyd Şeyḫ-i Bağdādî

Alup nûş eyleyüp oldı füyûz-ı Hıẓr ile hem-pâ

18. Ki Şeyḫ Mümşâ'd-dîneverî o zâtdan nûş édüp cāmı

Olup 'aşḳ ile müstağraḳ olupdur lü'lü ü lâlâ

19. Yine ol cām-ı pür-şevḳi içüp Eş-Şeyḫ Muḥammed kim

O da Dîneverîdir Şeyḫü's-Şüyüh ol 'âlem-i bālâ

20. Muḥammed Bekrî⁴³ kim andan alup nûş eyledi cāmı

'Uluvv-i rütbeğe bāliğ durur ol vāşıl-ı mevlâ

21. Vecîhü'd-dîn kim ḳāzı alup ol cür'a-i şāfî

İçüp mest-i beḳâ oldı serîr-i 'aşḳda ol dānâ

22. Ki andan Şeyḫ Sühreverdi alup nûş etti şahbâyı

Ẓiyāü'd-dîn ü 'Abdü'l-ḳāhîr oldı nām u şān āḡā

23. Yine Şeyḫ Ebherî andan alup aḳṭāb-ı dîn oldı

Aḡa feyz-i me'āniyle musahḡhar oldu her eṡyā

24. Muḡammed Rūknü'd-dīn andan içüp ṡahbā-yı pūr-nūrı

Dem-i ṡevḡ ile Sincān diyārın eyledi iḡyā

103

25. ṡehābü'd-dīn ṡirāzī ṡeyḡ Muḡammed nūṡ édüp andan

Ulu'l-ebṡār olup dehre nigehbān oldu ol 'anḡā

26. Cemālū'd-dīn-i Tebrīzī ki a'nī ṡeyḡ Muḡammed kim

Anıḡ destinden içmiṡdir mey-i tevḡīdini Ḥaḡḡā

27. Ki ṡeyḡ İbrāḡim-i Zāhid-i Geylānī cām-ı esrārı

Alup nūṡ eyledi kim ol olupdur maḡhar-ı kübrā

28. Yine eṡ-ṡeyḡ Muḡammed kim o da Geylānī dēnmiṡdir

O da andan içüp olmuş müdāmı mest-i lā-yefnā

29. Çün andan ṡeyḡ 'Ömerü'd-din ü pīr-i Ḥalvetī oldu

Der-i genc-i hidāyetdan nice bāb açdı ol uḡrā

30. Yine eṡ-ṡeyḡ Müdāmī nūṡ édüp ol ṡāḡarı andan

Anıḡ nūrı ziyāsiyla cihāmı eyledi icrā

31. Ki ṡeyḡ Ḥācı 'İzzü'd-din mu'azzar oldu feyz ile

Ḳanup andan şarāb-ı vahdeti neşr etti ol etkā

32. Hıyāvī⁴⁴ Şeyh Şadrü'd-din ki andan mest-i feyḍ oldu

Geçüp şadr-ı hidāyetde nice hüküm eyledi icrā

104

33. Ki andan Seyyīd-i Yahya gelüp Şirvān ilinden kim

İçüp şahbā-yı tevhideki oldu kaçresi deryā

34. Muhammed Şeyh-i Mollā Pīr-i Erzincānīdir aşlı

O da andan erüp zātı dedi bā şıdk āmennā

35. Yine eş-Şeyh-i Tācū'd-dīn-i İbrāhīm alup andan

Sirācu'l-āşıkīn oldu reh-i 'aşk içre ol cānā

36. 'Alā'ü'd-dīn-i 'uşşākī anıñ feyziyle meşhūrdur

Gülistān-ı haḳīkatde olup ol bülbul-i şeydā

37. Yigitbāşı ki Şeyh Aḥmed çerāğ-ı rahş-ı Şemsü'd-dīn

O yüzden feth-i bāb etti o kenz-i feyż-i taḥkīkā

38. Yine el-Hāc Karamānī anıñ ḥayrū'l-kurūnıdır

Cenāb-ı feyż-i aḳdesle müselleme oldu bī-pervā

⁴⁴ Mecmuada: hıyam.

39. O ğavşu'l-vāşilīn Ūmmi Sinān ḵutb-ı zamānemin

Anıñ nūr-ı zuhūrundan bulupdur maķşad-ı aķşā

40. Semerķandī ki Şeyḥ Aḥmed ü seyyidān almışdır

Çü miftāḥ-ı künūzu Ḥazret-i feyyāzını maḥzā

41. Ḥüsāmü'd-dīn 'uṣṣāķī anıñ feyziyle pīr oldı

Buḥārādan gelüp Rūma olupdur mihter-i ma' nā

105

42. Sülāl-i zāt-ı Aḥmedden giyüp pīrlik libāsını

Dem-i feyzinde nūr oldı cihān seyr eyle ser-tā-bā

43. Daḥī Kεmancān menzil-i şeyḥūḥatıñ andan

Alup bā-luṭf-ı Rabbāni kim oldı ma'den-i kimyā

44. Ğarībī Şeyḥ 'Ömer 'ömr-i girān-māye-yi 'irfānı

Anıñ feyz ile oldı zebānı rāz ile gūyā

45. Alup 'Ālim Sinān 'ilmiñ kemāliñ zāt-ı pākinden

Ėrişdi mazḥar-ı baḥr-ı haķayıķdan nice esrār

46. Keşānī Şeyḥ Muḥammed iķtibās-ı nūr edüp andan

Münevver etdi dünyāyı o tāb mazḥar-ı kibriyā

47. Gümûlcindî Şeyh Halîl kim andan sırr-ı taḥkîkî

Êdûp taḥşîl-i bâ-himmet ki oldı server-i dānā

48. Yine ‘Abdü’l-kerîm eş-şeyh Keşānî andan aḥz etmiş

Der-i gencîneniḡ miftāḥını şurî vü ger ma‘nā

49. Od bâğ-ı Hānevî ‘Osmān-ı şıdkı şıdk ile bi’z-zāt

Şadāḡat cāmesin andan telebbüs etdi şaddaḡnā

50. Daḡî eş-Şeyh Muḡammed Ḥamdî kim ‘ilm-i ledünyātı

Alupdur hıẓr-ı ma‘niden mişālî ol yed-i beyzā

106

51. Edirnevî Cemālû’d-dîn cemāl-i zātıḡ envārıḡ

O yüzden eyleyüp ru’yet kim oldı mazḡar-ı eclā

52. Şalāḡû’d-dîn Şeyh ‘Abdullah anıḡ feyziyle almışdır

Rumûz-ı nükte-yi şıdk u şafāyı ol kerem-kārā

53. Daḡî eş-Şeyh Zühdî kim ol kıble-yi rûḡum

Anıḡ nûr-ı çerāğıdır ki a‘nî Ka‘betü’l-‘ulyā

54. Ki Şeyh Rüşdî Süleymān bende-yi nā-çizdir anıḡ

Dürr-i ḡāk-i ḡarîminde o da bir afḡār-ı dānā”

[Ebûbekir Çelebi (ö. 1199/1785)

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

106

Ebû Bekir Çelebinin

1. “N’ola ‘âşık içre dësem mihr-i cihân-ārâyım

Zerre-yi hâk-i der-i Hazreti Mevlânayım

2. Beni gec görse ‘aduv n’ola ehibbâ katı rast

Der-i mollâda bugün âyine-yi ma‘nâyım

3. Olalı nûr-ı Hüdâ şem‘ bu bezm içre baña

Dil-i pervâne gibi yakmada bî pervâyım

107

4. Def ü nây ile semâ‘ eylesem ‘aşk içre baña

Kâşif-i Meşnevî ma‘nevî-yi Mollayım”

5. N’ola geldimse Ğaribî bu fenâ mülke ğarîb

Sâlik-i râh-ı beķā rehber-i ev ednâyım

[Ebûbekir Çelebi (ö. 1199/1785)

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

107

Ġazel-i Diger

1. Tār-ı zülfün dil-i āvāreye zencīr ètdim
Aḥsen vech ile dīvāneye tedbīr ètdim
2. Gerçi kim sırr-ı cemālinden ırāğ ètdi beni
Defter-i ‘aşkına nāmım hele taḥrīr ètdim
3. Şeb-i firḳatde ḥayālī beni tenhā ḳomadı
Şubḥ olunca aḡa aḥvālī tefsīr ètdim
4. Serfirāz olsa Ġaribī n’ola ‘aşḳ içre bugün
Ḥidmetinde o şehīḡ kendimi çün pīr ètdim

[Derviş Çelebi (ö. 1083/1672–73)

Mef‘ûlû fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün]

108

Edirneli Dervîş Vehbîniñ

1. Serмест ёder řarāb-ı Hüdā Mevlevīleri

Pür vecd ёder semā‘-ı řafā Mevlevīleri

2. Fānūs-veř hemīře n’ola döndürür ise

Envār-ı řevķ-i cem‘-i liķā Mevlevīleri

3. Êtmez belā deminde daķī hıżra iltifāt

‘Ařķ ibtilāsınıñ бүdelā Mevlevīleri

4. Vehbī ne der sözünĊe bu ĥālet bu söz bu řevķ

Mecnūn ёder bu ĥüsn-edā Mevlevīleri

[Ferruh Çelebi (Konya postnişini, ö. 1000/1591–92)

Mef'ûlû mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün]

108

Konya Postnişini Ferrûh Çelebinin

1. Yâ Rab bize bir tesliyet-i hâtır olur mı

Yoksa bu futûr ile dem-i âhır olur mı

2. Hoş tut görelim dâmen-i hayrı hele elde

Tagyîr-i Hüdâda 'aduv kâdir olur mı

109

3. Faḥr eylesün câme-yi faḥr ile muḳallid

Zişt olsa kişi ḥil'at ile fâḥir olur mı

4. Ednâ sitem-i şâh ile hiç bende-yi Ferruh

Rû-mâl-i ḥidmetde dilâ fâḥir olur mı

[Dâniş Ali Dede (ö. 1095/1683–84)

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

109

Dâniş ‘Alî Dedeniñ

1. Bezm-i ‘aşkında seniñ mey-ğāre bir ben bir ḥabāb

Baş açık yalın ayak āvāre bir ben bir ḥabāb

2. Kūbbe-yi sāğarda gūyā ṭop bir āyīnedir

Bī-ḳarār olmış döner bī-çāre bir ben bir ḥabāb

3. Göz yumar devr eyledikçe ‘aşkına devr-i felek

Nāzır olmaz ‘āleme hemvāre bir ben bir ḥabāb

4. Cūy-veş mecnūn olup gülşende zencīriñ sürür

Ṭolaşır ol serv-i ḥoş refṭāra bir ben bir ḥabāb

[Ahmed Sırrı Baba (Şîrî Baba) (ö. 1382-1383/1963)

Mefâ'ılün mefâ'ılün fe'ülün]

110

Şîrî Babanın

1. Cihân var olmadan ketm-i 'ademde

Hakk ile birlikte yekdâş idim ben

Yaratdı bu mülki çünkü o demde

Yazdım taşvîrini nakkâş idim ben

2. 'Anâşîrdan ben bir libâsa büründüm

Nâr u bād u âb u Hâkden göründüm

Hayrû'l-beşer ile dünyâya geldim

Âdem ile bile bir yaş idim ben

3. Âdemiñ şulbünden Şît olup geldim

Nûh-ı Nebî olup tufâna girdim

Bir zamân bu mülke İbrâhim oldum

Yapdım Beytu'llahı taş taşıdım ben

4. İsmâ'îl göründüm bir zamân ey cân

İshâk Ya'kub Yûsuf oldum bir zamân

Eyyûb geldim çok çağırdım el amân

Qurt yedi vücudum kân yaş idim ben

111

5. Zekerıyyā ile benı bıçdiler
Yahyā ile kânım yere saçtılar
Dāvud geldim çok peşime düşdüler
Müher-i Süleymānı çok taşıdım ben
6. Mübārek ‘aşāyı Mūsāya verdim
Ruḥu’l-kudūs olup Meryeme erdim
Cümle evliyāya ben rehber oldum
Mu‘ciz-i murğ-ı şeb ḥaffāş idim ben
7. Şulb-ı pederinden Aḥmed-i Muḥtār
Reh-nümālarından erdi Zülfiḳār
Cihān var olmadan Ehl-i Beyte yār
Kul iken destinde bir taş idim ben
8. Tefekkür eyledim ben kendi kendim
Mu‘cize görmeden ĩmāna geldim
Şāh-ı merdān ile düldüle bindim
Zülfiḳār bağladım tığ taşıdım ben

112

9. “*Seḳāhüm*”⁴⁵ ḥamrinden içildi şerbet
Kuruldu ‘ayn-i cem etdik muḥabbet

⁴⁵ İnsan 76/1.

Meydāna açıldı sırr-ı ḥaḳīḳat

Aldığım esrāra sırdāş idim ben

10. Hidāyet erişdi bize Allahdan

Bi‘at ètdik cümle Rasūlullahdan

Ḥaber vèrdi bize seyr-i fillāhdan

Selmān-ı pāk ile yoldāş idim ben

11. Şükür maṭlūbumı getirdim ele

Gül olup feryādı vèrdim bülbüle

Cem‘ olduk bir yere Ehl-i Beyt ile

Ḳırḳlar maḳāmında ferrāş idim ben

12. İḳrār vèrdik cümle düzüldük yola

Sırrı fāş ètmedik aṣlā bir ḳula

Kerbelāda İmām Ḥüseyn ile bile

Pāk ètdim dāmanı güldāş idim ben

113

13. Şu fenā mülküne çok geldim gitdim

Yağmur olup yağdım ot olup bitdim

Urūm diyārını ben irşād ètdim

Ḥorāsandan gelen Bektāş idim ben

14. Gāhi nebi gāhi velī göründüm

Gāhi uşlu gāhi deli göründüm

Gāhi Ahmed gāhi ‘Ali göründüm

Kimse bilmez sırrım allāş idim ben

15. Şimdi amdülillāh Şīrī dediler

Geldim gitdim zātım hīç bilmediler

Kimseler bu remzi fehmi etmediler

Her gelen malūa ardāş idim ben

Temmet

[Edip Harâbî (ö. 1334-1335/1916)

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

114

Harâbîniñ

1. “Kâf u nûn hîṭâbı izhâr olmadan

Biz ol kâ‘inâtın ibtidâsıyız

Kimseler vâşıl-ı dîdâr olmadan

Ol Ka‘be kavseyniñ “*ev ednâ*”⁴⁶ sıyuz

2. Yoğ iken Âdemle Havvâ ‘âlemde

Hakk ile Hakk idik sırr-ı mübhemde

Bir gecelik mihmân kaldık Meryemde

Hażret-i ‘İsânın öz babasıyuz

3. Bize peder dedi tıfl-ı Mesihâ

“*Rabbî erini*”⁴⁷ diye buyurdu Mevlâ

“*Len terânî*”⁴⁸ diyen biz idik anâ

Biz Tûr-ı Sînânın tecellâsıyuz

⁴⁶ Necm 53/9.

⁴⁷ A’raf Suresinde geçen “*Mûsâ, tayin ettiğimiz vakitte (Tûr’a) gelip de rabbi onunla konuştuğunda o, “Rabbim! Bana görün; sana bakayım” dedi. Rabbi, “Sen beni asla göremezsın. Fakat şu dağa bak; eğer o yerinde durabilirse sen de beni görebilirsin” buyurdu. Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti; Mûsâ da bayılıp düştü. Kendine gelince dedi ki: “Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana tövbe ettim; ben inananların ilkiyim.”* ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur’ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), İnsan 7/143.

⁴⁸ İnsan 7/143.

4. “*Künt-i kenz*”⁴⁹ remziniñ olduĖ āġāhı

‘Ayne’l-yaġīn gördük cemālullāhı

Ey hāce bizdedir sırr-ı ilāhī

Biz Hacı Hünkārıñ fuġarāsıyuz

115

5. Zāhidā şanıımız “*Innā fetaĥnā*”⁵⁰

Harābī kemteri serseri şanma

Bir kılı kırk yarar ‘ārifiz ammā

Pir Bālım Sultānıñ büdelāsıyuz”

⁴⁹ Hadis olarak da rivayet edilen, “Bilinmeyen gizli bir hazine idim, bilinmek istedim, bilineyim diye halkı (kâinat) yarattım” (Aclûni, II, 132) ifadesinden alınmıştır. Bkz. İbrahim Hakkı Aydın. “Kenz-i Mahfi”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (6 Mart 2026).

⁵⁰ Fetih Suresinde geçen “...sana apaçık bir fetih ihsan ettik.” ifadesinden alınmıştır. Bkn. Kur’ân Yolu (Erişim 5 Mart 2026), İnsan 48/1.

[İbn Yemîn-i Tuğrâî (ö. 769/ 1368)

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

115

İn Nutk-ı İbn Yemîn

1. Zedem ez ketm-i ‘adem hayme be-şahrâ-yı vucûd
V’ez cemâdî be-nebâtî seferî kerdem ü reft
2. Ba’ d ez ânem keşîş-i nefis be-hayvânî bûd
Çün resîdem be-vey ez-vegüzerî kerdem ü reft
3. Ba’ d ez ân der-şadef-i sîne-yi insân be-şafâ
Kaatre-yi hestî-yi hod-râ güherî kerdem ü reft
4. Bâ melâ’ik pes ez ân şavma‘a-yi kudsî-râ
Kerd bergeştem u nîkû nazârî kerdem ü reft
5. Ba’ d ez ân rû-sûy-ı ü bürdem u çün İbn Yemîn
Heme ü geştem ü terk-i digerî kerdem ü reft

Temmet

[Şeyh Sa'düddîn Mahmûd b. Emîniddîn Abdilkerîm b. Yahyâ Şebüsterî Tebrîzî (ö.
720/1320)

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

116

În nutk-ı Maḥmūd-ı Şebüsterî

1. Çü Kāf-ı kudret dem ber kalem zed

Hezārān naḳş ber levḥ-i 'adem zed

2. Hüsni-ezel 'āşık-ı mir'āt şod

Nūr-ı kıdem perde-keşî-i zāt şod

[Belîğî (ö. 970?/1562?)

Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün]

116

Belîğî

1. Şolmaz ebedî sünbül-i ferhâl-i Muḥammed

Cennet gülüdür tâze ruḥ-i Âl-i Muḥammed

2. Benzer Ḥacerü'l-esvedine Kâ'be-yi cânân

Ser-levhâ-yı rüyetde siyeh ḥâl-i Muḥammed

3. Yüz sürmez idi ḥâkine secde ile âdem

Bu rûy-i zemîn olmasa pâmâl-i Muḥammed

4. İdbârı göründi milel-i zulmet-i küfrün

Pertev vèricek gün gibi iḳbâl-i Muḥammed

[Belîğî (ö. 970?/1562?)

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

117

Diger Belîğî

1. Ne hâcet zîver-i halhâle ey serv-i hîrâmânım

Nümâyân sâk-i billuruḡda tavḡ-ı kumri-yi cânım

2. Şeref-i kesb edeliden ḡāk-būs-ı âsîtânından

Êder dâ'im tevâzu' dâmene çāk-ı giribânım

3. Ğubâr-ı cehli ḡâmem maḡv edüp ser-şafḡa-yi dilden

Şafâ-yı cevher-i âyine-yi 'ilm oldu yârânım

4. Belîğâ şad temellük mültezimdir rûḡ-ı 'urfiden

Ki Rûmî reşk-i Şîrâz eyledi tâb'-ı suḡandânım

[Belîğî (ö. 970?/1562?)

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

117

Diger

1. Hevâ-yı feyz-i mihr-i 'aşk ile şeb-gîr eder meḥ-tâb

Şu'âda tîr-i perrân hâlesin zih-gîr eder meḥ-tâb

2. Êdüp der-pûte mevc-i pertev-i ciḥân-tâbı

Nücûm-i çerḥa müşk-i şan'at-ı iksîr eder meḥ-tâb

3. Giyüp bir al eteklik hâleden meydâna 'azm etti

Semâda Mevlevî âyinini taşvîr eder meḥ-tâb

118

4. Elinde ḥâme-yi zerrîn Mevlânâ-yı Rûmî-veş

Gêce âşâr-ı Şems-i şevk ile tanzîr eder meḥ-tâb

5. Siyeh-tab'ân olur rûşen-dilânın düşmen-i cânı

Ki düzd-i tîre-rûzi dâ'imâ tekdîr eder meḥ-tâb

6. Felekde gûyîyâ bir peḥlevân-ı nâvek-efgendir

Şu'âda tîr-i perrân hâlesin zih-gîr eder meḥ-tâb

7. Nice terk eylesün şeb-zindedârân dârû-yı 'aşkı

Ten-i pür-za'fa mevc-i şu'leden zencîr eder meḥ-tâb

8. Bu ŧeb revnāk-fezā-yı bezm-i meh-tāb ol[ma]sun ol ŧūh

Ki germiyyetle cism-i pākine te'ŧīr ēder meḥ-tāb

9. Eger var ise cüz'-i fenn-i ŧeb-revlikde noḳŧanıḡ

Seni kūyında yārin 'āleme teŧhīr ēder meḥ-tāb

10. Belīgā rūyet-i āŧaf-naẓīriḡ bezm-i ḡāŧında

Bu nazmı ḡāme-yi zerrīn ile taḡrīr ēder meḥ-tāb

Temmet

[Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün]

119

1. Şarınup fûte-yi müşkin bile ber-vefk-ı merām

Maḥsūf oldu yine nısfına dek māh tamam

2. O fitne ki beni mecnūn etti Leylādır

Başımda silsile-yi kayd-ı zülfi sevdādır

3. Erbāb-ı kemāliñ yeri ḥākister-i ğamdır

Ḥāk üzre düşer meyve kemāliyle olunca

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)]

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün]

119

Faḥrî Dedeniḡ

1. Gel dergeh-i Mollāya da gör kim ne şafā var

Her bir elem-i mühlike biḡ dürlü devā var

2. Efsāne-yi zühhād gibi zerḡ u riya yok

Āvāz-ı kudūm ü ney ü ṭanbūr u nevā var

3. Düş ḡākine ey ṭālib-i dīdār o pīrīn

Gör meşreb-i pākinde ne cevdet ne seḡā var

4. Bir cur'a vèirler saḡa kim rāyiḡāsında

Būy-i dem-i Cibrīl gibi sırr-ı Ḥūdā var

120

5. Bir cām şunarlar saḡa kim reng-i meyinde

Ruḡsār-ı gül-i Ṭūr gibi āl ziyā var

6. Çek sāḡarı bir demde sen ifnā-yı vücūd èt

Kim anda beşāret-i tecellā-yı beḡā var

7. Baş koymuş o bāb-ı kereme sen gibi Faḥrî

Biḡ 'āşık-ı şūride vü biḡ māḡlikā var

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün]

120

Diger

1. Allâh için revâ mıdır ey şüh-ı şive-kâr
Râzı mıdır bu hâlet-i bî-câya Kird-gâr
Sen gül gibi güşâde ruḥ-ı ḥande-rîz-i nâz
Ben 'andelîb-veş siper-i şad-hezâr-ḥâr
2. Sen gülşen-i visâlde gül-bün-nişîn-i nâz
Ben gülḥan-ı firâḳda sūzân-ı bî-ḳarâr
Sen meclis-i raḳîbde peymâne-yi bahş-kâm
Ben maḥbes-i şekîbde dil-mürde-yi ḥumâr

121

3. Sen pençe-yi füsûn ile sînemde dil-ḥırâş
Ben nâḥun-ı bürîde ki ḳurbân-ı cân-sipâr
Sen tâ şabâḥ-ı ḥaşre ḳadar hem-dem-i raḳîb
Ben tâ mesâ-yı neşre deḡin vaḳf-ı intizâr
4. Zûlmet-i firḳatîñle benim her günüm gice
Berḳ-i maḥabbetimle seniñ her gecen̄ nehâr
Ėamlarla ben mülâzım-ı peygüle-yi elem
Ellerle sen müdâvim-i gül-geşt-i lâle-zâr
5. Sen pâdişâh-ı ḥüsn ü bahâ ben gedâ-yı 'aşḳ
Sen şâh-bâz-ı evc-i ḳazâ ben de bir şikâr
Cennet seniñ ḥadîḳa-yı vaşlıñda feyz-yâb
Dûzaḥ benim şerâre-yi âhımla şu'le-bâr

6. Ben bir haķır-i zerre-niřān sen bir āfitāb
Sen bir dilīr-i tāze-cevān ben bir iħtiyār
Ben kesret-i niyāz ile maġdūr-ı kā'ināt
Sen iħtidār-ı nāz ile meřhūr-ı rūzigār

122

7. Maġdūrluķ eřerleri ħālimde rū-nümā
Ġaddārlık niřānları tavrında āřikār
Ben cān-fedā-yı maķdemiņ olmaķla müttehem
Sen ħūn-ı nā-ħaķla dehen-řū-yı i'tizār

8. Bi'llāh ne sende ķaldı ne řefķat ne merĥamet
Vallāh ne bende ķaldı ne tāķat ne ıztıbār
Ĥüsn-i mükemmeliņ ne ķadar nām-dār ise
Tab'-ı müsellemin o ķadar buldı iřtiĥār

9. Ben feyz-i fikretimle cihān-āferīn-i nazm
Sen nār-ı ĥasretiņle cihān-ver-i cān-zār
Eřnām-ı deyr şab'ıma dildādedir bütün
Kāfirsın ancaķ eylediņ inkāra ictisār

10. Beytim benim ĥiřār gibi ķā'im ü metīn
Ĥüsnüņ seniņ bahār gibi mā'il-i güzār
Vaz' etmemiř miyānemize vech-i iřtirāk
İcāb-ı ĥükm-i temşiyet-i āferīde-kār

123

11. Faĥrī ne ķāre kim bu taĥayyür-sarāyda
Ķābil degil meřiyyet-i ta'rīfe ictisār

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün]

123

Diger Faḥrî Dedeniñ

1. Serîr-i bezm-gâh-ı faḥrî her bir cāna vèrmezler
Degil her cāna yâ hû belki her cānāna vèrmezler
2. Efendi umma sen āb-ı ḥayāt-ı bâdeden hişşe
Anı insāna taḥşîş ètdiler ḥayvāna vèrmezler
3. Ḳadem rencide ḳılma zaḥmet alma zāhidā zîrā
Simāt-ı ehl-i ‘irfānı ḳuru ‘unvāna vèrmezler
4. Gidüp bî-hûde bār olma miyān-ı cür‘a nûş-āne
Bu işret-gâh-ı ma‘nāda saña peymāne vèrmezler
5. Vücūdın ḥāk-i ḥırmen ètmeyince seng-i ḡam Faḥrî
Ḥaḳîḳat ḥırmeninden kimseye bir dāne vèrmezler

Temmet

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün]

124

Kıta'larından

1. Cismim binā-yı hüzn gözüm nāv-dānıdır

Ālam u ıztırāb anın mihmānıdır

Ey 'āşķ yakmaķsa [merāmıñ] vücūdumu

Lakin hāzer ki ķalb o yariñ mekānıdır

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)

Mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün]

124

Diger

1. İcād-ı āb u ḥāk eden Allah-ı Zü'l-Celāl

Baḥr-i 'amīḳ-ḥayrete sāḥil yaratmadı

Her zerre-yi burc vaḥdete bir āfitābdır

Haḳḳ ferd-i āferīdeyi bāṭıl yaratmadı

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

124

Diger

1. Bilmek istersen eger sırr-ı yedu’llâhı ‘ayân

Kehl-i bî‘at ile kı1 çeşm-i şühûdı bînâ

Faḥriyâ şevk ile dil-beste olan ‘uşşâkı

Der-i Mevlâya çeker silsile-yi Mevlânâ

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

125

Diger

1. Her biri bir şüret-i hâş ile zâhirdir velî

Bir haķīkatdır Rasûlullâh Mevlânâ ‘Alî

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

125

1. Başkadır [kā‘ide-yi] mezheb-i ‘aşk ey Faḥrî

Dîn ü îmânı terk eylemeyen kāfir olur

[Fâhrî Dede (Hüseyin Fahreddin Dede) (ö. 1328-1330/1911)

Fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün]

125

Ġazeli

1. “Gerçi zāhirde bir haķīr oldum
Mülk-i ma‘nāda bī-naẓīr oldum
Ĥamdü l’illāh ki bāb-ı Ĥaydara ben
Tā ezelden düşüp esīr oldum
2. Yok gözümde bu ‘ālemin vārı
Faķr ile faķr edüp faķīr oldum
Sī vü dü ĥarfī vech-i ādemde
Okuyup sırrına ĥabīr oldum

126

3. Sāye-yi pīr-i dest-gīrimde
Nūr-ı ĥikmetle müstenīr oldum
Faķr edersem becādır ey Faķrī
Pīrimin ĥizmetinde pīr oldum”

[**Senâî** (Ebü'l-Mecd Hakîm Mecdûd b. Âdem Senâî-yi Gaznevî) (ö. 525/1131 [?])

Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün]

126

Şenâ'îni

1. Ānki feh̄m-i turā der ū reh nīst

Ġāyet-i feh̄m-i tūst Allāh nīst

[Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (ö. 672/1273)

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

126

Mevlanâ Celâleddin Rûmîniñ

1. Aşl-ı zât-ı Hâk Te‘âlâ hîç kes

Mî-nedâned!.. Ey hâkîm îñ şerh bes

[Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (ö. 672/1273)

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

126

Kıt'a Diger Est

1. Ba'd ezîn ki şerh güyem eblehîst

Z'ân ki şerh-i in verâ-yı âgâhîst

[Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (ö. 672/1273)

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

127

Ḥazreti Mevlânânın

1. Her çi der âfâķ-ı mevcūdât hest

Hem-çunîn timsāl-i ān der enfus est

[**Abdülhakk Hâmid Bey (Tarhan)** (ö. 1355-1356/1937)

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fâ'lün]

127

‘Abdu’l-hāk Hāmid Begiñ

1. Vücūd-ı âdemde de şunda bir ciḥān denilir

Oña ise ben diyemem mihr ü māh fā’iḳdir

[Câmî, Abdurrahman (ö. 536/1141)

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün]

127

Mevlâna Cāminî

1. Ka‘be bunyād-ı Halîl-i Âzer est
Dil nazargâh-ı Celîl-i ekberest

[**Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî** (ö. 672/1273)

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün]

127

Mevlâna-yı Rûmîniñ

1. Ey nuşa-yı esrâr-ı ilâhî ki tûî

Vey âyîne-yi cemâl-i şâhî ki tûî

Bîrûn zi tû nîst her çi der 'âlem hest

Der hûd be-ţaleb her ânçe hâhî ki tûî

[İbrâhim Efendi, Olanlar Şeyhi (ö. 1065/1655)

8'li hece ölçüsü]

128

Meşâyîh-ı Kibâr-ı Evliyâullahdan Olanlar Şeyhi Merhûm İbrâhim Efendinin

1. Yaban yerde ne gezersin

Gel âdeme  r bu deme

 ayv n gibi ne yellersin

Gel âdeme  r bu deme

2. Nuşa-yı vahdet âdemdir

Nef a-yı kudret bu demdir

 demden  ayri  ademdir

Gel âdeme  r bu deme

3.  yine-yi Hakk  demdir

G ren g r nen bu demdir

Her nefis ism-i a zamdır

Gel âdeme  r bu deme

4.  demdir rahmet-i Ra m n

 demdir gevher-i her k n

  lem cisimdir  dem c n

Gel âdeme  r bu deme

5.  demdir Hakk  giden yol

Hakk  isterse   dem ol

Ādeme cümle eşyā ҡul
Gel ādeme  r bu deme

6. İbrāhim sen ādeme gel
Ҙamu m şkili  olur Һal
Ādem-i ma‘nādan el al
Gel ādeme  r bu deme

[İbrâhim Efendi, Olanlar Şeyhi (ö. 1065/1655)

7'li hece ölçüsü]

129

Yine İbrâhim Efendiniñ

1. Bu 'âlemin bir yanını

Bir kâmil insândan şor

Cânıma cân haberin

Cân içinde cândan şor

2. Yârıñ ne olacağıñ

Bugün bilmek istersen

Uykuya vardığında

Gördüğüñ seyrândan şor

3. Yârıñ zülfi içinde

Ne başlar oynadığıñ

Erenler meydanında

Top ile çevgândan şor

4. Geçen hüd geçdi gitdi

Gelecege n'eylersin

Her nefsiñ neş'esin

Bu demle bu andan şor

5. İbrāhimîñ göñlünüñ

Gönlüñi bilmege

Cān ile t̄alib iseñ

Gel ‘arş-ı Raḥmāndan şor

Temmet

[İbrâhim Efendi, Olanlar Şeyhi (ö. 1065/1655)

14'lü hece ölçüsü]

130

Nuṭḡ-ı Diger

1. Bize her ne şorarsan âdemden şor âdemden

Şırâṭ-ı müstaḡîmi bu demden şor bu demden

2. Hızra ḡayât bu demdir ḡadr ü berât bu demdir

Feyz-i necât bu demdir her dem ayrı ḡademdir

3. Yokluḡ bir âyinedir varlık anda görünür

Yokluḡdaki vâri gör âyine-yi âdemden

4. On sekiz biṡ 'âlemiṡ nüṡhası âdemdir

Bu nüṡhaya 'âlem ol ḡurtul derd ü elemden

5. Yüz biṡ şükür Allāha 'ilmine 'âlim êdidiṡ

İbrâhime bildirdidiṡ âdemden ü 'âlemden

[İbrâhim Efendi, Olanlar Şeyhi (ö. 1065/1655)

14'lü hece ölçüsü]

130

Nuṭṭ-ı Diger

1. 'Âlimim dërsin ammā 'âlemden bî-ḥabersin
Bu andan bu nefesden bu demden bî-ḥabersin

2. Söze gelince ammā eylemişsin kıl gibi
Ḳalbine Ḥaḳḳdan olan hem-demden bî-ḥabersin

131

3. Bu esrârı tuymağa gerçekler naẓarında
'Ârifleriñ dëdigi ni'amdan bî-ḥabersin
4. Dört kitâbı okusañ nesne bilmiş olmazsın
Benim cânım mademki âdemden bî-ḥabersin
5. İbrâhimiñ sözünüñ ma'nâsıñ anlamazsañ
Erden Ḥaḳḳdan bilinen keremden bî-ḥabersin"

[Sun'ullah Gaybî (ö. 1087/1676)

7'li hece ölçüsü]

131

Hazā Nuṭṭ-i Ğaybī Baba

1. 'Āşık özün bilmege
Kendine gel kendine
Ḥaḳḳı 'ayān görmege
Kendine gel kendine
2. Ḥaḳḳa giden toĝru yol
Senden gider saḡa ol
Sa'y et seni sende bul
Kendine gel kendine
3. Her ne varsa 'ālemde
Örneĝi vār 'ādemde
Bul seni sen bu demde
Kendine gel kendine
4. Sensin dār-ı āḫiret
Sende bulundu cennet
Senden göründi ḥaḫret
Kendine gel kendine

132

5. Ko zühd ü ṭā'atı
Terk edegör 'ādeti
Geç cümle ḫayālātı
Kendine gel kendine

6. Muşhaf-ı Hakkdır yüzün

Āyet-i Qur'an sözün

Ġaybī bilegör özün

Kendine gel kendine

[Hâfız-ı Şîrâzî (ö. 792/1390 [?])

Mef'ûlû fâ'ilâtün mefâ'ilü fâ'ilün]

132

Hâfız Şîrâzîniñ

1. Sâķî be-nûr-ı bâde berefrûz cām-ı mā

Muṭrib bigû ki kār-ı cihān şud be-kām-ı mā

Mā der piyāle 'aks-i ruḥ-ı yār dīde'im

Ey bî-ḥaber zi lezzet-i şurb-ı mudām-ı mā

[Rıza Tevfik Bölükbaşı (ö. 1368/1369/1949)

11'li hece ölçüsü]

132

Fîlosof Rızâ Tevfîk Begî

1. Özleyüp bahtıyâr geçen zamânı
 Âvâre gönlümüz hayli maḥzûndı
 Açmadık kimseye derd-i nihânı
 Dâsitân-ı gamıñ şerḥi uzundı
2. Êrmeden gülşeniñ devr-i mâtemi
 Dêdik şâd edelim köhne ‘âlemi
 Serbâz ‘âşıqların yâr ü hemdemi
 Bezm-i maḥabbete şalâ oḡundı

133

3. Âsûde cânları hep uyandırdık
 ‘Ummân-ı vaḥdeti dalğâlandırdık
 ‘Aşkın çerâğını yakdık yandırdık
 Pervâne gönüller nûra meftûndı
4. Cânımı armağân çekip cânâna
 Bir ḡurbân yêtürdüm ben de meydâna
 Nâgehân bir meh-veş girdi devrâna
 Açdı niḡâbını bir ay ṭolundı

5. Tābiş-i hüsni fer vèrdi mehtāba

Bir pertev düşürdi cām-ı şarāba

Nāleler dem tutdu çeng [ü] rebāba

Yā Hay şadāları cāna toķundı

6. Diller birbirine oldu üftāde

Ben de meshūr oldum bir peri-zāde

Tavrı lā-ubālī ṭab‘ı āzāde

Meşrebi muvāfıķ fikri uygundı

7. Dil çabuk bağdaşır serbest olunca

Göñül den dost olduķ hem-dest olunca

Gözlerine baktım sermest olunca

O neydi yā rabbi naşıl füsündı

8. Gerçek erenlerin bezm-i ceminde

Hakk nasīb almışdı ülfet deminde

Bir cur‘a kalmışdı gonce feminde

Āteşin lebleri mey-i gül-gündı

9. Evvelki demleri getirüp yāde

Bir neş’e vèrdik bu ḥarāb-ābāde

Ellerde tolaşdı gülgülü bāde

O pākīze sākī peymāne şundi

10. Bu da ge er yā h  d dik n ş  tdik

S z fi  ana geldi biz  ur ş  tdik

 atreyken dery alar gibi c ş  tdik

 ev -i d d r ile c nlar co  undi

134

11. Fer     leminden bir g n peyledik

 e m-i  am d deyi r  en eyledik

Dosta a ılmad   n kte s yledik

Mu amm -y   a   n sırr  bulundu

12. Hey R    ma rifet t c imi  serde

Yine a    ast n bezm-i h nerde

E  ba a yazılm   med   n defterde

    lar bezminde n m   okund  

Temmet

[**Muhammed Nûrî Efendi** (ö. 1258/1259/1843)

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

134

Mürşid-i kâmilim sebeb-i necâtım destgîrim ‘azîzim kütübü’l-‘arifîn eş’şeyhu’r-Rifâ‘î
merhûm Muhammed Nûrî Efendi Hâzretlerinin nuţk-ı şerifleridir

1. Tâ seher bülbül gibi efgân edenler bizleriz

Giryemizle ol güli handân edenler bizleriz

2. Sırr-ı ‘aşkı ben bugün yâre su’âl etdim dâdi

‘Âşıkı bî-şabr u bî-peyâmân edenler bizleriz

3. Mey yerine eşk-i çeşmi nûş edüp sâkî hemân

Murg-ı cânı ‘aşk ile biryân edenler bizleriz

4. ‘Aşk ile ölsek dahî biz etmeyiz ifşâ-yı râz

Râz-ı ‘aşkı sînede pinhân edenler bizleriz

135

5. Cân fedâ etmekle ‘îd-i ‘aşka etdik iftihâr

Cânı kurbân-ı reh-i cânân edenler bizleriz

6. Tekye-yi ‘aşkında yârin bâş açık abdâl olup

Râh-ı Hakkda cismimiz ‘uryân edenler bizleriz

7. Nûri-yi merhûmun oldum ben de Leylâ perveri

Öyle zātın şî‘rini iz‘ān edenler bizleriz

Bi himmeti’l-pīri tamamuhu

Ketebehu el-Faķīr el-Ed‘af el-Ĥaķīr er-Rifā’ī el-Afā‘ī

Aĥmed Edīb

İstanbūl Posta-ĥānesi Me’murlarından

1333

Temmet

SONUÇ

Bu tezde Leiden Üniversitesi Kütüphanesi Doğu Yazmaları Koleksiyonu'nda Cod. Or. 23.670 numarayla kayıtlı bulunan *Mesâib-i Kerbelâ* adlı şiir mecmuası incelenmiş; eserin fizikî özellikleri, muhtevası, şair kadrosu, vezin yapısı ve müstensihî değerlendirilerek çeviri yazılı metni hazırlanmıştır. Böylece geç Osmanlı döneminde tertip edilmiş tasavvufî şiir mecmualarından biri tenkitli neşir yöntemiyle ele alınmış; Osmanlı tasavvuf edebiyatı ve mecmua geleneği açısından taşıdığı önem ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda mecmuanın yalnızca bir şiir derlemesi olmadığı, aynı zamanda Osmanlı toplumunun dinî, kültürel ve tasavvufî hafızasını yansıtan önemli bir kaynak niteliği taşıdığı görülmüştür.

Mecmuanın fizikî özellikleri incelendiğinde, eserin yazma kültürünün karakteristik özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir. Nesih hatla yazılan metinde başlıklar ve bazı önemli ifadeler için kırmızı mürekkep kullanılması, metin içerisinde görsel ve hiyerarşik bir düzen oluşturma amacı taşıdığını göstermektedir. Bazı Farsça şiirlerde ise ta'lik hattı tercih edilmiştir. Yazmanın başlık kısmında görülen, yeşil ve kırmızı tonların hâkim olduğu bitkisel motifli sınırlı süsleme unsurları, eserin tamamen tezhipli bir yazma olmamakla birlikte belirli ölçüde görsel bir dikkatle tertip edildiğini göstermektedir. Çift yönlü numaralandırma sistemine sahip sayfa düzeni, başlıklandırma sistemi ve şiirlerin ayırım biçimleri, derleyicinin bilinçli ve titiz bir tasnif anlayışına sahip olduğunu düşündürürken; mısralar arasında ve sayfa kenarlarında bırakılan boşluklar muhtemel şerh veya ilaveler için bir esneklik alanı bırakıldığını ihsas etmektedir.

Mecmuanın vezin yapısı incelendiğinde, klasik Türk ve Fars şiirinin ritim kalıplarına uygun, 15 farklı kalıptan oluşan zengin bir metrik repertuar tespit edilmiştir. Eserde en yoğun tercih edilen vezin 18 şiirle remel bahrinin **fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün** kalıbıdır. Bunu 10 şiirle hezec bahrinin **mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün** vezni ile 7'şer şiirle temsil edilen **mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün** ve **fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün** kalıpları takip etmektedir. Bu vezinsel dağılım Tekke Edebiyatındaki mersiye ve nutuk formlarının musikî makamlarıyla olan ananevî uyumunu yansıtırken; bazı kalıpların sadece birer şiirle örneklenmesi mecmuanın antolojik ve eklektik karakterini istatistiksel olarak belgelemektedir.

Mecmuanın muhtevası değerlendirildiğinde Kerbelâ hadisesi, Hz. Hüseyin'in şehadeti ve Ehl-i Beyt sevgisinin temel tema olarak öne çıktığı görülmüştür. Şiirlerde matem duygusu, sadakat, teslimiyet, hakikat arayışı ve manevî bağlılık gibi kavramlar yoğun biçimde işlenmiştir.

Özellikle mersiye geleneğine ait şiirlerin fazlalığı, Osmanlı tasavvuf çevrelerinde Kerbelâ kültürünün ne derece canlı olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Bunun yanında mecmuada yalnızca mersiyelere değil; ilahi, nutuk ve çeşitli tasavvufî manzumelere de yer verilmiş olması, eserin çok yönlü bir tasavvufî-edebî karakter taşıdığını ortaya koymaktadır.

Mecmuada farklı tarikat çevrelerinden şairlerin bir araya getirilmiş olması, çalışmanın ortaya koyduğu önemli sonuçlardan biridir. Toplam yirmi sekiz şairin tespit edildiği eserde Mevlevî, Rifâî, Bektaşî ve Kadîrî geleneklerine mensup şairlerin aynı mecmuada bulunması, Osmanlı tasavvuf kültüründe Ehl-i Beyt sevgisinin müşterek bir manevî zemin oluşturduğunu göstermektedir. Şeyh Gâlib, Niyâzî-yi Mısırî, Yûnus Emre ve Hatâyî gibi klasik kanonun kurucu isimlerinin yanında, Abdülhak Hâmid Bey ve Nâmık Kemal gibi modern figürlerin de listede yer alması, müstensihînin edebî zevkinin geniş bir kronolojik skalaya yayıldığını doğrulamaktadır.

Mecmuanın kurumsal ve silsilevî arka planı Kurban Nasuh Rifâî Tekkesi'ne olan aidiyetini ortaya koymaktadır. Eserde Rifâî şeyhleri Muhammed Nûrî Efendi ve Mehmet Hayrullah Tâceddin Efendi'ye ait nutukların hürmetkâr başlıklarla yer alması bu tespiti kesinleştirmektedir. Müstensih İstanbul Postahânesi memurlarından Ahmed Edîb'in istinsah kaydına düştüğü 1333 (1914-1915) tarihi de kronolojik olarak bu tasavvufî çevreyle olan yakın ilişkiyi doğrulamaktadır. Bu kurumsal bağlamda, müstensihînin istinsah kaydında yer alan “**el-Afâ'î**” (الافاعي) nisbesi, coğrafi bir lokasyondan ziyade, Rifâîlik morfolojisinde dervişlerin yılanlar üzerindeki tasarruflarını ifade eden "burhan" ritüelleriyle ilişkili menkıbevi/meslekî bir unvanı (nisbe-yi meşrebiyye) simgelemektedir. Bu da taşra menşeli mistik yılan kültü sembolizminin XX. yüzyılın başlarında imparatorluk başkentinin bürokratikleri ve dergâhları arasında dahi sembolik bir süreklilik ve meşruiyet alanı bulduğunu tahlil etmeye imkân tanıyan bir sonuç ortaya koymuştur.

KAYNAKÇA

- Açıl**, Berat vd. *Tenkinli Neşir Kılavuzu*. İstanbul: İSAM Yayınları, 1. Basım, 2022.
- Arslan**, Mehmet - **Erdoğan**, Melahat. *Kerbela Mersiyeleri*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2009.
- Aydemir**, Yaşar (haz.). *Ramazan Behiştî Dîvânı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2018.
- Aydın**, İbrahim Hakkı. “Kenz-i Mahfî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 05 Mart 2026. <https://islamansiklopedisi.org.tr/kenz-i-mahfi>.
- Bursalı Mehmed Tâhir**. *Osmanlı Müellifleri*. Haz. A. Fikri Yavuz - İsmail Özen. 1 Cilt. İstanbul: Meral Yayınevi.
- Çiftçi**, Cemil (haz.). *Dîvân Şiirinde Kerbelâ Ağıtları*. İstanbul: Kevser Yayınları, 2008.
- Demirel**, H. Gamze. 18. *Yüzyıl Şairlerinden Belîğ Mehmed Emîn Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Tahlil)*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, 2005.
- Düinden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. 8 cilt. İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, 1994.
- Ebû Abdullah Muhammed b. Abdullah**. *İbn Battûta Seyahatnâmesi*. çev. A. Sait Aykut. 2 Cilt. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2004.
- Ebü'l-Hüdâ Muhammed el-Vâsîfî**. *Kılâdetü'l-cevâhir fî zikri'l-Gavsi'r-Rifâ'î ve etbâ'ihî'l-ekâbir*. Beyrut: dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2002.
- Ebü'l-Mevâhib Abdülvehhâb b. Ahmed b. Ali**. *et-Tabakâtü'l-kübrâ: el-Levâkihu'l-envâr fî tabakâti'l-ahyâr*. 2 Cilt. Kahire: el-Matbaatü'l-Âmire, 1315.
- Güler**, Muhammed İkbâl (haz.). *Dânişî Ali Dede Dîvânı*. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2022.
- Gülsevin**, Gürer. *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 5. Basım, 2020.

İSAM Kütüphanesi Arşivi. “Meşihat Arşivi Meclis-i Meşâyih Defterleri”. Erişim 20 Mayıs 2026. [İSAM Arşiv](#)

Kartallıoğlu, Yavuz. *Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1. Basım, 2011.

Kaya, Bayram Ali (haz.). *Osman Nevres Dîvânı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2020.

Kaya, Bayram Ali. “Yenikapı Mevlevîhânesi'nin Şair Şeyhleri”. *Prof. Dr. Mevlüt Koyuncu'ya Armağan*. haz. Recep Yaşa - Haşim Şahin. 317-342. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları, 2019.

Kökel, Coşkun (haz.). *Edîb Harâbî Dîvânı (İnceleme-Metin)*. 1. Cilt. Ankara: Alevilik Araştırmaları Dergisi Yayınları, 2012.

Kur’ân Yolu. Diyanet İşleri Başkanlığı. Erişim 05 Mart 2026. <https://kuran.diyanet.gov.tr>.

Leiden University Libraries. "Digital Collections Portal". Erişim 07 Ağustos 2025. <https://digitalcollections.universiteitleiden.nl>.

Mehmed Süreyya. *Sicill-i Osmânî*. Haz. Nûrî Akbayan. Eski yazıdan akt. Seyit Ali Kahraman. 1 Cilt. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.

Mevlâna Müzesi Abdülbaki Gölpınarlı Kütüphanesi. *Muallim Feyzi'ye Ait Mersiyeler*. Yazma Eser, No: 211.

Muallim Feyzi. *Mâtem-nâme ve Vâveylâ*. haz. Cemil Çiftçi. İstanbul: Kevser Yayınları, 2011.

Okçu, Naci (haz.). *Şeyh Galib Dîvânı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2011.

Revnakoğlu, Cemaleddin Server. *Revnakoğlu'nun İstanbul'u*. Haz. Mustafa Koç. 8 cilt. İstanbul: Ketebe Yayınları, 2026.

Schmidt, Jan. *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Volume One: Comprising the Acquisitions of Turkish Manuscripts in the Seventeenth and Eighteenth Centuries.* Leiden: Legatum Warnerianum in Leiden University Library, 2000.

Schmidt, Jan. *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Volume Two: Comprising the Acquisitions of Turkish Manuscripts in Leiden University Library Between 1800 and 1970.* Leiden: Legatum Warnerianum in Leiden University Library, 2002.

Schmidt, Jan. *Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands. Volume Three: Comprising the Acquisitions of Turkish Manuscripts in Leiden University Library Between 1970 and 2003.* Leiden: Leiden University Library, 2006.

Söylemez, İdris. *Seyfullâh Nizâmoğlu Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin).* Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, 2013.

Tahralı, Mustafa. "Rifâiyye". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 35/99-103. İstanbul: TDV Yayınları, 2008.

Türkben, Hakan. *Fahrî Dede ve Mecmuası (İnceleme ve Seçme Metinler).* Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2008.

Türkiye Diyanet Vakfı. "Mersiye". *TDV İslâm Ansiklopedisi.* Cilt 29: 215. Ankara: TDV Yayınları, 2004.

Vassâf, Osmânzâde Hüseyin. *Sefîne-i Evliyâ.* 5 cilt. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2006.

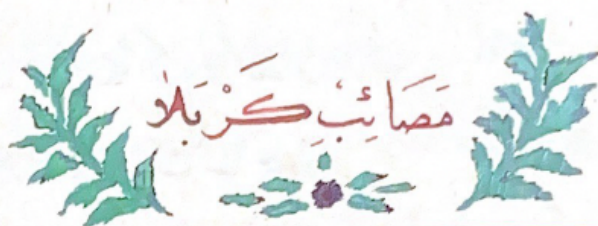
Yananlı, H. Rahmi (haz.). *Hazret-i Dil-i Dâna Oğlan Şeyh İbrahim Efendi Külliyyatı.* İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2008.

Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı. "Kütüphanelerimiz". Erişim 07 Ağustos 2025. <https://yazmalar.gov.tr>.

Yıldırım, Yusuf. *Osman Şems Efendi, Hayatı, Eserleri ve Dîvânı (Metin-İnceleme-Tahlil)*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2013.

Yorgancıoğlu, Salim. *Üsküdar Dergâhları*. Haz. Ahmed Yüksel Özemre. İstanbul: Üsküdar Belediyesi Basın Yayın Halkla İlişkiler Müdürlüğü ve Üsküdar Araştırmaları Merkezi, 2004.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هر عاشق که دولت آل عباسی وار
 اسباب قرب بار که کبریاسی وار
 آنک که قلبی محفظه حب آل در
 کنجینه سنده کو هر عالم بهاسی وار
 بیکانه لر شفا عثه احتیاجی یوق
 آنک اهل بیت کی آشناسی وار
 مقصودی قرب بار که ذوالجلال در
 هر سالک که داعیه ابتلاسی وار
 بزلر که حسینی یز که بلا دن چکنیز
 بیامز میسک مکر که آنک کربلوسی وار

کیمد رحسین واقعہ کریدو ندر
 دکلہ بوماجرای فجیعک اساسی وار
 سلطان اهل عشق حسین شهید کیم
 عشاقک اول ستمزده یه اقداسی وار
 چون کریدو دیارینه قیلادی شرفزول
 کوردیکه **قحط آبله فاسد هواسی وار**
 برورطه بلوکه بولنمزکزکاه
 خود عرصه قیامه بکرزفناسی وار
 دریاکبی تلوطم ایدر عسکر نفاق
 صحرای پر بلاوسی قدراشقیاسی وار
 اولمشراهل کوفه ایله جنکه متفق
 شامک نقد کیم سپه بی حیاسی وار
 بللرده خنجرالده قلیج دلدہ های وهوی
 جنک وجداله جمله سنک اعتناسی وار
 ناکاه اول غریبه هجوم آورا ولدیلر
 چون کوردیلرکه **حکم قضایه رضاسی وار**

اعدایه قارشو قیلدی خطاب اول ولیحق
 قوم عربده غیرت و رحم ادعاسی وار
 بن برکشی غریب دیار بلوایکن ۰۰
 بونجه عساکرک سزه نه اقتضاسی وار
 هیچ بیایدی کرمی بن کیمیم ای فرقه ضلّول
 عرق جلیلمک شان و شرف بی قیاسی وار
 بن نخبه سلّله اصلاب طاهر
 اوصافک کمال مزیت فراسی وار
 جدم محمد و عربی فخر کائنات
 حیدر بابام کی دخی شیر خداسی وار
 هم والدمده فاطمه در بضعه الرسول
 کیم جنتک آنک کی خیر النساء سی وار
 زهر جفا شهیدی حسن در برادر هم
 نامم حسین اصلتمک اعتلاسی وار
 اول بنی امامت ایچون دعوة ایتدیکز
 صکرم بونقص عهدک عجب نه سزاسی وار

جدم رسول اکرمه وارمی جواب کن
 البت بوکونک ینه یوم الجزاسی وار
 بیلم نه جرأت ایله بکا سل سیف ایدر
 اول یحیا که جدمه شوق لقاسی وار

قویویر سکر ممالک اسلاحی ترک ایله
 کتسم دیار کفره که اهل وفاسی وار

اهل و عیالک باقی کر خیمه کا هده
 هر دم نه کونه ناله و احتیاسی وار

بونلر حرمتسرای نبوت غزالیدر
 جائز دکل شکای اغیر خونیهای وار

هانکی حلال شرع کزی ایلم حرام
 آل محمدک نه صوچی نه خطاسی وار
 ویردی جواب شمر لعین کیم بوسوزلرک
 بزجه دخی حقیقت صدق احتیاسی وار

لکن بزه یزید پلیدک بوبابده
 امهالی یوق تشدد بی اتیههای وار

بزبرالای یزید پرست اشقیالرز
دینک دیانتک بزه نه اقصاسی وار

یول ویرمیز فراره هم ایتدیرمیز قرار

بووقعه نک نتیجه سَفکِ الدّماسی وار

یا بیعت یزیدی قبول ایله بالضرور

یا خودمخالفته شهادت جراسی وار

قتلنده یا حُسَین ایدم هیچ مُسائحه

زیرانم باشمده ریاست هواسی وار

لب تشنه باشکی کسرم تیغ کین ایله

بوکر بلاد راشته چکمز بدوسی وار

طفل صغیرکه نه اولور بر ایچم صودن

پیکان آبداردن آنک غداسی وار

اخراق ایدرخیا مکی هم غارت ایلرم

ایتام بیکسک نه که فاخر لباسی وار

برآنده تار و ما را یدرم خانمانکی

دکله بوجور ظلم فجیعک دهاسی وار

روم و فرنگ اسیری دیویده بناتکی
 هپ بلده بلده کزدیرم بن شترسوار
 قاصدک قاووردک ای خامه ابسم اول
 یازمه بو واقعاتی که **محرَق اداسی وار**
 دلخون ایدر بو وقعه دلسوزانی کیم
 قلبنده حب آل رسول احتسای وار
 هر قطره سی لالی اکلیل حور اولور
 اول دیدنه نکلک اشبو شهیده بکاسی وار
 اشک تاثرات ایله عصیان چاره بول
 ای درد مند درد **کناهِک دواسی وار**
 یارب آیرمه بزلی آل رسول د
 صبح و مسا بو یولده فقیرک دعاسی وار

ممت

طَامَةُ الْكُبْرَى

دوشدی حسین آتدن صحرای کربلویه
جبریل کیت خبر ویرسلطان انبیایه
عرض ایله یا محمدای پادشاه لولاک
مانند ذات اقدس اولسن دخی المناک

اوغلك حسیننه نندی کور بوکروه ناپاک
نقرین اوله بوقوم بی شرم و بی حیایه

دوشدی حسین آتدن صحرای کربلویه
جبریل کیت خبر ویرسلطان انبیایه
ای جد سرفرازی نورین نیرینک
بر بشقه حاله کیرمش دنیا ده نورعینک

دوش مبارکده کزدیر دیکک حسینک
باشی کسلدی کچدی سر نیزه جفایه
دوشدی حسین آتدن صحرای کربلویه

جبریل کیت خبر ویرسلطان انبیایه
مقتول اولان اگرچه مظلوم عترتکدر
لب تشنه زلال دیدار حضرتکدر

وارقا تلنده سیرایت کیم کدی امتکدر
 لغت بونا کسان بی رحم ولی وفا یه
 دوشدی **حسین** آتند صحرای کربلا یه
 جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه
 سویلر کلام حقی باطل کر وه ایشتمز
 کدیکاری طریقه کبر و مجوس کتمز
 اسلامه بوجفای کا فرده اولسه ایتمز
 مسلم دینلر اصل بو قوم **اشقیایه**
 دوشدی حسین آتند صحرای کربلا یه
 جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه
 قران ایدوب تلاوت طایه ی اولدیر لر
 قتل ایلوب امامی **سین** ایدر لر از بر
 آل قانلره بویاندی دردانه پیامبر
 باق نه ستملر اولدی **اولادهل اتایه**
 دوشدی **محمد** آتند صحرای کربلا یه
 جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه

زده یهود لردن چکدی بو ظلمی عیسی
 فرعون دن بو غد ری کورمش دکلدی موسی
 کیمدر حسینه بکر اولسون محمد آسا
 بوجهلیان النده **افتاده بیک بلویه**
 دوشدی حسین آتدن صحرای کربلویه
 جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه
 عشق اولسون اول شهید کوی وفایه الحق
 آل قانیله ویردی رخسار عشقه رونق
 میدان عشق حقه باشی کسادی نایق
 تاشق اوله بو عشقی عشاق مبتلویه
 دوشدی **حسین** آتدن صحرای کربلویه
 جبریل کیت خبر ویر سلطان **انبیایه**
 بزم الستک اولمش سرمست جام عشقی
 خلقه لسان حقدن سویلر کلام عشقی
 تشریف ایچون قدوم پاکی مقام عشقی
 باشی النده کیردی **درگاه کبریا**

دوشدی حسین آتند صحرای کربلویه
جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه

فریاد جنبش کردن ای روزگار محنت
سوندی چراغ ایمان صولدی کل رسالت
صید اولدی کرکسانه عنقای قاف وحدت
دام قضایه دوشدی سیمرخ عرش پایه

دوشدی حسین آتند صحرای کربلویه
جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه

اولشاهه ایلد کجه هر دم هجوم لشکر
اوق اوسته اوق اورر لر خنجر لراوسته خنجر
میدانده شمشیر اچمش طاووس عرشه بکر
حیف اول غراب اسیری فرخنده پره هایه

دوشدی حسین آتند صحرای کربلویه
جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه

برجده ایردی زخم شمشیر و تیر و نیزه
کیم اولمش اول غریک اعضا سی ریزه ریزه

آغوش حضرتتده باق بسلتن عزیزه

بر مرجمت ایدن یوق محبوب مرتضایه

دوشدی حسین آتدن صحرای کربلایه

جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه

ایواه اگر بوایشدن زهر اولور سیاه آگاه

ایلرجهان قدسی معروض شعله آه •

بر نغره ایله صا ر صا رهپ کائناتی بالله

مظلومه نك بواهی آتش صاچار سمایه

دوشدی حسین آتدن صحرای کربلایه

جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه

دیوان انتقامه کلادکه اشبوامت

اول دم اولور هویدا آتش فشان میت

کیمدن اوما ر شفاعت کیمدن آرا سلومه

کیمکه اذیت ایلر پیغمبر خدا یه

دوشدی حسین آتدن صحرای کربلایه

جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه

ای عرش تاجداری وی سدره شمسواری
 محروم لطفك ایتمه بوعبد سوکواری
 فیض شفاعتگاه کولدیراواشکباری
 کلدیده روز محشر دیوان کبریایه
 روشدی حسین آتدن صحرای کربلویه
 جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه
 نخل مکرّمکون کریان اولان محبان
 خندان اولورا وکون کیم ایلرجهانی کریان
 سنسک شفیع عصیان سنسک کھیل غفران
 بالجمله دوستان سلطان اولیایه
 روشدی حسین آتدن صحرای کربلویه
 جبریل کیت خبر ویر سلطان انبیایه

مُصِيبَتِ عِظْمَا

باصمه ظالم سینه مه عرش الهی آنده در
 قلب دیر لرزانه حق جلوه کاهی آنده در
 روحه اولشد مبدل جسمیک ماهیتی
 منجلی کور مکده یم روحمد رحمانی

سویله ای ظالم مکر بو تختگاه عزتی •

بوشی صاندک یاد شهلا پادشاهی آنده در

باصمه ظالم سینه مه عرش الهی آنده در

قلب دیر لرزانه حق جلوه کاهی آنده در

طوتد یغم یول راه حقد رشاهه عشقدر

زخم مهلک وجود مده کواه عشقدر

تخته سینه م مشبک تختگاه عشقدر

ملک عشقک پادشاه غم سیاهی آنده در

باصمه ظالم سینه مه عرش الهی آنده در

قلب دیر لرزانه حق جلوه کاهی آنده در

باشمی تندن جدا ایتمکسه قصدک ای لعین
صدرم انجتمکسزین اولمزی بوامر عظیم
بسیون اولسونغی دیرسک خرد و خال اول سنه کیم

کائناک قبله عالمینا هی آنده در •

با صمه ظالم سینه مه عرش الهی آنده در

قلب دیر لر نامه حق جلوه کاهی آنده در

بوسه کاه حضرت زهرای صد چاک ایلمه

شوم آیا غکله مقام پاک نایک ایلمه

ذات پاک مالک الملکی المناک ایلمه •

ملک عدلک واحد و قهار شاه آنده در

با صمه ظالم سینه مه عرش الهی آنده در

قلب دیر لر نامه حق جلوه کاهی آنده در

با صدیفک صدره سزار مسجد الاقصا دیسم

بی محابا سورمه بیت المقدسه لوث قدم

چیمه بام کعبه توحیده ای عید الصم

چونکه اسرار الهیه کاهی آنده در

با صمه ظالم سینه مه عرش الهی آنده در
 قلب دیر لرنا منه حق جلوه کاهی آنده در
 جان چکامش هر طرف دن جسمک بالاسنه
 آرزو مند لقادر حضرت **مولا سینه**

او چمق ایسترد مبد م لاهوتیان صحر اسنه
 مرغ روحك لانه عرش اشتباهی آنده در
 با صمه ظالم سینه مه عرش الهی آنده در
 قلب دیر لرنا منه حق جلوه کاهی آنده در
 ذاتا اولمشکن کوکل ملکی خراب قحط آب
 ایتمه بو معموره **نی** ظالم خراب اندر خراب

عرش رحماند ربوب بلکه عرش دنده مستطاب
 شب چراغ عرش آه صبح کاهی آنده در
 با صمه ظالم سینه مه عرش الهی آنده در
 قلب دیر لرنا منه حق جلوه کاهی آنده در
 کیمسه اولدیر مزبوز لاله دخی مشرکری •
 سن فصل اعدام **اید رسک بر موحد سرور**

باق مدینه سمتہ در خاطر ایت پیغمبری

تاجدار انبیاء ک خوابگاههای آندہ در

باصمه ظالم سینه مه عرش الهی آندہ در

قلب دیرلر نامه حق جلوه کاههای آندہ در

برایم صو ویر مدک نه اکبره نه اصغر

قامه بکر ز فرات اقمش طاعلش چوللره

قالسون ارتق هپ شکایا تم صباح محشره

زمره بیچاره کانتک دادخواهای آندہ در

باصمه ظالم سینه مه عرش الهی آندہ در

قلب دیرلر نامه حق جلوه کاههای آندہ در

دمدک خنجر می یا پیکانمی قادی سینه مه

یاره لراچدک درین بوسینه بی کینه مه

بویله عال العال صد ری وحشیانه چکنه

رباعلانتک معلو بارک کاههای آندہ در

باصمه ظالم سینه مه عرش الهی آندہ در

قلب دیرلر نامه حق جلوه کاههای آندہ در

مُناجَات

اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون
یا الهی شاهد اول انا الیه راجعون
حضرت جانانه ترک جان ایسه شرط وصول
صورت حامدن آرتق بولدی مقصودم حصول

یا الهی اولدی بی نا چیز قربانم قبول
اولدی بی شایسته تقدیم بوجان ربون
اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون
یا الهی شاهد اول انا الیه راجعون

یا الهی شاهد اول اولدم علائقندن بری
عهدمه قیلام وفاترک ایلام جان و سری
بوصوسزلقدن ینان خنجر بوشمرک خنجر
بو قلیج بو نیزه بو پیکان بو جسم لعلکون

اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون
یا الهی شاهد اول انا الیه راجعون

لیک غایب شرمسارم سندن ای معبود پاک
 کیم دکل شایان قربانی **بوجسم زحمتک**
 نیلیم دشمنلرا یتیمش خرد و خاش و چاکچاک
 زخمدن بوحاله کلمش بون الوده خون
 آشته خلقوم ضعیفم آشته تیغ شمردون
 یا الهی شاهد اول **انا الیه راجعون**
 اشکبار ذوق وصل دوستد چشم ترم
 اغلاما ز غمدن جمال الهی کورمش کوز لرم
 کرچه مهلاک یاره لردن کوز کوز اولمش بیکرم
 سوبسوا یتیمش روانه چشمه چشمه اشک خون
 آشته خلقوم ضعیفم آشته تیغ شمردون
 یا الهی شاهد اول **انا الیه راجعون**
 حقه قربان ایلام یتیمش جوان مهجبین
 قاندر لاله زارا اولمش بون روی زمین
 کربلو صحرایک ایتدم رشک فردوس برین
هذه جنات عدن فادخلوها خالِدُونَ

اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون

یا الهی شاهد اول انا الیه راجعوت

جذبه عشق الهی بریاه ایتدی اقضا

جانخی موالی طفلای قیلام فدا

تا که اولسون مسلکم ارباب عشقه رهنا

مشریم تا اولیاء الهه اولسون رهنمون

اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون

یا الهی شاهد اول انا الیه راجعوت

هر یار هر ظلم حاضر بودل آگاه ایچون

سینه پر زخمده طاقتی قالمش آه ایچون

بر مسلمان یوق که امداد ایلسون الله ایچون

هر جهتن دشمنان دین فزون اندر فزون

اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون

یا الهی شاهد اول انا الیه راجعوت

کرچه ظالم لر جهانده خیالجه قان ایلش

سویلیک بو ظالمی هانکی نامسلمان ایلش

سودا امر معصومی کم سیراب پیکان ایلش
اولدیر ر ا خرنی بالله بوداغ درون

اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون
یا الهی شاهد اول انا الیه راجعون
یوز چوریدی خیمه کاهه طوغری دشمن الامان
کل یتش امداده ای پیغمبر اخر زمان

اهل بیتک اولدی یاجدا اسیر دشمنان
کائناته چوکسوفی دهشت رب المون

اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون
یا الهی شاهد اول انا الیه راجعون
خیمه کاهه قوشمه دن مقصد لری ایا ندر
کائناتی تیره تن بواه واویلا ندر

یوخسه قصدی دشمنک اطفال معصوماندر
قنده درتاب و تحمل قنده در صبر و سکون

اشته خلقوم ضعیفم اشته تیغ شمردون
یا الهی شاهد اول انا الیه راجعون

ایلیسه اکمال باری قاتلم بیدادینی
حلقمه سرعتله چالسه خیر فولادینی

دویما سم اولاد مک جانلری قان فریادینی

اولسه درد درونم بومصائبه فزون

اشته حلقوم ضعیفم اشته تیغ شمر دون

یا الهی شاهد اول انا الیه **راجعون**

کاش اولجه اولیدم راه عقبا سنا لکی.

یا بوطا لعدده انا مدن طوغمیدم کاشکی

ظلم و جور ندن سپهرک داد بر فریاد ایکی

اول دخی نچتم کی یارب **اولسون** وار کون

اشته حلقوم ضعیفم اشته تیغ شمر دون

یا الهی شاهد اول انا الیه **راجعون**

اهل بیتک حقق ایتش تباہ آل یزید.

نارد وزخله عذابی دمبدم اولسون شدید

یا الهی ای مذل کل جبار عینید

ایله اتباع یزیدک خانمانک سر نکون

فاجعہ

اہل حق شامیان اولدیرمیک ناحقیرہ

کورمیک بو ظلمی جائز خاندان حیدرہ

قبلہ کاہم کعبہ در مقصود و معبودم آلہ

قولہ اقرارمہ جدم پیمبر در کواہ

بیکنام جملہ ادیان و مللادہ بی کناہ

انتسابمہد رکنام وارایسہ پیغمبرہ

اہل حق شامیان اولدیرمیک ناحقیرہ

کورمیک بو ظلمی جائز خاندان حیدرہ

بیلدکزی بن کیمیم چشم چراغ حیدرم

بضغہ پاکیزہ خاتون روز محشرم

نوکل کلشنسرای حضرت پیغمبرم

یوقمیدرایمانکرایا اووالا کوھرہ

اہل حق شامیان اولدیرمیک ناحقیرہ

کورمیک بو ظلمی جائز خاندان حیدرہ

قتلمك اسبابنى ايضاح ايدك آياندر
 موجزن ديرا كېلشكره بو صحراندر
 بر نفر مظلومى اولدير مكده بو غوغاندر
 بن كه موته تشنه يم حاجتى وار بولشكره

اهل حقى شاميان اولدير ميك ناخىره
 كور ميك بو ظلمى جائرخاندا ن حيدر
 ملتزمسه طاعة امر يزى دى حيا
 ايتيك بدن انى اميد اى اهل هوا

اقتلوى اقتلوى بالجفاء والاذا •
 طاورانك اى ظالمان شمشير وتير و خنجره

اهل حقى شاميان اولدير ميك ناخىره
 كور ميك بو ظلمى جائرخاندا ن حيدر
 صالحم فسق و فجورى ارتكاب ايلريم
 فاسق و فاجر يزیده انتساب ايلريم

دين ترسا اوزره بن شرب شراب ايلريم
 اهل حقى شاميان اولدير ميك ناخىره
 كور ميك بو ظلمى جائرخاندا ن حيدر

باطلی تصدیق اید و بده حق انکار ایلم
کندی فرمانبر سردار اشرار ایلم

روح پاک احمدی محزون و بیزار ایلم

تابع هر وجهیله احکام شرع انوره

اهل حق شامیان اولدیرمیک ناخقیره

کورمیک بو ظالمی جائز خاندان حیدره

والی شام اوغلنه بیعت محال اندر محال

پاره پاره ایتسه کرده یوق بواصره احتمال

ایشته میدان ایشته بن لازم دکلا رقیل

هیچ رحم ایتمیک بیکساره بی یا وره ...

اهل حق شامیان اولدیرمیک ناخقیره

کورمیک بو ظالمی جائز خاندان حیدره

ایلیک قتلمده استعجال نامردان شام

هپایدک اجرایه بوفعل فجعی اهتمام

منتظر در روحم استقباله حی لاینام

خونچکان کیرسم کرک بزم حضور داوره

اهل حقى شاميان اولديرميك ناهقيره

كورميك بو ظلمى جائز خاندان حيدر

اعتلاى روحى اهل سما واة ايسته يور

انبيا واوليا فيض ملاقات ايسته يور

دعوى عشقه حبيب بن دن اثبات ايسته يور

نقد جاندر پيشكش معشوق عاشق پروره

اهل حقى شاميان اولديرميك ناهقيره

كورميك بو ظلمى جائز خاندان حيدر

او غلمك آل قاننه مخلوط ايدك كوز باشمى

اولدرك اولادى دامادى قرداشمى

جد پاكم نيزه لرده كورمك ايستر باشمى

خوش كلور حالم بو صورتله جناب حيدر

اهل حقى شاميان اولديرميك ناهقيره

كورميك بو ظلمى جائز خاندان حيدر

هورسون تافاسق يزىداسلامى محزون ايلسون

حامدون حضرة قرأنى دلخون ايلسون

کوکری عکسیله تا محشر شفقت کون ایلسون
 بومقدس جسممک اقدیقه قانی یرلره
 اهل حق شامیان اولدیرمیک ناخقی یره
 کورمیک بو ظلمی جائز **خاندا** **حیدره**
 قلمی قانلی یازیله آلمه یازمش فلک •
 تشنه لب تیغ اهاستله شهید اولسه مکرک
 آل سفیانده بوتک و عارقا لسون حشره دک
 کیم پیمبر اوغلنی اولدردیلر ناخقی یره
 اهل حق شامیان اولدیرمیک ناخقی یره
 کورمیک بو ظلمی جائز **خاندا** **حیدره**
 ای رسول کبریا عصیان چوق بریده یم
 انجق اولادک تولا سیله قلبی زنده یم
 نائل فیض شفاعت اولمق امیدنده یم
 بوجها ندن عازم اولده **جهان** **دیگر**
 اهل حق شامیان اولدیرمیک ناخقی یره
 کورمیک بو ظلمی جائز **خاندا** **حیدره**

— « صَاعِقَه » —

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح علی المرتضی‌ایم اولدرک

جد پاکد رحمد باب ذیشانم علی

بندن ایلر اخذ اثار ولایت **هَرَوَلِی**

جبهه پاکده انوار الهی منجلی

مظهر اسرار و اسماء خدایم اولدرک

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح **علی المرتضایم اولدرک**

قانع و مکسه کر مقصود کز ناحق یره

ارثدر مظلوماً اولمک جماله آل حیدره

فکر یکر یوخسه اذیتسه اکر پیغمبره

ایشته بن سبط رسول کبرایم **اولدرک**

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح **علی المرتضایم اولدرک**

قلم اولمش باعث احیای شرع محترم

روح وریحاند رانچون جانم تیغ ستم

شرحہ شرحہ ایتشہ کز اعضا می صلیوفیم
بن رضای شیوہ حکم قضایم اولدرک
شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح **علی المرتضایم اولدرک**

ایتمیک قلمده اہمال ای کروہ نابکار

برمعینم یوقکہ ایتسون قاتلدن آخذتار

قداشم عباس یا او غلم علی اکبری وار

یکس و بی یا وری اقربایم **اولدرک**

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح **علی المرتضایم اولدرک**

غم یم تیغ خصومتله کسلسه اللرم

یرلره جیحون کی اقدقجه خون پیکرم

صفحه خاکه کلام الله تحریر الیرم

باطن قرآن امام **اولیایم اولدرک**

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح **علی المرتضایم اولدرک**

صورة جانان کورندی چشم خون آلوده
قانی کوز لرله کرک با قسم رخ معبوده

بردم اول شامیان رهیاب ایدک مقصوده

اولدرک سرمست صهبای رضایم اولدرک

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح علی المرتضایم اولدرک

اهل بیت ظلم سفیانلری شاد ایلدک

کعبه ویران اید و بده شای آباد ایلدک

بارگاه ذوالجلالی ماتم آباد ایلدک

بنکه راه ذوالجلاله رهنمایم اولدرک

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح علی المرتضایم اولدرک

قتل ایدک فرزند مصوم نبی رحمتی

ایلدک صد چاک تا محشر قلوب امتی

اولدرک شاه شهیدان دیار غربت

ایشته بن شاه شهید کربلایم اولدرک

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح علی المرتضایم اولدرک

فکر استمداد کلمز بودل آکا هیه

سزیزیده فخر ایدک بنده رسول الله

باقیک زور عطش دن بویله آه واهه

ماهی اللهی مجرب ایم اولدرک

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح علی المرتضایم اولدرک

ایتدیک هرکس بولور عقاده ای قوم لثام

صانیک قالسون جزا سز فلکریوم القیام

بنده سک البت شفاعتله ایدرجدم بکام

نورچشم شافع روز جزایم اولدرک

شامیان بن نورچشم مصطفایم اولدرک

اولدرک روح علی المرتضایم اولدرک

— (نوحه) —

شهید خنجر شمر ستمگر
پیغمبر او غلید را الله اکبر

مسلمانم دیان برنا مسلمان • قتل اسلام قاتله مسلمان
بوا مرنا سزایه ویردی فرمان • قتلی بیاد کر می ای عزیزان

شهید خنجر شمر ستمگر
پیغمبر او غلید را الله اکبر

یتیمانی قالان بیت الحزن سر • یاتان صحرا ده جسمی پیر همنسز
کرن باشی جد الرده بدنسر • دوش طیر اقلره نقشی کفتنسر

شهید خنجر شمر ستمگر
پیغمبر او غلید را الله اکبر

یزید ای بد ترین خلق عالم • دکل موساد کل عیسی بن مریم
دوشون بر قیدی فک ذات مکرم • دکل یحیا دکل ادریس و آدم

شهید خنجر شمر ستمگر
پیغمبر او غلید را الله اکبر

الاتقواکم! ای سفله امت •• که کورسون اهل بیتیک اهانت
اومار میدی بونی سزدن او حضرت • اولان غلطیده خون شهادت

شهید خنجر شمر ستمگر
پیغمبر او غلید را الله اکبر

سؤال ایتدم شهادتله مباح • که اغلا رحاله هی مرغ واهی
عجب کیمدر بو محبوب الهی • دیدی صور مه اوشاه کم سپاهی

شهید خنجر شمر ستمگر
پیغمبر او غلید را الله اکبر

— (صحنه) —

مطلوب کورندی کبریا یه • دقتله باقلادی اولیا یه
تا عشقی ایده بلند پایه • اهلیت ایچون بومدعا یه

کوندردی حسنی کربلا یه
غرق ایلدی لجه ببلایه

حسرتله ایدردی عشق ایواه • بو حالت یأس ایچنده ناکاه
کیم اولدی کیمسه بدن آگاه • کلدی هیجانه غیرت الله

کوندردی حسینی کربلا یه

غرق ایلدی لجهٔ بلا یه

طور رجه آراده پردهٔ جان • مقصود اذل بوایدی هر آن

ال ویرمزا ولور وصال جانان • تا شاهد عشق اوله نمایان

کوندردی حسینی کربلا یه

غرق ایلدی لجهٔ بلا یه

اولق دیلدی جمال مولا • برقانلو کوزه ایده تجلا

آینهٔ تیغده پیدا • تا کیم کوره بشقه بر تاشا

کوندردی حسینی کربلا یه

غرق ایلدی لجهٔ بلا یه

اسکات ایچون اضطراب عشق • بیلد یرمک ایچون جناب عشق

نشرایتمک ایچون کتاب عشق • نوش ایتمک ایچون شراب عشق

کوندردی حسینی کربلا یه

غرق ایلدی لجهٔ بلا یه

تمکینی بوزمیه قصادن • خوف ایتیه قوم اشقیادن

سرمست اوله نشئهٔ رضادن • باشی کسילה صوسز قفادن

کوندردی حسینی کربلا یه

غرق ایلدی لجه بادیه

سیرایله اوپادشاه عشقی • کوستر مکه بارگاه عشقی

اول شاه جهان پناه عشقی • عاشقاره رسم و راه عشقی

کوندردی حسینی کربلا یه

غرق ایلدی لجه بادیه

مستغرق بحر حیرتم بن • دنیا قدر اصفیا طور رکن

آیانه ایدی مراد ذوالمن • بونجه صلحای دین ایچندن

کوندردی حسینی کربلا یه

غرق ایلدی لجه بادیه

— { شیون } —

حاضر اول او غلم حسینم کربلا غوغا سینه

کاروان اهل بیت چک بلا صحرا سینه

ترک جاندر قرب رب الغرة راه وصول:

همت ایت اول دولت عظمای کسبه چاره بول

ذوق یوق آلامی چوق عمره نهایت ویراغل

وادی عشقك چك اقليم فیض افزا سینه

حاضراول او غلم حسینم کر بلا غوغا سینه

کاروان اهل بیتی چك بلا صحر سینه

ایتمد که عاشق مشتاق افندی وجود

کورفرانوار حقیقتدن تجلای شهود

خاک و خونه دوشمد که یوقد ارکان صعود

بارگاه سدره نك بام فلكفر سا سینه

حاضراول او غلم حسینم کر بلا غوغا سینه

کاروان اهل بیتی چك بلا صحر سینه

ذبحدن باک ایتمه چون ابن الذبیحین او غلیسك

شبل حیدرسك دخی سلطان کونین او غلیسك

چلوه فرمای مقام قاب قوسین او غلیسك

چیق عزیزم سنده قوس قریك اوادی سینه

حاضراول او غلم حسینم کر بلا غوغا سینه

کاروان اهل بیتی چك بلا صحر سینه

کرتقریسه مرادك عشق شاهنشاهنه
 واركو رقر با نرك تسلیم بملکاهنه
 باقمه بیکس امهاتك ناله جانگاهنه
 هم ایلشمه انرك فریاد واویلا سنه
 حاضر اول او غلم حسینم کربلا صحراسنه
 کاروان اهل بیتي چك بلا صحراسنه
 قتلکی تمهید ایچون ناخواب رحتد ریزید
 ایتمه تد بیرندن اصحاب سقیفی نا امید
 اولسون اعدای خدا تنها الفکد نه مستقید
 نینوانك رحلت ایله دشت شیونزاسنه
 حاضر اول او غلم حسینم کربلا صحراسنه
 کاروان اهل بیتي چك بلا صحراسنه
 او ممدق جوری بکا بو قوم غذا رایتدیلر
 امری مستهزیانه رد وانکار ایتدیلر
 عاقبت قرانی ده اخراق بالنا رایتدیلر
 غیری معنا ویردیلر الفاظنه املو سنه

حاضر اول او غلم **حسینم** کر بلا غوغا سنه
 کاروان اهل بیتی چک بلا صحر ا سنه
 شرعی تزییفه قالقشدی گروه اشقیا
 پای تحقیر اتله چیکندی احکام خدا

چکدیم زحمتلر اولدی هب هبا اندر هبا
 الت اولدی دین حق... لک دنیا سنه

حاضر اول او غلم **حسینم** کر بلا غوغا سنه
 کاروان اهل بیتی چک بلا صحر ا سنه
 ضایع اولمش حقی سنی ایتده استرداد قیل
 تاروما را اولمش بنای شرعی آباد قیل

کذبی افنا ایله ابقا سنه امداد قیل
 بسبتون محو اولمه دن **باری چالشی** حیا سنه

حاضر اول او غلم **حسینم** کر بلا غوغا سنه
 کاروان اهل بیتی چک بلا صحر ا سنه
 باصدی طوفان ضلالت آرضی ای نوح زمان
 امت مرحومه لی فلک نجاته آل همام

آج او فلك همه قانلی كفتن بادبان .
 زورق جسمك دخی **صال خاك و خون دیراسنه**
 حاضر اول او غلم **حسینم** کربلا غوغا سنه
 کاروان اهل بیتي چك بلا صحراسنه
 یلایم مخلوق ایسه بوز مره مروانیان
 بی حیا بر قوم در مظلومه ویرغزلر امان
 قان دو کرلر آخذتار ایتك دیلر لر هر زمان
 بدن اول بد روحین اشیاخنه **ارجاسنه**
 حاضر اول او غلم **حسینم** کربلا غوغا سنه
 کاروان اهل بیتي چك بلا صحراسنه
 مقتضای مصلحت صلح ایلادی او غلم حسن
 حربد رشمدی فقط اصلاح دینی کویسترن
 بشقه درلوسونمز اشواتش جور و فتن
 سیل خوناب شهادت چاره در اطفاسنه
 حاضر اول او غلم **حسینم** کربلا غوغا سنه
 کاروان اهل بیتي چك بلا صحراسنه

خارق العاده شهادتله ايا شاه حجاز

انبيا و اوليادن بول كمال امتياز

اسم ياكك لعلكون قانكله ثارا لله ياز

باركاه ذوالجلالك **طارم اعلا سنه**

حاضراول او غلم **حسينم** كر بلا غوغا سنه

كاروان اهل بيتي چك بلا صحر سنه

قانكه قاني قارشسون شير خواره اصغرك

غرق خون اولسون دخی عباس وعون وجعفرک

خلقه خلقا بكا بكر علي اكبرك

كندی دستكله كفن كيد **رقد رزیا سنه**

حاضراول او غلم **حسينم** كر بلا غوغا سنه

كاروان اهل بيتي چك بلا صحر سنه

قرداشك قولسوز شهيد اولسونده ديورلسون علم

شربت شافي يوبهارك اچسون زهر غم

اهوان يثرب و بلحا غزالان حرم .

جمله صيدا اولسون **ديار كوفه نك سناسنه**

حاضر اول او غلم **حسین** کربلو غوغا سنه
 کاروان اهل بیتی چک بدو صحر ا سنه
 دستکه دکز سه عاشوراده کراب فرات
 آبدست آل قانیله قیل عاشقانه بر صلاوة

تتره سون تکیر و تی لیلکدن او غلم کائاة
 لایق اولسون قیلدیفک **مولا لرک مولاسنه**

حاضر اول او غلم **حسین** کربلو غوغا سنه
 کاروان اهل بیتی چک بدو صحر ا سنه
 خامه دلدوز پیکان بامداد خون سر
 مصحف رخسارینه یازسون مبارک سوره

نقش اولسون ناصیه کده خط و انشق القمر
 مظهر اولسون صورتک **تفسیریه مفاسنه**

حاضر اول او غلم **حسین** کربلو غوغا سنه
 کاروان اهل بیتی چک بدو صحر ا سنه
 جانبینکده شهیدان مادئک منظرک
 چاک پرچاک اولدیفحالته نازک پیکرک

رأس مقطوعك برالده ديكرا لده اصفرک
کیر بو صورتله خدانک **محشر کبراسنه**

حاضر اول او غلم **حسینم** کربلو غوغاسنه
کاروان اهل بیتي چک بلو صحراسنه
دو ک فضای محشره یکسر بنات حیدر
دعوة ایت ظالمه قهر خدای اکبری
دادخواه اول تار و مار ایله صفوف محشری
بشقه برشورش فزون ایت **محشرک غوغاسنه**

حاضر اول او غلم **حسینم** کربلو غوغاسنه
کاروان اهل بیتي چک بلو صحراسنه
هیلایه جمول اولسون تن محترسک
حضرة قرآن کی یانسون خیام اقدسک
بی پدر اطفال معصومک بنایه یکسک
دستگیر اولسون کرک **شامک اشترناسنه**

حاضر اول او غلم **حسینم** کربلو غوغاسنه
کاروان اهل بیتي چک بلو صحراسنه

محو مطلق اول نفوذ حکمه ایله اجتهاد
 قیل حجیم حتی فرمانیذیرانقیاد
 دشمنانک نامراد ایت دوستانک بر مراد
 چاره ساز اول انلرک دنیا سنه عقبا سنه
 حاضر اول او غلم حسینم کر بلو غوغا سنه
 کاروان اهل بیتی چک بلو صحرا سنه
 خالق اهل ایله اعدایه مهلت ویرسه ده
 حق البتده ایدر احقاق (نار مؤصده)
 وار قیاس ایت حالو شان حصمی زیر احشده
 مدعی بالذات مولا در بوقان دعوا سنه
 حاضر اول او غلم حسینم کر بلو غوغا سنه
 کاروان اهل بیتی چک بلو صحرا سنه
 زخم خونین شهیدان کل کی جالا کولر
 کللا چمشد رتن ناز کلرنده یاره لر
 کلشن پیغمبری سیر ایتک ایسترسه کاکر
 او غرابردم کر بلونک دلکشا صحرا سنه

حاضر اول او غلم **حسین** کربلا غوغا سنه
 کاروان اهل بیتي چک بلو صحرا سنه
 سیر قیل برکة سن اول ذاهد بی غیرتی
 ایلمش بوفیضدن محروم اهل سنتی
 کند و سنجہ عید اکبر در مزارک وحشتی
 کیمکه ایلرا عتقا شاه شهیدک یا سنه

حاضر اول او غلم **حسین** کربلا غوغا سنه
 کاروان اهل بیتي چک بلو صحرا سنه
 — (فَاجِعَةُ لِحَنَابِ حُسَيْنٍ) —

یاره لی سینمده باصمه ناتوان جان اوسته
 چقمه ای بی حرم کافر عرش رحمان اوسته
 پای منو سگله باصمه بومشیک سینمه •
 سنک محتله طوقونه خرد و خاش آینه مه
 بیت معور الهید ربوسینه چکنه •
 دوشمه کا بوسانه بولیه قلبه **یران** اوسته

یاره لی سینه مده باصمه ناتوان جان اوسته

چیمه ای بی رحم کا فر عرش رحمان اوسته

صوكتفسده ربی تقدیسه باری ویرمجال

سینه صد چاکی ایتمه بورتبه پایمال

آنده در محفوظ آیه کریم ذوالجلال

چیمه ای عبد الصنم آیه قران اوسته

یاره لی سینه مده باصمه ناتوان جان اوسته

چیمه ای بی رحم کا فر عرش رحمان اوسته

بر نفر مظلومی بو ذلتله ای مروانیا ن

کیسه اولدیرمزا کر مشرک ده اولسه بیگمان

قلنه بر مسلمک یتزمی بر زخم کران

اورمه دن مقصد ند رپیکان پیکان اوسته

یاره لی سینه مده باصمه ناتوان جان اوسته

چیمه ای بی رحم کا فر عرش رحمان اوسته

جمله حیوانات ایکن بو قطعه ده سیراب

آل پیغمبر ندن قالسون عطش ندن دلکباب

هانکی دینده هانکی مذهبه رود رای کلوب

صالدره بیک نامسلمان بر **مسلمان** اوستنه

یاره لیسینه مده ناتوان جان اوستنه

چیمه ای بی رحم کافر عرش رحمان اوستنه

هانکی ملتدن صد و رایتش بوکونه فعل شوم

اشته اقوام و ملل اشته **محوس** داشته **روم**

وحشیانه هانکی قوم بیحیا ایتش هجوم

خنجر و شمشیر **ایله** سلطان ذیشان اوستنه

یاره لیسینه مده با صمه ناتوان جان اوستنه

چیمه ای بی رحم کافر عرش رحمان اوستنه

آرزو کز بندن ای اعدای دین سفیان

برلعین ابن اللعینه **آخذ** **بیعت** **رهمان**

هی خدانشناسلر لازم دکلا در بر زمان

لات و عزاته طایفه اهل ایمان اوستنه

یاره لیسینه مده با صمه ناتوان جان اوستنه

چیمه ای بی رحم کافر عرش **رحمان** اوستنه

اولییدی ای خدا اسم صبورك جلوه کر
کاش اولیدی بارگاه آسمان زیر زبر

آنده کیم هر سوردن ایتدی شامیان بدکهر

ظالمانه حمله شاه شهیدان اوستنه

یاره لی سینه مدد با صمه ناتوان جان اوستنه

حقیقه ای بی رحم کافر عرش رحمان اوستنه

کچمدی بلیم ندن بوکارگاه کن فکان ..

یرلره اولد مکه قصد ایتدی حسینه کوفیان

صانکه اولدی حمله اور بر طاقم روبره دلان

یاره لشمش خاك وخون آلود آرسا دن اوستنه

یاره لی سینه مدد با صمه ناتوان جان اوستنه

حقیقه ای بی رحم کافر عرش رحمان اوستنه

بلده اسلام امام المسلمیننه اولدی تنك

آولادی خاك حجاز اهورك حوك و پلنك

دیندی آل الله «وا ویلوا» سیران فرنك

سيف عدوان چکدیلر محبوب یزدان اوستنه

یاره لی سینه مده با صمه ناتوان جان اوسته

چیمه ای بی رحم کا فر عرش **رحمان اوسته**

مجمع اسامی شامیل پریشان ایتدیلر

کونه دریای غفرانی قزل قان ایتدیلر

تک امام عصره می الله عصیان ایتدیلر

قلدیلر مروانیان **طغیان اوسته**

یاره لی سینه مده با صمه ناتوان جان اوسته

چیمه ای بی رحم کا فر عرش **رحمان اوسته**

پرورشیا بید پیغمبر اولمش بریدن ••

یاندی اوچکون تاب جانسوز شعاع شمسدن

پیکر صد پاره سین کورد کده بی غسل و کفن

پرده چکدی خاک و خون **اول نعش عریان اوسته**

یاره لی سینه مده با صمه ناتوان جان اوسته

چیمه ای بی رحم کا فر عرش **رحمان اوسته**

زده قالدی حرمت پیغمبر اخر زمان

بوجفالر آله شایسته می ای ظالمان

هیچ غضوبانه یوررحی تابع اسلام اولان
بر طاقم بی دادرس اطفال نالان اوسته

یاره لی سینه مده باصمه ناتوان جان اوسته
چیمه ای بی رحم کافر عرش **رحمان اوسته**

طوتد یکر قید اسارتده بنات حیدری
قیدد یکر کفاری هپ تزیف اسلامه جری

دوستانی آغلادوب کولدیرد یکر دشمنلری
آلدی کزدارینده حسان حسان اوسته

یاره لی سینه مده باصمه ناتوان جان اوسته
چیمه ای بی رحم کافر عرش **رحمان اوسته**

بر حیات اولدقجه غمدن اشکریز اولسم کرك
بومصیت عالمه داغ دروند رحشردك

هیچ المناك اولماد کئی ای جفا پرور فلک
حملاه سندف اول شیاطینک سلیمان اوسته

یاره لی سینه مده باصمه ناتوان جان اوسته
چیمه ای بی رحم کافر عرش **رحمان اوسته**

— شهادت —

امام مظلومك خاتمه خيالى اوله رق ذوالجناح
اوزرندن آيت رحمت كي يره شرف نزولى

وفاطمتاه واه علياه •

آتدن يره دوشدى حجة الله

غمخانه آرسندن زياده • كويا كه زمين كر بلورده
غو غاي عظيم وارسما ده • آتدن يره دوشدى حجة الله

وفاطمتاه واه علياه •

آتدن يره دوشدى حجة الله

اي حال جهانيان زبون اول • اى قبه چرخ سر نگون اول
اي صفحه خالك بحر خون اول • آتدن يره دوشدى حجة الله

وفاطمتاه واه علياه •

آتدن يره دوشدى حجة الله

باغلوندى عباد ده باب رحمة • يارب بونه آتشرين قيامت
چوكدى رخ كائنا ته ظلمت • آتدن يره دوشدى حجة الله

وفاطمتاه واه علياه •

آتدن يره دوشدى حجة الله

یارب بونه ظلم نادر امثال • قرآن کریم اولندی پامال
کیم شرع نبی ایدلدی **ابطال** • آتدن یره دوشدی حجة الله

وافاطمتاه واه علیاه
آتدن یره دوشدی حجة الله

شام اهلی یزید یان کمر اه • کلزمی ظهوره **غیرت الله**
اولاد رسوله قیدی ایواه • آتدن یره دوشدی حجة الله

وافاطمتاه واه علیاه
آتدن یره دوشدی حجة الله

— **واویدو** —

برپادشاه جلیل فطرت
محروم اولور حکومتده

بر تخت نشین غاصبیت • یارب بونه شورش قیامت
آلکشله نور **جانی تندن** • هنگامه حشره می علامت

برنجل آصیل بی قباح • بر شخص خلیع پرفصاحت
مهجور وطن اسیر پامال • مفرور زمان **قرین اقبال**

قانون قدر دكسه محطی
 کیم قویدی کا بوقانلی شرطی

محوایتی فلك مظفرانه • ایتدی بوظفرله خاکدانه
 هجرانلی الهلی خانمانی • بیک قهر عظیم آسمانی

آلتده آنک ازیلدی غیرا • قابله ظهورایدن جنایت
 پرشم قیزاردی خاک بطحا • یوسفده تکرر ایلشدی

یوسف ایله باشلویان اساتق
 سلطان ده تقرر ایلشدی

تیمور اگر ایلدیه تجدد • حکامی اسیراید و بده قصر
 جنکیزانی ظلاماً ایتدی تأیید • کردونه سنه قیوردی سائق

برقطعه یی ضبط ایدنجہ عسکر • وقتا مدنیت اولدی ایجاد
 کورمزایدی قتل عامه لایق • آسایش ایدلدی محو و برباد

آغاز ایدهل شوخاک سیره
 برمثلی کورلما مشدی حیرت

بیم نه جفا نضل جنایت • برملتی کور که **خاشانه**
مسجد ره آتدی خلق دیره • قصد ایتدی کریم خانما نه

اعدام اولور دی کرچه اقدم • حقا که بو غولامش دی بر دم
بی طرحه کسی آوتوزانه **لرده** • اولاد رسول خانه لرده

بو فعله ده جرأت ایتدی کردون •
یارب بونه در لو انکیز **سیون** •

عیب ایتدی عرب خلوق ملت • بیلمز ایدک ائمه کی حیرت
غدر ایلدی اولغ کای روشن • **کرکی طوغار** آهوی خشن

یرتیلدی قلیکاه اعراب • تدویره اگر ظفر بوله یدم
میدانه صاحبادی برز هراب • دستمه شوخا **ملتحای**

طار طار دم آنکاه شویله کدم •
برقبضه تراب **کربلوی** •

اول قبضه **دیهرچه** باد آباد • تقدیله اگر اولیدم خاد م
بریشقه جهان **ایدردم ایجار** • پنجه م شومز خرفات **دهری**

دنیا دن المله قالدیرردم • افرادی قاریشدیرردم اولیه
آلات و غای بر و بحری • قداش کی بر بریله شویله

خارجدن ایدر ایدم تماشا
احوال نوین سافلی

فهم ایدر ایدم اونوتمش احبا • همجنسی ایله براوغراشان یوق
سیالہ حربی غدیری کیف • هنگامه فتنه دن نشان یوق

اولسیدم اکبر شو حاله قادر • برموجد اولنجہ آندہ ظاهر
انسانلری امتحان ایدردم • برقطعه یه حکمران ایدردم

فکر بشری اید و بده امما
بر فکر جدید ایدردم املا • (علی فرخ) •

{ واو نیکو }

کیت وطن کعبه ده سیاهه بون
برقولاک روضه نی یه اوزات
برنی کر بلود • مشهده ات • اوتماشایه حقدہ عاشق اولور
کائناته او هیأتکله کورون • کوزه بر عالم ایلور اظهار

که جهان دن بیک لطافتی وار • مذہب صحیحہ دیک موافق اولور
اولطافت اولنسه کر انکار • آج وطن کو کسی الہ کہ آج

شہدای چیقارده اور تہ صاچ •
دی کہ یارب بوحسینکد

شومبارک حبیب ذیشانک • کمی بد رک کمی حنینکد ر
شوکتسریاتان شہیدانک • تازہ لنسونی قانلی یارہ لری

می وکیلسونی قبر اصحابہ • حاجمی قونسون بدل شومیزاہ
یا قیشرمی حسنم شو محرابہ • دینک قالمسونی براثری

آدم اولادی بر طاقم جان •
سندن السونی تار شیطانی
بسم الله الرحمن الرحیم
باق کمال

از طریقہ البرقاعی مرشد کا ملم سبب نجاتم حضور محمد و علی •
دستکیرم عزیزم خیر الله التاج الدین افندم حضرت تیلرینک
• سویلش اولد قلی مرثیہ جناب امام •
• مظلوم سید الشہدا در •

بوکون ماه محمد رکوکلرداغدارا ولسون
 فغانم طوتسون آفاق شغورم تار و مار ولسون
 درون سینه ده رازنها نم پاید ارا ولسون
حسینک بنده سندن اولدیغه ده اشکار ولسون

محبت مایه سی بوجان دله برقرار ا ولسون
 الهی دشمن آل محمد خور زار ا ولسون
سلطان کربلونک روح شریف پاکینه
 نیازیت ای صبا بندن وارنجبه قبر خاکینه
 محب آل احمد آه ایدوب فریاد قیلسون
 دما دم افغان و زار فاله مقتاد قیلسون
 دشمن آل عبا نک جانته لعنت چکوب
روح والای شهید کربلوی شاد قیلسون

خاندانه بنده دل بند ایدوب کذ و حق
 بشقه کونا قید دن وارسته و زار قیلسون
سلطان کربلونک روح شریف پاکینه
 نیازیت ای صبا بندن وارنجبه قبر خاکینه

حسین کر بلاونک مویہ جهان بها اولما ز
مکرم محترم سلطان اقلیم ولاد ر سو
نیچون قید آکا ای خون صورت شمری بدنام
که شیر بی نظیر پیشه زار لافتی د ر سو

نه نور ولد یعنی بیلمز میدک اول کردن پاکک
مبارک بوسه گاه تاجدار انبیا د ر سو
سلطان کر بلاونک روح شریف پاکینه
نیاز ایت ای صبا بدن وارنجه قبر خاکینه

محب ال سبطین روح معصومه حشر اولسون
تصاحب ایلان وار سین یزیدان ایل حشر اولسون

قیوب شاه حسینیه اویدی شیطان شمر بد خلق
اوده روز جزاده جیش شیطانله حشر اولسون

حسین الی ایچون لیل ونهار آه ایلین عشاق
یارین دار جنانده حرور و غلمان ایل حشر اولسون

سلطان کر بلاونک روح شریف پاکینه
نیاز ایت ای صبا بدن وارنجه قبر خاکینه

یوم عاشوراده همرازا هل درده زار اولور
نالہ لرافکار اولور فریاد لرا زکار اولور

جان **طیان** نمر بر کو کل تاب آورا ولما ز قصه در
چاره سزاققان و زار و آهله کرار اولور

مسلمانلرد و ست اولور اولادیه پیغمبرک
رشن آل محمد لاجرم کفار اولور

سلطان کر بلونک روح شریف پاکینه
نیارایت ای صبا بندن وارنجہ قبر خاکینه

محب آل یاسینه م **حسینه** بنده یم بند
بنی دورا ییوب اندن خدا یا ایتہ شرمندہ

یا حسین بن علی معدن جود و کرم
نکه لطف کاله ایله «تاجی بی» شادان

خاکپایندہ دخیل زبری قور تار که سوزک

کچر البتہ سنک جدینه بی رب و کمان

سلطان کر بلونک روح شریف پاکینه

نیازایت ای صبا بندن وارنجہ قبر خاکینه

— « قطعہ » —

ایله احسان و کرم عالی همساک یلحسین
سن غزال دشت میدان حرمساک یلحسین
عرش قلم آسمانده کونشدر صورتک
شیوه گاه خافط لوح و قلمساک یلحسین

— « غزل » —

— { حسرو و مرحوم } —

یوری هی غیره محبت بزه محنت قلبی
بنی غیرتله هلاک ایلدی محنت قلبی

بریکا تیغ جفا بریکا شمشیر بلا
بریکا تیغ جفا بریکا حسرت قلبی

جان تحمل قلبی درده کوکل صبر ایدی

یار جور ایدی اغیار مشقت قلبی

قلبی با که جفا ایلدی غیره وفا

بزه جور ایدی اغیاره محبت قلبی

بنم اول « حسرو » میدان بلوغت شمدی

یتیم هربری رستمده فصاحت قلبی

« غزل »

... بهشتی مرحومك ...

چونکہ تقدیر خدا ہرنہ ایسے اولسہ کرب

دور مشوز تیر جفا که به دیه نولسه کرک

تازه لکده بزری حسنکدن ایراغ ایلمه کیم

صكره بوكشتاك اى غنچه دهن مولسه كرك

آب می‌کونکده کور و ب خط غباری بلایم

دیده تمانه سنه خاك فنا حوله كرك

ایدیکم فکر وصال کدرا و ما رمکه بولم

چونکہ عالمہ کشتی ایتدیکنی بولسہ کرک

ای بهشتی بوجهاندن کید و زیهار

لاله قان آغلسه سنبل صاحینی یولسه کرک

اعظم رجال قادریہ دن اسکداری مرحوم عثمان
شمسی افندی حضرت تارینک سویلیش اولد قلی مرثیہ
... جناب سلطان سید الشہداء ر... ..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بوگون ماه محرم وقت ماتمد رصفا اولماز
فروع دیدہ کریان غمدن روشنا اولماز
کوکل آینه سنده کرد ماتمدن جلا اولماز
درون ایچره حزن دن غیری صوره رونما اولماز
محب آل بو ماتم کبی درد و بلا اولماز
کوزم قان آغله ماه ماتم آل عبا کلدی
زمان کربت شاه حسین کربلا کلدی
کرانبار بلا لرله زمان پرجفا کلدی
بو ماتمله دل نالان ازلدن مبتلا کلدی
محب آل واولاد اوطیا نلر مبتلا اولماز

بیل ای دل وقت سرمستان بزم کربلا در بو
 شب سرآب چشم نور چشم **انبیاء در بو**
 سحرگاه خمار نشئه شیر خدا در بو
 دم صبح صبح آشام وصل کبریا در بو
 بومیدن **ایچمین** اهل بیت مصطفی اولماز
 بورازی طویق ایستر سه ک اگر سزای دل انا
 ایدرسین جرعه جام **حسینیدن نوایدا**
 بولوب بزم شهادتده مزاق نشئه یحیی
 محقق اولمیانلر مظهر اسرارها اوحی
 دم راز **حسین** مجتبیاه آشنا اولماز
 حسین کربلا شاهنشاه خیل مؤید در
حسین کربلا مشکات انوار محمد در
 حسین کربلا پوششکه لعل محمد در
 حسین کربلا نور فروغ چشم احمد در
 که بیل نور مجسم طعمه تیغ جفا اولماز

امام دین اکبر در حسین کربلا فهم ایت
وصی علم حیدر در حسین کربلا فهم ایت

هم آغوش پیا مبرد در حسین کربلا فهم ایت
سریر نور اظهر در حسین کربلا فهم ایت

سریر نور فرش پای چند بی حیا اولماز

اوشاهک واقعات ماتم انکیز مقالات ••
خلاف حرمت و شان وزره کچدی حد و غایاتی
بحریر کسب حزن ایچون درلو عباراتی
ایک کافیه در ارضنه اثبات عجز ایله مجازاتی

سلطان الهیونه بویله افترا اولماز

بودر تحقیق کیم کوفیر اولدی بیعتیه میال

امام کربلا هم ایتک اوزره کوفیه اقبال

بو امر اوزره اولند قجه قدم جنبان استعجال

کلوب هب اهل مکّه ایلدیر معرض امال

دیدیلر کتیه ای شاه سریر ارتضا اولماز

اودم ایردی خطاب لایزال کا ولمه سیار
سیاحت امرینی انصار و آله ایده تکرار

اولوب ایجا د حکم و عهد و میثاق ازل اظهار
جوار لامکان و بی نشانه ایلیه رفتار

که بر صورت ایله تغییر تقدیر قضا اولماز

ایدوب تحریک پای الوداع اولشاه عالیشان
سراسراهل بطمی حقیق دیر تشیعنه نالان

چون ایردی کربلا رهگذار موبک سلطان
نهان اولدی نظر دن دامه چینه اولدی جویان

آنی فهم ایتدیلر کیم حکم باری رهنا اولماز

قورلدی کربلا یه خیمه شاه فلك دیوان
احاطه ایتدی اطرافین جیش زید اول آن

فم آل رسوله و یرمیوب صوا اول صف نادان
لب سر چشمه آب حیاتی قیلا دیر عطشان

بو یوزدن دوشدیلر برده کیم اصلاد و اولماز

میان آله دوشدی زرد یاد عطشدن بر حال
 کالوب طاس فلك آواز العطشله مال مال

عیون مست سکران شهادة نه فلك امثال
 تجلوی زلال لعل یاره اولد یلر سیال

بواحواله معادل وقعه سوزش فر اولماز

کلوب اولم یزیدان ایتد یلرای کلرخ کرار
 خلوت ماجرا سنده یزیده ایله کل اقرار

سوزمز دیکلرایسه کهب سنکد روضه وانهار
 که یوخسه تیغ وعطش ایله سکا چوق ایلر زازار

حسار ظلمزدن سکا هیچ راه رها اولماز

دید ی اول معجزانبا زحیب حضرت باری
 بو وجهه یاعد والله ایلرم حاشا که اقراری
 صوسزلقدن چکم ظن ایتیک زنهار آزاری
 وهم ایتدی زمین خیمه دن باقدرة باری

روان برنهر کیم حالت یزیرا نقصنا اولماز

میرزا محمد علی

ایریشدی خدمته اول مدد کروین ایله همراز
فرشتهلر و جنلر ایدوب اول مرکزه پیرواز
دیدیلر امر قیل فرمان سنکدر بوکون ای شه باز
ایده لم کربلای منزل قارونله **د مسان**

بواجنا ده مشا به برکروه بی وفا اولماز

دید ی بن بوقضای کربلایده ایلم سیران
دوشوب عطش آتشنه چون خلیل حضرت رحمان

اگرچه وصف کرمقبولدر عند مدده ای یاران
ولی بودرد ایچون برکسه دن **ایتم طلب درمان**

فدا تیر بولنده حقه دخی التجا اولماز

اولوب مشهود هم شاه رسول وحید روزها
امام کربلایه صوندیلر برجام پر صهییا

دیدیلر جانمز صولدر مسون کل رویک استغنا
بیور انهار باغ لامکانه ای کل رعنا

لب لعلکه لایق جویا رکربلای اولماز

دید اول جان عالم ای سلو طین کر مکاران
 یقار جان و دلم خلی زماندر آتش **هجران**
 فراق یار ایله آلام دشمن دلدہ درمهمان
 بوکون عطش جگر له انلر ایچون ایلرم **پریان**

طوتک معد و رکیم فرخنده برد مد فرذا اولماز
 بوروز اول و زدر رکیم ایلرم تضییف مهمانی
 بوروز اول و زدر رکیم یاره قربان ایلرم جانی
عیون عالمه اظهار ایدوب تقدیر سبحانی
 وارم محرمسرایه ترک ایدوب اعیان وامکانی
 بجا کون و مکان شمد نکر و مسکن **سرا اولماز**

اگرچه کربلو وصفده خون افشان اولور ظمه
 قضایه فلك دلتک اولور الراح واعلومه
 عروج ایتک ایچون اول روح **عالم دار انعامه**
 شروجهاله ایریشدی کیم قضا حکمی سرانجامه
زبان کلک آداب آنی تفصیله رضا اولماز

ايريشدی امر اسرا چونکه شاه کربلا و اوزره
دم معراج کلدی یعنی آل انبیا اوزره

اولوب ذاهبده اعجاز روح کربلا و اوزره
نمایان اولدی براعجاز کیم دارفنا و اوزره

اورتبه قدرته مظهر برکروه اولیا اولماز

اولوب مانند عیسی قوه نظاره دن پنهان
کورندی خلقه برصورة مثال ذات نور افشان

نهالندن جدا اولمش کبی بر غنجه خندان
سراسر داغ داغ خون لعلین ایچره سرغلطان

وجود نازه نینی طاغیردن اصطفای اولماز

ايريشدی برندای جان کداز اولدم جهان ایچره
دوشوب اول بانکدن برولوله کون و مکان ایچره

مکرشاه نبوت روضه باغ جنان ایچره
اولوردی بیل آسا نغمه پرداز آشیان ایچره

دیرایدیکم بکایوندن اشد جور و جفا اولماز

بوكون حيفاً نأسف خاطر مده سربيد اولدى
 كه جان پاره **م حسيم** تيغ عطش ايله شهيد اولدى

بوكون مؤمنله ماتم نفاق اهلنه عيد اولدى
 بويوزدن اول كروه بيوفابندن بعيد اولدى

ستمكاران اهل بيت بكا **هيچ اقربا اولماز**

اوبانك ماتم انكيز ايله طولدى كند اكون
 طويوب غيب عالمندن اولدiler عرض سمالر زان

كوزندن چيقدى عرشك **محر افندو و آب افشان**
 الذن كدى فرشك كم **كنجينه سامان**

ديد يلر كه **يقلسه** بوفنا دارى فنا اولماز

سرشك ديدة فرقله اولدى ماه درهاله
 بورندى **خجلتندن** وجه نير معجر آله

مثال اشك چشم حسرت اولدى چرخ جواله
 كيروب شاه **شهيدان** ماتم ايله شب سياه ^{شاه}

ديدى ماتم شبنده سينه رنگين قبا اولماز

هوای آه و دلان کلدی جوشش بحرمانه
فلک کشتیسی غرق ایتمک ایچون اشک طوفانه

تموج ایتدی بر جوش اولدی چیقدی طاق اکرانه

عیون لجه نی رفع ایلوب تا عرش رحمانه

دید ی آل رسوله بونجه ایذا رأی خدا اولماز

طوغوب اوج شهادت مطلقندن چون مه تابان

اولوب مانند نیر نور احمد ایچره سرگردان

ضیاء پاش اولدی دشت کر بدریه ایلدی سیرن

شهید اولدی چون اول قبله دین واصل سبحان

کروه عاشقانه بوندن اوزکه پیشوا و طراز

اولوب بر قطره دم جنبان سوی اوج علیا یه

دشوب مانند شبیم غنجه فردوس اعلا یه

ایروب سیرانی آخر دامن عرش معلو یه

وارنجه درکه محرم سرای خاص مولایه

دید ی قربان عشقه سدن اوزکه ملتجا اولماز

دید ی حق مر جبا ای کلرخ جانپاره جانان

سکا مفتوح در محرمسرای حضرت رحمان

سریر و عرشیمی چون ایلمشدم پاینه پویان

ایدوب ذاتمه فانی ذاتی ای نور نور افشان

سرای لی مع اللهی بیور امرینه لا اولماز

دید یکم یا الهی یا قدی حسره صبر و سامانم

قبا ی لاله و ش چاک ایلدم چکدم کریانم

زالال تیغ عشق کله صواردم لعل عطشانم

کلستان ایلدم خون دل لاله چوره دمانم

برکلشنده بنم کبی کل صد برك ادا اولماز

دید ی حق کل ایدک اولدم که سر سبزستان اولدک

اودم بلبل ایدک کیم بسته آه و فغان اولدک

غریب اولمه قریب آشیان لامکان اولدک

کور نشدم سنکله شمدی سن بنده نهان اولدک

بو محرمکاه عالیدر که بونده ما سوا اولماز

دید ی کچم خدایا بوشهادت ما جراسندن
 خبردارم از لدن اول حجابك ما وراسندن
 ولی کچم سنگاه ایتد یکم عهد اقتضاسندن

کچوب جان و جهانندن کچم بقا غم بها سندن
 اگر که دیتم ویر مزایسه ک سکار و اولما ز

دید ی حق ای شهید جان فدای عید فردیت
 نه ایسه ایله واضح مقتضای عهد انسیت

بر وجهه کورینور یکم قصد اقتضای الوهیت
 وصال بی مثال ذاتم اولسون قانته دیت

اگر چه کوهر کلرنک قانته بها اولما ز

دید ی ای رب عالم شویله در ایجاب پیمانم
 کاولوب جانم سکا قربان اوله سک جا غنه جانم

بو کونکه کر بلاد سستده بن خون ایچره غلطانم
 اوله همپالرم وصلنده هپ عشاق نالانم

که آنلر ما تسم نارنده در ناره سزا اولما ز

دید حق ای فرج خشتای بزم کوثر و عرفان
اولنجہ مجلس محشر دہ عالم زار سرگردان

کتاب ایتک دیلحت جگر دن آتش نیران

بتون عشاق نالانی سکا بخش ایلیم اولان

سنگد رانلرای محبوب ناره مبتلا اولماز

دید یکم ای دو عالم کرد کار مرمتکاری

دم روز جزا ده ایسترم جمله سیھکاری

کہ یوخسه باشم آلوب دسته چون ایلیم زاری

سر شک خون ایله غرق ایلوب آب ایلیم ناری

چالوک حضرتدن کیمسه ماخوذ جزا اولماز

دید حق ای فدائی سنگه ویردک یولمه جانی

سکا ویردم کلید دوزخ و مفتاح رضوانی

اگر چشمک دو کر سه محشره اشد کل آفتانی

حذر کیم آتش رحم یقار جنات و نیرانی

بقا ملکنده بر جای پناه ای مهلقا اولماز

بورسمه ایلوب پیمان چون اول سید عالم
سرایلی مع الله ایچره اولدی **یار ایله هدم**

اگرچه جان و جانان اولدیلر بوجاهه حرم

جهانی طودی آماز نکبار صرصر ماتم

دم هول قیامت صبحنه باد صبا اولماز

محب آل و اولاد محمد اولدیلر غمناک

فغان و ماتمیله ایتدیلر خیل زمان دلچاک

یزیدان یعنی طعمه تیغ ایتدیلر بی پاک

سیوف و تیغلره ایتسه تار و زحشر اهلک

ینه بر موی پاک حرمی حق ادا اولماز

ایا شاه شهید کربلو وی دو جهان فرما

اوشه سنکه مسلدر سکا دنیا و هم عقبا

زال شفقتک کل بجه سید رجبه الماوا

نفیم لطفتک توری اولدی دوزخ و عیا

زمین و آسمان ایچره سکا کیملرکدا اولماز

اوشه سنکه کورندك خلعت فخر جهان اچره
سن اول نور مجسمك كورندك دهوه قان اچره

اولیل سنکه کلبا نکلک طولو درسمان اچره

اوکلنسن یتشدك صحن باغ لامکان اچره

سك خارك دخی فیض كلدن بیتوا اولماز

اودریا سنکه موجك مظهرید علم امکان

اونیر سنکه ذرهك كوكب ماهیت اعیان

اوآدمسن وجودك ظلیلد رسر تاسرا کوان

جهان جامع اکبرسن اولدی جان سکا جانان

سکایا راولمیا نلر محرم راز عبا اولماز

اولنجه آفرینش رونما نور جمالندن

کسلدی خامه دشت قضاقد نهالندن

مداد لوح تقدیر اولدی چونکه خون الکلدن

اوصورتاه کورندك عالمه لوح مثالندن

بدا یعده نظیرك ای حسین مجتبا اولماز

مقام قاب قوسینه اشارت در برآوند
دلیل نقطه وحدت در اولجاه زمخندانک

کَلَسْتَانِ ولایت سرویدرقدر خرامانک
قضای کربویه دوشدی آخرسایه سونک

اگرچه نور اقدس سایه انداز قضا اولماز

صلوات بی حد اولسون ذاته ای جبرئیل خدام
سکاتاج ولایت در سر مسعود پرافهام

شهادتله کیوب «اسرا» دمنده خلعت کلفام
شفاعتله عصات وعاشقانله ایلدک اکرام

شهود مدعا در بوبوکا چون و چرا اولماز

بزه مخصوصد رای روح عالم منت ذاتک
برابر جد پاککله کوروب ماهیت ذاتک

صلوة بی عدد له ایلر زهم مدحت ذاتک
عدولر یلیوب چون قیلدیلر حرمت ذاتک

بزچون آنلره لعنت رسان اولمق خطا اولماز

سکا حرمت ایدر لر دی عدولر خوش نهاد اولسه

بیلیر لر دی **یزید یلر سنی** حقه عباد اولسه

اود کلولغت اولسون اولکروه اوزره که یاد اولسه

کفایت ایتسون ترقیمه دریا مداد اولسه

تولا وتبرا اهلوز بزده **ریا اولماز**

اولر نشئه ذوق می عشق کله دمیسته

غموم ماتم کله غیری غمدن اولدی وارسته

اولوب سرمست صرپای و صالک «شمی» دلخسته

بحمد لله اولوبد راستانکده کمر بسته

ایکی عالمده ایکان کرم سندن جلا اولماز

تجاولی جمال کله دلم هر بار قیل پر نور

دل ماتم کش و محزونم **ایله لطف کله مسرور**

خطا ایتد مسه سهواً دامن عفو کل قیل مستور

سکا لایق دکل مرثیه م ای شاهم بیور معذور

شایخ اتله لوح و قلمده اجترأ اولماز

هذانطق نیازی

ایتدی بزه حق تاازل ایهای محبت

ازشاه ولایت

قیدای کرم ولطفی اجرای محبت

رباعث جنت

پی اورمش ایدم بنده اوپازار ازاده

دیدار کوزاده

ویردی بکازینده کالای محبت

دلال حقیقت

بر عشویله میکرده عشقه کیرادی

احسانی ویرادی

ساقی الستدن بزه مینای محبت

الله نه سعادت

سر مستلکمر طغنه دخل ایلمه زاهد

ای مبطل فاسد

بی شبهه قوروب مجلس کبرای محبت

بزا یلداك عشرت

بربنده افکنده در کده بو نیازی

کل ایلمه نازی

ممد اوله رق اولشرف آرای محبت

ای ساقی وحدت

قطعه

نه آلتده دوم و امرد نه یوک آلتده نالانم

نه خنکارم نه خنکارك قولى یم مرد آزادم

نه وارلقدن غم واردر نه یوقلقدن پریشانم

حضور وزره کچر عمرم کونم هر دمه دلشادم

ممت

قطعه

پیردانا کیم جهانده کهنه سال ایتمش اوزک
اولا اندیشه ایلمر صکره دن سویلر سوزک

ایتمه دن اول تأمل سویلمکدن اورمه دم
خوب فکر ایت طوغری سویله کچه سویلر سه ک غم

اولا فکر ایله آذن صکره سویله برکلام
بس دینلر دن مقدم سوزینی ایله تمام

غیری حیواندن اولور فطریق ایله ممتاز آدمی
سویلمر سه ک طوغری سوز سندن یدک اولور دهی

ای پادشاه لم یزل • ای لطفی چوق قهری کوزل
ای قاده رحی وازل • لطفده خوش قهرنده خوش

کلسه زلولکدن جفا • ایکسیده جاننه صفا
یاخوده جمالکدن وفا • لطفده خوش قهرنده خوش

اغلو دیرسك زاری زاری • لایق کور یارسیه ك ناری
اگر ویرمزایسه ك **حوری** • ناركه خوش نورنده خوش

كرك اغلوت كرك كولدیر • عاشق یونس **سكا قولدر**
كرك دیری كرك اولدور • لطفكده خوش قهرمه خوش

عاشق بیچاره نك دردینه دره ماندر علی
صادق بیچاره نك نطقده عرفاندر علی
اولیانك قطبیدر آقرانی كلمز بردخی
لادیم والله من دریای عماندر علی
حق شانده بیوردی لافتی **الا** علی
صاحب **سیف شجاعت** كان اماندر علی
ناثر نور هویت مرد حق بن هاشمی
وارث سرامانت شاه سلطانم **علی**
كت كترك رمزینی هم اول پای كدا
فاتح ملك محمد شیرین **داندور** علی

لحمك لحمی دیوشهادت ایتدی اولرسول
بایش اول سید رضا ئی ستر قراذر علی

هذا نطق رضائی

خدادن فیض ایرنجه بوندن اعلو دله کام اولن
کوکلده بوندن احسن ایکی عالمده مرام اولن
بودلر قصر باریدر یا پیلخز مال بیحد له
سلیمان اولسه یا پسه قصر جوهر له بنام اولن
کوکل آرمده بر قصری معلا بیت حق چونکه
یقانلر خاطر بنیادی اصلو مستدام اولن
قائک صحده بنیادی یول ایتمز عند مولاده
جهان ایچره کوکل یا پیو قدر عالی مقام اولن
ازین بیلک اوزون بیلک سوزن بیلک کرک آدم
سنی سن بیلینجه سنده آد ملک تمام اولن
برایدن قلبی تهریرایت کور نسون جامع عرفان
کرک اقبال محرابه اول جماعت سرا مام اولن

خدا را رضی اوله دیرسک دیسونلر حق را رضی
 « رضائی » حق بیلیمزه دایله عاشق کلوم اولمز

— • • • • • هذا نطق نظام اوغلی • • • • • —

سری نوری پاک احمد بر محمد التقی
 کل محب اول آل اولوده شقی اولمه شقی

حَبِّ حیدر بر عباداتی خدا نکل رونقی

لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

آل اولادک عد و سید رشقی اند رشقی

راز آخر در محبت ایلیمک ای متقی

مرضیانک نسل پاکیدر علی بانقی

لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

عسکری ابن حسن ابن علیدر سود یکم

آل پیغمبر ولی ابن ولیدر سود یکم

دینم ایها نم محمد علیدر سود یکم

لافتی الا علی لاسیف الا ذوالفقار

نام پاکید محمد جد دید رآنک رسول
مهدی صاحب زمانه منتظر اول مؤمن اول

حبّ اولاد علی و احمد اولشد رسول

لا فقی الا علی لاسیف الا ذو الفقار

بنده آل عبا یم اهل بیتک کتری

سومزم الا یزیدی جعفری یم حیدری

بن نظام او علی یم آل رسولک چاکری

لا فقی الا علی لاسیف الا ذو الفقار

— ••••• هذا نطق هاشم بابا ••••• —

بحمد الله کمال اوزره امامت طوریه ایردم

ملا مت ذوقنی بولدم دروغم فکرید رازکار

نبوت کونجیسنی آچدم ولایت دورلرک صاچدم

سما عم عین جم ذکر دم دوازده رتبه درهر بار

دورانلرا شبوارکانه کچرلرغیری اذکار دن

کلورحقانی کورنم غیری حق دیار

درونی آشنا اولق کرکد رایلیه صحبت
مصاحبسز سلوک اید رسی رسوی اید رغیار

کرکد رهبر الناجی اوله مشربده حقانی
سلوک طور و بد ر نظم الک چک عزیزن زار
رسولک خاندانید ربو سلوک پیشو سی هی
امامت اولی صکره چهارده رتبه اقرار

امامت بالحن اولد قده خلوقلر خلوق اولدی
کلوپ صاحب زمان تکرار منافق لایه **انکار**

چهارده پاکی معصومدر رسوله وارث اسرار
کرکد رمؤمنه جماله محبت ایلمک اظهار

شهید تیغ اعداد ربوار روح تقدس هی
بیان ایدم سکا بر بر اسماری ای ماه

— { هذا نطق ویرانی بابا } —

بحمد الله ثنا کویم المده دفترم واردر
دیلمده لافقی **الا علی الاکبرم واردر**

بوکون مست خرابا تم المده جرعه ساقی
 ایچوب نوش ایلم آنی علیدن کوثرم واردر
 نه غم غصه خوار جدن دلا برزرو پاکم یوق
 ایکی عالمده باله بنم برحیدرم واردر

فتاء فخر فی اللهم فراغت راهنه واردم
 شکرمت علی کجا وکده رهبرم واردر
 حسن شاه حسین ماهم امام عابدین باقر
 حقایق علمنه هاری حقیقت جعفرم واردر

امام کاظم رضاد ندرتقی دینم نقی جانم
 تمامت الی بیگ ناجی کزیده عسکرم واردر
 محمد مهدینک جانا یولده سنک خاک اولسم
 حقا کم جانه متدر کوکلدن ایسته کم واردر
 یزیدلر زهمناک اولدی عاشق عشق پاک اولدی
 بوجسم جماله چاک اولدی ایچمه جوهرم واردر
 ویرانی یم "بنم جانم فدادر آل اولاده
 منافق بونون اورمغه المده خیم واردر

هذا نطق ویرانی بابا

علیه ر علم الفیك صفا تی
علیه رجله نك و جهنده ذات

علی قلادی عیان معنی یراحت

علی فتح ایلدی هر مشکلاقی

علی بنیاد اید و بد رجھانی

قوشیده کورین شش جهاتی

علیه ر وارایدن ای جان عالم

سراسر وارا اولان بوکائات

علی سومک ایش ای ویرانی

قموعا شقراک صوم و صلاقی

هذا نطق دیگر ویرانی بابا

نقریل وجهک ای دلبریا زلمش سطر بسم الله

بیان ب اسرار بود راتم کلام الله

بود ر رمز رسول الله بوکون بش وقت نمازنده

بورمزی اکلامتی کوچدر دیدی حق کت کتر الله

نیچون اون یدی فرض اولدی بولش وقتک آراسنده
اکا نازلدر رجمه صفا تکدر بیان الله

قیلور عارف قاشاسن بوصومک شرنی آنلر
قاشین محراب اید نمشد رایکی عینک امام الله

او قور سبع المثنانیدن دم عیسی اولور نطق
دیرلدر جانسزاشیایي بودر آب حیات الله

درست اولمازا و قیما زسه الفلام حامیم دال
بودر بنیادی بش وقتک کلوم علم فضل الله
جمالک فاتحه در کیم فقهیلر بیلدی ان
صباد رطاعتی بی شک دکلد ر راهی حق الله

صفاق سور خطدر که الحمد آکا کلدی شان
قاشکله کیریک زلفک مرکب خط نور الله

«ویران» آبدال حقه منت وصال وصلیار اولدی
دیلنده دایما ذکرک علی در اول ولی الله

هَذَا نَطَقُ هَدَائِي

جناب پاکنه لایق عمل یوق
ینه آخر کرم مولا سنکدر

نه سی وار قولک کنا هکار لعدن غیری

ینه آخر کرم مولا سنکدر

« هَدَائِي » یه نصیب ایت فتح بابی

همالکون کور لطف و نقاب

کیدر ظلمات نورانی حجابی

ینه آخر کرم مولا سنکدر

— هَذَا نَطَقُ حَمْدِيَا —

اول حسن خلق الرضا یه زهر اچیردی اولیزید

شاه حسینی کر بلو چولنده ایتدیلر شهید

مؤمن ایسه کوردین اولسود و مرهم لعت

چاغر شور لر یار رسول الله شفاعت الامان

بیک برافاق برآیاق اوستنده دوردیغی زمان

قافلی کومالک الذه کلور اول خیر الانام

اول علی المرتضیٰ دعویٰ یدہ اون برامام
چا غر شور لریا رسول الله شفاعت الامان

مؤمن کامل اولان دن هیچ اونولمز بویرا

حشر اولوب دعویٰ کورنجہ توکمز بوماجرا

ما تم ایتدی آنلر فوق العلی تحت الثری

چا غر شور لریا رسول الله شفاعت الامان

آنلر جام شهادت صوندی الله وکریم

آل واولاد یله مسکن اولدی جنات النعیم

مظهر الاسماء الحسنى سیر زهمن الرحیم

چا غر شور لریا رسول الله شفاعت الامان

ایضا فقی هیچ دوشونمدنمی روز محشری

جد پیا که آنلرک اول انبیانک سروری

اول ایکی دلبر دکلمی دو جهانک انوری

چا غر شور لریا رسول الله شفاعت الامان

یا الهی بری آنلردن آیرمه تا ابد

هر نفس یوز بیک صلوات لا یعد

آندە وار د قده اما مان شفقتله قیل مدد
 چا غریشور لریا رسول الله شفاعت الامان
 د مبدم رحمت اولسون اول تولی اهلنه
 صد هزار لغتار اولسون تبراً اهلنه

هَلْ آتَى دِه بَوِ رِیْدَن سِر رَمُوزِ بِلِنَه
 چا غریشور لریا رسول الله شفاعت الامان
 خاندان مصطفی نك چا کری یم بی ریا
 آدن آلدیلر علومی فیض حق اولیا
 خاکای آنلرک هر د مده مجرم حمدیا
 چا غریشور لریا رسول الله شفاعت الامان
 « نطق دیکر »

عَم دَاماد رسول د رجمله سی یل دی عیان
 اولسیدن باب علم هم فتوت در علی
 هر نه ایسترس یورو واراندن ایسته سویم
 معدن کان کرم جود سخاوت در علی

چکدی قویار دی ولی بر حمله باب خیدری
 دیمه سن کیم آکاشاه شجاعدر علی
 اول محمد ده تمام اولدی نبوت خانی
 آنچون شهرنشاہ ذوالکرامدر علی
 اینجونی افلاک صیغری وصفایتهم سکا
 دوغرو اول مؤملره بورجی لطافتدر علی
 کل حجاب اول مصطفی به خاندانی شاهیل
 مؤمن کاملاره صاحب کرامتدر علی
 حمد یا ایله صلوة اول اهل بیت ارواحنه
 ساقه کوثر ولی روز قیامتدر علی

— غلب ده ده نک —

صافک بزی کیم بسته دل نفس غوی یز
 نه خوف امیران بیلور زنه بدوی یز
 خاک قدم آل عبا مصطفوی یز
 راضی شده حکم قضا مرتضوی یز

اقرارمزه سرویریز عهده قوی یز
 بز شاه ولایت قولویز هم علوی یز
 عالمزه اثنا عشر ابراج دکل
 تیر سیمه جمله سنی آماج دکل
 هر بری سرمهر و محمه تاج دکل
 دعوی محبت بوکا محتاج دکل

اقرارمزه سرویریز عهده قوی یز
 بز شاه ولایت قولویز هم علوی یز
 نقش هوسی صفحہ دلدن سله کلدک
 قربان الهی اولوب اسماعیلہ کلدک
 تادعوی مهر نسب پاکله کلدک ❖
 چون بزم قد مدن دله کلدک یله کلدک

اقرارمزه سرویریز عهده قوی یز
 بز شاه ولایت قولویز هم علوی یز
 اعوان یزیدک هله خصما نیوز الحق
 بومقره که نک سام وزمیا نیوز الحق

لغت کن ایمان دل و جان یوز الحق

اولاد حسینك قولى قربا نیوز الحق

اقرار منزه سر ویر یز عهده قوی یز

بزشاه ولایت قولى یز هم علوی یز

یوقدر بری نگدیره خار جده لیاقت

امانیده لم بویله ایش حکم مشیت

ادنا مرا یدر علی پر لر زده دهشت

جان باش فدا ایلسه ك اسعدنه سعاد^ت

— بِقَوْلِهِ هَذَا نَطَقَ سَعْدِيًّا بِقَوْلِهِ —

کوکلمك گلزاری اهل بیته او طشدر محل

تا اید او گلستانك ورو دینه کلمرخل

لاله زار او لسون وجودم بود بر اقصای اهل

باغ سینه م گلشنی حب علیدر تا ازل

حب حسینیدر نواسی عندلیب زار ملک

خمسہ آل عبا عشقند ن اولدم مستفید
 بعد زین اولم ایکی عالمده آرتق نا امید
 ساحه دلدن بوسور اچقمسون اولسون فرید
 باغ سینه م کلشنی حیلیدرتا ازل
 لہب حسید زوای غنلیب زارمک
 بندہ آل عبا یم بندہ آل عبا
 چونکہ امراتمش مورد تله جناب کبریا
 سویله مش اولجه بر عاشق بویتی سعدیا
 — [هذا نطق کوونج آبدال] —

سقا هم سرنی سویله مه صاقین
 صاقله قولم بی صاقله یم سنی
 کوهرزاتکی کشف ایتمه صاقین
 صاقله قولم بی صاقله یم سنی
 الدہ آیانگده تنده کوزکده
 حقکه طالب اولهر بر سوزکده
 جانتدن ایجری کندی اوزوکده
 صاقله قولم بی صاقله یم سنی

دیزلش قطاره اره‌لر پیرلر
 حقه امریه حقه کیدر لر
 حقیقت سرنی سویله مه دیرلر
 صاقله قولم بی صاقله یم سنی

کوونج ابدالحق سن صاقله سنده
 حق سنی صاقله سنجان ایله تنده
 حق یوردی بن سنده یم سن بنده
 صاقله قولم بی صاقله یم سنی

هَذَا نَطَقُ شَاهِي

قربانلر تیغلا نوب کلبنک چکلدی
 غفلت او یقوسدن او یانه کلدم
 دت قوسجاغی اوکده دیکلدی
 جان باش فدا ایدوب قریبه کلدم

اول اشکینه قویدم باشمی
 آدیلاچری دوکدم باشمی
 اره‌لریولنده کورصواشمی
 عربان پریان اولوب میدانه کلدم

شار
شهر دیکدر

اوزك اكر ايسه يوله خیر رسك
دردینی **یتورمش** درمان آراسك
مصلحتك نذر شارده مورارسك
مراف اولمینه کیرمه شاره سن

قودن چیقینه گوشه کوزمه
ایچك قرار دوبه **طیشك** دوزمه
شاه خطایم اوتنه سنی اونراقمه
مؤمن ايسهك براقراره کیره سن

یکي قومولویخانه سنی پوست نیشتی نسیب ده ده نك

ناموس وجاهی چاهه آتان مولویلز
دنیاي طوفی **هیچه صا تان** مولویلرن
هپ روزکار وبارینی دهرک لهاییلوب
یقوله قاده باتان مولویلرن

آرامز سماع ایله در روزکارده
کرداب بحر عشقه باتان مولویلرن
تلخی فاقه ایتمکچون نفسزهدلوك
خوان وجوده زهر **قاتان** مولویلز

برای نسیب دولت منای رومده
دنیای طوفی هیچه صاحبان مولویرز

در ویش چلینک وفات (۱۰۸۴)

یار سرکش سینه پر آتش کوکل سودا پرست
بخت تا هوار طالع سرنگون خاطر شکست
شهر غم آباد و بهجت خانه عالم خراب
رتبه اهل عالی پای استدعای شکست
کیسه امید خالی دست استفتا تم
مزل فرصت بعید و پایه اقبال پست
ظلمت محنت هویدا صبح همت نابدید
نیک و بد بر مقتضای قسمت روز اوست
قصه هجران ایله شکوای جور یار ایله
این ورق بر حسبال دردندان دقترست
پنجه کام دل درویش زیر دست غم
چاره نه مشهور در چون دست بر لای دست
تم

دستور

الا ای طالب از نکاتی رمزها وحی
الا ای عاشق سری سرای را وادی
الا ای کنج حقیقتک نقودک طالب و راغب
الا ای وارث نوری نبوت نکته غرا

نه یوزدن فتح اولور بوکتر نذر مفتاحی بویابک
نذر صوفی نذر صافی نذر بوستر الا لا
نذر انسان ایله اکوان نذر حیوان هم انسان
نذر بوچار عنصرات نذر بوکثر تنها

نذر بوجمله تکلیفات نذر بوکلفته اصلی
نه کلده نذر مقصود نذر بوجمال استثنا
نذر بوعام ایله هم خاص نذر بوفرقت فرق الله
نذر بوجمله جمعک رموزی آکلوی ادنا

کل امدی رمز عشاقی مالن طالب اولدکسه
نه یوزدن فتح اولور بوجمله کشف اولدبو

سکا بوسرك اهلند ن خبر دارايله يم گوش ايت
 كيمه كمدن آلوب و **يرش كيمك** راننده درخالا

خدا بياجليل وسطيله **اولر سولنه**
 ايدوب توحيدى تعليم كه اولدى فطر كبرى

محمد بعدزا اول حيدر كراي صومشدر
 او جام وحدت دست **نبوت** برله بالاحفا

على نوش اينجه باده اسرار وحدتن
 كه كلدى قللى شان **شجيعينه** لافى الا

عليده لطف ايله صوندى او جام شاه بصير
 حسن كم نوش **ايدوب** اولدى دم حيدر ايله احيا

حسنده شيخ حبيب اعجمى به بخش ايدوب تحقيق

ايچوب مست مدام اولمشدر **رر اولات مستشا**

دخى اول باده صوفى صوبه اود طائيسى

آلوب پيمانه حقى ايدوب نوش اولدى پر مهنا

اوده معروف كرخي ريدى خدای شهي عشاق

قوليله مشرف اولمده **شك** يوقدر **رر اصلا**

سریر السقفی بالذات آنک دوستندن المشدی
 می سرار عفا فی ایچوب نشرایتدی **لا یحیی**
 چون اندن قابض وحدت جنید شیخ بغدادی
 آلوب نوش ایدیوب **اولدی** فیوض حضراته همیا
 که شیخ مشاد الدینوری و زاتدن نوش ایدوب جا
 اولوب عشقیله مستغرق اولوبدر لؤلؤ **لا لا**
 ینه اولجام پر شوقی ایچوب الشیخ محمد کیم
اوده دینوریدی شیخ الشیوخ اولعالم بالالا
 محمد فکر کیم آندن آلوب نوش ایدی جامی
 علورتیه به **بالغ** درر اول واصل هو لا
 وجهیه الدین کم قافی اولوب اول جرعه صافی
 ایچوب مستی بقا اولدی **سریر** عشقه اول دنیا
 که آندن شیخ سهروردی آلوب نوش ایدی صریحا
 حیاء الدین و عبدالقاهر اولدی **نام شان کا**
 ینه شیخ ابهری آندن آلوب قطاب دین اولدی
اکافیض معانیله مسخر اولدی هراشیا
 محمد رکن الدین آندن ایچوب صهیای پر نور
 دم شوقی ایله سنجان دیارین ایلدی **احیا**

شراب الدین شیرازی محمد نوش ایدوب آذن

اولی **الا بصار اولوب** دهره نکهبان اول غنقا

جمال الدین تبریزی که اغنی شیخ محمد کیم

آنک دستدن آپمشدی توحیدی حقا

که شیخ **البرهم** زاهد کیلوی **جام اسراری**

آلوب نوش ایلدیکم اول اولوبدر مظهر کبری

ینه **الشیخ محمد کیم** اوده کیلوی دیمشدر

اوده آذن ایچوب اولوش مدام مستکلیفی

چون آذن شیخ عمرالدین ویری خلوق اولدی

درکنج لهدایتدن **نیجه باب اجدی اول آخری**

ینه **الشیخ** مدامی نوش ایدوب اولصاغر آذن

آنک نور ضیا سیله جهانی ایلدی اضحی

که شیخ حاجی غمرالدین معزز اولدی فضیله

قانون آذن شراب وحدتی نشرایقده اول تقا

حیام شیخ صدرالدین که **آذن مستفیض اولدی**

کچوب صدر لهدایتده **نیجه حکم** ایلدی اجرا

که آذن سیدی کلوب شروان ایلدن کیم
 ایچوب صرهای توحیدی که اولدی قلم سدریا
 محمد شیخ ملا پیر که ارزنجانیدر اصل
 اوده آذن ایروب **زات دیدی با صدقنا**
 ینه الشیخ تاج الدین ابراهیم آلوب آند
 سراج العاشقین اولدی ره عشق ایچره اولجا
 علا الدین عشاقی آنک فیضیه مشهوردر
 کلستان حقیقته **اولوب اول بیلشیدا**
 یکیت باشی که شیخ احمد چراغ رخس شمس الدین
 اویوزدن فتح **باب ایتدی او کنز فیض حقیقا**
 ینه الحاج قهرمانی آنک خیر القرویدر
 جناب فیض آقد سله مسلم اولدی پر و
 او غوث الواصلین ایسان قطب **ضیانا**
 آنک نور ظهورندن **بولدر مقصد اقصی**
 سمرقندی که شیخ احمد و سید آذن المشر
 چومقاجی کوزی حضرت فیاضی **محضا**
 حسام الدین عشاقی آنک فیضیه پیر اولدی
 بخارادن کلوب رومه **اولوبدر مهتر معنا**

سدا ذات احمد دن کيوب پيرلك لباسی
 دم فیضده نورا ولدی **جهان سیریه** سرتابا
 دخی قنجان منزل شیخوختک آندن
 آلوب بالطف ربانی کم اولدی معدن کیمیا
 غریب شیخ عمر عمر کرانمایه عرفانی
 آنک **فیضیه اولدی** زیان رازیه کویا
 آلوب علم سنان علمک کمالک ذات پاکدن
 ایریشدی مظهر مجری **حقا یقندن نیجه اسرار**
 کشانی شیخ محمد اقتباس نور ایدوب آندن
 منور ایتدی دنیای او تاب مظهر کبرا
 کولجندی شیخ خلیل کم آندن سر تحقیق
 ایدوب **تحصیل باهمت** که اولدی سروری دانا
 ینه عبد الکرم الشیخ کشانی آندن آخدايش
 در کجینیک **مفتاحی** صوری و کر معنا
 اود باغ خانوی عثمان صدق صدقه بالاده
 صداقت جامه سن آندن **تلبس ایتدی صدقنا**
 دخی الشیخ محمد حدیکم علم لدنیاحت
 الویدی حضر معیندن مثال اولدی بیضا

ادر نوى جمال الدين جمال ذاتك انوارك
 اويوزدن ايليوب رؤيتكم **اولدى منظر اجل**
 صلاح الدين شيخ عبدالله آنك فيضيله آلمشدر
 رموزى نكته صدق صفاي اولكهم كاسرا

دخى الشيخ زهدى كم اول قبله روحم
 آنك نور چراغيدركه اعنى كعبة العليا
 كه شيخ رشدى سليمان بنده ناچيز در آنك
 در خاك حريميده اوده **برا فقر دانا**
 بهمت پير تمام شد

ابوبكر چلبى نك وفاتى (۱۱۹۹)

نوله عشق ايجره ديسه م مهر جهان آرايم
 ذره خاك در **حضرت مولانايم**
 بنى كج كورسه عدو نوله احباقى راست
 در **ملاده بوكون آينه** معنايم
 اوله لى نور خدا شمع بو بزم ايجره بكا
 دلى پروانه كى **يا قمره نى پروايم**

د ف و نایله سماع ایلسه م عشق ایچره بکا
 کاشف مشوی معنوی ملاسیم
 نوله کلامسه غری **بوقنا** ملکه غریب
 سالک راه بقا رهبر اواد ناسیم

— ❀ غزل دیکر ❀ —

تار زلفک دل آواره یه نرنجیر ایتدم
 احسن وجه ایله **دیوانه** یه تدبیر ایتدم
 کرچه کم سیر جمالندن ایراغ ایتدی بنی
دفتر عشقنه نام هله تحریر ایتدم
 شب فرقه ده خیالی بنی تنها قوما دع
 صبح اولنجبه آکا احوالی **تفسیر** ایتدم
 سرفراز اولسه غری نوله عشق ایچره بوکون
خدمتده او شهک کذیم چون پیر ایتدم

✽ **ادر نه لی درویش وهینک** ✽ وفاتی ۱۱۱۴

سرمست ایدر شراب خدا مولویلی
 پروچد ایدر سماع **صفا مولویلی**
 فانوس وش همیشه نوله دوندر رایسه
انوار شوق جمع لقا مولویلی
 ایتمز بلا دمنده دخی حضره القات
عشق ابتواسنک بدلا مولویلی
 وهی نه در سوز کده بو حالت بوسوز بوشوق
مجنون ایدر بو حسن ادا مولویلی

قونیه پوست نیشتی **فرخ**
 ✽ **چلینک** ✽ وفاتی ۱۱۱۴

یارب بزه برتسلیت خاطر اولورمی
یوقسه بوقور ایله دم اخرا اولورمی
 خوش طوت کوره لم دامن خیری هله اله
تغیر خداده عد و قادر اولورمی

فخر ایلمسون جامه فقر ایله مقلا
 زشت اولسه کشتی خلعت ایله فاخر اولور
 ادناستم شاه ایله هیچ بنده فرخ
 رومالی خدمتده دلا • فاخر اولور

— (دانش علی ده ده نك) — وفات ۱۰۹۵

بزم عشقکده سنک میخواره برین بر حباب
 باش اچیق یالین ایاق اواره برین بر حباب
 قبه ساغرده کویا طوپ بر آینه در
 بقرار اولمش دوز بچاره برین بر حباب
 کوز یومار دور ایله کجه عشقته دور فلک
 ناظر اولما ز عالمه همواره برین بر حباب
 چون وش مجنون اولوب کلشنده زنجیرک سور
 طول شور اول سر و خوش رفتار برین بر حباب

شیری بابانک

جهان وار اولمه دن کتم عدمده
 حق ايله برکده **یکداش ایدم بن**
 یرادی بوملکی چونکه ادمده
یازدم تصویرینی نقاش ایدم بن
 عناصردن بن برلباس بوروند
 نار و باد و آب و خاکدن کورند
خیرالبشرایله دنیا یه کلام
 آدم ايله بیله بریاش ایدم بن
 آدمک صلبند نشیت اولوب کلام
نوح نبی اولوب طوفانه کیردم
 برزمان بوملکه ابراهیم اولدم
یاپدم بیت الهی طاش طاشیدم بن
 اسماعیل کورندم برزمان ای جان
اسحق یعقوب یوسف اولدم برزمان
 ایوب کلام چوق چغردم الا مان
قوت یدی وجودم قان یاش ایدم بن

ذکریا ایله بنی یحیی دیر
 یحیی ایله قائم یره **صاحبدیر**
 داود کلام چوق پیشمه دوشدیر
مهر سلیمان چوق طاشیدم بن

مبارک عصای موسی یره ویردم
 روح القدس **اولوب** مریمه ایردم
 جمله اولیایه بن رهبر اولدم
 معجز مرغ شب **حفاش** ایدم بن

صلب پدر مدن احمد مختار
 رهنما لر دن ایردی **والفقار**
 جهان وارا اولمه دن اهل بیته یار
 قول **ایکن دستنده** بر طاش ایدم بن

تفکر ایلدم بن کندی کزدم
 معجزه **کورمه** دن ایمانه کلام
 شاه مردان اولوب دلدله بیندم
 ذوالفقار باغلام تیغ **طاشیدم** بن

سقا هم هر ندن اچیلدی شربت
 قورولدی عین جم **ایتدک محبت**
 میدان اچیلدی سر حقیقت
آلدیغم اسرار ه سرداش ایدم بن

هدایت ایریشدی بزه اللهدن
بیعت ایتدک جمله رسول اللهدن
 خبر ووردی بزه سیر فی اللهدن
 سلمان پاک ایله **یولداش ایدم بن**

شکر مطلوبی کتیردم آله
 کل اولوب فریادی **ویردم بیلله**
 جمع اولدق بریره اهل بیت ایله
قرقلر مقامنده فراش ایدم بن

اقرار ویردک جمله دوز و لدک یوله
سری فاش ایتدک اصدا و بر قوله
 کربوده امام **حسین** ایله بیلله
 پاک ایتدم دامانی **کلداش ایدم بن**

شوفنا ملکنه چوق کلام کتدم
 یا غمورا ولوب یا غدم **اوت اولوب بیتدم**
 اوروم دیاری بن ارشادایتدم
 خراسان **کلن** بکتابش ایتم بن

کاهی نی کاهی ولی کورندم
کاهی اوصلو کاهی ولی کورندم
 کاهی احمد کاهی **علی** کوروندم
 کیسه بیلیم سرم **قدش ایتم بن**

— ۵۰ —

شیدی حمد الله شیری دیدیلر
 کلام کتدم زاتم **هیچ بیلیمه دیلر**
 کیسه لر بورمزی **فهم** ایتدیلر
هر کلن مخلوقه قدش ایتم بن

تمت

م م م م
 م م م م
 م م م م

خراپینک

کاف و نون خطابی اظہار اولہ دن

بزاول کائناتک **استداسیور**

کسہ لر واصل دیدار اولہ دن

اولقاب **قوسینک** اوادنا سیور

یونگیکن آدمہ حواعالمده

حق الہ حق ایدک **سرمبہمدہ**

برکیجہ ^{مہ} محمدان قالدق مریمده

حضرت عیسیٰ نک اوز بابا سیور

بزہ پدر دیدی طفل مسیحا

رَبِّ آرَبِی دیہ بیوردی ^{مغدی} مولا

لَنْ تَرَانِی دین بزایدک اوکا

بزطور سینانک **تیجہ** سیور

کنت کنز مری نک اولدق آکاھی

عین الیقین کوردک **جمال الہی**

ای حواجه بزده درسرا الہی

بزحاجی **هنکارک** فقرا سی یور

زاهد اشافرا تا فتشنا
 خرابی کمتری سرسری صافه
 برقیلی قرق یارار عار قراما
 پیر بلم سلطانك بدلا سیوز

این نطق ابن یمن

زدم از گتم عدم خیمه بهجری وجود
 و از جمادی بنیاتی سفری کردم و رفت
 بعد از آنم کشش نفس بجویانی بود
 چون رسیدم بوی زوی کذری کردم رفت
 بعد از آن در صدف سینه انسان به صفا
 قطره هستی خود را کهری کردم و رفت
 باملاک پس از آن صومعه قدسی را
 کرد بر شتم وینکو نظری کردم و رفت
 بعد از آن روسوی او بردم و چون ابن یمن
 هم او شتم و ترک دگری کردم و رفت

تمت

این نطق محمود شبستری

چو قاف قدر تن دم برسلم زد
 هزاران نقش بر لوح **عدم** زد
 حسن ازل عاشق مرث شد
 نور **قدم** پرده کشی ذات شد

— (بلیغ) — وفات ۱۱۷۲

صولماز ابدی سنبل فرخاں محمد
 جنت کلید رتازه رخ **آل محمد**
 بکرز حجر الاسودینه کعبه جانک
 سرلوحه رؤیتده سیه خال محمد
 یوز سور مزایدی خاکنه سجده ایله آدم
 بوروی زمین اولسه **پا مال محمد**
 اد بازی کور و نذی ملل ظلمت کفرک
 پرتو ویرجیک کون کی اقبال محمد

دیگر بلیغک

نه حاجت زیور خلیاله ای سرو خرامانم
 نمایان ساق بلور کده طوق قری جانم
 شرف کسب ایده لیدن خاکوس آستاندن
 ایدردائم تواضع دامنه چاک کریانم
 غبار جلی خامه م محوایدوب سر صفحه دلدن
 صفای جوهر آینه علم اولدی یارانم
 بلیغه صد قلق ملتزمدر روح عرفیدن
 که روی رشک شیراز ایلدی طبع سخندانم

دیچکر

هوای فیض مهر عشق ایله شبکیر ایدرمهتاب
 شعاعده تیر بران هاله سن زهکیر ایدرمهتاب
 ایدو بدربوته موج پرتو شمس جهانناج
 نجوم چرخه مشق صنعت اکسیر ایدرمهتاب
 کیوب برال اتیک هاله دن میدان غم ایدم
 سماده مولوی ایتی تصویر ایدرمهتاب

الذخامة زرين مولاناى روى وش
 كچه آثار شمسى شوق ايله **تظير ايدرمهتاب**
 سیه مبعان اولور روشن دلائك دشمن جانى
كه دور تيره روزى دائما تكد ايدرمهتاب
 فلكه كويا بر پهلوان ناولك افكند
 شعاعك تير بران هاله سن **زهك ايدرمهتاب**
 نجه ترك ايلسون شب زند داران داروى عشق
 تن پر ضعفه موج شعاعه دن **زنجير ايدرمهتاب**
 بوشب رونق قراى بزم مهتاب ايلسون اولشوخ
كه كرميله جسم پاكنه تاثير ايدرمهتاب
 اكر وار ايسه جزئى فن شبر و لكده نقصانك
 سنى كوينه يارك علمه **تشر ايدرمهتاب**
 بليغا رآيت آصف نظيرك بزم خاصنده
 بونظيخامة زرين ايله **تحرير ايدرمهتاب**

صارينوب فوطه مشيكن بله بر وفق مرام
منخسف اولدى ينه نصفنه دك ماه تمامر

اوقتنه كه بنى مجنون ايتدى ليلودر
باشمده سلسله قيد زلفى سودادر •

ارباب كمالك یری خاکستر غمدر
خاك اوزره دوشرميوه كاليه اولنجه

فخرى ده ده نك

كل دركه منلايه ده كوركيم نه صفا وار
هر االم مهلكه بيك درلود و اواس
افسانه زهادكي زرق ریا يوق
آواز قدوم ونى وطنبور و نوا واس
دوش خاكه اى طالب ريدار او پيرك
كور مشرب پا كذه نه جودت نه سخا واس
برجرعه ويررلر سكا كيم رايجه سندن
بوى دم جبريل كى شرخه داواس

برجام صونار سکا کیم نهک میده
 رخسار کل طور کبی آل حنیاء وار
 چک ساغری بردمده سن افتای وجودایت
 کیم انده بشارات تجلوی بقا وار
 باش قویمش او باب کرمه سن کبی فخر
 بیک عاشق شورین و بیک ماهرلقاوار

— (دیکر) —

الله ایچون روا مید رای شوخ شیوه کار
 راخمیدر بو حالت پیا به کرد کار
 سن کل کبی کشاده رخ خنده ریزناز
 بن غنلیب و ش سپر صد هزار خار
 سن کلشن وصالده کلنیشین ناز
 بن کلخن فراقده سوزان و بیقرار
 سن مجلس رقیده پیمانه بخش کام
 بن مجلس شکیده دلمرده خماس

سن نچه فسون ايله سینه مده دلخراش
 بن ناخن بریده که **قربان جانسیار**
 سن تا صبح حشره قدر همدم رقیب
 بن تا مسای نشره **دکین** وقف انتظار

ظلمات فرقتکله بنم هر کونم کیجه
 برق محمله سنک **هر کیجه ک** **نهار**
 غمراه بن ملازم پیقوله الم
ایلرله سزمدا **وم** کلکشت ولاله زار

سن پادشاه حسن و بها بن کدای عشق
سن شاهبا زاوج قضا بنده برشکار
 جنت سنک خدیقه وصلده فیضیک
 دوزخ بنم شراره **آهمله** **شعله** **بار**

بن بر فقیر ذره نشان سن بر آفتاب
 سن بر دلبر تازه جوان **بن بر اختیار**
 بن کثرت نیاز ايله معذ ورکائات
سن اقتدار **ناز ايله** مشهور روزگار

معذورلق اثرلری حاملده رومنا
 غدارلق نشانلری **خورنده آشکار**
 بن جاتقدای مقدمك اولغله متهم
 سن خون ناحقله **دهنشوی اعتذار**
 بالله نه سنده قالدی نه شفقت نه رحمت
 والله نه بنده **قالدی** نه طاقت نه اضطبار
 حسن مملک نه قادار نامدار **احسبه**
 طبع مسلم اوقادار **بولدی اشتهار**
 بن فیض فکرقله جهان آفرین نظم
 سن نار **حسرتکله** جهانسوز جاتزار
 احضام دیر طبعه دلداره دربتون
 کافر سین الحق ایلدک **انکاره اجتسار**
 بیتیم بنم حسارکی قائم و مستقیم
 حسک سنک بهارکی **مائل کذار**
 وضع ایتمه مش میانه غره وجه اشترک
 ایجاب حکم **تمشیت** افریده **کگار**

فخری نه چاره کیم بو تحیر سرایده
قابل دکل مشیه **تقرضیه اجتسار**

دیگر فخری ده ده نک

سریر بزمگاه فقری هر برجانه ویرمزلر
دکل هرچانه یا هو بلکه **چانه ویرمزلر**
اقدی اوومه سن آب حیات باده دن حصه
آنی انسانی **تخصیص** ایتدیلر حیوانه ویرمزلر

قدم رنجیده قلمه زحمت المه زاهدان زیرا
سماط اهل عرفانی قوری **عنوانه ویرمزلر**
کیدوب یهوده بار اولمه میان جرعه نوشانه
بو عشرتگاه مضاده سکایمانه ویرمزلر

وجودک خاک خرم قلمه یخه سنک غم فخری
حقیقت خرمنده کیمسه یه **بردانه ویرمزلر**

تمت

قطعه لرندت

جسم بنای حزن کوزم ناودانیدر
 آلام واضطراب **آنک** **مهمانیدر**
 ای عشق یا قما قسه وجودی
لکن **حذر که** قلب و یارک مکانیدر

دیچکر

ایجاد آب و خاک ایدن آله ذوالجلال
 بحر عقیق حیرته ساحل یراقمادی
 هر ذره اوج وحده ته یرافتا بدر!
 حق فردا فریده بی **باطل یراقمادی**

دیچکر

سلیک ایسترسه اکر سریدالهی عیان
 کحل بی عدايله قيل چشم **شهودی** **بینا**
 فخر یا شوق ایله دلبسته اولان عشاق
 در مولایه **چکر** سلسله مولانا

دچکر

همبری بر صورت خاص ايله ظاهر در ولی
بر حقیقت در رسول الله **مولانا علی**

§

بشقه در مذهب عشق ای فخری
دین و ایمانی **ترك** ايله مهین کافر اولور

غزه لی

کچه ظاهرده بر حقیر اولدم
ملك معناده بی نظیر **اولدم**

حمد لله که باب حیدر ده بن
تا از لدن دوشوب اسیر اولدم

§

یوق کوزمده بو عالمک واری
فقر ايله فخر ایدوب فقیر اولدم

سی و دو صر فی وجه آدمده

او قیوب سرینه **خیر اولدم**

سایه پیر دستگیر مده
 نور حکمتله **مستیر اولدم**
 فخر ایدرسه مجادرای فخری
پیرمک خدمتده پیر اولدم

ثنائیک

آنکه فهم ترا در **اوره نیست**
 غایت **فهم تست** الله نیست

مولانا جلال الدین رومینک

آصل ذات حق تعالی هیچ کس
 می نداند! .. ای حکیم این شرح بس

قطعه دیگر است

بعد رین که شرح گویم ابله نیست
 زان که شرح این واری آه نیست

حضرت مولانا ناک

هر چه در آفاق موجودات هست
همچنین تمثال آن در انفس است

عبدالحق حامد بکک

وجود آدمه ده شوند ده بر جهان ده نیلیر
اوکا ایسه بن ديه مم مهر و ماه فائق قدر

مولانا جامینک

کعبه بنیاد حلیل آذراست
دل نظرگاه جلیل اکبر است

مولانا یرومینک

ای نسخه اسرار الهی که توئی
وی آینه جمال شاه که توئی
بیرون نه تو نیست هر آنچه در عالم هست
در خود بطلب هر آنچه خواهی که توئی

اولاندر
مشایخ کبار اولیاء الهدى و غلامان شیخی
مرحوم ابراهیم افندیك

نسخه وحدت آدمدر	بیان یرده نه کز رسین
تقنه قدرت بودمدر	کل آدمه ایر بودمه
آمدن غیری عدمدر	حیوان کی نه یه لرسین
کل آدمه ایر بودمه	کل آدمه ایر بودمه

آمد در رحمت رجات	آینه حق آدمدر
آمد در کوهر هرکان	کورن کورین بودمدر
عالم جسمدر آدم جان	هر نفس اسم اعظمدر
کل آدمه ایر بودمه	کل آدمه ایر بودمه

ابراهیم سن آدمه کل	آمد حقه کیدن یول
قومشکک اولسون حل	حق ایسترسه ک آدم اول
آدم معنادن ال ال	آدمه جمله اشیا قول
کل آدمه ایر بودمه	کل آدمه کیر بودمه

نه ابراهيم افنديك

بو علمك بيانغ
بر كامل انساندن صور
جانم جان خبرني
جان ايچنجه بدن صور
يارك نه اولاجفك
بوكون بيلمك ايسترسه
او يقويه وارديغنده
كورديك سيراندن صور

يارك نرلفي ايچنده
نه باشلر اوينا ديفك
ارنلر ميدانده
طوپ ايله چوكاندن صور
يكن خود كچدي كدي
كله جكي نيلرسن
هر نفسك نشئه سن
بودمله بوآندن صور

ابراهيمك كوكلنك
كنلكن بيلكه
جان ايله طالب ايسهك
كل عرش رحماندن صور

تمت

۱

نطق دیگر

بزه هر نه صور رسه ك آدم دن صور آدم دن
 صراط مستقیم! ... بود مدن صور بود مدن
 حضرة حیات بود مدر قدر و برات بود مدر
 فیض و نجات بود مدر هر دم آیری قدر مدر
 یوقلق بر آینه در وارلق آنده کور و نور
 یوقلقده کی واری کور آینه عدم دن
 اون سکز بیک عالمك نسخه سی آدم در
 بونسخه یه عالم اول قور تولد رد و آمدن
 یوز بیک شکر الها علمکه عالم ایتدك
 ابراهیمه یلدر دك آدم دن و عالم دن

نطق دیگر

عالم دیر سین آما عالم دن یخبر سین
 بوآدن بوتفسدن بود مدن یخبر سین
 سوزه کلنجه آما ایلش سین قیل کب
 قلبه حق دن اولان هم مدن یخبر سین

بواسراری طویغه کرچکر نظر بنده
عارف لک دیدیکی تقدن بخیر سین

درت کتایی وقوسه کینه یلمش اولما ز سین
بنم جانم مادامکه آدمدن بی خبر سین

ابراهیمک سوزینک معناسک آکلما ز سسک
اردن حقدن بیلین کرمدن بخیر سین

هذانطق غیبی بابا

عاشق اوزون بیلکه	خقه کیدن طوغرو بول
کذینه کل کذینه	سندن کیدر سکا اولک
حق عیان کورمه	سعی ایت سنی سنده بول
کذینه کل کذینه	کذینه کل کذینه

۵

۶

هرنه که وار عالمده	سنسین دار آخرت
اورنکی وار آدمده	سندده بولندی جنت
بول سنی سن بورمده	سندن کور وندی حضرت
کذینه کل کذینه	کذینه کل کذینه

قوبوزهد و طاعتی مصحف حقدر یوزك
ترك ایده کور عادت آیه قران سوزك
کچ جمله خیالات غیبی بیله کور اوزولك
کندینه کل کندینه کندینه کل کندینه

حافظ شیرازینك

ساقی بنور بادده بر افروز جام ما
مطرب بگو که کار جهان شد بکام ما
مادر پیاله عکس رخ یار دیده اسیم
ای بی خبر ز لذت شرب مدام ما

فیلسوف رضا توفیق بکک

اوزله یوب بخت یار کچن زمانی ائرمه دن کلشنك دور ماتی
آواره کوکلمز خیلی محزوندی دیدك شادایده لم کهنه عالمی
آچمادق کسه یه درد نهانی سرباز عاشق کبرک یار و همدی
داستان غمك شرحی اوزوندی بزم محبة صلا او قوندی

آسوده جانلری هپ او یاندر دق
 عمان **وحدتی** دالغا لاندردق
 عشقک چراغی یا قدق یاندر دق
 پروانه کوکلر **نوره** مفتوندی
 جانی ارمغان چکوب جانانه
 بر **قربان** **یتوردم** بنده میدان
 ناگان برمهوش کیدی دورانه
 آچدی نقابی **برای** طولوندی

تابش حسنی فرو بردی مهتابه
 بر پرتو دوشورد **دل** **جام** شرابه
 ناله لردم طوتدی جنک ربابه
 یاحی **صدالی** جانانه طوتوندی
 دلبر برینه اولدی افتاده
 بنده **مسخور** اولدم **نویری** زاده
 طوریلا ابالی طبعی آزاده
 مشربی **موافق** فکری او یغوندی

دل چابوق باغدا شیر سربست اولنج
 کوکلان **دوست** اولدق همدست اولنج
 کوزلینه باقدم سرمست اولنج
 اونه ایدی یاری فصل فسوندی
 کرچک ارنلرک بزم جمنده
 حق نصیب المشدی **الفت** دمنده
 بر جرعه قالمشدی غنجه فمنده
 آتشن **لبلی** می کلکوندی

اولکی دملری کتروب پیاده
 بر نشه ویردک **بو خراب** **باده**
 اللرده طولاشدی کلکلی باده
 او پاکیزه **ساقی** پیمانه صوندی
 بوده کچریا هوریدک **نوش** **ایتدک**
 ساز فغانه کلدی بزخوش **ایتدک**
قهر **یکن** **دریا** **لرکی** جوش **ایتدک**
 شوق دیدار ایله جانلر خوشه شوندی

فراغ عالمده برکون پله دک
هی رضا معرفت تاج ایش سرده
چشم غم دیده بی روشن ایله دک
ینه اصغی اصدق بزم هزده
دوسته اچیلادق نکه سویلدک
اک باشه یازلش مدخ دفتده
مهای عشقک سری بولوندی
عاشقار بزمده نامک او قوندی

تمت

مرشد کالم سببنا تم دستکیرم عزیزم قطب العارفین الشیخ
الرفاعی مرحوم محمد نوری اقدی حضرتلرینک
نطق شریفلریدر

تاسحر بلبل کی افغان اید نلر بزلر
کریه مزله اول کلی خندان اید نلر بزلر
سر عشقی بن بوکون یاره سئوال ایتدم دیدی
عاشق بی صبر و پیامان اید نلر بزلر
می یرینه اشک چشمی نوش اید و بی سافی همان
مرغ جانی عشقه بریان اید نلر بزلر
عشقه اولسه ک دخی بزایمه یزافشای از
راز عشقی سینه ده پنهان اید نلر بزلر

جان فدا ایتمکه عید عشقه ایتدک افتخار
 جانی قربان ره جانان ایدنلر بزلرز
 تکیه عشقده یارک باش آحق ابدال اولوب
 راه حقه جسمز عریان ایدنلر بزلرز

نوری مرحومک اولدم بنده لیلای پروری
 او یله ذاتک شعری اذعان ایدنلر بزلرز
 هَمَّتِ الْیَرْتَمَاهُ

کَتَبَهُ الْفَقِيرُ الْأَضْعَفُ الْحَقِيرُ الرَّقَائِي الْأَفَاعِي
 أَحْمَدُ دَيْبُ

استانبول پوسته خانه سی مأمور لرندن

۱۳۳۳